

การศึกษาเปรียบเทียบวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2540 กับ 2550

นางสาวสิริวรรณ โชติพันธุ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2551

**A Comparison of the Senate under the 1997 Constitution of the Kingdom of
Thailand and the 2007 Constitution of the Kingdom of Thailand**

Miss Siriwan Chotiphan

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government**

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2008

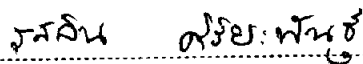
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมสภาพใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2540 กับ 2550
ชื่อและนามสกุล นางสาวสิริวรรณ โชติพันธุ์
แขนงวิชา การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์รสลิน ศิริยะพันธุ์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์ คำสุข

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

กรรมการ

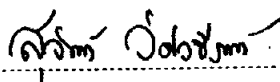
(รองศาสตราจารย์รสลิน ศิริยะพันธุ์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์ คำสุข)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
การเมืองการปกครอง สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

วันที่ 26 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ของรองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์รสติน ศิริยะพันธุ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ นับแต่การให้คำแนะนำแนวทางการกำหนดหัวข้อวิจัย การตรวจ ให้คำแนะนำในการเรียบเรียงจนเป็นผลสำเร็จ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ ทั้ง 3 ท่านเป็นอย่างสูงในโอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 18 ท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาในการให้สัมภาษณ์ ในประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้ตั้งถามเป็นแนวทางไว้ จนสามารถนำมาสรุปเป็นผลการวิจัย ที่เป็นประโยชน์ต่อการเมืองการปกครองของประเทศไทยต่อไป

ขอขอบพระคุณนายคำนวณ ชโลปถัมภ์ และนายจิโรจน์ โชติพันธุ์ อดีตสมาชิกวุฒิสภา ระหว่าง พ.ศ. 2543 - 2549 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ได้เมตตาให้คำแนะนำแก่ข้าพเจ้าให้เห็นคุณค่าของการศึกษา จนเป็นแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้าได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชนี้ และเป็นแบบอย่างของนักรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ผู้ประสบความสำเร็จ

ขอขอบพระคุณนายทง - นางปราวณี โชติพันธุ์ ผู้เป็นบิดาและมารดาผู้ให้กำเนิด ที่เป็นกำลังใจสำคัญทำให้ข้าพเจ้าได้มีวันนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณนายจिरพงศ์ วัฒนะรัตน์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย 1 สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่เป็นกำลังสำคัญช่วยเหลือในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 2 ท่าน ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ในครั้งนี้

สิริวรรณ โชติพันธุ์

กันยายน 2551

ชื่อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเปรียบเทียบวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 กับ 2550
 ผู้วิจัย นางสาวสิริวรรณ โชติพันธ์ ปริญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
 อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์รศลิน ศิริยะพันธุ์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข
 ปีการศึกษา 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) เปรียบเทียบที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา
 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550 (2) วิเคราะห์ประสิทธิภาพของการ
 ดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ
 (1) สมาชิกวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 จำนวน 5 คน (2) สมาชิกวุฒิสภากายตามรัฐธรรมนูญฉบับ
 พ.ศ. 2550 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง จำนวน 5 คน สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการ
 สรรหาจากองค์กรต่าง ๆ จำนวน 6 คน (3) ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้มีผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับ
 วุฒิสภา หรือเกี่ยวข้องกับการจัดทำรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และศึกษาจากเอกสารปฐมภูมิและทุติยภูมิเป็นหลัก โดยนำข้อมูลที่ได้จากการ
 ศึกษาวิจัยทั้งหมดมานำเสนอในลักษณะวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านที่มา แม้ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 บางส่วนจะมาจากการ
 สรรหาและบางส่วน มาจากการเลือกตั้งก็สามารถปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันได้ดี ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของวุฒิสภา
 และด้านประสิทธิภาพก็มิได้แตกต่างไปจาก ส.ว. เลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ด้านโครงสร้าง
 พบว่า จำนวน ส.ว. ที่แตกต่างกันระหว่างรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ ก็มีได้มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติ
 หน้าที่เช่นกัน ส่วนเกณฑ์การคำนวณจำนวน ส.ว. ของรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ที่ให้จังหวัดหนึ่งมี
 ส.ว. ได้ 1 คนนั้น อาจมีปัญหาของความไม่ได้สัดส่วนระหว่างประชากรในจังหวัดที่มีจำนวนน้อยกับจังหวัด
 ที่มีประชากรจำนวนมาก ด้านอำนาจหน้าที่ของ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ แม้จะแตกต่างกันบ้างใน
 เรื่องการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและการให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งและถอดถอน
 อัยการสูงสุด ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 แต่มิได้เป็นปัจจัยสำคัญต่อความแตกต่างด้านประสิทธิภาพของ
 ส.ว. ทั้งสองชุด (2) ด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับใน
 ระยะเวลาใกล้เคียงกัน (6 เดือนแรกนับจากเข้ารับหน้าที่) พบว่า มิได้มีข้อแตกต่างกันมากนัก อันเนื่องมาจาก ส.ว.
 ทั้งสองชุดต่างปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบที่รัฐธรรมนูญกำหนดและต่างก็ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นองค์กรร่วมของ
 วุฒิสภามีได้แยกส่วนออกมาเป็นรายบุคคลแต่อย่างใด

คำสำคัญ รัฐธรรมนูญ วุฒิสภา

Thesis title: A Comparison of the Senate under the 1997 Constitution of the Kingdom of Thailand and the 2007 Constitution of the Kingdom of Thailand

Researcher: Miss Siriwan Chotiphan; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government):

Thesis advisors: (1) Rosalin Siriyaphan, Associate Professor; (2) Dr. Senee Comsook, Associate Professor:

Academic year: 2008

Abstract

The objectives of this research were (1) to compare the origin, structure, authorities and responsibilities of the Senate under the 1998 Constitution of the Kingdom of Thailand and the 2007 Constitution of the Kingdom of Thailand; and (2) to analyze the work efficiency of the senates under the 1998 and the 2007 constitutions.

This was a qualitative research based on documentary data and interviews. The sample population consisted of (1) five senators under the 1998 constitution; (2) two groups of senators under the 2007 constitution: five elected and six recruited from various organizations; and (3) two experts or qualified observers who had researched the Senate or the writing of the two constitutions studied. The major tools employed for data collection were structured interview forms, primary documents and secondary documents. The data were presented using descriptive analysis.

The results showed that: (1) even though some of the senators under the 2007 constitution were elected and some were appointed, they were able to work together well as members of the Senate. Their work efficiency was no different from the elected senators under the 1998 constitution. As for structure, the different number of senators under the two constitutions did not have any effect on their work efficiency. However, the rule of the 2007 constitution for each province to have one senator might cause a problem of disproportionate representation among provinces with large populations and those with small populations. Regarding the authorities and responsibilities of the senators under the two constitutions, there are some differences in their rights to submit draft legislation and to approve the appointment or dismissal of the chief public prosecutor under the 2007 constitution, but these differences were not a significant factor affecting the work efficiency of the senators. (2) An analysis of the work efficiency of the two sets of senators in a similar time frame (the first six months they worked as senators) showed that there were few differences between the two sets. Both sets of senators fulfilled their duties as specified in the respective constitution and all worked together as members of the Senate rather than as individuals.

Keywords: constitution, senate

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	1
ประเด็นปัญหาการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมุติฐานในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ข้อจำกัดของการวิจัย	5
นิยามศัพท์สำคัญ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	8
ที่มาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 และแนวคิดที่รองรับ การกำหนดรูปแบบของวุฒิสภา	23
ที่มาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550 และแนวคิดที่รองรับ การกำหนดรูปแบบของวุฒิสภา	28
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร	53
วิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในวงงานรัฐสภา	144
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	204
สรุปการวิจัย	204
อภิปรายผล	210
ข้อเสนอแนะ	221
บรรณานุกรม	224
ภาคผนวก	230
ก ประวัติรัฐธรรมนูญฉบับที่ 16 (2540) และฉบับที่ 18 (2550)	231
ข รายชื่อสมาชิกวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540	234
ค รายชื่อสมาชิกวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550	244
ง ตารางและแผนภูมิแสดงรายละเอียดสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	251
จ ตารางและแผนภูมิแสดงรายละเอียดสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	257
ฉ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ	264
ช แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง	267
ซ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้การสัมภาษณ์ 18 ราย	274
ณ แผนที่ความคิดเกี่ยวกับที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ของวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550	281
ประวัติผู้วิจัย	289

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบที่มา ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550.....	60
ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบโครงสร้าง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550.....	70
ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบอำนาจหน้าที่ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550.....	80
ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียที่มาของวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550.....	99
ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบข้อดีข้อเสีย โครงสร้างของวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550	108
ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2450 และ 2550.....	111
ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบประสิทธิภาพของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550 ในระยะเวลาใกล้เคียงกัน 16 เดือน.....	136
ตารางที่ 4.8 สรุปความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประเด็นเกี่ยวกับที่มา ของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ	192
ตารางที่ 4.9 สรุปความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประเด็นเกี่ยวกับ โครงสร้าง ของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ.....	194
ตารางที่ 4.10 สรุปความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประเด็นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ.....	196
ตารางที่ 4.11 สรุปความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประเด็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ.....	198

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วุฒิสภา อาจถือได้ว่าเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่สมัยอาณาจักรโรมัน เมื่อประมาณ 510 ปีก่อนคริสตกาล หรือถ้านับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2551) ประมาณ 2518 ปีมาแล้ว สมัยนั้นเรียกสมาชิกวุฒิสภาว่า สภา SENATE มาจากคำว่า SENEX หรือ SENIOR แปลว่า ผู้เฒ่า หรือผู้อาวุโส ส่วนใหญ่มาจากผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งข้าราชการระดับสูง เดิมทีเดียวสภา Senate ก็คือที่ประชุมของเหล่าประมุขขุนนางของแต่ละตระกูล ซึ่งอาจจะเรียกว่าสภาของชนชั้นสูง หรือสภาสูง ส่วนสภาของประชาชนพลเมืองทั่วไปเรียกว่า สภาประชาชนหรือสภาล่าง (สุชาย จอกแก้ว 2551 : 6-7)

สภา Senate มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองตั้งแต่มีการตั้งหลักปักฐานรัฐโรมัน
2. มีภารกิจสำคัญในการกำหนดตัวผู้ที่จะขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์ ต่อมามีการปฏิรูป มีการประนีประนอมทางการเมือง เปิดช่องให้พวกไพร่ หรือพวก PLEBS มีสิทธิเข้ามาดำรงตำแหน่งสมาชิกสภา Senate ได้ การเข้ามาของพวกไพร่เป็นดังกระจกที่สะท้อนสภาพความเป็นไปของสังคมและการเมืองที่มีลักษณะของการประนีประนอมกัน
3. สภา Senate มีอำนาจในการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับกฎหมายหรือมติของสภาประชาชนในการแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งข้าราชการระดับสูง (Magistrate)
4. มีอำนาจให้คำปรึกษาออกมาในรูปของมติสภา Senate
5. มีอำนาจกำกับดูแลกิจการที่เกี่ยวข้องกับศาสนา
6. มีอำนาจทางการคลังเกี่ยวกับการครอบครองที่ดิน อนุมัติรายจ่ายสำหรับกิจกรรมของรัฐ รวมทั้งกำหนดอัตราภาษี เพื่อให้เพียงพอกับความจำเป็นทางด้านกลาโหม
7. มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อเข้าไปแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีบ่อยครั้งที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ในการเข้าไปตรวจสอบพฤติกรรมที่เข้าข่ายการบ่อนทำลายความสงบเรียบร้อย
8. มีอำนาจในการสั่งระดมพล ปลดประจำการทหาร ประกาศชัยชนะในการศึก สดุดีวีรกรรมและรับเรื่องราวร้องทุกข์
9. มีอำนาจจัดสรรอำนาจสำหรับดินแดนใหม่

10. มีอำนาจประสานงานด้านต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบาย

ต่างประเทศ การขอร่างข้อสัญญาระหว่างประเทศ แล้วให้ประชาชนเห็นชอบ ด้วยเหตุแห่งอำนาจทั้งหลายเหล่านี้เอง ประเทศอื่น ๆ จึงถือว่าสภา Senate คือผู้แทนแห่งอำนาจปกครองที่แท้จริงของอาณาจักรโรมัน

ด้วยความยิ่งใหญ่และยังยืนกว่าพันปีของอาณาจักรโรมัน ประเทศมหาอำนาจในปัจจุบัน โดยเฉพาะในโลกเสรีประชาธิปไตยทั้งหลาย ต่างได้นำเอารูปแบบว่าด้วยเรื่องสภาสูงหรือวุฒิสภามาเป็นแนวทางในการปกครองประเทศจนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งขอยกตัวอย่างประเทศสหราชอาณาจักร (อังกฤษ) รัฐสภาสหราชอาณาจักรถือว่าเป็นตัวแทนของรัฐสภาที่เก่าแก่ที่สุดในโลก ซึ่งมีพัฒนาการมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 ในสมัยนั้นพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งมหาสภา (Great Council) เพื่อทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาของพระมหากษัตริย์ สมาชิกส่วนใหญ่ จะเป็นขุนนาง ส่วนชนชั้นกลางและประชาชนทั่วไปยังไม่ได้เป็นตัวแทนในสภา ในสมัยต่อมาพระมหากษัตริย์เริ่มมีบทบาทในสภามากขึ้นแต่มิได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน โดยตรง ขุนนางยังเป็นผู้ที่มีบทบาทในสภาอยู่ ความขัดแย้งระหว่างพระมหากษัตริย์และขุนนางมีมากขึ้น รวมทั้งการต่อสู้ระหว่างชนชั้นก็มีมากขึ้นด้วย ชนชั้นกลางและชาวเมืองได้เข้ามามีบทบาทในสภามากขึ้น อำนาจพระมหากษัตริย์เริ่มถูกจำกัดลงจนกระทั่งในคริสต์ศตวรรษที่ 17 รัฐสภาจึงมีอำนาจการปกครองอย่างแท้จริง รัฐสภาของสหราชอาณาจักรเป็นระบบสองสภา (Two chamber system) ซึ่งประกอบด้วยสภาสามัญ (House of Common) และสภาขุนนาง (House of Lords) สำหรับสภาขุนนางในสหราชอาณาจักรนั้นมีวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยนอร์มัน สภาขุนนางได้พัฒนาโดยตลอดจนเป็นสถาบันที่มีอำนาจและอภิสิทธิ์ในสังคม ซึ่งประกอบด้วยขุนนางฝ่ายสงฆ์ ขุนนางฝ่ายฆราวาสนั้น แยกออกเป็นเชื้อสายราชวงศ์ที่เป็นชาย ขุนนางที่สืบฐานันดรศักดิ์ ขุนนางฝ่ายกฎหมาย ขุนนางที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตลอดชีวิต และพรรคการเมืองที่เป็นองค์ประกอบในสภาขุนนาง สำหรับอำนาจหน้าที่ของสภาขุนนางเมื่อมิได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนจึงมีหน้าที่จำกัด ได้แก่ ทำหน้าที่เป็นศาลสูงสุดในสหราชอาณาจักร พิจารณาคดีแพ่งและคดีอาญา ตรวจสอบและแก้ไขร่างกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาในสภาสามัญแล้ว ซึ่งหลังจากการพิจารณาแล้วก็จะมีการแนะนำให้แก้ไข สภาขุนนางไม่มีสิทธิในการลงมติไม่ว่าในรัฐบาล แต่มีสิทธิในการตั้งกระทู้ถาม และวิจารณ์การทำงานของรัฐบาลได้ ในปัจจุบันประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาส่วนใหญ่จะใช้ระบบสองสภา คือสภาผู้แทนราษฎรและสภาสูง (คำรอง พุฒตาล 2549 : 5 - 10)

สำหรับประเทศไทย อาจกล่าวได้ว่า “สภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดินและองคมนตรีสภา” ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อาจเทียบเคียงได้กับวุฒิสภาในปัจจุบัน แต่ก็ยังมีได้อยู่ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยจวบจนกระทั่งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดิน พ.ศ. 2475 มาเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ ก็ได้มีการแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนชุดแรกขึ้น และมี “สมาชิกประเภทที่ 2” ที่มาจากการแต่งตั้งรวมอยู่ด้วยใน พ.ศ. 2475 และพัฒนามาเป็น “พฤษสภา” เมื่อ พ.ศ. 2489 และได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น “วุฒิสภา” ใน พ.ศ. 2490 ซึ่งก็คือวุฒิสภาในความหมายปัจจุบันนั่นเอง โดยเจตนารมณ์ของการให้มีวุฒิสภา ก็เพื่อให้เป็นสภาที่เลี้ยงคอยระคับประคอง กลั่นกรองการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ดำเนินไปตามความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ในแต่ละฉบับ โดยมีให้งานด้านนิติบัญญัติขาดการไตร่ตรองก่อนที่จะมีผลบังคับใช้ มิฉะนั้นแล้วผลร้ายก็จะตกอยู่แก่ประชาชนทั้งประเทศ รัฐธรรมนูญจึงได้บัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภามีคุณสมบัติและวัยวุฒิสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นสำคัญ (ไพโรจน์ โพธิ์ไสย 2549 : 1-3) ปัจจุบันประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญ (Constitution) เป็นกฎหมายแม่บท ที่ใช้ในการบริหารประเทศรวมทั้งสิ้น 18 ฉบับ และที่กำหนดให้รัฐสภามี 2 สภา มีอยู่จำนวน 9 ฉบับ รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

กล่าวโดยเฉพาะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 ซึ่งถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญร่วมสมัยในขณะที่ประเทศไทยก้าวล่วงเข้าสู่ยุคสังคมสารสนเทศ (Information Society) และยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) แล้วนั้น กลับมีที่มาหรือการกำเนิดที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง โดยรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ถือเป็นรัฐธรรมนูญที่เกิดขึ้นในบรรยากาศของเสรีประชาธิปไตย ภายใต้ความพยายามของการปฏิรูปการเมืองที่พัฒนาเรื้อรามา นับตั้งแต่เหตุการณ์พฤษภาทมิฬจนนำมาสู่การปฏิรูปการเมือง มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ซึ่งมีเนื้อหาสาระเพิ่มอำนาจให้แก่การเมืองภาคประชาชนอย่างกว้างขวางอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน หนึ่งในจำนวนนั้น คือการให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง อันถือเป็นการปฏิรูปการเมืองโดยเน้นการสรรค์สร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ในขณะที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เป็นรัฐธรรมนูญที่มีกำเนิดจากผลพวงของการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งมาจากการแต่งตั้งและมีได้เป็นผู้แทนของประชาชนชาวไทย ในความหมายของระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนอย่างแท้จริง แต่อย่างไรก็ตาม เนื้อหาบางส่วนของรัฐธรรมนูญทั้ง 2 ฉบับนี้มี

ความใกล้เคียงกันในหลายส่วน เพราะรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ได้ใช้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 เป็นพื้นฐานในการยกร่าง แต่กระนั้นในส่วนของวุฒิสภา เกี่ยวกับที่มา โครงสร้างและอำนาจหน้าที่กลับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะที่มาของวุฒิสภา ซึ่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้วุฒิสภามาจากการเลือกตั้งและการสรรหา อันเนื่องมาจากมุ่งที่จะแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับวุฒิสภาที่เกิดขึ้นภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 ซึ่งมีลักษณะของ “สภาเครือญาติ” กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และฝ่ายบริหารคือรัฐบาล เพราะหลายคนเป็นสามี ภรรยา เป็นพ่อ ลูกกัน และรัฐบาลสามารถมีอิทธิพลครอบงำการดำเนินงานของวุฒิสภาได้ จึงมีกรณีที่น่าสนใจที่จะศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญทั้ง 2 ฉบับนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภา

2. ประเด็นปัญหาการวิจัย

ศึกษาเปรียบเทียบวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550 ในประเด็นความแตกต่างด้านที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และความแตกต่างดังกล่าว ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาอย่างไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550

3.2 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550

4. สมมติฐานการวิจัย

ที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550 ที่แตกต่างกันส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภา

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทราบถึงความแตกต่างของที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550

5.2 ทราบถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาซึ่งมีที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกันภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 กับ 2550

6. ขอบเขตของการวิจัย

6.1 ศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่และประสิทธิภาพของวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550

6.2 ศึกษาจากความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 กับ 2550 และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องหรือมีผลงานอันเป็นที่ประจักษ์เกี่ยวกับวุฒิสภาในประเทศไทยหรือที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ

7. ข้อจำกัดของการวิจัย

ในส่วนประสิทธิภาพของการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ จะทำการศึกษาเปรียบเทียบได้เพียงระยะเวลา 6 เดือน เนื่องจากขณะทำการศึกษาวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 เพิ่งปฏิบัติหน้าที่

8. นิยามศัพท์สำคัญ

8.1 รัฐธรรมนูญ หมายถึง กฎหมายหรือหลักเกณฑ์สูงสุดที่ว่าด้วยการบริหาร และการปกครองประเทศ

8.2 วุฒิสภา หมายถึง องค์กรวุฒิสภาซึ่งทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

8.3 สมาชิก หมายถึง สมาชิกวุฒิสภาหรือ ส.ว. ซึ่งทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ เริ่มตั้งแต่การพิจารณาถ้อยแถลงของกฎหมาย การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ อาทิ การแต่งตั้ง การถอดถอน ฯลฯ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

8.4 เปรียบเทียบ หมายถึง การพิจารณาเทียบเคียงให้เห็นถึงลักษณะที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ในที่นี้หมายถึงที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และประสิทธิภาพของวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 กับ 2550

8.5 ที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ หมายถึง ที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ของวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

8.6 การสรรหา หมายถึง วิธีการสรรหาเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่มีความหลากหลายทางวิชาชีพ โดยคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

8.7 การเลือกตั้ง หมายถึง การเลือกตั้งเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2542 ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 ภายใต้ รัฐธรรมนูญ 2550

8.8 ประสิทธิภาพ หมายถึง การเปรียบเทียบทรัพยากรที่ใช้ไปกับผลที่ได้จากการทำงานว่าดีขึ้นอย่างไร แค่ไหน ในขณะที่กำลังทำงานตามเป้าหมายขององค์การ

8.9 ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสำเร็จในการดำเนินกิจการก้าวหน้าไปและความสามารถในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายต่าง ๆ ที่องค์การตั้งไว้ได้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
 - 1.2 แนวคิดว่าด้วยรัฐสภาในระบอบประชาธิปไตย
 - 1.3 แนวคิดว่าด้วยรัฐสภาในระบอบประชาธิปไตยของไทย
 - 1.4 แนวทางโครงสร้างหน้าที่ (The Structural Functional Approach)
 - 1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์การเมือง
2. ที่มาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และแนวคิดที่รองรับการกำหนดรูปแบบของวุฒิสภา
3. ที่มาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และแนวคิดที่รองรับการกำหนดรูปแบบของวุฒิสภา
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบรัฐสภาของประเทศไทย
 - 4.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับที่มา โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540
 - 4.3 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับที่มา โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550
 - 4.4 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

แนวคิดที่ว่าด้วยระบอบประชาธิปไตย เป็นแนวคิดที่เริ่มต้นในสมัยกรีกโบราณ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง ซึ่งในสมัยการปกครองนครรัฐ – สาธารณรัฐของยุโรป ประชาธิปไตยยังคงมีความหมายในแง่ลบ คือเป็นรูปแบบการปกครองที่ให้อำนาจของความเป็นคนส่วนใหญ่ เพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่เอง แม้กระทั่งในคริสต์ศตวรรษที่ 18 ผู้คนทั่วไปในยุโรป ยังคงมองประชาธิปไตยในลักษณะที่เป็นเพียงการปกครองระบอบหนึ่งเท่านั้น ไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าใด และยังคงเผชิญกับสภาพความเป็นจริงของรัฐในยุโรปที่มีพื้นที่ใหญ่โตกว่านครรัฐโบราณ ซึ่งในที่สุดปัญหาได้คลี่คลายลงโดยที่ความเป็นประชาธิปไตยได้เคลื่อนจากหน่วยการปกครองขนาดเล็กอย่างชุมชน (commune or canton) หรือนครรัฐ (city state) ไปสู่รัฐชาติ (nation state) และความคิดของเดสตูที่เห็นว่า การปกครองแบบตัวแทน (representative government) ทำให้แนวความคิดเรื่องความสัมพันธ์ของขนาดพื้นที่และรูปแบบการปกครองของมองเดสกีเออ และรวมถึงจารีตความคิดทางการเมืองโบราณทั้งหลายหมดสมัยหรือล้าสมัยในทันที เดสตูกล่าวว่าการเป็นตัวแทนหรือการปกครองแบบตัวแทนอาจถือได้ว่า เป็นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ซึ่งยังไม่มีใครรู้จักในสมัยมองเดสกีเออ ประชาธิปไตยแบบตัวแทนคือ ประชาธิปไตยที่สามารถดำเนินต่อเนื่องได้ในพื้นที่ขนาดใหญ่และมีความยั่งยืนยาวนานด้วย ซึ่งจริง ๆ แล้วก็สอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีสัญญาประชาคมที่เริ่มต้นจากโทมัส ฮอบส์ จอห์น ล็อก และมาแพร่หลายในสมัยของ ฌอง ฌาค รูสโซ นักคิดชาวฝรั่งเศสในคริสต์ศตวรรษที่ 18 ที่กล่าวว่าแต่ละคนสละตัวตน เสรีภาพอันมีตั้งแต่ดั้งเดิมให้กับส่วนรวมภายใต้การนำสูงสุดของเจตจำนงส่วนรวม (The general will) และในฐานะองค์รวมได้เกิดองค์รวมที่ถูกสร้างขึ้น (Artificial) คือรัฐ ราษฎร จากนั้นจึงเข้าสู่การใช้อำนาจอธิปไตยโดยประชาชนโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้งอันเป็นการแสดงถันทานุมัติมอบอำนาจอธิปไตยของประชาชนโดยผ่านตัวแทนเข้าสู่การบริหารจัดการอำนาจอธิปไตยตามนัยสุนทรพจน์ของประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา (อับบราฮัม ลินคอล์น) ที่ว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน (ไซอันต์ ไชยพร 2548 : 107 – 125)

แต่อย่างไรก็ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยในช่วง 200 ปีเศษที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร ซึ่งกำหนดวิธีการบริหารประเทศ เพื่อให้เกิดความแน่นอนอนชัคเจน โดยสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรกที่เกิดรัฐธรรมนูญดังกล่าวขึ้น เพื่อก่อตั้งระบอบการเมืองของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยและเน้นที่การควบคุมและถ่วงดุลการใช้อำนาจของคณะผู้บริหารประเทศ นับแต่นั้นมาประเทศทั้งหลาย

ในโลกก็นิยมจัดทำรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรเพื่อก่อตั้งระบอบการเมืองของตนจนเกิดเป็นกระแสที่เรียกว่า รัฐธรรมนูญนิยม (Constitutionalism) แพร่หลายไปทั่วโลก (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ 2545 : 2) ซึ่งรัฐธรรมนูญนิยมจะมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะมีพื้นฐานที่มาจากรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศในโลกยุคใหม่ นับแต่มีรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่สร้างขึ้นเพื่อก่อตั้งระบอบการเมืองที่มีการถ่วงดุลและคานกันตามหลักการแบ่งแยกการใช้อำนาจธิปไตย เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพประชาชนและสถาปนาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ให้ประชาชนเลือกตั้งรัฐสภาและรัฐบาลของคนที่มาปกครองตนเอง

ดังนั้น การปกครองระบอบประชาธิปไตยในความคิดพื้นฐานโดยทั่วไปนั้น หมายถึง การควบคุมอำนาจในทางการเมืองควรจะต้องอยู่กับพลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศมากกว่าอยู่กับบุคคลเพียงคนเดียวหรือบุคคลกลุ่มเล็ก ๆ แต่เพียงกลุ่มเดียว แม้ในปัจจุบันนี้จะมีหลายประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยและมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น การปกครองแบบประธานาธิบดีในสหรัฐอเมริกา แบบรัฐสภาในประเทศอังกฤษ หรือรูปแบบผสมผสานระหว่างประธานาธิบดีและรัฐสภาในประเทศออสเตรเลีย อย่างไรก็ตามการปกครองทั้งหมดที่จะถือว่าเป็นระบอบประชาธิปไตยได้ก็จะต้องมีลักษณะพื้นฐานร่วมกันประการหนึ่งที่ได้ชี้แจงก็คือ อำนาจเด็ดขาดในการควบคุมกลไกการบริหารของรัฐบาลต้องอยู่กับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมากกว่าจะอยู่กับบุคคลเพียงกลุ่มน้อยหรืออำนาจของผู้ปกครองแต่เพียงคนเดียว ซึ่งลักษณะดังกล่าวนำไปสู่ระบอบประชาธิปไตยทางผู้แทน (Democratic Representation) นับเป็นการใช้อำนาจของประชาชนโดยผ่านผู้แทนของตนในรูปแบบของความไว้วางใจ เชื่อถือ (trust) โดยวิธีการเลือกตั้ง (จิรพงศ์ วัฒนะรัตน์ 2533 : 39-40)

1.2 แนวคิดว่าด้วยรัฐสภาในระบอบประชาธิปไตย

การปกครองแบบรัฐสภา (Parliamentarism) ในปัจจุบันการปกครองแบบรัฐสภาและชนิดต่าง ๆ ของการปกครองในรูปแบบรัฐสภา เป็นรูปแบบที่หลากหลายที่สุดในบรรดาการปกครองในระบอบรัฐธรรมนูญแบบประชาธิปไตยทั้งหลาย ตรงกันข้ามกับการปกครองแบบสมัชชา (Assembly government) และการปกครองแบบประธานาธิบดี ซึ่งเป็นผลผลิตเทียมทางทฤษฎีการเมืองทั้งคู่ การปกครองแบบรัฐสภาได้เจริญเติบโตและพัฒนาตามขั้นตอนของประวัติศาสตร์ (มนตรี รูปสุวรรณ 2535 : 7) ซึ่งหากจะทำความเข้าใจกับการปกครองแบบรัฐสภาแล้ว จำเป็นจะต้องกล่าวถึงทฤษฎีอำนาจธิปไตย ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดของนักปรัชญาการเมืองตะวันตกที่จอห์น ล็อก ชาวอังกฤษได้กล่าวไว้ในหนังสือ "Second Treatise of Civil

Government' ว่า อำนาจอธิปไตยแยกได้เป็นสามอำนาจ คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และ อำนาจเกี่ยวกับการทำสงคราม การทำสนธิสัญญาและการแลกเปลี่ยนทูต แต่ผู้ที่นำเอาหลักการ แบ่งแยกอำนาจมาเผยแพร่ได้ดีที่สุด ก็คือมองเตสกีเออ ซึ่งได้เขียนวรรณกรรมสำคัญของโลก ออกมาเล่มหนึ่งคือ Spirit of Laws โดยได้อธิบายไว้ในบทที่ 6 ของหมวดที่ 11 ของหนังสือดังกล่าว บางตอนว่า ในทุกรัฐจะมีอำนาจอยู่ 3 อย่าง คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจปฏิบัติการซึ่งขึ้นอยู่กับ กฎหมายมหาชน และอำนาจปฏิบัติการซึ่งขึ้นอยู่กับกฎหมายแพ่ง อย่างไรก็ตามพอจะสรุป แนวคิดของมองเตสกีเออ ได้ดังนี้

1. ในทุกรัฐจะมีอำนาจ 3 อย่าง คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารของรัฐและ อำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดี
2. ทุกสิ่งทุกอย่างจะสูญสิ้นไปหมด ถ้าหากบุคคลคนเดียวหรือกลุ่มบุคคลคนเดียวเป็นผู้ใช้อำนาจทั้ง 3 อย่าง
3. บุคคลใดก็ตามซึ่งมีอำนาจมักจะใช้อำนาจนั้นเกินเลยอยู่เสมอ และจะใช้อำนาจ นั้นจนกว่าจะถึงขีดจำกัดเท่าที่ตนจะใช้อำนาจนั้นได้ ดังนั้น เพื่อมิให้มีการใช้อำนาจเกินขอบเขต จึงต้องทำให้อำนาจหยุดยั้งอำนาจตามวิถีของมันเอง
4. ประเทศอังกฤษ มีเสถียรภาพทางการเมืองมากที่สุด เพราะอำนาจหน้าที่ของรัฐแบ่งแยกไปยังองค์กรต่าง ๆ กัน ไม่มีองค์กรหนึ่งองค์กรใดที่จะมีอำนาจโดยเด็ดขาด (ชาญชัย แสวงศักดิ์ 2542 : 20 - 22)

จากแนวคิดดังกล่าว นำมาสู่ผลผลิต คือรูปแบบการปกครองแบบรัฐสภา ซึ่งยินยอมให้มืองค์กรที่เท่าเทียมกัน 2 ฝ่าย คือฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ซึ่งล้วนแต่ทรงอำนาจ อธิปไตยที่ได้รับจากประชาชนและคอยถ่วงดุลอำนาจในกระบวนการปกครองระหว่างกันอยู่โดย ตลอด โดยความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด (มนตรี รูปสุวรรณ 2535: 7) ระบบการปกครองแบบรัฐสภา มีกำเนิดขึ้นในประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นการเริ่มมีขึ้นทีละเล็กทีละน้อยในประวัติศาสตร์ของอังกฤษ ซึ่งอาจลำดับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้ดังนี้

คริสต์ศตวรรษที่ 13 เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคนี้มีลักษณะร่วมกันไปในประเทศ แถบยุโรป คือเกิดการต่อสู้ในทางการเมืองระหว่างกษัตริย์ซึ่งกุมอำนาจบริหารปกครองประเทศแต่ คั้งเดิม กับพวกขุนนางเจ้าของที่ดินใหญ่ ๆ ที่เริ่มมีอำนาจขึ้นมาจึงทำให้บุคคลเหล่านี้มีอำนาจมาก ขึ้นจนถึงขั้นต่อรองอำนาจบริหารของกษัตริย์ได้ สาเหตุสำคัญเป็นเพราะการบริหารราชการของ กษัตริย์มีความซับซ้อนมากขึ้น และความไม่พอใจเพียงขององค์กรทางราชการที่จะเป็นหูเป็นตาให้ กษัตริย์ในการปกครองดูแลไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในท้องที่ต่าง ๆ นั้นเอง

ค.ศ. 1215 ในสงครามระหว่างประเทศอังกฤษกับพวกนอร์แมน พวกขุนนางทั้งหลายที่เกณฑ์กำลังคนเข้าช่วยกษัตริย์ทำสงครามได้ถือโอกาสบีบบังคับให้กษัตริย์อังกฤษคือ พระเจ้าจอห์นยอมรับในกฎข้อที่ว่า การพิจารณาออกกฎหมายใหม่ การเรียกเก็บภาษีใด ๆ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากพวกบารรอนและพระเถระชั้นผู้ใหญ่เสียก่อน การที่จะคุมขังประชาชนที่เป็นไทแก่ตัวจะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากตุลาการแล้ว จะทำไปโดยพลการมิได้ ข้อตกลงนี้รู้จักกันในนามของแมกนาคาร์ตา (Magna Carta) ซึ่งนับเป็นเอกสารชิ้นสำคัญทางประวัติศาสตร์ของประเทศอังกฤษในการพัฒนาระบบการปกครองต่อไป แต่อย่างไรก็ตามในช่วงนี้สภายังไม่มีรูปร่างที่เด่นชัดนัก และการต่อสู้ในทางการเมืองยังคงเป็นเรื่องของกษัตริย์กับชนชั้นขุนนางที่มีอำนาจเท่านั้น

ในช่วงต่อระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 13 และ 14 สภาที่ปรึกษาของพระมหากษัตริย์ที่เรียกว่า Magnum Concilium ได้มีการเรียกประชุมโดยพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 1 ให้บรรดากลุ่มบุคคลจากเมืองต่าง ๆ เช่น พ่อค้าวานิชและอศวินจากเมืองต่าง ๆ ที่มีความสำคัญเข้าร่วมประชุมด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่เข้าประชุมได้ออกไปชี้แจงนโยบายหรือเหตุผลต่าง ๆ เช่น การเก็บภาษีให้ประชาชนทั่วไปทราบ ซึ่งจากบุคคลที่ต่างสถานภาพกันในสังคมมาร่วมประชุมกัน จึงต่างคนต่างจับกลุ่มกันอยู่เป็นพวกซึ่งก่อให้เกิดสองสภาในที่สุด การพบปะปรึกษาระหว่างกษัตริย์และสมาชิกของสภาที่ปรึกษาของพระมหากษัตริย์นี้มีบ่อยครั้งที่ร่วมด้วยอศวินของตำบล (Shires) และตัวแทนของเมืองหรือจังหวัดเข้าร่วมถกเถียงในเรื่องการบริหารกิจการบ้านเมือง ปัญหาการคลังของประเทศ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นนานาประการตลอดจนการให้หลักเกณฑ์แห่งความยินยอม (Made Claims and Concessions and Put into Practice The Principle of Consent)

ใน ค.ศ. 1257 กษัตริย์ได้ถูกกลีครอนอำนาจลงไปอีกระดับหนึ่ง เมื่อพระเจ้าเฮนรีต้องการเงินเป็นการเร่งด่วนเพื่อใช้จ่ายในการบริหารประเทศและชำระหนี้สิน จึงเรียกประชุมสภาใหญ่และให้ราชโอรสออกไปเก็บภาษีเพิ่ม แต่ในที่สุดก็ไม่ประสบความสำเร็จ พวกขุนนางได้ร่วมมือกันบีบบังคับให้กษัตริย์ยอมรับ The Provisions Oxford ใน ค.ศ. 1258 The Provisions Oxford บัญญัติว่า รัฐสภาสามารถที่จะดูแลราชอาณาจักรและรักษาประโยชน์ทั่ว ๆ ไปของกษัตริย์และประชาชน

เหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ได้เป็นตัวแปรเปลี่ยนสภาพของสภาที่ปรึกษาแห่งพระมหากษัตริย์ (Great Council) ให้กลายมาเป็นรัฐสภาไปทีละน้อย จนในที่สุดประชาชนที่มีปัญหาทางกฎหมายต่าง ๆ เริ่มรู้ว่าเขาได้คอยหันเข้าหารัฐสภา ซึ่งไม่ใช่สภาที่ปรึกษาของกษัตริย์อีกต่อไป

ใน ค.ศ. 1295 จึงเกิดแนวคิดของ Model Parliament ที่กล่าวถึงสภาว่า “รัฐสภาจะมีขนาดใดก็ได้ และควรถูกก่อตั้งโดยตัวแทนของกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคมมากที่สุด แต่รัฐสภาต้องมีลักษณะพื้นฐานวิธีการทำงานโดยคนกลุ่มเล็กมากกว่าคน ๆ เดียว” (จิรพงศ์ วัฒนรัตน์ 2539 : 29)

อย่างไรก็ตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภายังมีข้อแปลกแยกกันออกไปอีกว่า เป็นระบบสภาเดียวหรือระบบสองสภา โดยทั่วไปมีเหตุผลที่สนับสนุนระบบสภาเดียวและระบบสองสภา ดังนี้

1. เหตุผลที่อ้างว่าระบบสภาเดียวเป็นระบบที่ดี คือ

1.1 ถ้ามีสภานิติบัญญัติเพียงสภาเดียว ย่อมจะเป็นการแสดงถึงเอกภาพ ถ้ามีสภานิติบัญญัติสองสภา จะเกิดการขัดแย้งขึ้น เพราะเท่ากับมีรัฐอธิปไตยเท่ากับจำนวนสภานิติบัญญัติที่มีอยู่

1.2 กฎหมายคือเจตจำนงของราษฎร ในกรณีเดียวกันและในเรื่องเดียวกัน ราษฎรจะมีเจตจำนง 2 เจตจำนงหาได้ไม่ ฉะนั้น สภานิติบัญญัติซึ่งเป็นผู้แสดงเจตจำนงของราษฎร ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติกฎหมายออกมา จึงมีได้แค่สภาเดียว การมีสองสภาจึงเป็นการขัดแย้งกับความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของรัฐ

1.3 ถ้าสมาชิกของสภาทั้งสองสภาได้รับเลือกตั้งเข้ามาโดยวิธีเลือกตั้งอันเดียวกัน ก็เป็นที่เห็นชัดได้ว่า การมีอีกสภาหนึ่งไม่มีประโยชน์ ตรงกันข้ามกลับเป็นความหาคบเปลืองและทำให้การพิจารณาร่างกฎหมายล่าช้าโดยไม่จำเป็น แต่ถ้าใช้วิธีเลือกตั้งต่างกัน สภาใดสภาหนึ่งย่อมจะเป็นผู้แทนเจตจำนงของราษฎรผู้เลือกตั้งมากกว่าอีกสภาหนึ่ง และโดยเหตุนี้จึงควรจะให้มีความอำนาจนิติบัญญัติติดอยู่กับสภานิติบัญญัติแต่สภาเดียว

1.4 การมีสภานิติบัญญัติสองสภา ทำให้สมาชิกไม่สำนึกในความรับผิดชอบ สมาชิกสภาหนึ่งอาจผ่านร่างกฎหมายไปอย่างลวก ๆ โดยคาดหมายว่า อีกสภาหนึ่งจะไม่เห็นชอบด้วย หรือคงจะแก้ไขข้อบกพร่องเอาเอง

2. เหตุผลที่อ้างว่าระบบสองสภาดีก็ คือ

2.1 การที่มีสภาที่สองเป็นเครื่องยับยั้งการบัญญัติกฎหมายที่รีบร้อนเกินไป หรือกฎหมายซึ่งได้รับการพิจารณาอย่างลวก ๆ มีบ่อย ๆ ที่สภานิติบัญญัติได้ออกกฎหมายภายใต้ความรู้สึกอันรุนแรง ความตื่นเต้น ความเร่งร้อนและความไม่ระมัดระวัง จึงควรมีสภาที่สองเพื่อหยุดยั้งความโหมเหียงเช่นว่านี้ และทั้งจะทำให้มีการพิจารณาร่างกฎหมายด้วยความรอบคอบด้วย เพราะมีสภาที่ 2 คอยตรวจตราความขาดตกบกพร่องต่าง ๆ อยู่

2.2 นอกจากจะป้องกันความผิดพลาดอันเกิดจากความเร่งร้อนของสภานิติบัญญัติสภาเดียวแล้ว สภาที่สองยังทำหน้าที่คุ้มครองเอกชนต่อการใช้อำนาจคดีของสภานิติบัญญัติสภาเดียวอีกด้วย เพราะสภานิติบัญญัติเองก็อาจใช้อำนาจบาทใหญ่ได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะถ้าจะพิจารณาในแง่ความจริงแล้ว สภานิติบัญญัติย่อมไม่ใช่อะไรอื่น นอกจากพรรคการเมืองพรรคเดียวหรือหลายพรรค ที่ประกอบกันเป็นเสียงข้างมากในสภาผู้แทน การมีสภานิติบัญญัติอีกสภาหนึ่ง ซึ่งสมาชิกฝ่ายข้างมากของสภานี้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ไม่ใช่สมาชิกฝ่ายข้างมากของอีกสภาหนึ่ง จึงเป็นเครื่องประกันเสรีภาพและคุ้มครองการใช้อำนาจบาทใหญ่ดังกล่าวแล้ว สภาทั้งสองจึงเป็นเครื่องดุล (balance) สำหรับการใช้อำนาจนิติบัญญัติของราษฎร ซึ่งกฎหมายออกมาโดยผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติสองสภาย่อมเป็นหลักประกันแก่ราษฎรมากกว่ากฎหมายที่ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติสภาเดียว เพราะกฎหมายนี้ได้รับการพิจารณาโดยคำนึงประโยชน์ได้เสียอันขัดแย้งกันของราษฎรมากกว่า

2.3 นอกจากนี้การมีสภาที่สองเป็นการเปิดโอกาสให้มีผู้แทนของผู้มีประโยชน์ได้เสียพิเศษ หรือชั้นราษฎรบางชั้น กล่าวคือ สภาที่สองมักจะเป็นผู้แทนราษฎรที่มั่งคั่งหรือนายทุน ซึ่งเป็นเครื่องถ่วงน้ำหนักสภาที่หนึ่ง ซึ่งอาจมีสมาชิกเป็นผู้ฝักใฝ่ในลัทธิสังคมนิยมเป็นส่วนมาก

2.4 การมีสภานิติบัญญัติสองสภา ทำให้มีสมาชิกเป็นจำนวนมาก การที่จะให้สินบนหรือใช้อิทธิพลข่มขู่เพื่อให้ผ่านร่างกฎหมายจึงทำได้ยาก เพราะต้องใช้สินบนหรืออิทธิพลข่มขู่บุคคลจำนวนมาก (หยุด แสงอุทัย 2521 : 101 - 103)

1.3 แนวคิดและความเป็นมาของรัฐสภาในระบอบประชาธิปไตยของไทย

แนวคิดระบอบรัฐสภาในประเทศไทยเกิดจากการปฏิบัติให้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองของคณะราษฎรใน พ.ศ. 2475 ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งได้เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 7 โดยพระองค์ทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่ประชาชนชาวไทยในวันที่ 27 มิถุนายน 2475 เป็นครั้งแรก สำหรับแนวคิดและความเป็นมาของวุฒิสภาไทยซึ่งได้เกิดพร้อมกันไปกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับต่าง ๆ ตามลำดับเวลาและตามลำดับของรัฐสภาชุดต่าง ๆ ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 - 2550 ดังนี้

รัฐสภาชุดที่ 1 เกิดขึ้นโดยพระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475 ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้มาจากคณะราษฎรจำนวน 99 นาย ร่วมกันยึดอำนาจเปลี่ยนแปลงการปกครองในวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ต่อมาวันที่ 26 มิถุนายน 2475 คณะราษฎรได้นำพระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญการปกครองฯ ที่เตรียมไว้ ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) ให้ทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน

2475 ซึ่งถือเป็นวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นฉบับแรก และได้ยกเลิกเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2475 รวมระยะเวลา 5 เดือน 13 วัน ซึ่งเป็นระบบสภาเดียว คือสภาผู้แทนราษฎร โดยมีอำนาจมากกว่าสถาบันการเมืองอื่น ๆ ทำหน้าที่ดูแล ควบคุมกิจการของประเทศ และมีอำนาจถอดถอนกรรมการราษฎรหรือพนักงานรัฐบาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการแต่งตั้ง ไม่มีวุฒิสภา (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ 2550 : 92)

รัฐสภาชุดที่ 2 เกิดขึ้นโดยผลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้มาจากสภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับถาวร จำนวน 9 คน รัฐสภาได้ลงมติเห็นชอบวันที่ 2 ธันวาคม 2475 และประกาศใช้เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2475 ซึ่งต่อมาถือเป็น "วันรัฐธรรมนูญ" ต่อมามีการยกเลิกเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2489 รวมระยะเวลา 13 ปี 4 เดือน 29 วัน ซึ่งเป็นระบบสภาเดียว คือสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิก 2 ประเภท คือ มาจากการเลือกตั้งและมาจากการแต่งตั้ง กำหนดให้มีสภาเดียว คือสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีวุฒิสภา (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ 2550 : 93)

รัฐสภาชุดที่ 3 เกิดขึ้นภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 รัฐสภาชุดนี้เป็นระบบสภาเดียว คือสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีวุฒิสภา (คำรง พุฒตาล 2549 : 22)

รัฐสภาชุดที่ 4 เกิดขึ้นภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 รัฐสภาชุดนี้เป็นระบบสภาเดียว คือสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีวุฒิสภา (คำรง พุฒตาล 2549 : 22)

รัฐสภาชุดที่ 5 เกิดขึ้นภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 รัฐสภาชุดนี้เป็นระบบสภาเดียว คือสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีวุฒิสภา (คำรง พุฒตาล 2549 : 23)
หมายเหตุ รัฐสภาชุดที่ 1 - 5 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475

รัฐสภาชุดที่ 6 เกิดขึ้นภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2489 โดยรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีที่มาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภทที่ 2 จำนวน 6 คน ร่วมกันเสนอญัตติร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยให้เหตุผลว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 ใช้มานานแล้วเหตุการณ์บ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไปมาก สมควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม โดยมีการประกาศใช้เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2489 ยกเลิก 8 พฤศจิกายน 2490 รวมระยะเวลา 1 ปี 5 เดือน 30 วัน (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ 2550 : 94) ซึ่งเป็นระบบสองสภา คือ พฤษสภาและสภาผู้แทน (ไม่มีคำว่า "ราษฎร" ต่อท้าย) สภาผู้แทนมีจำนวนสมาชิก 178 คน พฤษสภามีสมาชิกจำนวน 178 คน มาจากการเลือกตั้งทางอ้อมโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2489 ถึงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2490 (คำรง พุฒตาล 2549 : 23)

รัฐสภาชุดที่ 7 เกิดขึ้นภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2490 ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีที่มาจาก พลโท ผิน ชุณหะวัณ ได้ยึดอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2490 และประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 3 ซึ่งต่อมาได้นำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2490 ซึ่ง พลโท หลวงกาจสงคราม เป็นผู้นำร่างเสนอต่อผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ลงนามรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีฉายาว่า "รัฐธรรมนูญ ฉบับได้คุ้ม" เนื่องจากนำไปซ่อนไว้ใต้คุ่มน้ำ ประกาศใช้ 9 พฤศจิกายน 2490 ยกเลิก 23 มีนาคม 2492 รวมระยะเวลา 1 ปี 4 เดือน 14 วัน และต่อมาสภาร่างรัฐธรรมนูญซึ่งตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2490 ได้ดำเนินการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492 จนแล้วเสร็จ และนำเสนอต่อรัฐสภาประกาศให้ความเห็นชอบ ในวันที่ 28 มกราคม 2492 และเสนอต่อคณะอภิรัฐมนตรี ซึ่งทำหน้าที่คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ลงพระนามประกาศใช้วันที่ 23 มีนาคม 2492 โดยยกเลิก 29 พฤศจิกายน 2494 (รวมระยะเวลา 2 ปี 8 เดือน 6 วัน) ระบบรัฐสภาก็ยังคงใช้ระบบสองสภา คือวุฒิสภาและสภาผู้แทน (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ 2550 : 95 - 96) โดยวุฒิสภามีสมาชิกจำนวน 100 คน มาจากการแต่งตั้ง เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2490 วุฒิสภาชุดนี้ปฏิบัติหน้าที่ระหว่างวันที่ 18 พฤศจิกายน 2490 ถึงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2494 สภาผู้แทนราษฎรมีสมาชิกจำนวน 99 คน (คำรง พุฒตาล 2549 : 23)

หมายเหตุ : (สำหรับรัฐสภาชุดที่ 7 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2 ฉบับข้างต้น คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2490 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492)

รัฐสภาชุดที่ 8 เกิดขึ้นโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2495 รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีที่มาจาก พลโท ผิน ชุณหะวัณ ได้ทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2494 และประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2494 และให้นำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 มาบังคับใช้ไปพลางก่อน พร้อมทั้งให้สภาผู้แทนราษฎรประชุมปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 ให้สมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับถาวร โดยประกาศใช้เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2495 ยกเลิกเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2501 รวมระยะเวลา 6 ปี 7 เดือน 12 วัน (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ 2550 : 97) ซึ่งเป็นระบบสภาเดียว คือ สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกประเภทที่ 1 มาจากการเลือกตั้ง และสมาชิกประเภทที่ 2 มาจากการแต่งตั้ง ไม่มีวุฒิสภา (คำรง พุฒตาล 2549 : 23)

หมายเหตุ : รัฐสภาชุดที่ 8 นำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 มาใช้บังคับ

รัฐสภาชุดที่ 9 เกิดขึ้นโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2495 กำหนดให้มีสภาเดียว คือสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีวุฒิสภา (ดำรง พุฒตาล 2549 : 23)

หมายเหตุ : รัฐสภาชุดที่ 9 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2495

รัฐสภาชุดที่ 10 เกิดขึ้นภายหลังการยึดอำนาจการปกครองประเทศเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2500 และมีพระบรมราชโองการให้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2495 ภายใต้เงื่อนไขที่ผู้รักษาพระนครฝ่ายทหารกำหนด ซึ่งกำหนดให้มีสภาเดียว คือสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีวุฒิสภา (ดำรง พุฒตาล 2549 : 23)

รัฐสภาชุดที่ 11 เกิดขึ้นโดยรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2502 รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีที่มาจากจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ปฏิวัติยึดอำนาจการปกครองเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2501 และยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับเก่าโดยอ้างเหตุผลสำคัญคือ เพื่อป้องกันภัยจากคอมมิวนิสต์รักษาไว้ซึ่งระบอบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และรัฐธรรมนูญฉบับเก่าไม่รัดกุมเพียงพอ ประกาศใช้เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2502 ยกเลิกเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2511 รวมระยะเวลา 9 ปี 4 เดือน 23 วัน ซึ่งเป็นระบบสภาเดียว คือ สภาร่างรัฐธรรมนูญ มาจากการแต่งตั้งจำนวน 240 คน (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ 2550 : 98)

รัฐสภาชุดที่ 12 เกิดขึ้นโดยผลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2511 ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีที่มาจากสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน 240 คน ได้ยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้เวลาร่างนานถึง 9 ปี จึงได้นำทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2511 และประกาศใช้เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2511 ยกเลิกเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2514 รวมระยะเวลา 3 ปี 4 เดือน 28 วัน (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ 2550 : 99) ซึ่งเป็นระบบสองสภา คือ วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร (วุฒิสภา มีจำนวน $\frac{3}{4}$ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) กล่าวคือ วุฒิสภามีจำนวน 164 คน พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2511 จำนวน 120 คน และทรงแต่งตั้งเพิ่มอีก 44 คน เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2512 เพื่อให้มีจำนวน 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญจนถึงวันที่ 3 กรกฎาคม 2514 สมาชิกวุฒิสภามีอายุครบ 3 ปี ต้องจับสลากออกกึ่งหนึ่งจำนวน 82 คน และพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งสมาชิกเท่าจำนวนที่ต้องออกไปเข้ามาแทนที่ วุฒิสภาชุดนี้ปฏิบัติหน้าที่ระหว่างวันที่ 4 กรกฎาคม 2511 ถึงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2514 (ดำรง พุฒตาล 2549 : 24)

รัฐสภาชุดที่ 13 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2515 โดยรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีที่มาจากคณะปฏิวัติภายใต้การนำของ จอมพล ถนอม กิตติขจร ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2511 และได้นำรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2502 มาปรับปรุงและประกาศใช้เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2515 ยกเลิกเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2517 รวมระยะเวลา 1 ปี 9 เดือน 22 วัน (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ 2550 : 100) สำหรับรัฐสภาชุดที่ 13 เป็นระบบสภาเดี่ยว คือ "สภานิติบัญญัติแห่งชาติ" มาจากการแต่งตั้ง จำนวน 299 คน ไม่มีวุฒิสภา (คำร้อง พุฒตาล 2549 : 24)

รัฐสภาชุดที่ 14 เป็นระบบสภาเดี่ยว คือ "สภานิติบัญญัติแห่งชาติ" มาจากการแต่งตั้ง จำนวน 299 คน ไม่มีวุฒิสภา (คำร้อง พุฒตาล 2549 : 24)

หมายเหตุ : รัฐสภาชุดที่ 13 และ 14 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2515

รัฐสภาชุดที่ 15 เกิดขึ้นโดยผลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีที่มาจากหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน 18 คน โดยมีการนำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492 มาเป็นแนวทางการยกร่างและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนประกอบการพิจารณา ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2517 ยกเลิกเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 รวมระยะเวลา 2 ปี (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ 2550 : 101) ซึ่งเป็นระบบสองสภา คือ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา วุฒิสภามีสมาชิกจำนวน 100 คน พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2518 เมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภายังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนถึงวันที่ 6 ตุลาคม 2519 จึงสิ้นสุดลงโดยการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน (คำร้อง พุฒตาล 2549 : 24)

รัฐสภาชุดที่ 16 เป็นระบบสองสภา คือสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา วุฒิสภามีสมาชิกจำนวน 100 คน ซึ่งเป็นสมาชิกชุดเดิมตามรัฐสภาชุดที่ 15

หมายเหตุ : รัฐสภาชุดที่ 15 และชุดที่ 16 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517

รัฐสภาชุดที่ 17 เกิดขึ้นโดยผลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2519 ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีที่มาจากคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินไทย พลเรือเอก สงัด ชลออยู่ ยึดอำนาจเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 และได้แต่งตั้ง "คณะเจ้าหน้าที่ทำงานกฎหมาย" ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ และประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2519 ยกเลิกเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2520 รวมระยะเวลา 11 เดือน 28 วัน ซึ่งเป็นระบบสภาเดี่ยว คือ "สภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน" สมาชิกมาจากการแต่งตั้ง จำนวน 340 คน ไม่มีวุฒิสภา (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ 2550 : 102)

รัฐสภาชุดที่ 18 เกิดขึ้นโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2519 กำหนดให้มีสภาเดียว คือ สภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ไม่มีวุฒิสภา (คำร่าง พุฒตาล 2549 : 25)
หมายเหตุ : รัฐสภาชุดที่ 17 และ 18 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2519

รัฐสภาชุดที่ 19 เกิดขึ้นโดยรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2520 ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีที่มาจากคณะปฏิวัติโดย พลเรือเอก สงัด ชลออยู่ ยึดอำนาจการปกครองจากคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2520 ยกเลิกเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2521 รวมระยะเวลา 1 ปี 1 เดือน 13 วัน ซึ่งเป็นระบบสภาเดียว คือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน 360 คน และมีสภานโยบายแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายแห่งรัฐและให้ความคิดเห็นแก่คณะรัฐมนตรี ไม่มีวุฒิสภา (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ 2550 : 103)

รัฐสภาชุดที่ 20 เกิดขึ้นโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีที่มาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้แทนรัฐธรรมนูญฉบับที่ 12 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2521 ยกเลิกเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 รวมระยะเวลา 12 ปี 2 เดือน 11 วัน (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ 2550 : 104) ซึ่งเป็นระบบสองสภา คือ สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา วุฒิสภามีจำนวน 225 คน มาจากการแต่งตั้งเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2522 เมื่อครบ 2 ปีในวันที่ 22 เมษายน 2524 สมาชิกจำนวน 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด คือ จำนวน 75 คนพ้นจากตำแหน่งด้วยวิธีจับสลากและมีการแต่งตั้งเข้ามาแทนตำแหน่งที่ว่างจำนวน 75 คน (คำร่าง พุฒตาล 2549 : 25)

รัฐสภาชุดที่ 21 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 รัฐสภาชุดนี้ใช้ระบบสองสภา คือ วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 243 คน มาจากวุฒิสภาชุดเดิมจำนวน 225 คน ในวันที่ 22 เมษายน 2526 ได้แต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาเพิ่มเติมจำนวน 18 คน เพื่อให้มีสัดส่วน 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ (คำร่าง พุฒตาล 2549 : 25)

รัฐสภาชุดที่ 22 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 รัฐสภาชุดนี้ใช้ระบบสองสภา คือ วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 260 คน มาจากวุฒิสภาชุดเดิมจำนวน 243 คน และวันที่ 28 กรกฎาคม 2529 มีการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาเพิ่มเติมจำนวน 17 คน เพื่อให้มีสัดส่วน 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ (คำร่าง พุฒตาล 2549 : 25)

รัฐสภาชุดที่ 23 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 รัฐสภาชุดนี้ใช้ระบบสองสภา คือวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 267 คน มาจากวุฒิสภาชุดเดิมจำนวน 260 คน และวันที่ 25 กรกฎาคม 2531 ได้แต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาเพิ่มเติม 7 คน เพื่อให้มีสัดส่วน 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญ (คำร่าง พุทธศักราช 2549 : 25-26)

หมายเหตุ : รัฐสภาชุดที่ 20 - 23 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521

รัฐสภาชุดที่ 24 เกิดขึ้นโดยธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีที่มาจากคณะกรรมการรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (ร.ส.ช.) โดยพลเอกสุนทร คงสมพงษ์ ยึดอำนาจการปกครอง และประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2534 ยกเลิกเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2534 รวมระยะเวลา 8 เดือน 8 วัน ซึ่งเป็นระบบสภาเดียว คือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติและมีสภารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ซึ่งมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินและเสนอแนะหรือให้ความคิดเห็นแก่คณะรัฐมนตรี ไม่มีวุฒิสภา (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ 2550 : 105)

รัฐสภาชุดที่ 25 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีที่มาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน 292 คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำกราบบังคมทูลขอของประธาน ร.ส.ช. ได้ตั้งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาและให้ความเห็นชอบ ประกาศใช้เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2534 ยกเลิกเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540 รวมระยะเวลา 5 ปี 10 เดือน 2 วัน (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ 2550 : 106) โดยกำหนดให้รัฐสภามีสองสภา คือวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 270 คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2535 (คำร่าง พุทธศักราช 2549 : 26)

รัฐสภาชุดที่ 26 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ใช้ระบบสองสภา คือวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาชุดเดิมจำนวน 270 คน (คำร่าง พุทธศักราช 2549 : 26)

รัฐสภาชุดที่ 27 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ใช้ระบบสองสภา คือวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาชุดเดิมจำนวน 270 คน โดยวันที่ 21 มีนาคม 2539 สมาชิกวุฒิสภาต้องพ้นจากตำแหน่งตามวาระในวันที่ 22 มีนาคม 2539 พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่จำนวน 260 คน หรือสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2538 (คำร่าง พุทธศักราช 2549 : 26)

รัฐสภาชุดที่ 28 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ใช้ระบบสองสภา คือวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาชุดเดิมจำนวน 262 คน มาจากวุฒิสภาชุดเดิมจำนวน 260 คน โดยวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 มีการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาเพิ่ม 2 คน เพื่อให้มีสัดส่วน 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ดำรง พุฒตาล 2549 : 26)

หมายเหตุ : รัฐสภาชุดที่ 25 - 28 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534

รัฐสภาชุดที่ 29 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีที่มาโดยนายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรีได้ตั้งคณะกรรมการปฏิรูปทางการเมือง (คปภ.) และจัดให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) ทำหน้าที่ร่างและจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ อันเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 : คำปรารภ) โดยมีการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิรูปทางการเมือง สสร. ประกอบด้วยสมาชิก จำนวน 99 คน มาจากที่ประชุมรัฐสภาซึ่งเลือกผู้ที่ได้รับเลือกตั้งจากจังหวัดต่าง ๆ 76 คน และจากผู้เชี่ยวชาญ 23 คน ประกาศใช้เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540ยกเลิกเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 รวมระยะเวลา 8 ปี 11 เดือน 8 วัน ซึ่งเป็นระบบสองสภา คือ วุฒิสภาและสมาชิกมาจากรายการเลือกตั้งโดยตรงซึ่งเป็นครั้งแรกของไทย และสภาผู้แทนราษฎร มีสมาชิกมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ 2550 : 107) วุฒิสภาประกอบด้วย สมาชิกวุฒิสภาจำนวน 200 คน มาจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2543 เป็นการเลือกตั้งครั้งแรก ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ (ดำรง พุฒตาล 2549 : 26)

รัฐสภาชุดที่ 30 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 วุฒิสภาประกอบด้วย สมาชิกวุฒิสภาจำนวน 200 คน มาจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2543 เป็นการเลือกตั้งครั้งแรกตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ (ดำรง พุฒตาล 2549 : 27)

รัฐสภาชุดที่ 31 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 วุฒิสภาประกอบด้วย สมาชิกวุฒิสภาจำนวน 200 คน มาจากการเลือกตั้ง โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 180 คน เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2549 และสิ้นสุดสมาชิกภาพโดยผลของการรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549

รัฐสภาชุดที่ 32 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 รัฐธรรมนูญฉบับนี้มาจากคณะกรรมการการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (คปค.) นำโดยพลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน ได้ยื่นคำนำทางการปกครอง

ประเทศ เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 และประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับที่ 16 และได้นำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 มาประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2549 ยกเลิกเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2550 รวม 11 เดือน 23 วัน ต่อมาคณะปฏิรูปการปกครองฯ ได้เปลี่ยนชื่อเป็นคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ ระบบรัฐสภามีสภาเดียว คือสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน 250 คน มาจากการแต่งตั้งเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2549 (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ 2550 : 108)

รัฐสภาชุดที่ 33 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีที่มาจากช่วงที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับที่ 17 และได้มีการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญโดยกำหนดให้มี "สภาร่างรัฐธรรมนูญ" (สสร.) กำหนดให้ร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จใน 180 วัน นับแต่วันเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรก และต่อมารัฐธรรมนูญฉบับนี้มีสาระสำคัญตรงที่ต้องการกำหนด กลไก สถาบันทางการเมืองฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามวิถีการปกครองแบบรัฐสภา (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 : คำปรารภ) และได้กำหนดให้มีการเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบ รวมทั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติ เพื่อให้ความเห็นชอบแก่ร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2550 โดยปรากฏผลว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงประชามติเห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มาใช้บังคับโดยนายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสืบไป โดยประกาศใช้เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2550 ซึ่งเป็นระบบสองสภา คือ วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร โดยวุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 150 คน มาจากการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด จังหวัดละหนึ่งคน รวมจำนวน 76 คน และมาจากการสรรหาภาควิชาชีพต่าง ๆ จำนวน 74 คน และสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 480 คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 400 คน และมาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนจำนวน 80 คน (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ 2550 : 109)

1.4 แนวคิดของแนวทางโครงสร้างหน้าที่

แนวทางโครงสร้างหน้าที่ (The Structural Functional Approach) เป็นแนวทางหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการศึกษาวิเคราะห์การเมืองการปกครองเปรียบเทียบในแง่ของการวิเคราะห์การเปรียบเทียบเชิงโครงสร้าง (Structural Comparative Analysis) ในแง่ของหลักการ เวลา กล่าวถึงโครงสร้าง (structure) จะต้องกล่าวควบคู่ไปกันกับคำว่า หน้าที่ (functions) เพราะโครงสร้างเป็นเครื่องมือหรือวิธีการที่การทำหน้าที่จะเกิดขึ้นได้ เช่นเดียวกับ การทำหน้าที่จะบรรลุผลหรือสัมฤทธิ์ผลได้จะต้องใช้หรือมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือ เราสามารถศึกษาโครงสร้าง

ของสังคมหรือความสัมพันธ์ของคนในสังคม โดยดูจากหน้าที่ของพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้วิเคราะห์โครงสร้างสังคมได้เป็นอย่างดี ในแง่ของหลักการแล้วการวิเคราะห์โครงสร้างหน้าที่เป็นทฤษฎีหรือกรอบแนวคิด (frame work) ที่เวลาทำการวิเคราะห์จะเป็นการวิเคราะห์ทั้งระบบ โดยเน้นความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของโครงสร้างและหน้าที่ภายในที่ระบบกำหนดให้ สำหรับวุฒิสภาไทยจัดอยู่ในโครงสร้างระบบการเมืองของไทยในฐานะสภาที่สอง ในระบบสภาคู่เพื่อทำหน้าที่พิจารณาถ้อยแถลงกฎหมาย ตรวจสอบ แต่งตั้งและถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญ เพื่อธำรงรักษาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยให้พัฒนาและอยู่รอดได้ ซึ่งในทัศนะของ กาบเรียล อัลมอนด์ (Gabriel Almond) และคณะ เห็นว่าลักษณะสำคัญของแนวทางโครงสร้างหน้าที่โดยทั่วไปมีลักษณะดังนี้

1. โครงสร้างระบบการเมือง ประกอบด้วยบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน การดำเนินการของโครงสร้างมีจุดมุ่งหมายเพื่อความอยู่รอดของระบบ ซึ่งอัลมอนด์ได้แบ่งแยกการปฏิบัติหน้าที่ของระบบออกเป็น 3 ระดับ ระดับที่ 1 หน้าที่ด้านความสามารถของระบบ ระดับที่ 2 หน้าที่ด้านการแปรรูปปัจจัยนำเข้าให้เป็นปัจจัยนำออกของระบบ ระดับที่ 3 หน้าที่ด้านการธำรงรักษาระบบและการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของระบบ

2. หน้าที่ที่อัลมอนด์เห็นว่า จะทำให้ระบบการเมืองดำรงหรืออยู่รอดได้ คือ หน้าที่ในการแปรรูปปัจจัยนำเข้า (input) ให้เป็นปัจจัยนำออก (output)

(จุมพล หนิมพานิช 2547 : 167 – 171)

1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์การเมือง แนวคิดการวิเคราะห์การเมือง เป็นการพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับการเมืองหรือเรื่องที่เป็นการเมือง หรือปัญหาการเมืองในขอบเขตที่ครอบคลุมเรื่องของการเมืองและหรือที่เกี่ยวข้องกับการเมืองทั้งหมด โดยกระทำในเชิงของการวิเคราะห์อันเป็นการแยกแยะประเด็นหรือปัญหาของการเมืองออกพิจารณาในรายละเอียด เพื่อให้เข้าใจหรือรู้ถึงปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นเบื้องต้น ก่อนที่จะทำการทดสอบและตรวจสอบปัจจัยต่าง ๆ ให้ถูกต้องชัดเจน สามารถยืนยันได้ จึงจะทำการสรุปและเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่ออธิบายภาพรวมทั้งหมดของการเมืองหรือปัญหาทางการเมืองนั้น โดยมีองค์ประกอบ 2 ส่วนประกอบกัน คือแนวทางหรือวิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ประการหนึ่งและการให้นิยามหรือขอบเขตของการเมืองที่จะทำการวิเคราะห์อีกประการหนึ่ง ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์การเมืองจะเป็นการแยกแยะประเด็นหรือปัญหาของการเมืองออกพิจารณาในรายละเอียด (เสนีย์ คำสุข 2547 : 43 -75) ซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ทำการ “ศึกษาเปรียบเทียบวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550 โดยเน้นวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับที่มา

โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และประสิทธิภาพของวุฒิสภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ จากข้อมูลปฐมภูมิ ข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สมาชิกวุฒิสภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 จำนวน 5 คน สมาชิกวุฒิสภายตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ สมาชิกวุฒิสภายที่มาจากการเลือกตั้ง จำนวน 5 คน สมาชิกวุฒิสภายที่มาจากการสรรหาจากองค์กรต่าง ๆ จำนวน 6 คน และผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้มีผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวุฒิสภายหรือเกี่ยวข้องกับการจัดทำรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ จำนวน 2 คน มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยทั้งหมดมานำเสนอในลักษณะวิเคราะห์เชิงพรรณนา ซึ่งจะทำให้สามารถเปรียบเทียบได้ในรายละเอียดและนำไปสู่ข้อสรุปว่าจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานบทบาทภารกิจของวุฒิสภาย

2. ที่มาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และแนวคิดที่รองรับการกำหนดรูปแบบของวุฒิสภาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เกิดขึ้นจากความต้องการให้มีการปฏิรูปทางการเมือง โดยเน้นการสรรค์สร้างระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participative Democracy) หรือการสถาปนาระบอบประชาธิปไตยให้เป็นระบอบการปกครองของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน โดยมีปรัชญาหรือเจตนารมณ์ในการปฏิรูปการเมือง 3 ประการคือ

2.1 กรอบประเด็นปัญหาเรื่องสิทธิ เสรีภาพและการมีส่วนร่วมของพลเมือง ซึ่งในอดีตรัฐเท่านั้นเป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายเหนือประชาชนในสังคม และการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐมักกระทบต่อสิทธิ หน้าที่ของประชาชนโดยตรง รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 จึงให้ความสำคัญกับการรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนต่อการใช้อำนาจของรัฐให้เป็นไปเพื่อประชาชนโดยแท้จริง ยกตัวอย่างเช่น รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 มาตรา 237 ได้กำหนดไว้ว่า “ในคดีอาญา การจับกุมและคุมขังบุคคลใด จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล ...” แต่เดิมไม่ว่าจะเป็น การปกครองในสมัยใด การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นจะยกเลิกเสียมิได้ หากยกเลิกเมื่อใด ย่อมเป็นเหตุจูงใจเมื่อนั้น จวบจนกระทั่งรัชกาลที่ 7 ทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่ราษฎร และมาตรา 304 ได้กำหนดไว้ว่า “...ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภายเพื่อให้วุฒิสภายมีมติตามมาตรา 307 ให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา 303 ออกจากตำแหน่งได้...”

2.2 กรอบประเด็นปัญหาเรื่องการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยที่ในอดีตอำนาจรัฐที่มีอยู่เหนือประชาชนนั้นมีมากและกว้างขวางไม่ว่าจะเป็นฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายข้าราชการประจำ และขาดการตรวจสอบที่ครอบคลุม ส่งผลให้เกิดการแข่งขันในการเลือกตั้งเพื่อให้ได้มาซึ่งการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองแล้วก็อาจใช้อำนาจเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีขอบ รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 จึงได้กำหนดให้มีองค์กรอิสระต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่ด้านการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และข้าราชการระดับสูง เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ฯลฯ

2.3 กรอบประเด็นปัญหาเรื่องสถาบันการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเมือง ซึ่งฝ่ายบริหารในอดีตขาดเสถียรภาพ การทำหน้าที่ของฝ่ายบริหารมักจะไม่ยาวนาน การทำงานขาดความต่อเนื่อง รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 จึงได้พัฒนาให้ฝ่ายบริหารมีความเข้มแข็ง โดยการสร้างความเข้มแข็งให้พรรคการเมือง ด้านคุณสมบัติของสมาชิกพรรคต้องสังกัดพรรคการเมืองไม่น้อยกว่า 90 วันก่อนวันเลือกตั้ง และกำหนดให้การอภิปรายไม่ไว้วางใจ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีกระทำได้อย่างขึ้น (มัญญกฤต รูปขจร 2546 : 3)

จากเหตุผลดังที่ได้กล่าวข้างต้น จึงเป็นความคาดหวังในการแก้ไขปัญหาทางการเมืองในอดีต ซึ่งรัฐจะเป็นผู้ถืออำนาจเหนือประชาชน และการใช้อำนาจโดยองค์กรและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงทั้งด้านสิทธิ เสรีภาพ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นซึ่งน้อยมาก นอกจากนี้การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐยังทำได้ไม่จริงจัง การเข้าสู่ตำแหน่งมีการแข่งขันสูง และเมื่อเข้ารับตำแหน่งแล้วก็ใช้อำนาจในการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อส่วนตน หรือกลุ่มของตน ทำให้ระบบการเมืองขาดความมั่นคง ขาดความน่าเชื่อถือจากประชาชนทั่วไป หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือมีลักษณะเป็นธุรกิจการเมือง นำมาซึ่งปัญหาความชอบธรรมและวิกฤตทางการเมืองมาโดยตลอด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงเป็นความคาดหวังของการแก้ไขปัญหาทางการเมืองต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีปัญหาและผลกระทบทางการเมืองอีกหลายประการ เช่น ปัญหาการดำเนินการตามนโยบายของรัฐในหลายกรณีที่เป็นการละเมิดสิทธิ เสรีภาพของประชาชน ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ปัญหาการเลือกตั้ง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในองค์กรอิสระต่าง ๆ ปัญหาการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติด้านกระบวนการออกกฎหมายซึ่งล่าช้า การตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลซึ่งกระทำไม่ได้ไม่เต็มที่ ปัญหาเหล่านี้ได้นำไปสู่วิกฤตทางการเมืองทั้งสิ้น และยังส่งผลไปถึงการปฏิรูปทางการเมืองเพื่อให้เป็นการเมืองของภาคประชาชน โดยแท้ จึงไม่ประสบความสำเร็จดังที่คาดหวังไว้

สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 6 ส่วนที่ 3 วุฒิสภา มาตรา 121-148 เป็นเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวุฒิสภาทั้งหมด ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้เริ่มต้นจากกลุ่มแกนนำองค์กรประชาธิปไตยส่วนหนึ่งได้สังเกตเห็นว่าเพื่อให้ได้มาซึ่งระบอบประชาธิปไตยที่ดีกว่าเดิม จำต้องมีการทบทวนโครงสร้างระบบการปกครองเสียใหม่ จึงได้เคลื่อนไหวเรียกร้องให้รัฐสภาปฏิรูปการเมือง โดยจัดทำรัฐธรรมนูญโดยเร็วที่สุด รัฐสภาในขณะนั้นได้ตอบสนองโดยแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย หรือคพป. มีศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี เป็นประธานทำหน้าที่ศึกษาแนวทางในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป ซึ่งคพป. ก็ดำเนินการจนแล้วเสร็จนำเสนอรายงานต่อรัฐสภาและประชาชนทั่วไป เมื่อเมษายน 2538 และต่อมารัฐบาลใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2538 โดยการนำของนายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรีได้แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2538 ความว่าจะสนับสนุนให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน มาตรา 211 ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงข้อเสนอของคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย โดยแนวทางการยกร่างนั้นปรากฏในแนวความคิดของสภาร่างรัฐธรรมนูญก่อนจะดำเนินการยกร่างว่าในอดีตที่ผ่านมาแม้ว่าประเทศไทย จะได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบอย่างของนานาอารยประเทศ โดยสมบูรณ์แล้วก็ตาม แต่ก็ปรากฏว่ายังมีสาเหตุปัจจัยอีกมากมายหลายอย่างที่เป็นอุปสรรคขวางกั้น มิให้การปกครองบ้านเมืองดำเนินไปด้วยความราบรื่นทั้งยังมีเหตุการณ์ทางการเมืองหลายอย่างเกิดขึ้นซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ทำให้ประชาชนคนไทยรู้สึกเสื่อมศรัทธาต่อการปกครองบ้านเมืองเช่นว่านี้ เป็นเหตุให้รัฐบาลขาดเสถียรภาพจนไม่สามารถแก้ไขปัญหามันเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาสำคัญ ๆ ที่กระทบต่อปากท้องและความเป็นอยู่ของประชาชนหลายเรื่องถูกละเลยปล่อยละเลยจนแทบจะไม่เห็นหนทางว่าจะสามารถบำบัดปัดเป่าให้ลุล่วงไปได้อย่างไร นับได้ว่าเป็นสภาวะวิกฤตของสังคมไทยที่น่าห่วงใยเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นสภาวะวิกฤตที่ค่อนข้างเบ็ดเสร็จทุกด้าน ทุกมิติและทุกระดับของชีวิต ทั้งของชีวิตบุคคล ชีวิตชุมชน และชีวิตประเทศเกี่ยวข้องกับโยงใยและสับสนปนเปกันจนแทบจับต้นชนปลายไม่ถูกจากมุมมองทางการเมืองปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงและปัญหาทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมืองที่ติดตามมาเป็นต้นเหตุและผลพวงของสภาวะวิกฤตดังกล่าว ดังนั้น การจะแก้ไขปัญหของสังคมไทยให้ได้ผลจริงจึงและสภาพนั้นจึงจำต้องกระทำการหลายด้านไปพร้อม ๆ กัน โดยเริ่มต้นที่การปฏิรูปการเมืองก่อน

การปฏิรูปการเมือง หมายถึงการกำหนดโครงสร้างและระบบการใช้อำนาจรัฐเสียใหม่ เพื่อให้ประชาชนมีสิทธิควบคุมและตรวจสอบได้อย่างแท้จริงอันเป็นการป้องกันมิให้มีการใช้อำนาจการปกครองบ้านเมือง แสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้องในทางที่มีขอบหรือ

ทุจริตด้วยประการใด ๆ ดังนั้น การปฏิรูปการเมืองจึงต้องเป็นการปฏิรูปที่มีพื้นฐานมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริงในกระบวนการทางการเมืองทุกขั้นตอนและจากประชาชนทุกระดับชั้นในสังคม โดยนับที่ว่านี่การปฏิรูปการเมืองที่บรรลุผลสำเร็จอย่างแท้จริงจึงมิใช่เป็นการพยายาม ทำให้คนเลวกลับเป็นคนดี แต่เป็นการหาหนทางป้องกันมิให้คนชั่ว คนเลว มีโอกาสเข้ามา มีอำนาจปกครองบ้านเมืองได้ โดยความร่วมมือร่วมใจกันของประชาชนคนไทยทั้งชาตินั่นเอง เพื่อที่จะให้ประชาชนสามารถเข้ามา มีส่วนร่วมในทางการเมืองได้อย่างแท้จริง การทำให้สิทธิเสรีภาพขั้นมูลฐานของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้ได้ ในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมจึงเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นที่จำเป็นและสำคัญที่สุดที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิรูปการเมืองของสังคมไทย เพราะการมีสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่สามารถสัมผัสจับต้องได้ในความรู้สึกและวิถีชีวิตตามปกติของประชาชนคนไทยย่อมจะเป็นสิ่งที่จะคอยกระตุ้นเตือนให้ทุกคนมีความตระหนักในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่จะไม่ยินยอม สยบให้กับการใช้อำนาจรัฐที่เกินเลยหรือไม่ชอบธรรมด้วยประการใด ๆ (สถาบันพระปกเกล้า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 : 131 – 132) ดังนั้นเมื่อรัฐธรรมนูญ 2540 ได้ถูกกร่างเสร็จสิ้นแล้วจึงปรากฏหลักการและสาระสำคัญที่เพิ่มเติมขึ้นใหม่อย่างไม่เคยมีมาก่อนในรัฐธรรมนูญทุกฉบับ ที่ผ่านมามีดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช พร้อมด้วยรายงานของสภาร่างรัฐธรรมนูญ (2540) กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร : (14) – (29))

1. การเพิ่มสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของพลเมือง
2. มาตรการที่ทำให้ระบบการเมืองและระบบราชการสุจริตและมีความชอบธรรม รวมทั้งการเพิ่มอำนาจพลเมืองในการควบคุมการใช้อำนาจในทุกระดับ ทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพ นายกรัฐมนตรีมีภาวะความเป็นผู้นำและรัฐสภา มีประสิทธิภาพ

สำหรับสาระสำคัญข้อที่ 2 และข้อที่ 3 ซึ่งมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับบทบาทอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา จึงขอนำเสนอรายละเอียด ดังนี้

มาตรการที่ทำให้ระบบการเมืองและระบบราชการสุจริตและมีความชอบธรรม รวมทั้งการเพิ่มอำนาจพลเมืองในการควบคุมการใช้อำนาจในทุกระดับ ทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น

การกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริต กำหนดให้จัดทำประมวลจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการ รวมทั้งประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา การห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาและรัฐมนตรีรับสัมปทาน

หรือสัญญาที่มีลักษณะผูกขาดตัดตอนจากรัฐและห้ามรัฐมนตรีถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนบริษัทเกินจำนวนที่กำหนด หากเกินต้องโอนให้บริษัทจัดการทรัพย์สินเพื่อผู้อื่น (blind trust) บริหารแทนการให้วุฒิสภาพิจารณาถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งที่กำหนดในรัฐธรรมนูญโดยเปิดเผย

การเพิ่มระบบและองค์การตรวจสอบการใช้อำนาจให้ครอบคลุมทุกด้าน การแยกการตรวจสอบการทุจริตทางการเมืองออกจากการตรวจสอบทางกฎหมาย สำหรับการพิสูจน์ทางกฎหมายถึงพฤติการณ์ส่อทุจริตหรือร่ำรวยผิดปกติ ซึ่งอาจดำเนินการได้ 4 แนวทาง กล่าวคือ อภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีโดยกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์ส่อทุจริตหรือร่ำรวยผิดปกติ หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คน หรือผู้เสียหายจากการทุจริตร้องขอให้ ป.ป.ช. ไล่สวนว่านายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลทั้งหลาย ผู้พิพากษาหรือตุลาการ บุคคลในองค์การตรวจสอบทั้งหลาย อัยการสูงสุดหรือข้าราชการระดับสูงมีพฤติการณ์ส่อทุจริตหรือร่ำรวยผิดปกติแล้วเสนอให้ ป.ป.ช. ไล่สวน หากชี้ว่าไม่มีมูลก็ยุติเรื่องและจะกล่าวหาเรื่องนี้อีกไม่ได้ กรณีหากชี้ว่ามีมูลผู้ถูกกล่าวหาต้องพักการปฏิบัติหน้าที่ชั่วคราวเพื่อมิให้ใช้อำนาจในตำแหน่งไปแทรกแซงการสอบสวนดำเนินคดี และให้ ป.ป.ช. ส่งเรื่องไปให้สององค์กรพิจารณาคือ

1. ให้วุฒิสภาลงมติถอดถอนด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ด้วยการลงคะแนนลับ
2. ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาความผิดอาญาในกรณีเป็นนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น หรือในกรณีเป็นข้าราชการประจำหรือประธานศาลทั้งหลาย ผู้พิพากษาหรือตุลาการอื่นให้ดำเนินคดีอาญาในศาลยุติธรรม

การดำเนินการของวุฒิสภาและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่างเป็นอิสระต่อกัน

การเพิ่มองค์กรอิสระในการตรวจสอบการใช้อำนาจทุกระดับ โดยผู้ดำรงตำแหน่งในองค์การตรวจสอบนี้ได้รับการแต่งตั้งโดยเชื่อมโยงกับวุฒิสภาโดยการเสนอชื่อของคณะกรรมการสรรหา ดำรงตำแหน่งเพียงวาระเดียว มีสำนักงานฝ่ายตุลาการที่เป็นอิสระแต่ถูกถอดถอนและตรวจสอบได้

3. การทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพ นายกรัฐมนตรีมีภาวะความเป็นผู้นำและรัฐสภา มีประสิทธิภาพ

การเพิ่มประสิทธิภาพของรัฐสภา ดังนี้

(1) การให้วุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยตรง โดยให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ 1 เสียงเท่ากัน และให้วุฒิสภาเป็นองค์กรที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับฝ่ายการเมืองน้อยที่สุด โดยกำหนดมาตรการดังนี้

ก. การห้ามสังกัดพรรคการเมือง และถ้าเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี

ข. การห้ามเป็นรัฐมนตรี แม้ลาออกจากตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาแล้วก็ต้องพ้น 1 ปี จึงจะเป็นรัฐมนตรีได้

ค. การห้ามเป็นสมาชิกวุฒิสภา 2 วาระติดต่อกัน

ง. การให้รัฐจัดการแนะนำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาและผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาจะหาเสียงโดยการแนะนำตัวเองได้เท่าที่กฎหมายอนุญาต

3. ที่มาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550 และแนวคิดที่รองรับการกำหนดรูปแบบของวุฒิสภา

เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ประเทศไทยมีการปฏิรูปการปกครองโดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ คปค. และพร้อมกันนี้ก็มีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ชื่อว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 ซึ่งได้บัญญัติให้มีองค์กร กระบวนการและขั้นตอนในการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550) ไว้โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. องค์กรที่เป็นผู้ดำเนินการจัดทำรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2549 ได้บัญญัติให้มีองค์กรเพื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

2 องค์กร ดังนี้

สมาชิกแห่งชาติ จำนวนไม่เกิน 2,000 คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลผู้ได้รับการสรรหา โดยคำนึงถึงบุคคลจากกลุ่มต่าง ๆ ในภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคสังคม และภาควิชาการจากภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งมีสัญชาติไทยโดยกำเนิด และอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี โดยมีอำนาจและหน้าที่คัดเลือกสมาชิกด้วยกัน เพื่อจัดทำบัญชีรายชื่อ ผู้สมควรได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 200 คน ให้แล้วเสร็จภายใน 7 วัน นับแต่วันเปิดประชุมสมาชิกแห่งชาติครั้งแรก และเมื่อได้คัดเลือกสมาชิกนับแต่วันเปิดประชุมครั้งแรก เสนอต่อ

คณะกรรมการความมั่นคงแห่งชาติ ในการประชุมให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่ ประธานสมัชชาแห่งชาติ และรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รองประธานสมัชชาแห่งชาติ โดยมีเงื่อนไขว่า กรณีแล้วเสร็จตามกำหนด คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติคัดเลือกจากบัญชีรายชื่อให้เหลือ 100 คน และคณะกรรมการความมั่นคงแห่งชาตินำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ แต่ถ้าไม่แล้วเสร็จตามกำหนด คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติทำการเลือกสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ จำนวน 100 คน แล้วนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

สภาร่างรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. จัดทำร่างรัฐธรรมนูญและพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 180 วัน นับแต่วันเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรก
2. เลือกประธานและรองประธานเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง โดยมีประธานคณะกรรมการความมั่นคงแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ
3. ออกประกาศเพื่อกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการออกเสียงประชามติ

การสิ้นสุดของสภาร่างรัฐธรรมนูญ

1. เมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และสภาร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมาตรา 30 แล้วเสร็จแล้ว หรือเมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามมาตรา 30 (45 วัน) สิ้นแต่เวลาใดจะถึงก่อน หรือ
2. จัดทำร่างรัฐธรรมนูญไม่แล้วเสร็จภายใน 180 วัน นับแต่วันเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรก หรือไม่ให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญเสนอ หรือ
3. ประชาชนโดยเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงประชามติ ไม่เห็นชอบให้ใช้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยในสภาร่างรัฐธรรมนูญนั้น จะมีการตั้งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่ได้รับการคัดเลือกตามมติของสภาจำนวน 25 คน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญจำนวน 10 คน ตามคำแนะนำของประธานคณะกรรมการความมั่นคงแห่งชาติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา เพื่อทำหน้าที่ยกร่างรัฐธรรมนูญ และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเฉพาะที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายใน 45 วัน นับแต่วันที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติดำเนินการต่อไป

2. ขั้นตอนการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

สภาร่างรัฐธรรมนูญแต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญจำนวน 35 คน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ดังนี้

1. สภาร่างรัฐธรรมนูญมีมติเลือกจำนวน 25 คน และ
2. ตามคำแนะนำของประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ จำนวน 10 คน
3. เมื่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว

ให้จัดทำคำชี้แจงว่า ร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นใหม่นั้นมีความแตกต่างกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 ในเรื่องใด พร้อมด้วยเหตุผลในการแก้ไขไปยังสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญองค์กรและบุคคลดังต่อไปนี้ เพื่อพิจารณาและเสนอความเห็น

- 3.1 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ
- 3.2 สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- 3.3 คณะรัฐมนตรี
- 3.4 ศาลฎีกา
- 3.5 ศาลปกครองสูงสุด
- 3.6 คณะกรรมการการเลือกตั้ง
- 3.7 คณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- 3.8 ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
- 3.9 ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
- 3.10 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- 3.11 สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 3.12 สถาบันอุดมศึกษา

4. เมื่อสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญได้รับร่างรัฐธรรมนูญและเอกสารดังกล่าวแล้ว หากประสงค์จะแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำได้เมื่อมีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญลงชื่อรับรองไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของจำนวนสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่มีอยู่และต้องยื่นคำขอแปรญัตติพร้อมทั้งเหตุผลก่อนวันนัดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ

สมาชิกที่ยื่นคำขอแปรญัตติหรือที่ให้คำรับรองคำแปรญัตติของสมาชิกอื่นแล้ว จะยื่นคำแปรญัตติหรือรับรองคำแปรญัตติของสมาชิกอื่นได้อีกไม่ได้

5. เมื่อพ้น 30 วัน นับแต่วันที่จัดส่งเอกสารจัดทำรายงานหรือแก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่แก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งเหตุผลแล้วให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาความเห็นที่ได้รับมาและคำแปรญัตติ พร้อมทั้งจัดทำรายงานการแก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่แก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้ง

เหตุผลเผยแพร่ให้ทราบเป็นการทั่วไป แล้วนำเสนอร่างรัฐธรรมนูญต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา โดยการพิจารณาของสภาร่างรัฐธรรมนูญจะเป็นการพิจารณาเพื่อให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับและเฉพาะมาตราที่สมาชิกยื่นคำขอแปรญัตติ หรือที่คณะกรรมการยกร่างเสนอ โดยสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญจะแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมนอกจากที่บัญญัติไว้มิได้ เว้นแต่คณะกรรมการยกร่างจะเห็นชอบด้วยหรือสมาชิกสภาร่างมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในห้า เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น

โดยผลการพิจารณาเป็นดังนี้

(1) หากไม่เห็นชอบ หรือจัดทำร่างรัฐธรรมนูญและพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายใน 180 วัน คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติประชุมร่วมกับคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ได้เคยประกาศใช้บังคับมาแล้วฉบับใดฉบับหนึ่งมาปรับปรุงให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำรัฐธรรมนูญไม่แล้วเสร็จภายใน 180 วัน หรือนับแต่วันที่สภาร่างรัฐธรรมนูญไม่ให้ความเห็นชอบหรือนับแต่วันออกเสียงประชามติ

(2) หากเห็นชอบ ให้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบและจัดให้มีการออกเสียงประชามติ ซึ่งจะต้องจัดทำไม่เร็วกว่า 15 วัน และไม่ช้ากว่า 30 วัน นับแต่วันที่เผยแพร่ดังกล่าว และคณะกรรมการดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเฉพาะที่จำเป็นเพื่อเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายใน 45 วัน นับแต่วันที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดำเนินการต่อไป ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 45 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างจากคณะกรรมการและดำเนินการในขั้นตอนตามข้อ 6 ต่อไป

6. ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงประชามติ ลงมติว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภาร่างรัฐธรรมนูญประกาศ โดยกำหนดการออกเสียงประชามติต้องกระทำภายในวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร ซึ่งหากเห็นชอบจะดำเนินการตามขั้นตอนข้อ 7 ต่อไป

7. ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาตินำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย

8. เมื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแล้วให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับได้

กำหนดระยะเวลาในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

สภาร่างรัฐธรรมนูญต้องจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ให้เสร็จภายใน 180 วัน นับแต่วันเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรก (มนตรี รูปสุวรรณ 2549 : 7-11)

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดรูปแบบของวุฒิสภา

รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 มีหลักสำคัญข้อหนึ่ง คือลดการผูกขาดอำนาจรัฐและจัดการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม ด้วยเหตุที่บทบัญญัติเกี่ยวกับการเข้าสู่ตำแหน่งของวุฒิสภาที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหา การผูกขาดอำนาจรัฐและจัดการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรมได้ โดยเฉพาะในรอบ 9 ปีที่ใช้ รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มีปัญหาใหญ่เกี่ยวกับวุฒิสภาที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงถูกครอบงำ ทางการเมือง ดังนั้น รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 จึงให้วุฒิสภามีที่มาในรูปแบบผสมระหว่าง การสรรหาและการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ซึ่งวุฒิสภาในระบบผสมนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 150 คน มาจากการเลือกตั้งจำนวน 76 คน และมาจากการสรรหาอีก 74 คน ทั้งนี้ เพราะรัฐธรรมนูญต้องการ ให้วุฒิสภามีที่มาหลากหลาย เพื่อให้การตรวจสอบอำนาจรัฐเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพและทำให้ การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภามีความเป็นกลาง ปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง สำหรับ วิธีการใหม่ที่นำมาใช้คือวิธีการสรรหานั้น ก็เพื่อให้ได้สมาชิกวุฒิสภาที่มีความหลากหลายทาง วิชาชีพ และเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งหากใช้ระบบเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว กลุ่มบุคคลเหล่านี้อาจไม่มีโอกาสเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งมาตรา 113 กำหนดให้มี คณะกรรมการทำหน้าที่สรรหาสมาชิกวุฒิสภาประกอบด้วยตัวแทนจากองค์กรต่าง ๆ ที่มีความเป็น กลางและน่าเชื่อถือ ได้แก่ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประธาน ผู้ตรวจการแผ่นดิน ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประธานกรรมการ ตรวจสอบเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งที่ ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหมายจำนวน 1 คน และตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ที่ประชุมใหญ่ตุลา การในศาลปกครองสูงสุดหมายจำนวน 1 คน โดยคณะกรรมการสรรหาที่กล่าวมานี้ จะต้อง ดำเนินการสรรหาบุคคลที่มีความเหมาะสมจากผู้ได้รับการเสนอชื่อจากองค์กรต่าง ๆ ในภาควิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาชีพ และภาคอื่นที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติกรตามอำนาจหน้าที่ของ วุฒิสภาเป็นสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 74 คน ทั้งนี้ ก็เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ แต่ไม่ถนัดที่จะลงแข่งขันทางการเมืองหรือเป็นผู้ด้อยโอกาสในสังคมมีโอกาสได้รับการคัดเลือก เป็นสมาชิกวุฒิสภาและสามารถใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์แก่ชาติได้ (มาตรา 114 รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550) แต่อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็ยังคงให้ความสำคัญ กับวิธีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภามากกว่าวิธีการสรรหาโดยกำหนดให้มีสมาชิกวุฒิสภาที่มาจาก การเลือกตั้งมากกว่าสมาชิกวุฒิสภาที่มาจาก การสรรหา

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบรัฐสภาของประเทศไทย

ระบบรัฐสภาของประเทศไทย ถือว่าเริ่มต้นเมื่อ พ.ศ. 2475 เพราะเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่พระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ (มนตรี รูปสุวรรณ 2535 : 41 - 44) ซึ่งมนตรี รูปสุวรรณ ได้เขียนหนังสือเรื่องกฎหมายรัฐสภา เพื่อประกอบการสอนในคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในฐานะที่เป็นวิชาเลือก หนังสือเล่มนี้นำเสนอให้เห็นถึงวิวัฒนาการของรัฐสภาในระบอบการปกครองไทย ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบอยู่เสมอ โดยรัฐธรรมนูญบางฉบับกำหนดให้มีสภาเดียว เรียกว่า สภาผู้แทนราษฎรบ้าง สภาร่างรัฐธรรมนูญบ้าง สภานิติบัญญัติแห่งชาติบ้าง สภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินบ้าง ขึ้นอยู่กับที่มาของแต่ละสภา ส่วนรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้มีสองสภา ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้ง และวุฒิสภามาจากการแต่งตั้ง เว้นแต่พฤษภาตามรัฐธรรมนูญ 2489 ที่มาจากการเลือกตั้งโดยอ้อม ซึ่งสรุปได้ว่า ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 จนถึง พ.ศ. 2521 เป็นรูปแบบสภาเดียว 7 ครั้ง และในรูปแบบสภาคู่ 6 ครั้ง

วิทยานิพนธ์ เรื่อง สมาชิกวุฒิสภาในประเทศไทย : ศึกษาเปรียบเทียบสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้งกับสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง (คำรง พุฒตาล 2549 : ง) ได้ศึกษาเปรียบเทียบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้ง พ.ศ. 2539 กับสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง พ.ศ. 2543 ในประเด็นคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อการปฏิบัติงานของสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองกลุ่มที่ส่งผลกระทบต่อสังคม สาเหตุของความแตกต่างในการปฏิบัติงานและวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาในสมัยต่อไป ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า (1) ความแตกต่างของสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองกลุ่มเกิดจากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญที่สำคัญ คือ ส.ว. แต่งตั้ง มีจำนวน 260 คน ส่วน ส.ว. เลือกตั้งมีจำนวน 200 คน ส.ว. แต่งตั้งไม่จำกัดวุฒิการศึกษา ดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี เป็นข้าราชการประจำได้ แต่ ส.ว. เลือกตั้งดำรงตำแหน่งคราวละ 6 ปี มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี และต้องไม่เป็นข้าราชการประจำ ส.ว. แต่งตั้งมีอำนาจหน้าที่หลักคือ การกลั่นกรองกฎหมาย ส่วน ส.ว. เลือกตั้งจะมีอำนาจหน้าที่สำคัญที่เพิ่มขึ้นคือ เลือกและแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง เปิดอภิปรายทั่วไปคณะรัฐมนตรีโดยไม่มีการลงมติ (2) ความแตกต่างทางลักษณะเศรษฐกิจสังคมที่สำคัญคือ ส.ว. แต่งตั้งส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นข้าราชการประจำ ส่วน ส.ว. เลือกตั้งส่วนใหญ่เป็นข้าราชการบำนาญ (3) ด้านค่าใช้จ่าย ส.ว. เลือกตั้งใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินมากกว่า ส.ว. แต่งตั้งประมาณ 3 เท่าครึ่ง โดยเฉพาะงบประมาณ

การศึกษา คูงานต่างประเทศ ใช้มากกว่า 8 - 9 เท่า (4) ผลการปฏิบัติงาน ส.ว. แต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ได้
 อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า คือพิจารณากลับกรองกฎหมาย ญัตติ และกระทู้ถาม โดยเฉลี่ยได้
 มากกว่า ส.ว. เลือกตั้ง (5) จากข่าวในหนังสือพิมพ์พบว่า พฤติกรรมของ ส.ว. เลือกตั้งมีภาพลักษณ์
 ในทางลบมากกว่า ส.ว. แต่งตั้ง (6) ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า วุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้ง มีความ
 เป็นสถาบันการเมืองที่น่าเชื่อถือมากกว่าวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง กล่าวคือ วุฒิสภาที่มาจากการ
 แต่งตั้งทำหน้าที่เลือกและแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระได้อย่างมีคุณภาพมากกว่า
 วุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง (7) พฤติกรรมที่แตกต่างของสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองกลุ่มมีสาเหตุสำคัญ
 มาจากวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (8) ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า จำนวนสมาชิกวุฒิสภามีมากเกินไป
 และไม่ควรจำกัดระดับการศึกษาของสมาชิกวุฒิสภา การหมดวาระควรใช้การจับสลากออกกึ่งหนึ่ง
 เมื่อดำรงตำแหน่งไปแล้วครึ่งวาระ เฉพาะในครั้งแรกของการมีวุฒิสภา สมาชิกวุฒิสภาควรมาจาก
 บุคคลหลากหลายสาขาอาชีพ และผู้วิจัยเห็นว่าสมาชิกวุฒิสภาควรมีที่มาจากการแต่งตั้งและเลือกตั้ง
 สำหรับการแต่งตั้งนั้นควรมาจากคณะองคมนตรี

สำหรับรูปแบบของสภานั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ (ดำรง พุฒตาล 2549 : 25 - 27)
 ได้กล่าวถึงระบบสภาเดี่ยว และระบบสองสภา ตั้งแต่อดีตจนถึง 2540 ซึ่งสรุปได้ว่า ระบบสภาเดี่ยว
 แต่มีสมาชิก 2 ประเภท มีปรากฏในรัฐธรรมนูญฉบับถาวร 2475 แก้ไขเพิ่มเติม 2495 ใช้ปกครอง
 ประเทศในช่วงแรกตั้งแต่ พ.ศ. 2475 - 2489 และช่วงที่ 2 พ.ศ. 2495 - 2501 สมาชิกประเภทที่ 1
 มาจากการเลือกตั้งของประชาชน สมาชิกประเภทที่ 2 มาจากการแต่งตั้งของพระมหากษัตริย์
 สำหรับระบบสองสภา หรือสภาคู่ ประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรกับวุฒิสภา ปรากฏในรัฐธรรมนูญ
 หลายฉบับ รวมถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งสรุปได้ว่า ตั้งแต่
 พ.ศ. 2521 จนถึง พ.ศ. 2540 เป็นรูปแบบสภาเดี่ยว 1 ครั้ง คือรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร
 2534 นอกนั้นเป็นรูปแบบสองสภาหรือสภาคู่ทั้งสิ้น ดังนี้

ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2521 มีสภาคู่ 4 ครั้ง (ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 - 2531)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2534 มีระบบสองสภา 4 ครั้ง (ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 - 2539)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 มีระบบสองสภา 2 ครั้ง (ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 - 2543)

4.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับที่มา โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540

4.2.1 เอกสารสรุปการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

โดยสำนักกรรมการ 3 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการพิจารณาในการกำหนดแนวทางและรองรับการดำเนินงานของสภาร่างรัฐธรรมนูญที่จะจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (พ.ศ. 2550 ฉบับที่ 18) โดยเอกสารชิ้นนี้ได้สรุปความเป็นมาและผลการดำเนินงานของสภาร่างรัฐธรรมนูญและลำดับการดำเนินการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ทั้งหมด ทำให้มองเห็นตั้งแต่ความเป็นมา องค์ประกอบของสภาร่างรัฐธรรมนูญ ที่มาของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ขั้นตอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ โดยรัฐสภา ขั้นตอนการจัดทำรัฐธรรมนูญ การดำเนินงานของสภาร่างรัฐธรรมนูญ การตั้งคณะกรรมการคณะต่าง ๆ เพื่อจัดทำรัฐธรรมนูญ 2540 รวมไปถึงประกาศประธานรัฐสภาในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้เห็นขั้นตอน ที่มา โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา 2540 ทั้งหมด โดยภาพรวม (สำนักกรรมการ 3 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2549 : 1-22)

4.2.2 ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ... พร้อมด้วยรายงานของสภาร่างรัฐธรรมนูญของสำนักงานเลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นเอกสารจัดทำเพื่อนำเสนอต่อประธานรัฐสภาตามหนังสือด่วนที่สุด ที่ ส.พ. 0017 (สสร.)/606 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2540 ลงนามโดยนายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งนอกเหนือจากตัวร่างรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ... ที่ต่อมามีผลใช้บังคับเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ก็ยังประกอบไปด้วยรายงานของสภาร่างรัฐธรรมนูญจำนวน 29 หน้า ซึ่งรายงานผลการดำเนินการของสภาร่างรัฐธรรมนูญและการกำหนดกรอบความคิดพื้นฐาน หลักการ และสาระสำคัญที่ควรจะนำไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ 3 กรอบ ในแต่ละกรอบประกอบด้วยสภาพปัญหาหลัก หลักการสำคัญดังนี้

กรอบที่ 1 สิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของพลเมือง

กรอบที่ 2 การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

กรอบที่ 3 สถาบันการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเมือง

แต่ที่สำคัญสำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ และสอดคล้องกับการแสดงให้เห็นถึงที่มา โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาในรัฐธรรมนูญ 2540 นี้ ปรากฏอยู่ในหลักการและสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญที่เพิ่มเติมขึ้นใหม่ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพของรัฐสภา (หัวข้อ 5.3.3 คือ การเพิ่มประสิทธิภาพของรัฐสภา ดังนี้)

(1) การให้วุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยตรง โดยให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ 1 เสียงเท่ากัน และให้วุฒิสภาเป็นองค์กรที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับฝ่ายการเมืองน้อยที่สุด โดยกำหนดมาตรการดังนี้

ก. การห้ามสังกัดพรรคการเมือง และถ้าเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี

ข. การห้ามเป็นรัฐมนตรี แม้ลาออกจากตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาแล้ว ก็ต้องพ้น 1 ปี จึงจะเป็นรัฐมนตรีได้

ค. การห้ามเป็นสมาชิกวุฒิสภา 2 วาระติดต่อกัน

ง. การให้รัฐจัดการแนะนำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาและผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาจะหาเสียงโดยการแนะนำตัวเองได้เท่าที่กฎหมายอนุญาต (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญ 2540 : (4) – (5), (28))

4.3 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับที่มา โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภายุติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

รัฐธรรมนูญ 2550 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 18 ของประเทศไทย ซึ่งยกร่างโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผ่านการเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2549 ถึง 2550 และแม้จะอยู่ภายใต้การปกครองโดยคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) ที่สืบทอดมาจากการรัฐประหารเมื่อ 19 กันยายน 2549 แต่หลักการหลายต่อหลายเรื่องยังคงเดิม เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่กำเนิดในบรรยากาศเสรีประชาธิปไตย สำหรับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับที่มา โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภายุติรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 แม้จะยังมีเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องไม่มากนัก แต่จะพบได้ในงานวิจัยบางชิ้น ซึ่งทำการวิจัยในเดือนธันวาคม 2549 อันเป็นช่วงเวลาที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สสร.) กำลังค้นคว้าและสร้างกรอบแนวคิดในการยกร่างรัฐธรรมนูญ 2550 ซึ่งงานวิจัยและงานศึกษาเหล่านี้จะทำให้เห็นที่มา โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาได้ชัดเจน ดังนี้

4.3.1 งานวิจัย เรื่อง กรอบแนวคิดการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (พ.ศ. 2550)

โดยทุนสนับสนุนจากมูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ ได้ทำการศึกษาวิจัยในเดือนธันวาคม 2549 โดยมีมติ รูปสุวรรณ ผู้วิจัยได้นำเสนอหลักการสำคัญที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเคยเกิดขึ้นแล้วในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ไว้หลายประการด้วยกัน แต่ที่เกี่ยวข้องกับที่มา โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของ สมาชิกวุฒิสภา ปรากฏในส่วนที่ 3 ของการวิจัย คือการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาไว้ดังนี้

การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ด้วยเหตุที่วุฒิสภามีอำนาจในการกั้นกรองกฎหมาย พิจารณาถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐและอภิปรายทั่วไปในปัญหาระดับชาติ โดยไม่มีการลงมติ ดังนั้นกระบวนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาต้องปรับปรุงให้โปร่งใสให้วุฒิสภามีที่มาที่ชอบธรรม โดยมีทางเลือกที่ควรพิจารณา 2 ทางเลือก

1. คงอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาได้ดั้งเดิม ทั้งในฐานะสภาถ่วงดุลและสภาตรวจสอบ แต่แก้ไขวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาจากการเลือกตั้งโดยตรงเป็นการเลือกตั้งโดยผ่านคณะกรรมการสรรหา โดยมีองค์ประกอบของสมาชิกวุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 100 คน ที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนตามวิธีการที่กำหนดไว้

2. เป็นรูปแบบผสมระหว่างการแต่งตั้งและเลือกตั้ง โดยมีองค์ประกอบของสมาชิกวุฒิสภาที่ราษฎรเลือกตั้งจำนวน 76 คน เป็นผู้แทนแต่ละจังหวัด และสมาชิกซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ 76 คน ซึ่งในเวลาต่อมาโดยผลของมาตรา 111 แห่งรัฐธรรมนูญ 2550 กำหนดให้มีสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 150 คนมาจากการเลือกตั้ง 76 คน และมาจากการสรรหา 74 คน

ส่วนคณะกรรมการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิเป็นสมาชิกวุฒิสภา ประกอบด้วย อดีตประธานสภาผู้แทนราษฎรและอดีตประธานวุฒิสภาซึ่งมิได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในขณะที่มีกรณีต้องเลือกสมาชิกวุฒิสภาผู้ทรงคุณวุฒิ ในกรณีไม่มีบุคคลดังกล่าวข้างต้นหรือบุคคลดังกล่าวไม่สามารถหรือไม่ยินยอมทำหน้าที่กรรมการสรรหา ไม่ว่าจะด้วยกรณีใด ให้อดีตรองประธานสภาผู้แทนราษฎรและอดีตรองประธานวุฒิสภาซึ่งมิได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในขณะที่มีกรณีต้องเลือกสมาชิกวุฒิสภาผู้ทรงคุณวุฒิทำหน้าที่เป็นกรรมการสรรหา และเป็นหน้าที่ของประธานรัฐสภา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) เป็นผู้ประกาศรายชื่อคณะกรรมการสรรหา เพื่อให้ประชาชนเลือกคณะกรรมการสรรหา (มนตรี รูปสุวรรณ 2549 : 48 - 54)

4.3.2 หนังสือ เรื่อง เจตนารมณ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งเป็นหนังสือที่ได้สรุปเจตนารมณ์และอธิบายเพิ่มเติมถึงที่มาของการบัญญัติมาตราแต่ละมาตรา โดยมีเหตุผลและหลักการที่เกี่ยวข้องที่จะช่วยให้เข้าใจได้ชัดเจนขึ้นถึงเจตนารมณ์ที่อยู่เบื้องหลังของที่มา โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 โดยมีการอ้างอิงรายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นเอกสารราชการและเอกสารประวัติศาสตร์ไปพร้อมกัน จึงเชื่อถือได้ในฐานะที่เป็นเอกสารอ้างอิงที่แท้จริง ตัวอย่างเช่น มาตรา 111 ผู้จัดทำได้ขยายความเพิ่มเติมว่า “เจตนารมณ์กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีที่มาที่หลากหลาย เพื่อให้การตรวจสอบอำนาจรัฐเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพและทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก

วุฒิสภามีความเป็นกลางปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง กำหนดวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาเป็น 2 ทางได้แก่

- (1) วิธีการเลือกตั้งเพื่อให้ได้สมาชิกวุฒิสภามีความเชื่อมโยงโดยตรงกับประชาชน และรู้ถึงปัญหาของพื้นที่เป็นอย่างดี เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ตรงจุด
- (2) วิธีการสรรหาเพื่อให้ได้สมาชิกวุฒิสภามีความหลากหลายทางวิชาชีพ และเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งหากใช้ระบบเลือกตั้งเพียงอย่างเดียวกลุ่มบุคคลเหล่านี้อาจไม่มีโอกาสเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภา”

มาตรา 114 ผู้จัดทำก็ได้ขยายความเพิ่มเติมถึงการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาโดยคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาดังนี้ “เจตนารมณ์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาเพื่อให้ได้สมาชิกวุฒิสภามีความรู้หลากหลายอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่การกำหนดหลักเกณฑ์การสรรหาสมาชิกวุฒิสภาไว้เช่นนี้ ก็เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถแต่ไม่ถนัดที่จะลงแข่งขันทางการเมืองหรือเป็นผู้ด้อยโอกาสในสังคมมีโอกาสได้รับคัดเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสามารถใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติได้”

มาตรา 115 ผู้จัดทำได้กำหนดคุณสมบัติลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในหลายประการ และประเด็นที่สำคัญคือ (5) ไม่เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยมีเหตุผลดังนี้ “เจตนารมณ์ เพื่อกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา การกำหนดคุณสมบัติดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ปัญหาการครอบงำโดยบุคคลที่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน เช่น บุพการี คู่สมรส บุตร เพื่อให้การดำเนินงานของสมาชิกวุฒิสภามีความเป็นกลาง โปร่งใส และปลอดจากการแทรกแซง ทำให้สมาชิกวุฒิสภามีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง”

ในกรณีสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีคุณสมบัติที่แตกต่างจากสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา กล่าวคือ ต้องมีความผูกพันกับพื้นที่ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งเป็นผู้แทนของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง เป็นต้น (คณะกรรมการการวิสามัญฉบับที่กเจตนาธรรมณ์จดหมายเหตุและตรวจรายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ 2550 : 111 และ 114 - 115)

4.3.3 หนังสือ เรื่อง สาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ พร้อมตาราง เปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 ฉบับรับฟังความคิดเห็น ซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการ ยกร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปทราบ ตลอดจนส่งเสริมและ จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน โดยมีสาระสำคัญในแนวทางที่ 2 ซึ่งเกี่ยวข้องกับ วุฒิสภา คือการลดการผูกขาดอำนาจรัฐและขจัดการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม ซึ่งได้มีมาตรการ ให้สมาชิกวุฒิสภาปลอดจากอิทธิพลของพรรคการเมืองอย่างแท้จริง ด้วยการกำหนดให้การได้มาซึ่ง สมาชิกวุฒิสภาเป็นระบบสรรหาที่มาจากจังหวัดและกลุ่มวิชาชีพ (มาตรา 106 รัฐธรรมนูญ 2540 ซึ่งตรงกับรัฐธรรมนูญ 2550 มาตรา 111) แทนที่ระบบการเลือกตั้งซึ่งถูกแทรกแซงได้โดยง่ายจาก พรรคการเมือง ระบบการสรรหาจะทำให้การเมืองของประเทศไม่เป็นการเมืองของนักการเมืองที่มา จากการเลือกตั้งเท่านั้น แต่เป็นการเมืองของประชาชนที่มีความหลากหลายทั้งทางพื้นที่ วิชาชีพ และเพศ ในขณะเดียวกัน ก็เปิดโอกาสให้แก่ผู้ด้อยโอกาสทางสังคมด้วย (มาตรา 108 รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 ตรงกับรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 มาตรา 114) (คณะกรรมการยกร่าง รัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญ 2550 : 9)

4.4 **วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของวุฒิสภายใต้ รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540**

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของวุฒิสภายใต้ รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 วุฒิสภา 2540 ปฏิบัติหน้าที่เป็นเวลา 6 ปีเต็ม ในระหว่าง พ.ศ. 2543 – 2549 ก่อนที่จะมีการเลือกตั้งวุฒิสภาชุดที่ 2 แต่ชุดที่ 2 ยังไม่เข้าปฏิบัติหน้าที่เพราะต้องสิ้นสุด สมาชิกภาพโดยผลของการรัฐประหาร เมื่อ 19 กันยายน 2549 ดังนั้นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ประสิทธิภาพของวุฒิสภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 ทั้งหมดจึงเกี่ยวข้องกับเฉพาะวุฒิสภาชุดแรก เท่านั้น ดังนี้

4.4.1 **รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินผลงานของวุฒิสภา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช** ได้รับทุนอุดหนุนจากคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลงานของวุฒิสภา มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลงานในภาพรวมของวุฒิสภา (พ.ศ. 2543-2549) ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

(1) นูมองของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจหรือมีความสัมพันธ์ กับวุฒิสภาได้ประเมินผลงานของวุฒิสภาโดยภาพรวมในบทบาทหน้าที่ด้านการพิจารณากลับกรอง ร่างกฎหมายมีระดับที่ใกล้เคียงกันระหว่างระดับดีและระดับต่ำ และส่วนมากประเมินอยู่ในระดับปาน กลางหรือพอใช้ ส่วนบทบาทหน้าที่อื่น ๆ ของวุฒิสภาได้แก่ การควบคุมตรวจสอบการบริหาร ราชการแผ่นดิน การเสนอแต่งตั้งและถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งใน

องค์การอิสระของรัฐตามรัฐธรรมนูญ บทบาทด้านความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับประชาชนและภาพลักษณ์และพฤติกรรมของสมาชิกวุฒิสภาได้รับการประเมินในระดับต่ำทั้งสิ้น

(2) ผลการประเมินของกลุ่มประชาชนทั่วไป โดยการใช้แบบสอบถามใน 6 จังหวัด แต่ละภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการประเมินมีระดับความพึงพอใจในบทบาทและผลการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาในภาพรวมทุกด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากสูงลงมาต่ำ ได้แก่ ด้านการพิจารณากลับกรองร่างกฎหมาย ด้านการควบคุมตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านการเสนอแต่งตั้งและถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์การอิสระของรัฐตามรัฐธรรมนูญ ด้านภาพลักษณ์และพฤติกรรมของสมาชิกวุฒิสภาและด้านความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับประชาชนตามลำดับ

(3) ผลการประเมินจากการวิเคราะห์ เอกสารเกี่ยวกับผลงานของวุฒิสภา พบว่า บทบาทของวุฒิสภาในการพิจารณากลับกรองร่างกฎหมายและบทบาทด้านการควบคุมตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน วุฒิสภามีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างสูง

(4) สำหรับปัญหาและอุปสรรคตลอดจนสาเหตุของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาในภาพรวมของทุกบทบาทหน้าที่ประกอบด้วย 4 ส่วนสำคัญ ได้แก่

ก. ปัญหาที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ได้แก่ ปัญหาด้านระบบโครงสร้างกระบวนการต่าง ๆ ตามบทบาทหน้าที่ในรัฐธรรมนูญและการที่รัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติบทบาทหน้าที่บางด้านของสมาชิกวุฒิสภาอย่างชัดเจน

ข. ปัญหาที่เกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการและการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา

ค. ปัญหาที่เกี่ยวกับตัวสมาชิกวุฒิสภาเอง ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจ การขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลางหรือมีพฤติกรรมฝักใฝ่ทางการเมือง

ง. ปัญหาจากภายนอกองค์กร ได้แก่ วัฒนธรรมและอุปถัมภ์นิยมของสังคมไทย ปัญหาการแทรกแซงจากฝ่ายบริหาร ปัญหาการรับประโยชน์ของสมาชิกวุฒิสภาบางท่าน เป็นต้น

(5) แนวทางแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาวุฒิสภาในภาพรวมจึงมี 4 ส่วนสำคัญ ได้แก่

ก. การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญและกฎหมายบางฉบับตลอดทั้งกระบวนการพิจารณาเสนอแต่งตั้งและถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

ข. การแก้ไขข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา การสร้างระบบตรวจสอบให้
เกิดความโปร่งใส

ค. การแก้ไขที่ตัวสมาชิกวุฒิสภาให้มีความโปร่งใสและมีความเป็น
อิสระมากขึ้น สามารถปลูกฝังจิตสำนึกเกี่ยวกับจริยธรรมให้เกิดขึ้นในตัวสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งให้
ความรู้ความเข้าใจในบทบาทด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นแก่สมาชิกวุฒิสภา

ง. ในด้านประชาชนต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดขึ้นแก่ประชาชน
ทั้งโดยการให้การศึกษาอบรม การประชาสัมพันธ์เชิงรุก เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วน
ร่วมทางการเมืองมากขึ้น (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ 2549 : ก-ข)

4.4.2 หนังสือ เรื่อง สรุปผลงาน 6 ปีของวุฒิสภา (พ.ศ. 2543 - 2549)

มีทั้งสิ้น 5 เล่มด้วยกัน แต่ผู้วิจัยได้นำมาประกอบการศึกษาจำนวน 4 เล่ม คือ
เล่มที่ 1 ด้านการก่อกองกฎหมาย เล่มที่ 2 ด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เล่มที่ 3
ด้านการแต่งตั้ง ถอดถอนและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เล่มที่ 4 ด้านกรรมาธิการ

สำหรับเล่มที่ 1 ได้รวบรวมผลงานด้านการก่อกองกฎหมายของวุฒิสภา
ตลอดระยะเวลา 6 ปี ที่ สมาชิกวุฒิสภาชุดนี้ได้ปฏิบัติหน้าที่นับตั้งแต่วันที่ 18 สิงหาคม 2543 จนถึง
21 มีนาคม 2549 โดยได้รวบรวมรายชื่อร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญและพระราชกำหนดที่ผ่านการพิจารณาของวุฒิสภาในช่วงดังกล่าวและได้จำแนกร่าง
พระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและพระราชกำหนดตามหัวข้อการ
พิจารณาของวุฒิสการวมทั้งได้สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแต่ละฉบับ วัน เวลา ในการ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติในแต่ละวาระตลอดจนได้รวบรวมประเด็นสำคัญในการแก้ไขเพิ่มเติม
ร่างพระราชบัญญัติของวุฒิสภาในแต่ละฉบับไว้ด้วย โดยมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติและ
ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาจำนวนทั้งสิ้น 200 ฉบับ (คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกใน
โอกาสที่สมาชิกวุฒิสภาครบวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี 2549 เล่มที่ 1: 12-13)

เล่มที่ 2 เป็นการรวบรวมผลงานด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน
ซึ่งได้นำเสนอเนื้อหาผลงานของวุฒิสภาด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งได้บรรจุ
เนื้อหาสาระของกระทู้ถามและมติเรื่องต่าง ๆ จำแนกรายปีในลักษณะของการสรุปสาระสำคัญอัน
จะสะท้อนให้เห็นได้ว่า ผลงานของวุฒิสภาในรอบ 6 ปีที่ผ่านมา วุฒิสภาให้ความตระหนักต่อปัญหา
บ้านเมืองอย่างไร และมีทิศทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อย่างไร หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า
ที่ผ่านมานั้นการบริหารกิจการบ้านเมืองของรัฐบาลประสบปัญหาด้านใด มากน้อยเพียงใด
ดังนั้นเนื้อหาของกระทู้ถาม และมติในหนังสือเล่มนี้จึงเปรียบเสมือนตัวชี้วัดของบ้านเมือง
ตลอดจนทิศทางการบริหารงานของรัฐบาลได้เป็นอย่างดี ซึ่งรัฐบาล 3 สมัยที่ผ่านมา สมาชิกวุฒิสภา

มีกระทู้ถามทั้งสิ้น 673 กระทู้ (คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกในโอกาสที่สมาชิกรัฐสภาครบวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี 2549 เล่มที่ 2: 12-13)

เล่มที่ 3 เป็นการสรุปผลงานด้านการแต่งตั้งถอดถอนและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเป็นการกิจและอำนาจหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของวุฒิสภานับว่าเป็นภารกิจใหม่ซึ่งได้บรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 อันเป็นบทบาทและอำนาจหน้าที่ใหม่ของวุฒิสภาที่แต่เดิมนั้นวุฒิสภาเป็นที่รู้จักกันในนามสภาถ่วงดุลกฎหมาย หรือสภาผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเฉพาะการถ่วงดุลร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาวุฒิสภาจึงเป็นเพียงสภาที่เลี้ยงที่มีได้มีอำนาจหน้าที่ไปมากกว่าการให้ความเห็นชอบในเรื่องที่ผ่านมาจากสภาผู้แทนราษฎร หรือเห็นชอบเรื่องที่มีความสำคัญร่วมกับสภาผู้แทนราษฎร การเพิ่มบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐให้กับวุฒิสภาดังกล่าวจึงเป็นเรื่องใหม่และแทบจะกล่าวได้ว่าเป็นประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของการเมืองการปกครองของประเทศไทย โดยมีผลงานการแต่งตั้งถอดถอนและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐสรุปได้ดังนี้

- การเลือกและถวายคำแนะนำ คณะกรรมการการเลือกตั้ง 5 คน ผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภาไม่เกิน 3 คน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน 11 คน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ 15 คน ป.ป.ช. 9 คน คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน 10 คน

- ให้ความเห็นชอบและถวายคำแนะนำ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ตุลาการศาลปกครองสูงสุดเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ 2 คน ผู้พิพากษาในศาลฎีกาเพื่อเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ 5 คน

- เลือก กรรมการตุลาการศาลยุติธรรมผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน ตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน

- ให้ความเห็นชอบตามรัฐธรรมนูญ ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดจำนวนไม่เกิน 23 คน ประธานศาลปกครองสูงสุด เลขานุการ ป.ป.ช.

- อำนาจในการเลือกตามที่กฎหมายอื่นกำหนด กรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน กตชช 7 คน กทช. 7 คน

- อำนาจในการให้ความเห็นชอบตามที่กฎหมายอื่นกำหนด กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการป้องกันปราบปรามการฟอกเงิน 9 คน เลขานุการ ป.ป.ง. เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำหรับผลงานด้านการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งนั้น มีการยื่นเรื่องต่อประธานวุฒิสภาจำนวนทั้งสิ้น 30 เรื่อง แต่ไม่เคยถึงขั้นตอนให้วุฒิสภาลงมติแม้แต่ครั้งเดียว เพราะ

บางเรื่องประชาชนเข้าชื่อไม่ครบ 50,000 ชื่อ บางเรื่อง ปปช. ได้สวนแล้วไม่มีมูล นอกจากนั้นก็มีการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของ ปปช. และดำเนินคดีแก่กรรมการ ปปช. กรณีขึ้นคำตอบแทนให้ตนเอง (คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกในโอกาสที่สมาชิกรัฐสภาครบวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี 2549 เล่มที่ 3: 9, 12-13, 87)

เล่มที่ 4 เป็นการสรุปบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ โดยนำเสนอว่า คณะกรรมการเป็นกลไกของรัฐสภาในการทำงานเพื่อติดตามตรวจสอบ การทำงานของฝ่ายบริหาร หรือศึกษาประเด็นที่น่าสนใจซึ่งมีผลกระทบต่อสาธารณะ โดยหลักแล้วเหมือนกันเกือบทั่วโลก คณะกรรมการของรัฐสภาไทย ถือเป็นกลไกสำคัญที่ทำงานให้กับวุฒิสภาในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินและกลั่นกรองกฎหมายโดยคณะกรรมการมีหน้าที่ในการพิจารณา สอบสวนและศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้อง และมีอำนาจออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณา สอบสวน หรือศึกษานั้น ๆ ได้

โดยที่วุฒิสภาชุดที่ทำหน้าที่ระหว่าง พ.ศ. 2543 – 2549 มีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ประจำตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงวันครบวาระอยู่มีใช้น้อย แต่บางคณะก็เพิ่งเกิดขึ้นไม่นาน ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ซึ่งหนังสือเล่มนี้ได้ยกตัวอย่างให้เห็นถึงภารกิจหน้าที่ที่ได้ดำเนินการไปในช่วงเวลาที่ผ่านมาทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคง และอื่น ๆ ในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลผ่านการประชุมพิจารณา การจัดสัมมนาระดมความคิดเห็น การเดินทางไปแสวงหาข้อเท็จจริงทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกในโอกาสที่สมาชิกรัฐสภาครบวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี 2549 เล่มที่ 4:6)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิธีการดำเนินวิจัย 4 ประเด็น คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ สมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 จำนวน 5 คน และ พ.ศ. 2550 สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง จำนวน 5 คน สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาจากองค์กรต่าง ๆ จำนวน 6 คน ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง หรือมีผลงานอันเป็นที่ประจักษ์เกี่ยวกับวุฒิสภาในประเทศไทย หรือเกี่ยวข้องกับการจัดทำรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 18 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการทบทวนเฉพาะเจาะจงบุคคล ที่มีคุณสมบัติตามที่ได้กล่าวไว้ในประชากร โดยกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามหรือให้การสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ดังนี้

1. สมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ 2540 รวม 5 คน ได้แก่
 - 1.1 นายจิโรจน์ โชติพันธุ์
 - 1.2 นายวัลลภ ตังคณานุก์
 - 1.3 พลตรี มนูญกฤต รูปขจร
 - 1.4 นายสหัส พินทุเสนีย์
 - 1.5 นายเสรี สุวรรณภานนท์
2. สมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - 2.1 สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง รวม 5 คน ได้แก่
 - 2.1.1 นายบรรชา พงศ์อายุgul
 - 2.1.2 นายนิคม ไวยรัชพานิช
 - 2.1.3 นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์

2.1.4 นายประสิทธิ์ โพรสุธน

2.1.5 นายจรัล จึงรุ่งเรืองกิจ

2.2 สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาจากองค์กรต่าง ๆ รวม 6 คน ดังนี้

2.2.1 ภาควิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 1 คน คือ

นายประสาร มฤคพิทักษ์

2.2.2 ภาควิชาการด้านนิติศาสตร์ จำนวน 1 คน คือ

รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์

2.2.3 ภาครัฐ จำนวน 1 คน คือ

นายไพบูลย์ นิติตะวัน

2.2.4 ภาคเอกชน จำนวน 1 คน คือ

นายถาวร ถินุตพงษ์

2.2.5 ภาควิชาชีพ จำนวน 1 คน คือ

นายสมัคร เขาวภานันท์

2.2.6 ภาคอื่น จำนวน 1 คน คือ

นายประสงค์ นุรักษ์

3. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้มีผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวุฒิสภา หรือเกี่ยวข้องกับการจัดทำรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ รวม 2 คน ดังนี้

3.1 สาขารัฐศาสตร์ จำนวน 1 คน คือ

รองศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์

3.2 สาขานิติศาสตร์ จำนวน 1 คน คือ

รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี รูปสุวรรณ

สำหรับกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ทบทวนเฉพาะบุคคลเพื่อขอ อนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูล โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ดังมี เหตุผลประกอบการพิจารณาสำหรับการเป็นตัวแทนของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสอง ฉบับ และการเป็นตัวแทนของผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชารัฐศาสตร์ และสาขานิติศาสตร์ ดังนี้

นายจิโรจน์ โชติพันธุ์ สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดศรีสะเกษ อดีตผู้ว่าราชการ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดน่าน เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ด้านการเมืองการปกครอง การบริหารราชการแผ่นดิน ด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ และสังคม ในขณะที่ดำรงตำแหน่งสมาชิก วุฒิสภาได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการการปกครอง วุฒิสภา ทำหน้าที่ ช่วยเหลือประธานคณะกรรมการฯ ในการควบคุม ดูแลให้การดำเนินการของคณะกรรมการฯ

ด้านการประชุม และกิจการอื่น ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และในฐานะคณะกรรมการฯ ได้ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ช่วยแก้ไขปัญหของบ้านเมือง บำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่ประชาชนผู้มาร้องเรียนต่อคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน และติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ตรวจสอบและสอบสวน การทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะหรือข้อยุติในปัญหาเรื่องต่าง ๆ ในวงงานราชการ

นายวัลลภ คังคณานุรักษ์ สมาชิกวุฒิสภากรุงเทพมหานคร ประธานคณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชน และผู้สูงอายุ วุฒิสภา ในฐานะคณะกรรมการฯ ได้ปฏิบัติภารกิจสำคัญที่จะนำพานุคคลทุกกลุ่มของสังคมโดยเน้นหนักที่กลุ่มของเด็กและเยาวชน สตรี และผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีศักดิ์ศรี มีสิทธิเสมอภาคในทุกด้าน มีทั้งการพิจารณาศึกษาเรื่องที่เป็นปัญหาอยู่ในสังคมเพื่อให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะหรือบางครั้งก็เป็นการหาข้อยุติในปัญหาเรื่องต่าง ๆ

พลตรี มนูญกฤต รูปขจร สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสระบุรี ประธานวุฒิสภา ปี 2544 - 2546 ปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุม ดูแลการประชุมและกิจการของวุฒิสภาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามข้อบังคับการประชุมและรัฐธรรมนูญ และปฏิบัติหน้าที่ในฐานะรองประธานรัฐสภาในการประชุมรัฐสภา

นายสหัส พินทุเสนีย์ สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสระแก้ว รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง ปี 2543 - 2549 ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือประธานวุฒิสภาในการควบคุม ดูแลการประชุมและกิจการของวุฒิสภาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามข้อบังคับการประชุมและรัฐธรรมนูญ และกิจการอื่นตามที่ประธานวุฒิสภามอบหมาย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ สมาชิกวุฒิสภากรุงเทพมหานคร กรรมการในคณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน วุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับด้านการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน การพิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน การให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และติดตามความเคลื่อนไหวกิจการต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน การติดตามการดำเนินการตามนโยบายด้านการบริหารงานยุติธรรมและกระบวนการยุติธรรมเพื่อรักษาความเป็นธรรมในสังคมและป้องกันการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน และเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เพื่อยกร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 คนที่หนึ่งทำหน้าที่ช่วยเหลือประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญในการควบคุม ดูแลให้การร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

นายบรรชา พงศ์อายุกุล สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดพิจิตร ประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุม ดูแลภารกิจของคณะกรรมการการเกษตรฯ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การเกษตร อาหาร การสหกรณ์ การพัฒนาการผลิต การแปรรูป และธุรกิจการเกษตรแนวทางการแก้ไขปัญหาลุप्तสรรคทางการพัฒนาการเกษตร และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่วุฒิสภามอบหมาย และในฐานะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา ได้ทำหน้าที่พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด เกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือเรื่องอื่นใดตามที่วุฒิสภามอบหมาย หรือตามที่ประธานวุฒิสภามอบหมาย ติดตามมติและตรวจรายงานการประชุมของวุฒิสภา กระทำกิจการหรือพิจารณาเรื่องใด ๆ ที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอื่นของวุฒิสภา

นายนิคม ไวยรัชพานิช สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดฉะเชิงเทรา รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง ปี 2551 - ปัจจุบัน ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือประธานวุฒิสภาในการควบคุม ดูแลการประชุมและกิจการของวุฒิสภาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามข้อบังคับการประชุมและรัฐธรรมนูญ และกิจการอื่นตามที่ประธานวุฒิสภามอบหมาย และในฐานะประธานคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการควบคุม ดูแลการประชุมและกิจการของวุฒิสภาตั้งแต่พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด เกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือเรื่องอื่นใดตามที่วุฒิสภามอบหมาย หรือตามที่ประธานวุฒิสภามอบหมาย ติดตามมติและตรวจรายงานการประชุมของวุฒิสภา กระทำกิจการหรือพิจารณาเรื่องใด ๆ ที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอื่นของวุฒิสภา ให้เป็นไปโดยเรียบร้อย

นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์ สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดนครศรีธรรมราช ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุม ดูแลภารกิจของคณะกรรมการการศึกษา ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยมีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับ และทุกรูปแบบของชาติ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรมจริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและความเป็นอิสระทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และในฐานะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา ได้ทำหน้าที่พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด เกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือเรื่องอื่นใดตามที่วุฒิสภามอบหมาย หรือตามที่ประธานวุฒิสภามอบหมาย ติดตามมติและตรวจรายงาน

การประชุมของวุฒิสภา กระทำกิจการหรือพิจารณาเรื่องใด ๆ ที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมาธิการอื่นของวุฒิสภา

นายประสิทธิ์ โภษสุชน สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสุพรรณบุรี ประธาน คณะกรรมาธิการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคม ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการ ควบคุม ดูแลภารกิจของคณะกรรมาธิการการวิทยาศาสตร์ฯ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยมี อำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการพิจารณาศึกษา ติดตาม ตรวจสอบหรือ ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารการส่งเสริมและการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร การสื่อสารสาธารณะ โทรคมนาคม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ ในฐานะกรรมาธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภา ได้ทำหน้าที่พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด เกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือเรื่องอื่นใดตามที่วุฒิสภามอบหมาย หรือตามที่ประธาน วุฒิสภามอบหมาย ติดตามมติและตรวจรายงานการประชุมของวุฒิสภา กระทำกิจการหรือพิจารณา เรื่องใด ๆ ที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมาธิการอื่นของวุฒิสภา

นายจรัล จิงรุ่งเรืองกิจ สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสระบุรี โฆษกกรรมาธิการ ในคณะกรรมาธิการการศึกษา ปฏิบัติหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการพิจารณา สอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาของชาติ รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการศึกษาของไทย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเพื่อแสดงผลงานของคณะกรรมาธิการผู้สื่อสารมวลชน และปฏิบัติหน้าที่ใน ในฐานะกรรมาธิการและเลขานุการคณะกรรมาธิการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีการสื่อสารและ โทรคมนาคม

นายประสาร มฤคพิทักษ์ สมาชิกวุฒิสภา สรรพภาควิชาการ ด้านรัฐศาสตร์ ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการในคณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณา สอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่าง หน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรในด้านสิทธิมนุษยชน ติดตาม ตรวจสอบการกระทำหรือ การละเว้นการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ การคุ้มครองผู้บริโภค ปัญหา ความเดือดร้อนของผู้บริโภค และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และทำหน้าที่เป็นกรรมาธิการและโฆษกประจำ คณะกรรมาธิการศึกษา ตรวจสอบเรื่องการทุจริตและเสริมสร้างธรรมาภิบาล

รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ สมาชิกวุฒิสภา สรรหาภาควิชาการ ด้านนิติศาสตร์ รองประธานคณะกรรมการการท่องเที่ยว วุฒิสภา ทำหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมาธิการและโฆษก คณะกรรมาธิการการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา โดยมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับศาสนา การอุปถัมภ์ และคุ้มครองศาสนา การอนุรักษ์และการสืบสานศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น และภูมิปัญญาชาวบ้าน การส่งเสริมศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ไทย และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นายไพฑูลย์ นิติตะวัน สมาชิกวุฒิสภา สรรหาภาครัฐ ที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา ปี พ.ศ. 2551- ปัจจุบัน และปฏิบัติหน้าที่เป็นรองประธานคณะกรรมการกิจการองค์กรตามรัฐธรรมนูญและติดตามการบริหารงบประมาณ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติกระทำกิจการ พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการบริหารจัดการขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและนโยบายของรัฐบาลในด้านงบประมาณ ติดตามและประเมินผลการรับ การใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปีของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และทำหน้าที่เป็นโฆษกของ คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภา นอกจากนี้ยังเป็นกรรมาธิการการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการเมืองและการดำเนินการอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นายถาวร ลีบุตรพงษ์ สมาชิกวุฒิสภา สรรหาภาคเอกชน ประธาน คณะกรรมาธิการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน วุฒิสภา ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุม ดูแลภารกิจของคณะกรรมาธิการฯ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเงิน การคลัง การธนาคาร ตลาดเงิน ตลาดทุน สถาบันการเงินของประเทศ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นายสมัคร เชาวภานันท์ สมาชิกวุฒิสภา สรรหาภาควิชาชีพ ประธาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุม ดูแลภารกิจของคณะกรรมการฯ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรในด้านสิทธิมนุษยชน ติดตาม ตรวจสอบการกระทำหรือการละเว้นการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ การคุ้มครองผู้บริโภค ปัญหาความเดือดร้อนของผู้บริโภค และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นายประสงค์ นूरักษ์ สมาชิกวุฒิสภาสรรหาภาคอื่น โฆษกคณะกรรมการการทหาร วุฒิสภา โดยปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการทหาร การป้องกัน การรักษาความมั่นคง การปกป้องผลประโยชน์ของชาติ การพัฒนาประเทศ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเป็นกรรมการในคณะกรรมการการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส โดยมีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับเด็ก เยาวชนฯ รวมทั้งประสานกับองค์กรภายในประเทศ ต่างประเทศ ประชาคมภายในประเทศและนานาชาติ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับแนวทางการร่วมมือเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเด็ก เยาวชน สตรีฯ การส่งเสริมศักยภาพของชุมชนด้านการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ การคุ้มครองและดูแลผู้ยากไร้ การพัฒนาสังคม การส่งเสริมความเสมอภาคและขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล การสร้างหลักประกันความมั่นคงและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยโดยรวมและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

รองศาสตราจารย์ ดร. ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และเป็นผู้มีผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวุฒิสภา และเกี่ยวข้องกับการจัดทำรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ สาขารัฐศาสตร์ โดยมีผลงานวรรณกรรมทางวิชาการที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับวุฒิสภาคือ เรื่อง การประเมินผลงานวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ซึ่งสอดคล้องกับหัวข้อการศึกษาวิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และอื่น ๆ อีกมากมาย และในฐานะรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2549 - 2551 ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นฝ่ายบริหารของรัฐบาลเพื่อควบคุม กำกับ ดูแล การบริหารงานของรัฐบาลให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด

รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี รูปสุวรรณ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้มีผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวุฒิสภา และเกี่ยวข้องกับการจัดทำรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ สาขานิติศาสตร์ โดยมีผลงานวรรณกรรมทางวิชาการที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับวุฒิสภา เช่น กฎหมายรัฐสภา กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดรูปแบบของวุฒิสภา และดำรงตำแหน่งเลขาธิการวุฒิสภา ตั้งแต่ 4 ตุลาคม 2545 - 28 กุมภาพันธ์ 2548 และดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาด้านการเมือง การปกครอง และการบริหารจัดการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ตั้งแต่ วันที่ 1 มีนาคม 2548

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

เป็นแบบสัมภาษณ์เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550 โดยแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวประกอบด้วย 2 ส่วน คือส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้การสัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 เป็นคำถามประเด็นหลักเกี่ยวกับที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่และประสิทธิภาพของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550 โดยส่วนที่ 2 แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ที่มาของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550 ตอนที่ 2 โครงสร้างของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550 ตอนที่ 3 อำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550 ตอนที่ 4 ประสิทธิภาพของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 และ 2550 ในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน (6 เดือน)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 รวบรวมข้อมูลซึ่งเป็นข้อเท็จจริงจากเอกสารปฐมภูมิหรือเอกสารชั้นต้น ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เจตนารมณ์ในการยกร่างรัฐธรรมนูญทั้ง 2 ฉบับ สมุดบันทึกการปฏิบัติงานประจำวัน สมุดส่งงานและเอกสารบันทึกเกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการคณะต่าง ๆ ของสำนักrayงานการประชุมและชวเลข สารบบงาน กลุ่มงานกระหู่ กลุ่มงานยุติติ สำนักการประชุม และสารบบงานกลุ่มงานสรรหาและแต่งตั้ง กลุ่มงานถอดตอนและตรวจสอบ สำนักกำกับและ

ตรวจสอบ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เอกสารวุฒิชุติภูมิ ซึ่งมีผู้ศึกษาไว้แล้ว เช่น วิทยานิพนธ์ งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

3.2 รวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550 ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ที่มีผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวุฒิสภา หรือ เกี่ยวข้องกับการจัดทำรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ทั้งนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้ที่สามารถเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่าง ระหว่างวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 หรือ พ.ศ. 2550 ว่าที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับใดส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภา รวมทั้ง เป็นข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบสองสภา หรือสภาคู่ของไทยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยเปรียบเทียบที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่และ ประสิทธิภาพของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 กับ พ.ศ. 2550

4.2 ใช้การวิจัยเอกสาร โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิและเอกสารทุติยภูมิ รวมถึงการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ที่มีผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวุฒิสภาหรือเกี่ยวข้องกับการจัดทำรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และจากประสบการณ์ของผู้วิจัย ซึ่งปฏิบัติงานในสำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภามาเป็นเวลา 19 ปีเต็ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเปรียบเทียบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่มาโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตลอดจนข้อดี ข้อเสียของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4.1 - 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบที่มา ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 และ 2550

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบโครงสร้าง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 และ 2550

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบอำนาจหน้าที่ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 และ 2550

ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของที่มาของวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 และ 2550

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของโครงสร้างของวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 และ 2550

ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียของอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 และ 2550

ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบประสิทธิภาพของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 และ 2550 ในระยะเวลาใกล้เคียงกัน (ช่วง 6 เดือนแรกของการทำหน้าที่)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องหรือมีผลงานอันเป็นที่ประจักษ์เกี่ยวกับวุฒิสภาในประเทศไทย หรือเกี่ยวข้องกับการจัดทำรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ เกี่ยวกับที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และประสิทธิภาพของวุฒิสภา รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4.8 - 4.11

1. เปรียบเทียบที่มาและประสิทธิภาพของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 กับ พ.ศ. 2550 ซึ่งสรุปผลได้ว่า ในส่วนของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ซึ่งคำนวณตามจำนวนประชากรในแต่ละจังหวัดจึงถือเป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง สมควรมีอำนาจเพิ่มขึ้นอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้ง ถอดถอนนักการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับสูงในขณะที่สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ในจังหวัดหนึ่งจะมีสมาชิกวุฒิสภาได้รับการเลือกตั้งได้เพียงคนเดียว จึงถือว่าเป็นตัวแทนของประชาชนในจังหวัดนั้นอย่างแท้จริง กล่าวคือเป็นตัวแทนในเชิงสัญลักษณ์ของจังหวัดนั้น ๆ มากกว่าจะทำหน้าที่ดูแลทุกข์ สุขของราษฎรได้ทั้งจังหวัด ในขณะที่สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 นั้น จะได้รับการสรรหาจากบุคคลในภาควิชาชีพต่าง ๆ ครบทุกภาค ได้แก่ ภาควิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาชีพ และภาคอื่น ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ ซึ่งหากให้มีสมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งอย่างเดียว บุคคลเหล่านี้ก็จะไม่มีโอกาสได้รับเลือกเข้าสู่วุฒิสภาได้เลย

สำหรับคุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ ส่วนใหญ่แล้วเหมือนกัน แต่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญก็คือ การที่รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ได้กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาต้องไม่เป็นบุพการี คู่สมรส บุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อให้การดำเนินงานของสมาชิกวุฒิสภามีความเป็นกลาง โปร่งใส ปราศจากการแทรกแซง ทำให้สมาชิกวุฒิสภามีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง เพราะหน้าที่หลักของสมาชิกวุฒิสภาต้องอาศัยความเป็นกลางอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง นอกจากนี้ ยังมีข้อห้ามมิให้สมาชิกวุฒิสภาเป็นรัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมืองอื่นหรือหากเป็นก็ต้องพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเกิน 1 ปี (ตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540) หรือเกิน 2 ปี (ตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550) ก็ล้วนเป็นการเสริมให้สมาชิกวุฒิสภาดำรงสถานะความเป็นกลางอันจะเป็นผลให้ทำหน้าที่เป็นองค์กรกรรณการและสภาตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ (รายละเอียดดูตาราง 4.1)

2. เปรียบเทียบโครงสร้างและประสิทธิภาพของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 กับ พ.ศ. 2550 ข้อแตกต่างที่ชัดเจนของโครงสร้าง ก็คือจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่ไม่เท่าเทียมกัน เพราะตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มีจำนวน 200 คน ในขณะที่รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มีจำนวน 150 คน แต่ก็สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้สำเร็จด้วยดีทั้งสองชุด แสดงว่า จำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด ส่วนวาระการ

ดำรงตำแหน่งมีวาระ 6 ปีเท่ากัน แต่ยังไม่อาจเปรียบเทียบได้ในผลงานระยะเวลา 6 ปี เนื่องจากขณะทำการวิจัย สมาชิกวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ยังปฏิบัติหน้าที่ได้เพียง 6 เดือน แต่สำหรับสมาชิกวุฒิสภาฉบับ พ.ศ. 2540 ผลงานในรอบ 6 ปีจากงานวิจัยของนรนิติพบว่า ผลงานเป็นที่น่าพอใจและผู้ที่จัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อสังเกตเพิ่มเติมอีกประเด็นหนึ่ง ในกรณีที่รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับต่างห้ามมิให้สมาชิกวุฒิสภาดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 1 วาระ จะส่งผลให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองชุดลดลงใน 1 – 2 ปีแรก เนื่องจากขาดประสบการณ์และความต่อเนื่องของวัฒนธรรมองค์กร สมาชิกวุฒิสภาที่เข้ามาดำรงตำแหน่งใหม่เป็นครั้งแรก แม้จะเป็นผู้มีศักยภาพและขีดความสามารถสูง เพราะได้รับการคัดเลือกมาเป็นอย่างดี แต่ก็ต้องเรียนรู้งานสักระยะหนึ่ง (รายละเอียดดูตาราง 4.2)

3. เปรียบเทียบอำนาจหน้าที่และประสิทธิภาพของสมาชิกวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 กับ พ.ศ. 2550 อำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญ ทั้งสองฉบับกำหนดไว้ใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านการกลั่นกรองกฎหมาย การอนุมัติพระราชกำหนด การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินในด้านต่าง ๆ เช่น การตั้งกระทู้ถาม การขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ การตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตามตรวจสอบการบริหารงานของฝ่ายบริหาร การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงในองค์กรอิสระและราชการ รวมไปถึงการให้ความเห็นชอบเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต่าง ๆ จะมีข้อแตกต่างสำคัญอยู่ข้างตรงที่สมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 สามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเข้าสู่การพิจารณาของสภาได้โดยร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมีจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ทั้งสองสภา ในขณะที่สมาชิกวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ไม่มีอำนาจเสนอร่างกฎหมายใด ๆ ได้เลย นอกจากนี้แล้วสมาชิกวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 ยังมีอำนาจเพิ่มขึ้นมาอีกประการหนึ่งคือ ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งอัยการสูงสุด และเห็นชอบให้อัยการสูงสุดพ้นจากตำแหน่งได้ตามมติคณะกรรมการอัยการ ซึ่งไม่มีนัยสำคัญที่ทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองชุดแต่อย่างใด (รายละเอียดดูตาราง 4.3)

4. เปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียที่มาของสมาชิกวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 กับ 2550 ที่มาของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 แตกต่างไปจากที่มาของสมาชิกวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 อย่างมาก ตรงที่ให้จังหวัดหนึ่งมีสมาชิกวุฒิสภาได้รับเลือกตั้งเพียงคนเดียว ไม่ว่าประชากรในจังหวัดนั้น ๆ จะมีจำนวนมากน้อยเท่าใดก็ตาม ซึ่งเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ไทยอีกเช่นกันที่มีหลักเกณฑ์เช่นนี้

ผู้วิจัยเห็นว่าจะมีข้อดีอยู่ตรงที่ทำให้ทุกจังหวัดมีจำนวน ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งเสมอภาคเท่ากันหมด คือจังหวัดละ 1 คน และจะทำให้ได้คนดีมีความสามารถและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางจริง ๆ แต่เพียงคนเดียวเข้ามาเป็น ส.ว. และการที่ใช้เขตจังหวัดทั้งจังหวัดเป็นเขตเดียวในการเลือกตั้งย่อมทำให้ยากแก่การซื้อสิทธิขายเสียง ส่วนข้อเสียนั้นก็เป็นอย่างที่เห็นได้ชัดว่า การที่มี ส.ว. ได้เพียงคนเดียวต่อจังหวัดอาจส่งผลกระทบต่อปัญหาในการแนะนำตัวของผู้สมัครต่อประชาชนทั้งจังหวัด ดังนั้นผู้สมัคร ส.ว. ที่มีฐานเสียงทางการเมืองมาก่อนย่อมได้เปรียบ ในขณะที่บางคนแม้จะมีผลงานและเป็นที่ยอมรับในระดับท้องถิ่นเล็ก ๆ จะมีโอกาสได้รับเลือกตั้งน้อยลง จึงทำให้บุคคลเหล่านี้ ไม่ยอมลงสู่ระบบเลือกตั้งเสียแต่ต้น ประชาชนก็จะมีตัวเลือกน้อยลง และอีกกรณีหนึ่งก็คือ จังหวัดเล็กและจังหวัดใหญ่ที่มีจำนวนประชากรแตกต่างกันมาก ก็จะก่อให้เกิดความไม่สมดุลระหว่าง ส.ว. กับจำนวนประชากรในจังหวัด

ที่มาประการต่อมาคือ ส.ว. ที่มาจากการสรรหาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 จำนวน 74 คนนั้น ผู้กร่างรัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความสามารถจากหลากหลายสาขาวิชาชีพ ซึ่งหากใช้ระบบเลือกตั้งเพียงอย่างเดียวกลุ่มบุคคลเหล่านี้ อาจไม่มีโอกาสเข้ามาเป็น ส.ว. ได้เลย แต่ข้อเสียที่เห็นชัดเจนก็คือ การสรรหา ส.ว. เหล่านี้มีได้มีที่มาจากอำนาจอธิปไตยของประชาชนอย่างแท้จริง ในความหมายของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน เพราะคณะกรรมการสรรหาในองค์กรอิสระต่าง ๆ แม้จะมีความน่าเชื่อถือและเป็นกลางทางการเมือง แต่ก็มิได้มีที่มาจากประชาชนโดยตรง และหาก ส.ว. สรรหามีคุณภาพหรือคุณสมบัติไม่แตกต่างไปจาก ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้ง การมี ส.ว. แบบสรรหาก็น่าจะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญ (มาตรา 113 ของรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550) และยังคงทำให้ระบบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่ก้าวไปข้างหน้า

สำหรับที่มาด้านคุณสมบัติของ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550 นั้น ส่วนใหญ่เหมือนกันแทบทั้งหมด เฉพาะกรณีที่น่าสนใจคือ มาตรา 115 (5) ของรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ว. ต้องไม่เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่ง ส.ส. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งก็ถือเป็นความพยายามในการแก้ไขปัญหาในทางการเมืองที่สังคมไทยประสบในช่วงระหว่างปี 2540 - 2549 โดยผลดีที่จะเกิดขึ้นคือ จะทำให้ได้ ส.ว. ที่มีความเป็นกลาง โปร่งใส และปลอดจากการแทรกแซง ทำให้ ส.ว. มีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง แต่ในอีกด้านหนึ่งการห้ามเช่นนี้ยังมีปัญหาในมุมมองของการเลือกปฏิบัติและขัดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ตามมาตรา 4 ของรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 เอง ที่กำหนดไว้ว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

ประกอบกับมาตรา 30 วรรคสามในรัฐธรรมนูญเดียวกันนี้ที่บัญญัติว่า การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ และสถานะของบุคคลจะกระทำมิได้

ประการต่อมาที่น่าสนใจคือ ทั้งรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550 ต่างมีข้อห้ามในทำนองเดียวกันคือ รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ผู้สมัคร ส.ว. ต้องพ้นจากการเป็น ส.ว. อย่างน้อย 1 ปี ในขณะที่รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 พัฒนาไปถึงขั้นที่ผู้สมัคร ส.ว. ต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมาถึง 5 ปีก่อนสมัครรับเลือกตั้ง แม้จะมีผลดีตรงที่ทำให้ผู้สมัคร ส.ว. ผู้นั้นล้างมือตัวเองจากพรรคการเมืองที่เคยสังกัดในอดีตได้ แต่ผลเสียก็มีมากเช่นกัน เพราะจะทำให้ผู้ที่เคยสังกัดพรรคการเมืองและมีประสบการณ์อันเป็นประโยชน์แก่การเมืองไทยต้องพลาดโอกาสลงสมัครเป็น ส.ว. โดยเฉพาะผู้สมัคร ส.ว. ที่อาวุโส มีความรู้และประสบการณ์อาจจะไม่มีโอกาสลงสมัคร ส.ว. ได้อีกตลอดชีวิต เป็นการตัดโอกาสของบุคลากรทางการเมืองที่มีคุณค่าและคุณภาพออกไปจากระบบเพียงเพราะความหวาดระแวง (รายละเอียดดูตาราง 4.4)

5. เปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียโครงสร้างของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 กับ 2550 โครงสร้างด้านจำนวนที่แตกต่างกันของรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ (200 : 150 คน) ก็เป็นประเด็นที่ควรพิจารณาข้อดี ข้อเสีย เพราะผู้ร่างรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับก็ย่อมมีเหตุผลในการกำหนดจำนวนไว้ การมีจำนวน ส.ว. 200 คน ตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ก็จะเป็นผลดีต่อการทำหน้าที่ถ่วงถ่วงการถ่วงถ่วงของกฎหมายให้ดีขึ้นมีประสิทธิภาพ เพราะจำนวนมากพอที่จะช่วยกันปฏิบัติภารกิจให้ลุล่วงได้ อย่างไรก็ตามจำนวน 150 คน ตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 นั้น ก็ไม่ถือว่าน้อยเกินไป ถือว่ากำลังดีสำหรับภารกิจของ ส.ว. แต่จำนวน 150 คนนั้นอาจปรับเปลี่ยนกันได้ ในระหว่าง ส.ว. เลือกตั้ง 76 คน ตามจำนวนจังหวัดในประเทศไทย ซึ่งหากต่อมามีการตั้งจังหวัดเพิ่มขึ้นจำนวน ส.ว. เลือกตั้งก็จะเพิ่มขึ้นตามจำนวนจังหวัด ในขณะที่จำนวน ส.ว. สรรหาที่จะลดลงตามสัดส่วน กล่าวโดยสรุปจำนวนที่แตกต่างกันระหว่าง 200 กับ 150 คน ไม่มีนัยสำคัญมากนักต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ (รายละเอียด ดูตาราง 4.5)

6. เปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 กับ 2550 อำนาจหน้าที่ของ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ มีใกล้เคียงและเหมือนกันอยู่หลายประการ เช่น กำหนดระยะเวลาในการพิจารณากลับกรองกฎหมายภายใน 60 วันสำหรับกฎหมายทั่วไป และ 30 วันสำหรับกฎหมายที่เกี่ยวกับการเงิน จึงไม่มีข้อเปรียบเทียบเพื่อหาความแตกต่าง จะมีแตกต่างไปที่ตรงที่ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 สามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้โดยร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งผลดีที่ตามมาก็คือ เมื่อเวลาพิจารณากลับกรองกฎหมาย ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ก็จะทำการพิจารณา

กลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ตนเองเป็นผู้เสนอได้อย่างเข้าใจและรู้สึก
เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นมาแต่ต้นนั่นเอง
แต่ในเวลาเดียวกันก็อาจจะก่อให้เกิดความเอนเอียงในการกลั่นกรองตรวจสอบเพราะตนเองมีส่วน
ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนั้นนั่นเอง

สำหรับกรณีการขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการประชุมของ ส.ว. นั้น
รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ต้องใช้จำนวน ส.ว. ถึง 3 ใน 5 ในขณะที่รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550
กำหนดจำนวน ส.ว. ไว้เพียง 1 ใน 3 ซึ่งจะทำให้การตรวจสอบการทำงานของคณะรัฐมนตรีโดยการ
เปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการประชุม สามารถดำเนินการได้ง่ายขึ้นก็จะส่งผลให้คณะรัฐมนตรีต้อง
มุ่งบริหารราชการแผ่นดินอย่างรอบคอบและโปร่งใส แต่ก็อาจจะส่งผลเสียได้เช่นกัน เพราะหาก
การเปิดอภิปรายทำได้ง่าย การบริหารราชการแผ่นดินก็หยาบชงักโดยไม่จำเป็น

อำนาจหน้าที่ประการต่อมาที่ควรพิจารณา คือ อำนาจในการถวายคำแนะนำให้ทรง
แต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบต่าง ๆ ซึ่งรวมไปถึงอำนาจใน
การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งต่าง ๆ ซึ่งหากมีการเชื่อมโยงกับวุฒิสภาก็จะเป็นผลดี เพราะ
วุฒิสภาถือเป็นตัวแทนประชาชนจึงสมควรจะต้องเป็นผู้ตรวจสอบทบทวนก่อนถวายคำแนะนำ
บุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต่าง ๆ เพราะองค์กรเหล่านี้มีอำนาจในการตรวจสอบการใช้
อำนาจรัฐอย่างกว้างขวางและรอบด้าน แต่ข้อเสียสำหรับ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ก็คือ
ส่วนหนึ่งมาจากการสรรหามีได้มีที่มาจากคัดเลือกตั้งโดยตรง เช่น ส.ว. 200 คน ตามรัฐธรรมนูญ
ฉบับ พ.ศ. 2540

ประการสุดท้าย อำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญและอำนาจ
หน้าที่อื่น ๆ มีกรณีที่น่าสนใจคือ ด้านการให้ความเห็นชอบในหนังสือสัญญาใด ๆ ที่รัฐบาลได้ทำ
ลงไปในฐานะการกระทำของรัฐกับประเทศต่าง ๆ หรือองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งมีข้อแตกต่างใน
ระหว่างรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับตรงที่รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ให้อำนาจรัฐสภาเพียงให้ความ
เห็นชอบ หากเป็นกรณีหนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตอำนาจแห่งรัฐ
หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติ เพื่อให้การเป็นไปตามสัญญาในขณะที่รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550
ได้พัฒนาขอบเขตอำนาจของรัฐสภาเพิ่มขึ้นไปถึงกรณีหนังสือสัญญาฉบับใดจะมีผลกระทบต่อ
ความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง ซึ่งคณะรัฐมนตรีต้องเสนอกรอบ
การเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบเสียก่อน ซึ่งถือเป็นการเพิ่มอำนาจให้ ส.ว. ในฐานะ
รัฐสภาได้มีอำนาจในการตรวจสอบการทำสนธิสัญญาหรือสัญญาอื่นระหว่างประเทศไทยกับนานา
ประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศเพื่อเป็นการให้ตัวแทนของประชาชนได้รับรู้และมีส่วนร่วม

ในกระบวนการเหล่านี้ เนื่องจากมีผลต่อวิถีชีวิตของคนไทย ซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริง แต่ข้อเสียหรือปัญหาที่อาจเกิดขึ้นก็คือฝ่ายบริหารต้องประสบกับปัญหาความคล่องตัวในการดำเนินการกับประเทศต่าง ๆ หรือกับองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ จนรักษาผลประโยชน์ของประเทศไม่ทัน ซึ่งตามความในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มิได้จำกัดเคร่งครัดถึงเพียงนี้ เป็นเพียงการควบคุมภายหลังจากที่ฝ่ายบริหารได้ลงนามในหนังสือสัญญาใด ๆ ที่เข้าลักษณะมีผลเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอำนาจแห่งรัฐแล้วจึงค่อยนำมาให้รัฐสภาให้สัตยาบันหรือให้ความเห็นชอบในการกระทำของรัฐนั้น ๆ ในภายหลัง (รายละเอียด ดูตาราง 4.6)

7. เปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 กับ พ.ศ. 2550 ภายในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน (6 เดือนแรก)

ระยะเวลาในการเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับต้องนำเอาระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ 6 เดือนแรกมาเปรียบเทียบ เนื่องจาก ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 เพิ่งปฏิบัติหน้าที่ได้เพียง 6 เดือน ในด้านการกลั่นกรองกฎหมายนั้น ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มีผลงานการพิจารณา 28 เรื่อง แต่ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ยังไม่มีผลงาน เนื่องจากสภาผู้แทนราษฎรยังไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการ จึงไม่สามารถเปรียบเทียบได้ แต่ด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินนั้น ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับมีผลงานใกล้เคียงกัน เช่น กระทู้ถามตอบในที่ประชุมวุฒิสภา ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มี 11 กระทู้ ในขณะที่ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 มี 16 กระทู้ หรือจำนวนผู้คดีที่มีการเสนอ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มี 9 เรื่อง ในขณะที่ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 มี 11 เรื่อง ด้านการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ปรากฏว่า ส.ว. ทั้งสองชุดมีผลงานใกล้เคียงกัน เช่น การเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ การเลือกกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมผู้ทรงคุณวุฒิ มีผลงาน 1 ครั้งเท่ากัน ผลงานการพิจารณาเรื่องร้องขอจากประชาชน (50,000 - 20,000 คน) ต่อประธานวุฒิสภาให้มีมติถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มี 3 เรื่อง ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 มี 4 เรื่อง ส่วนอำนาจหน้าที่ด้านการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างอื่น เช่น การให้ความเห็นชอบ หรือการเลือกบุคคลหรือคณะบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงต่าง ๆ ส.ว. ทั้งสองชุดมีผลงานใกล้เคียงกัน บวก ลบ ไม่เกิน 1 ครั้งทุกอำนาจหน้าที่

จากผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. ทั้งสองชุดในรอบ 6 เดือนแรกของการเข้ารับหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น จึงสามารถสรุปได้ว่ามีประสิทธิภาพใกล้เคียงกัน และไม่แตกต่างกันมากนัก (รายละเอียด ดูตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบที่มา ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2540 ถึง 2550

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล
<p>มาตรา 122 การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ให้ใช้เขตจังหวัด เป็นเขตเลือกตั้ง</p> <p>การคำนวณเกณฑ์จำนวนสมาชิกวุฒิสภาในแต่ละจังหวัดจะพึงมี ให้คำนวณตามวิธีที่บัญญัติไว้ในมาตรา 102 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ โดยอนุโลม</p>	<p>มาตรา 112 การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในแต่ละจังหวัด ให้ใช้เขตจังหวัด เป็นเขตเลือกตั้งและให้มีสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดละหนึ่งคน โดยให้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้หนึ่งเสียงและให้ใช้วิธีการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ</p>	<p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเพียงเขตเดียว สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้งจึงเป็นตัวแทนของประชาชนทั้งจังหวัด</p> <p>ประสิทธิภาพ</p>
<p>มาตรา 123 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นได้หนึ่งคน</p> <p>การเลือกตั้งให้ใช้วิธีการออกเสียงลงคะแนน โดยตรงและลับ</p> <p>ในกรณีที่จังหวัดใดมีสมาชิกวุฒิสภาได้มากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับจนครบจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีได้ในจังหวัดนั้น เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา</p>	<p>เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถหาเสียงได้ก็แต่เฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ของวุฒิสภา</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเลือกตั้งและการหาเสียงเลือกตั้งของสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p>	<p>ส.ว. ที่ได้รับเลือกตั้งในเขตจังหวัด จึงสมควรมีอำนาจเพิ่มขึ้นอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอำนาจในการแต่งตั้งถอดถอนนักการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ระดับสูง และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต่าง ๆ ทำให้ ส.ว. มีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาการเมืองไทย</p> <p>ให้โปร่งใสและตรวจสอบได้ตามเจตนารมณ์</p> <p>รัฐธรรมนูญ 2540</p> <p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเพียงเขตเดียว</p>

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

ประสิทธิภาพประสิทธิผล

แต่เนื่องจากจังหวัดหนึ่งมี ส.ว. ได้เพียงหนึ่งคน จึงสามารถกล่าวอ้างได้ว่า ส.ว. เป็นตัวแทนของประชาชนทั้งจังหวัด
ประสิทธิภาพ
ส.ว. หนึ่งคนเป็นตัวแทนประชาชนทั้งจังหวัดได้เพียงคนเดียว จึงถือเป็นตัวแทนของประชาชนในจังหวัดนั้นอย่างแท้จริง จึงมีความชอบธรรมที่จะทำหน้าที่แต่งตั้งและถอดถอนบุคคลในองค์กรอิสระและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

มาตรา 129 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

เพื่อประโยชน์ในการแนะนำผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยเท่าเทียมกันให้รัฐดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) จัดให้มีการปิดส่งเอกสารและติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับ การเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- (2) พิมพ์และจัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งไปให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	ประสิทธิภาพประสิทธิผล
<p>(3) จัดหาสถานที่ และจัดสรรเวลาออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เพื่อเสนอให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(4) กิจการอื่นที่คณะกรรมการเลือกตั้งประกาศกำหนด</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามวรรคสองให้ เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>การแนะนำผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยผู้สมัครรับเลือกตั้งเองหรือบุคคล อื่นจะกระทำ ได้เฉพาะเท่าที่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาเท่านั้น</p>	<p>มาตรา 113 ให้มีคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาคณะหนึ่งประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานกรรมการเลือกตั้ง ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาที่ประชุมใหญ่</p>	<p>องค์กรอิสระต่าง ๆ ทำให้ ส.ว. มีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาการเมืองไทยให้โปร่งใสและตรวจสอบได้ตามมาตรฐานรัฐธรรมนูญ 2540</p> <p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 คณะกรรมการสรรหาสามารถสรรหาผู้สมัครรับการสรรหาเป็น ส.ว. ทั้ง 74 คน เสร็จสิ้นภายใน 30 วัน นับแต่ได้รับบัญชีรายชื่อจาก กกต. ประสิทธิภาพ คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาสามารถสรรหาสมาชิก</p>

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	ประสิทธิภาพประสิทธิผล
	<p>ศาลฎีกาออบหมายจำนวนหนึ่งคน และตุลาการในศาลปกครองสูงสุดที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดมอบหมายจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ ทำหน้าที่สรรหาบุคคลตามมาตรา 114 ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับบัญชีรายชื่อจากคณะ กรรมการการเลือกตั้ง แล้วแจ้งผลการสรรหาให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลผู้ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>ให้กรรมการสามารถรวมหนึ่งเลือกกันเองให้กรรมการผู้หนึ่งเป็นประธานกรรมการ</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีกรรมการในตำแหน่งใด หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ากรรมการที่เหลืออยู่นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาประกอบด้วยกรรมการที่เหลืออยู่</p>	<p>วุฒิสภา 74 คนเสร็จสิ้นภายใน 30 วัน ตามประกาศ ก.ก.ต. วันที่ 19 ก.พ. 51 ซึ่งบรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ</p>

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
<p>มาตรา 114 ให้คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาดำเนินการสรรหาบุคคลที่มีความเหมาะสมจากผู้ได้รับการเสนอชื่อจากองค์กรต่าง ๆ ในภาควิชาการ ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน ภาควิชาชีพ และภาคอื่นที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติกร ตามอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา เป็นสมาชิกวุฒิสภา ทำจำนวนที่จะพึงมีตามที่กำหนดในมาตรา 111 วรรคหนึ่ง</p> <p>ในการสรรหาบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงความรู้ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของวุฒิสภาเป็นสำคัญ และให้คำนึงถึงองค์ประกอบจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน โอกาสและความเท่าเทียมกันทางเพศ สัดส่วนของบุคคลในแต่ละภาค ตามวรรคหนึ่งที่ไม่ได้เรียงกันรวมทั้งการให้โอกาสกับผู้ด้อยโอกาสทางสังคมด้วย</p> <p>หลักการ วิธีการ และส่งมอบไปในการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p>	<p>รัฐธรรมนุญ ฉบับ พ.ศ. 2550</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>ส.ว. ที่คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากภาคต่าง ๆ ครบทุกภาค ได้แก่ ภาควิชาการ ภาครัฐภาคเอกชน ภาควิชาชีพและภาคอื่นที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติกรรวมทั้งผู้ด้อยโอกาสด้วย ได้แก่ ผู้พิการ เป็นต้น</p> <p>ประสิทธิผล</p> <p>ส.ว. ที่มาจากการสรรหาจะเป็นวุฒิสภาที่ประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่สามารถทำหน้าที่กลั่นกรอง และเป็นທີ່ปรึกษาให้แก่สภาผู้แทนราษฎรได้ (มนตรี รูปสุวรรณ์ 2549:58)</p>

ตาราง 4.1 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	ประสิทธิภาพประสิทธิผล
<p>มาตรา 125 บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>(1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด</p> <p>(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบสี่ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง</p> <p>(3) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า</p> <p>(4) มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๑๑ (5)</p>	<p>มาตรา 115 บุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>(1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด</p> <p>(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบสี่ปีบริบูรณ์ในวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p> <p>(3) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า</p> <p>(4) ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(ข) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(ค) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา</p> <p>(ง) เคยรับราชการหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี</p>	<p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 มาตรา 125(2), (3) และรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 มาตรา 115 (2), (3)</p>
<p>(5) เป็นบุคคลซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>(1) เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมือง</p> <p>(2) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทน</p> <p>(3) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือสมาชิกสภากราก่อนการสมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(4) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 109 (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (11) (12) (13) หรือ (14)</p>	<p>มาตรา 115 บุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>(1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด</p> <p>(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบสี่ปีบริบูรณ์ในวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p> <p>(3) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า</p> <p>(4) ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(ข) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(ค) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา</p> <p>(ง) เคยรับราชการหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี</p>	<p>ประสิทธิภาพ</p> <p>คุณสมบัติของผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาที่ต้องมีอายุ สี่สิบปีและการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีจะทำให้ได้สมาชิกวุฒิสภาที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิหรือวุฒิปริญญาสูง</p> <p>ประสิทธิผล</p> <p>ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาแล้วจะสามารถทำหน้าที่หลักของวุฒิสภาได้คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นสภาถ่วงดุลระบอบกษัตริย์ 2. ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน 3. อำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต่างๆ 4. อำนาจในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่ง (มนตรีรูปสุวรรณ 2549: 52-53)
<p>ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทาง</p>	<p>(5) ไม่เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทาง</p>	

ตาราง 4.1 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

ประสิทธิภาพประสิทธิผล

การเมือง

(6) ไม่เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง หรือเคยเป็นสมาชิกหรือเคยดำรงตำแหน่งและพ้นจากการเป็นสมาชิกหรือ การดำรงตำแหน่ง ใด ๆ ในพรรคการเมืองมาแล้วยังไม่เกินห้าปีนับถึงวัน สมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ

(7) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเคยเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มาแล้วไม่เกินห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ

(8) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตาม มาตรา 102 (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) (12) (13) หรือ (14)

(9) ไม่เป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมิ ใช้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเคยเป็นหรือพ้นจาก ตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี

มาตรา 115 บุคคลผู้มิใช่คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ เป็นผู้มิใช่สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับ การสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา

(1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
(2) มีอายุไม่ต่ำกว่า
วันที่ได้รับการเสนอชื่อ

(3) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 มาตรา 115 (5) ประสิทธิภาพ จะทำให้ได้สมาชิกวุฒิสภาที่มาจาก การเลือกตั้งไม่ ถูกครอบงำ โดยบุคคลที่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน เช่น บุพการี คู่สมรส บุตรของผู้ดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทน

ตาราง 4.1 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

ประสิทธิภาพประสิทธิผล

<p>จากการเลือกตั้งต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(ข) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(ค) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา</p> <p>(ง) เคยรับราชการหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี</p> <p>(5) ไม่เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>(6) ไม่เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองหรือเคยเป็นสมาชิกหรือเคยดำรงตำแหน่งและพ้นจากการเป็นสมาชิกหรือการดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมืองมาแล้วยังไม่เกินห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p> <p>(7) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วไม่เกินห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p> <p>(8) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 102 (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (11) (12) (13) หรือ (14)</p>	<p>รัฐหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้การดำเนินงานของสมาชิกวุฒิสภามีความเป็นกลาง โปร่งใส ปลอดภัยจากแทรกแซง ทำให้สมาชิกวุฒิสภามีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง</p> <p>(เจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ 2550 : 115)</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>สมาชิกวุฒิสภามีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง เพราะหน้าที่หลักของสมาชิกวุฒิสภานั้นต้องอาศัยความเป็นกลางอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการงดออกนอกเขตออกนอกตำแหน่ง</p>
---	--

ตาราง 4.1 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

ประสิทธิภาพประสิทธิผล

(9) ไม่เป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเคยเป็นหรือพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี

มาตรา 115 บุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับ

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 มาตรา 115 (6) (7) ประสิทธิภาพ

การสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา

การพ้นจากการดำรงตำแหน่ง ส.ส. หรือพ้นจาก การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือตำแหน่งใด ๆ

(1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบสามปีบริบูรณ์ในวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ

ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ว. พ้นจากการครอบงำ

(3) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

ของพรรคการเมือง เพราะระยะเวลา 5 ปี นานพอที่จะไม่มีผล ประโยชน์ต่อกัน

(4) ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง

ประสิทธิภาพ

ต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

ทำให้ ส.ว. มีความเป็นกลาง โปร่งใส และไม่ถูก

มาแต่เป็นเวลาคิดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

ครอบงำโดยพรรคการเมือง

(ข) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

(ค) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับ

เลือกตั้งเป็นเวลาคิดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา

(ง) เคยรับราชการหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านใน

จังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาคิดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี

(5) ไม่เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรง ตำแหน่ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(6) ไม่เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง หรือเคยเป็นสมาชิกหรือเคยดำรงตำแหน่งและพ้นจากการเป็นสมาชิกหรือ การดำรง ตำแหน่ง ใด ๆ ในพรรคการเมืองมาแล้วยังไม่เกินห้าปีนับถึงวัน สมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ

(7) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเคยเป็น

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มาแล้วไม่เกินห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ

(8) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตาม

มาตรา 102 (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (11) (12) (13) หรือ (14)

(9) ไม่เป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่ง

มิใช่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเคยเป็นหรือพ้นจาก

ตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี

มาตรา 127 สมาชิกวุฒิสภาจะเป็นรัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่นมิได้

บุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาและ

สมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกินหนึ่งปี เว้นแต่สมาชิก

ภาพสิ้นสุดลงตามมาตรา 133 (1) จะเป็นรัฐมนตรีหรือ

ข้าราชการการเมืองอื่นมิได้

มาตรา 116 สมาชิกวุฒิสภาจะเป็นรัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งทาง

การเมืองอื่นหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญได้

บุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพ

สิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกินสองปีจะเป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทาง

การเมืองมิได้

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550

ประสิทธิภาพ

ศ.ว. เมื่อมิได้เป็นรัฐมนตรี หรือผู้ดำรงตำแหน่ง

ทางการเมืองอื่นการปฏิบัติหน้าที่หลักที่ต้อง

แต่งตั้งและถอดถอนบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งทาง

การเมืองจึงกระทำได้ด้วยความเป็นกลางและมี

ประสิทธิภาพ

ตาราง 4.1 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	ประสิทธิภาพประสิทธิผล
		<p>ประสิทธิผล</p> <p>ทำให้ ส.ว. ดำรงสถานะความเป็นกลางซึ่งทำให้การทำหน้าที่เป็นองค์กรถ่วงดุลและสภาพตรวจสอบเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ (นรนิติ เศรษฐบุตร และคณะ 2546:32)</p>

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบ โครงสร้าง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของวุฒิสภภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	ประสิทธิภาพประสิทธิผล
<p>มาตรา 121 วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งจำนวนสองร้อยคน</p> <p>ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ และยังมีได้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่</p>	<p>มาตรา 111 วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ร้อยหนึ่งร้อยห้าสิบคนซึ่งมาจากการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด จังหวัดละหนึ่งคน และมาจากการสรรหาเท่ากับจำนวนรวมข้างต้น หักด้วยจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง</p> <p>ในกรณีที่มีการเพิ่มหรือลดจังหวัดในระหว่างวาระของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง ให้วุฒิสภา</p>	<p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>วุฒิสภามาจากการเลือกตั้งจำนวน 200 คน ปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด</p> <p>ประสิทธิผล</p> <p>วุฒิสภาสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่กำหนด</p>

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล
<p>มาตรา 130 อายุของวุฒิสภามีกำหนดคราวละหกปีนับแต่วันเลือกตั้ง</p> <p>มาตรา 132 สมาชิกสภาของสมาชิกวุฒิสภาเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง</p>	<p>ประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่</p> <p>ในกรณีที่ตั้งตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ และยังมีได้มีการเลือกตั้งหรือสรรหาขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง แล้วแต่กรณี ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่</p> <p>ในกรณีที่มีเหตุการณใด ๆ ทำให้สมาชิกวุฒิสภาไม่ครบจำนวนตามวรรคหนึ่งแต่มีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมด ให้ถือว่าวุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนดังกล่าว แต่ต้องมี การเลือกตั้งหรือการสรรหาให้ได้สมาชิกวุฒิสภาครบจำนวนตามวรรคหนึ่งในร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุการณดังกล่าว และให้สมาชิกวุฒิสภาที่เข้ามาในอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่</p>	<p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>สมาชิกวุฒิสภามีจำนวนลดลงจาก 200 เหลือ 150 คน แต่ภารกิจตามรัฐธรรมนูญเท่าเดิม</p> <p>ประสิทธิผล</p> <p>เป้าหมายภารกิจยังเท่าเดิมตามรัฐธรรมนูญ 2540 ไม่เปลี่ยนแปลง</p>
<p>มาตรา 130 อายุของวุฒิสภามีกำหนดคราวละหกปีนับแต่วันเลือกตั้ง</p> <p>มาตรา 132 สมาชิกสภาของสมาชิกวุฒิสภาเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง</p>	<p>มาตรา 117 วาระของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งเริ่มตั้งแต่วันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาเริ่มตั้งแต่วันตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการสรรหา</p> <p>สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภามีกำหนดคราวละหกปีนับแต่วันเลือกตั้งหรือวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการสรรหาแล้วแต่กรณี โดยสมาชิกวุฒิสภาจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินหนึ่งวาระไม่ได้</p>	<p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 ประสิทธิภาพ</p> <p>วุฒิสภามีระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ 6 ปี มีผลงานเป็นที่น่าพอใจ โดยพิจารณาจากร.บ. และได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา จำนวนทั้งสิ้น 200 ฉบับ(คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกในโอกาสที่สมาชิกวุฒิสภาครบวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี 2549 เล่มที่ 1: 11) และมีกระตุ</p>

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล

ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งสิ้นสุดสมาชิกภาพตามวาระอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีสมาชิกวุฒิสภาขึ้นใหม่

ตามรัฐธรรมนูญ 3 สมัย รวม 673 กระชู้ (คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกในโอกาสที่สมาชิกวุฒิสภาครบวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี 2549 เล่มที่ 2: 10)

สำหรับการแต่งตั้งและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐนั้น มีการเลือกและให้คำแนะนำ คณะกรรมการเลือกตั้ง 5 คน ผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภาไม่เกิน 3 คน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน 11 คน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ 15 คน ป.ป.ช. 9 คน คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน 10 คน ให้ความเห็นชอบและให้คำแนะนำผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ตุลาการศาลปกครองสูงสุดเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ 2 คน ผู้พิพากษาในศาลฎีกาเพื่อเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ 5 คน เลขาธิการตุลาการศาลยุติธรรมผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน ตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน ให้ความเห็นชอบตามรัฐธรรมนูญ ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดจำนวนไม่เกิน 23 คน

ประธานศาลปกครองสูงสุด เลขานุการ ปปช. อำนวยการเลือก ตามที่กฎหมายอื่นกำหนด กรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน คณะกรรมการกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติ 7 คน คณะกรรมการกำกับการประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์ แห่งชาติ 7 คน และอำนาจในการให้ความเห็นชอบตามที่กฎหมาย อื่นกำหนด กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการป้องกันปราบปรามการฟอกเงิน(ปปง.) 9 คน เลขานุการ ปปง. เลขานุการ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกใน โอกาสที่สมาชิกวุฒิสภาครบวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี 2549 เล่มที่ 3: 12-13)

สำหรับผลงานด้านการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งนั้น มีการยื่นเรื่องต่อประธานวุฒิสภาจำนวนทั้งสิ้น 30 เรื่อง แต่ไม่เคย ถึงขั้นตอนให้วุฒิสภาลงมติแม้แต่ครั้งเดียว เพราะบางเรื่อง ประชาชนเข้าชื่อไม่ครบ 50,000 ชื่อ บางเรื่องปปช. ได้สวนแล้วไม่ มีมูล นอกจากนี้ก็มีการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของ ปปช.และดำเนินคดีแก่กรรมการ ปปช. กรณียื่นคำตอบแทนให้ ตนเอง (คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกในโอกาสที่สมาชิก วุฒิสภาครบวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี 2549 เล่มที่ 3: 87)

สำหรับผลงานด้านกรรมวิธีการของวุฒิสภาไทยนั้น

ถือเป็นกลไกสำคัญที่ทำงานให้กับวุฒิสภาในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินและการกักกันกรองโดยคณะกรรมการมีหน้าที่ในการพิจารณาสอบสวนและศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้อง มีอำนาจออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาอยู่นั้นได้

โดยวุฒิสภาชุดนี้ทำหน้าที่ระหว่างปี 2543 - 2549 แบ่งคณะกรรมการออกเป็น 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1. ด้านเศรษฐกิจ การคลังฯ วิทยาศาสตร์ฯ ทรพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยมีคณะกรรมการทั้งสิ้น 7 คณะ
2. ด้านความมั่นคง การเมือง การปกครองและองค์กรอิสระ โดยมีคณะกรรมการทั้งสิ้น 7 คณะ

3. ด้านสังคมและกิจการวุฒิสภา โดยมีคณะกรรมการทั้งสิ้น 9 คณะ (คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกในโอกาสที่สมาชิกรัฐสภาครบวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี 2549 เล่มที่ 4: 4-6)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

ประสิทธิภาพประสิทธิผล

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

ประสิทธิผล

วุฒิสภาประสบความสำเร็จการในการทำงานในระยะเวลา 6 ปี เพราะจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินความพึงพอใจในการทำหน้าที่ของวุฒิสภา 6 ประการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พอใจต่อการทำหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาในระดับปานกลาง ใน 6 ประเด็นดังนี้

1. การกลั่นกรองกฎหมายที่ออกโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 2. การตั้งกระทู้ซักถามการขึ้นผู้ใหญ่
 3. ความเป็นกลางในการอภิปรายบุคคลต่าง ๆ
 4. การแต่งตั้งบุคคลากรเพื่อทำหน้าที่ในองค์กรต่าง ๆ
 5. คุณสมบัติของบุคคลากรที่ทำการแต่งตั้ง
 6. ความเป็นกลางในการแต่งตั้งบุคคลากร
- (นรมิติ เศรษฐบุตร และคณะ 2546 : 145)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล

มาตรา 117 สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภา	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
ที่มาจากการเลือกตั้งเริ่มตั้งแต่วันที่ที่มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากกรรมาธิการเริ่มตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการสรรหา	รัฐธรรมนุญ ฉบับ พ.ศ. 2550 ประสิทธิภาพ เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภาดำรงตำแหน่งได้ไม่เกินหนึ่งวาระติดต่อกัน ส่งผลให้ประสิทธิภาพลดลงหนึ่งถึงสองปีแรกเนื่องจากขาดประสบการณ์และความต่อเนื่องของวัฒนธรรมองค์กรทำให้ ต.ว. ใหม่ต้องเรียนรู้การทำงานใหม่หมด
กำหนดคราวละหกปีนับแต่วันเลือกตั้งหรือวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการสรรหาแล้วแต่กรณี โดยสมาชิกวุฒิสภาจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินหนึ่งวาระไม่ได้	ประสิทธิผล ผลการปฏิบัติจะไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนุญในช่วง 1 - 2 ปีแรก
ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งสิ้นสุดสมาชิกภาพตามวาระอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีสมาชิกวุฒิสภาขึ้นใหม่	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล
<p>มาตรา 131 เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะ ได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ยอายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา 168 ให้สมาชิกวุฒิสภาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่อายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ทำหน้าที่ต่อไป จนกว่าสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่</p>	<p>มาตรา 118 เมื่อวาระของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะ ได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ยวาระของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร</p> <p>เมื่อวาระของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการสรรหาสิ้นสุดลง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันเริ่มการสรรหาและระยะเวลาการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาซึ่งต้องทำการสรรหาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ยวาระของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาสิ้นสุดลง</p>	<p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>การเลือกตั้งกระทำพร้อมกันในวันเดียวทั้งประเทศภายใน 30 วัน นับแต่วาระของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง จะทำให้ได้สมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่เร็วขึ้นไม่ขาดช่วงนานเกินไป</p> <p>ประสิทธิผล</p> <p>การเลือกตั้งดำเนินไปโดยมีกำหนดเวลาชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>การเลือกตั้งกระทำพร้อมกันในวันเดียวทั้งประเทศภายใน 30 วัน นับแต่วาระของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง จะทำให้ได้สมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่เร็วขึ้นไม่ขาดช่วงนานเกินไป และการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาใหม่ภายใน 60 วัน ก็แสดงถึงประสิทธิภาพของกระบวนการสรรหา เพราะการสรรหาเน้นต้องดูที่เอกสาร ประวัติ คำร้องเรียนต่าง ๆ ซึ่งต้องมีกรดำเนินการในเชิงลึก</p> <p>ประสิทธิผล</p> <p>มีสมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด</p>

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	ประสิทธิภาพประสิทธิผล
<p>มาตรา 133 สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>สิ้นสุดลง เมื่อ</p> <p>(1) ถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา</p> <p>(2) ตาย</p> <p>(3) ลาออก</p> <p>(4) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 125.</p> <p>(5) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 126</p> <p>(6) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 127</p> <p>(7) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 128</p> <p>(8) วุฒิสภามีมติตามมาตรา 307 ให้ถอดถอน</p> <p>ออกจากตำแหน่ง หรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้</p> <p>พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา 96 ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่า</p> <p>สิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติหรือศาล</p> <p>รัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย แล้วแต่กรณี</p>	<p>มาตรา 119 สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง เมื่อ</p> <p>(1) ถึงคราวออกตามวาระ</p> <p>(2) ตาย</p> <p>(3) ลาออก</p> <p>(4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 115</p> <p>(5) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา 116 มาตรา 265 หรือมาตรา 266</p> <p>(6) วุฒิสภามีมติตามมาตรา 274 ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง หรือศาล</p> <p>รัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้พ้นจากสมาชิกภาพ</p> <p>ตามมาตรา 91 หรือศาลฎีกามีคำสั่งตามมาตรา</p> <p>239 วรรคสอง หรือมาตรา 240 วรรคสาม ใน</p> <p>กรณีเช่นนี้ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่</p> <p>วันที่วุฒิสภามีมติหรือศาลมีคำวินิจฉัยหรือมี</p> <p>คำสั่งแล้วแต่กรณี</p>	<p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>การกำหนดเงื่อนไขสิ้นสุดสมาชิกภาพของวุฒิสภาชัดเจน แม่นอน</p> <p>คาดหมายได้ ไม่คลุมเครือ เช่น ออกตามวาระตาย กระทำการต้องห้าม</p> <p>4ล4</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>องค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถคาดหมายและปฏิบัติงานได้</p> <p>อย่างชัดเจน</p>

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	ประสิทธิภาพประสิทธิผล
<p>มาตรา 134 เมื่อตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ตั้งตำแหน่งนั้นว่างลง เว้นแต่อายุของสมาชิกวุฒิสภาจะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน สมาชิกวุฒิสภาผู้เข้ามาแทนนั้นให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงทำอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่</p>	<p>มาตรา 120 เมื่อตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงเพราะเหตุมาตรา 119 ให้นำบทบัญญัติมาตรา 112 มาตรา 113 มาตรา 114 และมาตรา 118 มาใช้บังคับกับการเลือกตั้งหรือการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาในกรณีดังกล่าว และให้สมาชิกวุฒิสภาเข้ามาแทนตำแหน่งที่ว่างลงนั้น อยู่ในตำแหน่งได้เพียงทำวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของสมาชิกวุฒิสภาที่ว่างลงจะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จะไม่ดำเนินการเลือกตั้งหรือสรรหากก็ได้</p>	<p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550 ประสิทธิภาพ วุฒิสภาใหม่เข้าดำรงตำแหน่งเพียงทำวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทนทำให้ภารกิจของวุฒิสภาไม่ขาดตอน จำนวนสมาชิกวุฒิสภาและองค์ประชุมเท่าเดิม ประสิทธิภาพ ภารกิจของวุฒิสภายังคงดำเนินต่อไป เป้าหมายภารกิจไม่กระทบกระเทือน</p>

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบอำนาจหน้าที่ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550

1. ด้านนิติบัญญัติ

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	ประสิทธิภาพประสิทธิผล
1.1 การเสนอกฎหมาย	1.1 การเสนอกฎหมาย	
มาตรา 139 ร่างพระราชบัญญัติประกอบ	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
รัฐธรรมนุญจะเสนอได้ก็แต่โดย	(2) ... สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิก	ประสิทธิภาพ
วุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวน	สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา	ส.ส. และ ส.ว. จำนวนหนึ่งในสิบของทั้งสองสภาเสนอร่าง
		พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้ด้วยจำนวนที่ไม่มากจนเกินไป
		ประสิทธิภาพ
		ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญสามารถเสนอ โดย ส.ส. และ
		ส.ว. จำนวนหนึ่งในสิบ ทำให้เป้าหมายด้านนิติบัญญัติบรรลุผลได้ง่ายขึ้น มี
		ความเป็นไปได้มากขึ้น

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

1.2 การกักกันกรองกฎหมาย	1.2 การกักกันกรองกฎหมาย	ประสิทธิภาพประสิทธิผล
<p>มาตรา 174 วัตถุประสงค์พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ หรือร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ที่สภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบแล้วให้ สภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบแล้วให้ เสร็จภายใน 60 วัน แต่ถ้าเป็นร่าง พระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องด้วยการเงิน ต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 30 วัน</p>	<p>มาตรา 146 วัตถุประสงค์พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎร ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้เสร็จภายใน 60 วัน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัติ นั้นเกี่ยว ด้วยการเงินต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 30 วัน</p>	<p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 ประสิทธิภาพ วุฒิสภากลับกรองกฎหมายเสร็จภายในกำหนดเวลาที่แน่นอนคือ 60 และ 30 วัน ประสิทธิภาพ วุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่ที่กักกันกรองกฎหมายเสร็จสิ้นในกำหนดเวลาที่แน่นอน รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 ประสิทธิภาพ ระยะเวลา 60 และ 30 วันกำหนดเวลาการพิจารณาที่เหมาะสมมีเป้าหมาย กำหนดเวลาแล้วเสร็จแน่นอน ประสิทธิภาพ วุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่ที่กักกันกรองกฎหมายเสร็จสิ้นในกำหนดเวลาที่แน่นอน</p>

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

1.2 การกั้นกรองกฎหมาย	1.2 การกั้นกรองกฎหมาย	ประสิทธิภาพประสิทธิผล
มาตรา 175 ...	มาตรา 147 ...	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540
(2) กรณีวุฒิสภาพิจารณาแล้ว ถ้าไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎรก็ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญไว้ก่อนและส่งคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร	(2) กรณีวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ถ้าไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อนและส่งคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร	ประสิทธิภาพการร่วมกันทำให้อุบัติปัญหาความเห็นไม่ตรงกันได้เร็วขึ้น ประสิทธิภาพการกั้นกรองกฎหมายทำให้ครอบคลุมถึงด้าน เพราะเป็นกรรมาธิการร่วมกัน
(3) ถ้าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญให้ฝ่ายกรรมาธิการร่วมกันพิจารณา	(3) กรณีวุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ ให้ส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร ถ้าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วย ให้นายกรัฐมนตรีมีขึ้นทูลเกล้าฯ ต่อไป แต่ถ้าเป็นกรณีอื่นก็ให้แต่ละสภาดังคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างนั้น	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 ประสิทธิภาพการร่วมกันทำให้อุบัติปัญหาความเห็นไม่ตรงกันได้เร็วขึ้น ประสิทธิภาพการกั้นกรองกฎหมายทำให้ครอบคลุมถึงด้าน เพราะเป็นกรรมาธิการร่วมกัน

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

1.2 การกักันกรองกฎหมาย (ต่อ)	1.2 การกักันกรองกฎหมาย (ต่อ)	ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล
<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแล้ว ก่อนนำขึ้น ทูลเกล้าฯ ให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วย รัฐธรรมนูญให้เสร็จภายใน 30 วัน</p>	<p>มาตรา 141 เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบกับร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแล้ว ก่อนนำขึ้น ทูลเกล้าฯ ให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วย รัฐธรรมนูญให้เสร็จภายใน 30 วัน</p>	<p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 ประสิทธิภาพ การกักันกรองร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กระทำถึงสาม ขั้นตอน โดยตามองค์กร คือ ศาลผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และศาล รัฐธรรมนูญ</p>
<p>... กรณีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลทำให้ ข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญตกไป ให้ส่งร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญคืนสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาเพื่อพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมมิให้ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ</p>	<p>กรณีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลทำให้ ข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญตกไป ให้ส่งร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญคืนสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาเพื่อพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมมิให้ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ</p>	<p>ประสิทธิผล การกักันกรองร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยวุฒิสภา กระทำได้รอบคอบขึ้น เพราะมีองค์กรตรวจสอบอีกชั้นหนึ่งคือศาล รัฐธรรมนูญ</p>

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

1.1 การกถันกรองกฎหมาย (ต่อ)	1.2 การกถันกรองกฎหมาย (ต่อ)	ประสิทธิภาพประสิทธิผล
<p>มาตรา 180 ร่างพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย เพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอน งบประมาณรายจ่าย วัตถุประสงค์ต้อง พิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ ภายใน 20 วัน นับแต่วันที่ร่าง พระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา โดยจะ แก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ มิได้</p>	<p>มาตรา 168 ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอน งบประมาณรายจ่าย วัตถุประสงค์ต้องพิจารณาให้ความ เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบภายใน 20 วัน นับแต่วันที่ร่าง พระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ มิได้</p>	<p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550 ประสิทธิภาพ วุฒิสภาสามารถพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายให้เสร็จ สิ้นภายใน 20 วัน ทั้งนี้เป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีความยุ่งยากซับซ้อน ประสิทธิผล วุฒิสภาสามารถถ่วงดุลตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณได้ ตามเป้าหมาย</p>

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

1.3 การอนุมัติพระราชกำหนด	1.3 การอนุมัติพระราชกำหนด	1.3 การอนุมัติพระราชกำหนด	ประสิทธิภาพประสิทธิผล
<p>มาตรา 218 วรรคสาม ในกรณีที่ พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชกำหนดใช้บังคับ ดังเช่นพระราชบัญญัติ ให้คณะรัฐมนตรีเสนอพระราช กำหนดนั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า กรณี สถาปนาพระราชฎีกาไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้นตกไป กรณีสถาปนาพระราชฎีกาไม่อนุมัติ และ สถาปนาพระราชฎีกาอื่นด้วยคะแนนเสียง ไม่มากกว่ากึ่ง หนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของสภา ผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป</p> <p>มาตรา 218 วรรคห้า ถ้าผู้แทนและวุฒิสภา อนุมัติพระราชกำหนด ให้พระราชกำหนดมีผลใช้ บังคับ แต่ถ้าวุฒิสภาไม่อนุมัติ และสภาผู้แทนราษฎร ยื่นอันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของ จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่ ให้พระราช กำหนดนั้นมิผลบังคับใช้เป็นพระราชบัญญัติต่อไป</p>	<p>มาตรา 184 วรรคสาม ในกรณีที่ พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชกำหนดใช้บังคับ ดังเช่นพระราชบัญญัติ ให้คณะรัฐมนตรีเสนอพระราช กำหนดนั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า กรณี สถาปนาพระราชฎีกาไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้นตกไป กรณีสถาปนาพระราชฎีกาอื่นด้วยคะแนนเสียง ไม่มากกว่ากึ่ง หนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของสภา ผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป</p> <p>มาตรา 184 วรรคห้า ถ้าผู้แทนราษฎรและ วุฒิสภาอนุมัติพระราชกำหนด ให้พระราชกำหนดมีผล ใช้บังคับ แต่ถ้าวุฒิสภาไม่อนุมัติ และสภาผู้แทน ราษฎรยื่นอันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่ง หนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่ ให้ พระราชกำหนดนั้นมิผลบังคับใช้เป็นพระราชบัญญัติ ต่อไป</p>	<p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550 ประสิทธิภาพ</p> <p>วุฒิสภาสามารถทำให้การอนุมัติพระราชกำหนดของ ส.ศ. ต้องกลับไป ทบทวนใหม่เพื่อความแน่ใจรอบคอบ</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>ทำให้วุฒิสภำทำหน้าที่หรือมีส่วนในการอนุมัติพระราชกำหนด</p>	86

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

1.4 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ		1.4 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ		ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล
มาตรา 313 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ	มาตรา 291 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ	รัฐธรรมนุญ ฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550	รัฐธรรมนุญ ฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550	
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของรัฐสภา	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของรัฐสภา	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจำนวนเพียงหนึ่งในห้าของทั้งสองสภามาตรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดได้ด้วยความรอบคอบและถูกต้อง	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจำนวนเพียงหนึ่งในห้าของทั้งสองสภามาตรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดได้ด้วยความรอบคอบและถูกต้อง	
หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของทั้งสองสภา	หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของทั้งสองสภา	อยู่	อยู่	
				ประสิทธิผล
				วุฒิสภาสามารถแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

2. ด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน			ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล
	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	
2.1 การตั้งกระทู้ถาม		2.1 การตั้งกระทู้ถาม	
มาตรา 183 สมาชิกวุฒิสภาทุกคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้	มาตรา 156 สมาชิกวุฒิสภาทุกคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550 ประสิทธิภาพ	สมาชิกวุฒิสภาทุกคนสามารถตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีได้โดยไม่มีข้อห้าม การควบคุมฝ่ายบริหารจึงเป็นไปได้โดยบรรลุผลสำเร็จได้โดยง่ายไม่ซับซ้อน ประสิทธิภาพ
2.2 การขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ		2.2 การขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ	
มาตรา 187 สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภามีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ	มาตรา 161 สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภามีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 ประสิทธิภาพ	วุฒิสภาสามารถควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยกระทู้ถาม
กว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภามีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ	มาตรา 161 สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภามีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 ประสิทธิภาพ	การควบคุมฝ่ายบริหาร โดย พ.ว. บรรลุผล รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 ประสิทธิภาพ
		พ.ว. จำนวนหนึ่งในสามขอเปิดอภิปรายได้และกระทู้ทำได้ขึ้นกว่าเดิม	
		การควบคุมฝ่ายบริหารบรรลุผล ได้ง่ายขึ้น	

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	ประสิทธิภาพประสิทธิผล
<p>2.3 การรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>มาตรา 213 กรณีมีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภา ขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาก็ได้ ซึ่งรัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายไม่ได้</p>	<p>2.3 การรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>มาตรา 179 กรณีมีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาก็ได้ ซึ่งรัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายไม่ได้</p>	<p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>วุฒิสภาได้ออกข้อเสนอความเห็นต่อรัฐบาลในฐานให้คำปรึกษาหารือ</p> <p>ประสิทธิผล</p> <p>วุฒิสภาได้ทำหน้าที่ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ</p>
<p>2.4 การตั้งคณะกรรมการ</p> <p>มาตรา 189 วุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของตนตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิก หรือมิได้เป็นคณะกรรมการวิสามัญเพื่อทำกิจการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา</p>	<p>2.4 การตั้งคณะกรรมการ</p> <p>มาตรา 135 วุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของตนตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิก หรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญเพื่อทำกิจการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา</p>	<p>ประสิทธิภาพประสิทธิผล</p> <p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>คณะกรรมการการสามัญหรือวิสามัญคณะต่าง ๆ สามารถตรวจสอบศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจของวุฒิสภา</p> <p>ประสิทธิผล</p> <p>คณะกรรมการต่าง ๆ ของวุฒิสภาสามารถตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ ในกำกับของรัฐมนตรี เพื่อบรรเทาปัญหาการตรวจสอบฝ่ายบริหาร</p>

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

3. ด้านการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงในองค์กรอิสระและราชการ

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล
3.1 การให้ความเห็นชอบ ถวายคำแนะนำให้แต่งตั้งบุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กร	3.1 การให้ความเห็นชอบ ถวายคำแนะนำให้แต่งตั้งบุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กร	มีคณะกรรมการอิสระหนึ่งเพียงคณะเดียวตรวจสอบประวัติบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์กรอิสระทั้งหมด 7 องค์กร
ตรวจสอบต่าง ๆ	ตรวจสอบต่าง ๆ	ตรวจสอบต่าง ๆ
มาตรา 135 การที่วุฒิสภาจะพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามมาตรา 138, 143, 196, 199, 257, 261, 274(3), 277, 278, 279(3), 297, 302 และ 312 ให้วุฒิสภาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติและพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลนั้น ๆ	มาตรา 121 การที่วุฒิสภาจะพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้วุฒิสภาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติและพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลนั้น ๆ	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550 ประสิทธิภาพ มีคณะกรรมการอิสระหนึ่งเพียงคณะเดียวตรวจสอบประวัติบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์กรอิสระทั้งหมด 7 องค์กร ประสิทธิภาพ การตรวจสอบประวัติความเหมาะสมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่าง ๆ โดยวุฒิสภาก่อนมีมติแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญกระทำได้ตามเป้าหมายด้วยความรอบคอบ
มาตรา 255 วุฒิสภาถวายคำแนะนำ และประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญ 1 คน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอีก 14 คน	มาตรา 204 วุฒิสภาถวายคำแนะนำ และประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญ 1 คน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอีก 8 คน	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550 ประสิทธิภาพ วุฒิสภาถวายคำแนะนำต่อพระมหากษัตริย์เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ 7 องค์กร
มาตรา 136 วุฒิสภาถวายคำแนะนำ และประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ	มาตรา 229 วุฒิสภาถวายคำแนะนำ และประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการเลือกตั้ง 1 คน	

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	ประสิทธิภาพประสิทธิผล
<p>3.1 การให้ความเห็นชอบ ถวายคำแนะนำให้แต่งตั้งบุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบต่าง ๆ (ต่อ)</p>	<p>3.1 การให้ความเห็นชอบ ถวายคำแนะนำให้แต่งตั้งบุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบต่าง ๆ (ต่อ)</p>	
<p>แต่งตั้งประธานกรรมการการเลือกตั้ง 1 คน และกรรมการอื่นอีก 4 คน</p>	<p>และกรรมการอื่นอีก 4 คน</p>	<p>ประสิทธิภาพ</p>
<p>มาตรา 196 ผู้พิพากษาถวายคำแนะนำ และประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินของ รัฐสภามีจำนวนไม่เกิน 3 คน</p>	<p>มาตรา 242 ผู้พิพากษาถวายคำแนะนำ และประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน และผู้ตรวจการแผ่นดินรวมจำนวน 3 คน</p>	<p>วุฒิสภาเป็นสภาที่เป็นกลางมีความเป็นอิสระ การแต่งตั้งบุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบต่าง ๆ จึงเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ</p>
<p>มาตรา 312 ผู้พิพากษาถวายคำแนะนำ และประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน 1 คน และกรรมการอื่นอีก 9 คน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน</p>	<p>มาตรา 252 ผู้พิพากษาถวายคำแนะนำ และประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน 1 คน และกรรมการอื่นอีก 6 คน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน</p>	
<p>มาตรา 297 ผู้พิพากษาถวายคำแนะนำ และพระมหากษัตริย์และประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ 1 คน และกรรมการอื่นอีก 8 คน</p>	<p>มาตรา 246 ผู้พิพากษาถวายคำแนะนำ และพระมหากษัตริย์และประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ 1 คน และกรรมการอื่นอีก 8 คน</p>	

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	ประสิทธิภาพประสิทธิผล
<p>3.1 การให้ความเห็นชอบ ถวายคำแนะนำให้แต่งตั้งบุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบต่าง ๆ (ต่อ)</p>	<p>3.1 การให้ความเห็นชอบ ถวายคำแนะนำให้แต่งตั้งบุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบต่าง ๆ (ต่อ)</p>	
<p>มาตรา 199 วุฒิสภาถวายคำแนะนำแก่พระมหากษัตริย์และประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ 1 คน และกรรมการอื่นอีก 10 คน</p>	<p>มาตรา 256 วุฒิสภาถวายคำแนะนำแก่พระมหากษัตริย์และประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ 1 คน และกรรมการอื่นอีก 6 คน</p>	
<p>มาตรา 255 วรรคสาม วุฒิสภาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งอัยการสูงสุดและประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งอัยการสูงสุด</p>	<p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 ประสิทธิภาพ วุฒิสภาสามารถให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งอัยการสูงสุด ประสิทธิผล วุฒิสภาสามารถบรรจุภารกิจด้านการให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรตรวจสอบ</p>	

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

3.2 การเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ		ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล	
<p>มาตรา 274 วัตถุประสงค์เลือกกรรมการ</p> <p>ผู้ทรงคุณวุฒิสภาจำนวน 2 คน ซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตุลาการให้เป็นคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม</p>	<p>มาตรา 221 วัตถุประสงค์กรรมการ</p> <p>ผู้ทรงคุณวุฒิสภาจำนวน 2 คน ซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตุลาการให้เป็นคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม</p>	<p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>วุฒิสภามีความสามารถเลือกบุคคลเข้าเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม จำนวน 2 คน</p> <p>ประสิทธิผล</p> <p>วุฒิสภามีบทบาทในการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตรวจสอบ</p>	
<p>มาตรา 279 วัตถุประสงค์เลือกกรรมการ</p> <p>ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 คน เป็นคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง</p>	<p>มาตรา 226 วัตถุประสงค์กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 คน เป็นคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง</p>	<p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>วุฒิสภามีความสามารถเลือกบุคคลเข้าเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง จำนวน 2 คน</p> <p>ประสิทธิผล</p> <p>วุฒิสภามีบทบาทในการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตรวจสอบ</p>	93

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

3.3 การถอดถอน	3.3 การถอดถอน	ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล
<p>มาตรา 303 วัตถุประสงค์ รัฐมนตรี ศ.ศ. ส.ว. ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรืออธิการบดีของรัฐสภา</p> <p>มาตรา 303 วัตถุประสงค์ รัฐมนตรี ศ.ศ. ส.ว. ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรืออธิการบดีของรัฐสภา</p>	<p>มาตรา 255 วรรคสาม วัตถุประสงค์ให้ความเห็นชอบให้ถอดถอนตำแหน่งตามมติของคณะกรรมการ</p> <p>มาตรา 270 วัตถุประสงค์ให้อำนาจถอดถอนนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ศ.ศ. ส.ว. ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรืออธิการบดีของรัฐสภา</p> <p>มาตรา 270 วัตถุประสงค์ให้อำนาจถอดถอนนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ศ.ศ. ส.ว. ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรืออธิการบดีของรัฐสภา</p>	<p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>วัตถุประสงค์ของการสูงสุดได้</p> <p>ประสิทธิผล</p> <p>วัตถุประสงค์ของการสูงสุดได้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>วัตถุประสงค์การเดียวสามารถถอนนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ศ.ศ. ส.ว. ได้</p> <p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540</p> <p>ประสิทธิผล</p> <p>วัตถุประสงค์เป้าหมายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้</p> <p>เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550</p> <p>ประสิทธิผล</p> <p>วัตถุประสงค์เป้าหมายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้</p> <p>เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ รวมไปถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามทางรัฐธรรมนูญอย่างร้ายแรงด้วย</p>

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

3.3 การถอดถอน	3.3 การถอดถอน	ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล
<p>มาตรา 299 วุฒิสภามีมติให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา</p>	<p>มาตรา 248 วุฒิสภามีมติให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา</p>	<p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550 ประสิทธิภาพ วุฒิสภามีมติให้ ป.ช. พ้นจากตำแหน่งได้ด้วยคะแนนเสียงสามในสี่ของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ ประสิทธิผล วุฒิสภำทำหน้าที่ถอดถอนบุคคลในองค์กรตรวจสอบบรรณคดีตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ</p>

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

4. อำนาจหน้าที่อื่นในฐานะรัฐสภา

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	ประสิทธิภาพประสิทธิผล
<p>มาตรา 224 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศ หรือกับองค์การระหว่างประเทศ</p> <p>หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอำนาจแห่งรัฐหรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญาต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา</p>	<p>มาตรา 190 หน้าที่ในการให้ความเห็นชอบเป็นหนังสือสัญญาใดที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้ การเป็นไป ตามหนังสือสัญญา หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือ สังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง ซึ่งก่อนดำเนินการ ทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศ หรือองค์การ ระหว่างประเทศ คณะรัฐมนตรีต้องเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย</p>	<p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>รัฐสภาให้ความเห็นชอบในหนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตอำนาจแห่งรัฐ</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>วุฒิสภาตรวจสอบการกระทำหน้าที่ด้านการต่างประเทศของรัฐบาล บรรลุผลสำเร็จภายหลังจากที่รัฐบาลได้ดำเนินการไปก่อนแล้ว</p> <p>รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>วุฒิสภาได้ทำหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบกรอบความคิด ของรัฐบาลที่จะลงนามในหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ</p> <p>ประสิทธิภาพ</p> <p>วุฒิสภาเพิ่มบทบาทในการให้ความเห็นชอบกรอบความคิดที่จะไป ลงนามกับนานาประเทศโดยเป็นการให้ความเห็นชอบก่อนรัฐบาล</p> <p>ลงนามให้มีผลผูกพันต่อประเทศ</p>

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล
มาตรา 19 วุฒิสภาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ กรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรืออายุ	มาตรา 19 วุฒิสภาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ กรณีที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือถูกยุบ	
มาตรา 21 การรับทราบคำปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ โดยวุฒิสภาก่อนที่วุฒิสภาในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรหรืออายุ	มาตรา 21 การรับทราบคำปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ โดยวุฒิสภาก่อนที่วุฒิสภาในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือถูกยุบ	
มาตรา 160 การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุม สมัยก่อนครบกำหนดเวลา	มาตรา 127 การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุม สมัยก่อนครบกำหนดเวลา	
มาตรา 223 การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม	มาตรา 189 การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม	
มาตรา 193 ในกรณีต่อไปนีให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน	มาตรา 136 ในกรณีต่อไปนีให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน	
(1) การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการ ตามมาตรา 19	(1) การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการ ตามมาตรา 19	
(2) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามมาตรา 21	(2) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามมาตรา 21	
(3) การรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับราชการ	(3) การรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับราชการ	
(4) การรับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติ	(4) การรับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติ	
ตามมาตรา 23	ตามมาตรา 23	
(5) การปรัญญาพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใหม่ มาตรา 94	(5) การปรัญญาพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใหม่ มาตรา 94	
(6) การมีมติให้รัฐสภาพิจารณาเรื่องอื่นในสมัยประชุมสามัญ	(6) การมีมติให้รัฐสภาพิจารณาเรื่องอื่นในสมัยประชุมสามัญ	
บัญญัติได้ ตามมาตรา 159	บัญญัติได้ ตามมาตรา 127	

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	ประสิทธิภาพประสิทธิผล
(7) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมก่อนครบกำหนด ตามมาตรา 160	(6) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมก่อนครบกำหนด ตามมาตรา 127	
(8) การเปิดประชุมรัฐสภาสมัยสามัญ ตามมาตรา 161	(7) การเปิดประชุมรัฐสภาสมัยสามัญ มาตรา 128	
(9) การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญ หรือร่างพระราชบัญญัติ การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่าง รัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 173	(8) การตราข้อบังคับการประมุขรัฐสภา มาตรา 137 (9) การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ หรือร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา 145	
(10) การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข เพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือร่างพระราชบัญญัติ ต่อไป ตามมาตรา 178 วรรคสอง	(10) การปรึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือร่างพระราชบัญญัติใหม่ตามมาตรา 151 (11) การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข เพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือร่าง พระราชบัญญัติต่อไป ตามมาตรา 153 วรรคสอง	
(11) การตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภา มาตรา 194	(12) การแถลงนโยบายตามมาตรา 176	
(12) การแถลงนโยบายตามมาตรา 211	(13) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา 179	
(13) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา 213	(14) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงครามตาม มาตรา 223	
(14) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงครามตาม มาตรา 223	(14) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงครามตาม มาตรา 189	
(15) การให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญาตามมาตรา 224	(15) การรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบหนังสือ สัญญาตามมาตรา 190	
(16) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา 313	(16) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา 291	

ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียที่มาของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550

ข้อดี/ข้อเสีย

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

ข้อดี/ข้อเสีย

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

มาตรา 122

ข้อดี

1. การกำหนดให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภานั้น ทำให้ได้คนดีมีความสามารถและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในจังหวัดนั้น ๆ เข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภาใช้อำนาจในการกลั่นกรองตรวจสอบและถอดถอนตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เนื่องจากมาจากเขตเลือกตั้งที่มีขนาดใหญ่กว่าเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
2. การกำหนดให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาสามารถป้องกันการซื้อเสียงได้ เนื่องจากเขตจังหวัดเป็นเขตที่ใหญ่มาก หากผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องการซื้อเสียงก็จะต้องใช้เงินจำนวนมากในการแจกจ่ายให้แก่ประชาชนทั่วทั้งจังหวัด ทำให้การได้สมาชิกวุฒิสภามาทำหน้าที่ในสภาจะได้รับความซื่อสัตย์สุจริตและน่าเชื่อถือว่าจะไม่มีการทุจริตคอร์รัปชันในการปฏิบัติหน้าที่

ข้อเสีย

1. การกำหนดให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภานั้นเป็นการกำหนดเขตเลือกตั้งที่ใหญ่มากเกินไปเกิดปัญหาเกี่ยวกับการแนะนำตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งทำให้ไม่สามารถแนะนำตัวต่อประชาชนในจังหวัดได้อย่างทั่วถึง ทำให้เกิดความได้เปรียบเปรียบกันระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่มีฐานจากการเมืองมาก่อน หรือเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงกับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่มีชื่อเสียง

มาตรา 112 วรรคแรก

ข้อดี

1. การกำหนดให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภานั้น ทำให้ได้คนดีมีความสามารถและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในจังหวัดนั้น ๆ เข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภาใช้อำนาจในการกลั่นกรองตรวจสอบและถอดถอนตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เนื่องจากมาจากเขตเลือกตั้งที่มีขนาดใหญ่กว่าเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
2. การกำหนดให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาสามารถป้องกันการซื้อเสียงได้ เนื่องจากเขตจังหวัดเป็นเขตที่ใหญ่มาก หากผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องการซื้อเสียงก็จะต้องใช้เงินจำนวนมากในการแจกจ่ายให้แก่ประชาชนทั่วทั้งจังหวัด ทำให้การได้สมาชิกวุฒิสภามาทำหน้าที่ในสภาจะได้รับความซื่อสัตย์สุจริตและน่าเชื่อถือว่าจะไม่มีการทุจริตคอร์รัปชันในการปฏิบัติหน้าที่
3. ทำให้จังหวัดทุกจังหวัดมีจำนวนสมาชิกวุฒิสภาเท่ากัน

แต่ต้องการเข้ามารับใช้ประเทศชาติ จึงทำให้ได้สมาชิกวุฒิสภามีได้เป็นตัวแทนของประชาชนทั้งจังหวัดอย่างแท้จริง แต่อาจเป็นตัวแทนของประชาชนบางอำเภอในจังหวัดนั้นเท่านั้น

2. การที่บทบัญญัติรัฐธรรมนูญกำหนดให้การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใช้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งทำให้แต่ละจังหวัดมีจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่ไม่เท่ากัน ไม่ให้มีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีผู้มีสิทธิได้รับเลือกตั้งที่แน่ชัดคือเขตละหนึ่งคนเท่านั้น และประกอบกับการใช้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งทำให้พื้นที่ในการแนะนำตัวของผู้สมัครมีพื้นที่กว้าง ความรับผิดชอบจึงเกิดขึ้นมากและที่สำคัญประชาชนในจังหวัดนั้นไม่มีสิทธิเลือกผู้สมัคร ได้เพียง 1 คน ทั้งที่จังหวัดนั้นอาจมีผู้มีสิทธิได้รับเลือกหลายคน จึงทำให้ไม่สามารถสะท้อนความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

3. ในกรณีที่ต้องการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกวุฒิสภา หรือเลือกตั้งใหม่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกวุฒิสภา หรือเลือกตั้งใหม่ตามแผนดินเป็นจำนวนมาก ทั้งในเรื่องการบริหารจัดการเลือกตั้งทำให้สูญเสียงบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมาก

ข้อเสีย

1. การกำหนดให้ใช้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภานั้นเป็นการกำหนดการเลือกตั้งที่ใหญ่กว่าผลให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการแนะนำตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งทำให้ไม่สามารถแนะนำตัวต่อประชาชนในจังหวัดได้อย่างทั่วถึง ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่มีฐานจากการเมืองมาก่อน หรือเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงกับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่มีชื่อเสียง แต่ต้องการเข้ามารับใช้ประเทศชาติ จึงทำให้ได้สมาชิกวุฒิสภามีได้เป็นตัวแทนของประชาชนทั้งจังหวัดอย่างแท้จริง แต่อาจเป็นตัวแทนของประชาชนบางอำเภอในจังหวัดนั้นเท่านั้น

2. ในกรณีที่ต้องการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกวุฒิสภา หรือเลือกตั้งใหม่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดการเลือกตั้งจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งทำให้สูญเสียงบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมาก ทั้งในเรื่องการบริหารจัดการเลือกตั้ง การประชาสัมพันธ์ ตลอดจนเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

3. การกำหนดให้ใช้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา อาจทำให้การปฏิบัติงานของวุฒิสภาถูกรบกวนจากฝ่ายการเมืองได้ เนื่องจากผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาคนใดที่มีสายสัมพันธ์กับพรรคการเมืองหรือในอดีตเคยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมาก่อนผู้สมัครคนอื่น ๆ เพราะพรรคการเมืองย่อมมีเครือข่ายและฐานเสียงที่

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ชื่อตี/ชื่อเสีย	ชื่อตี/ชื่อเสีย
รัฐธรรมนุญ ฉบับ พ.ศ. 2550	รัฐธรรมนุญ ฉบับ พ.ศ. 2540
สมาชิกวุฒิสภาแล้วที่ย่อมมีใจ แอมเอียงสนับสนุนฝ่ายการเมืองที่มีความสัมพันธ์ด้วยทำให้การทำงานของวุฒิสภาถูก แทรกแซงโดยฝ่ายการเมือง	มาก่อนผู้สมัครคนอื่น ๆ เพราะพรรคการเมืองย่อมมีเครือข่ายและฐานเสียงที่สนับสนุนที่ แน่นอน เมื่อผู้สมัครเหล่านี้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาแล้วก็ย่อมมีใจแอมเอียง สนับสนุนฝ่ายการเมืองที่ตนมีความสัมพันธ์ด้วยทำให้การทำงานของวุฒิสภาถูก แทรกแซงโดยฝ่ายการเมือง (คณะกรรมการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เล่มที่ 3 2549: 88 – 89)
4. ทำให้จังหวัดใหญ่ที่มีประชากรจำนวนมากเลียบเรียงในเรื่องของจำนวนสมาชิก วุฒิสภา เพราะจะมีสมาชิกได้เพียง 1 คนเท่ากับจังหวัดเล็ก	มาตรา 112 วรรคสอง
เปิดโอกาสให้สมาชิกวุฒิสภาสมากรหาเสียงได้โดยจำกัดเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ หน้าที่ของวุฒิสภา เพื่อให้ประชาชน ได้มีข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้สมัครมากขึ้น (สำนักกรรมการ 3 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2550 : 112)	ชื่อตี การหาเสียงอาจไม่เป็นเครื่องยืนยันได้ว่าผู้ที่จะชนะเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาจะเป็นคน ดีมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง เป็นที่ยอมรับได้กันในสังคม และอาจทำให้ผู้สมัคร สมาชิกวุฒิสภาไปขอรับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองต่าง ๆ ได้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

ข้อดี/ข้อเสีย

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

มาตรา 113

ข้อดี

1. วิธีการสรรหาจะทำให้ได้สมาชิกวุฒิสภามีความหลากหลายทางวิชาชีพและเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งหากใช้ระบบเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว กลุ่มบุคคลเหล่านี้อาจไม่มีโอกาสเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภา (สำนักกรรมการสิทธิการศึกษาศาสตราจารย์แทนราษฎร 2550 : 111)

ข้อเสีย

1. ส.ว. จากการสรรหาไม่ได้มีที่มาจากอำนาจอธิปไตยของประชาชนอย่างแท้จริง ในความหมายของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน เพราะคณะกรรมการสรรหาซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประธาน ปปช. ฯลฯ แม้จะเป็นองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือในด้านความเป็นอิสระและเป็นกลาง แต่ก็ได้มีที่มาจากประชาชน โดยตรง จึงทำให้ ส.ว. จากการสรรหาขาดความเชื่อมโยงกับประชาชน

2. หากได้ ส.ว. ที่มาจากการสรรหามีคุณภาพ หรือคุณสมบัติไม่แตกต่างไปจาก ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้ง หรือไม่เข้าไปตามเจตนารมณ์ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด วิธีการสรรหาที่ไม่จำเป็นจะต้องมี

3. ทำให้ระบบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยกลับไปสู่ความล้มเหลว

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

ข้อดี/ข้อเสีย

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

มาตรา 114

ข้อดี

การกำหนดหลักเกณฑ์การสรรหาวุฒิสภาไว้เช่นนี้ จะเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ แต่ไม่ถนัดที่จะลงแข่งขันทางการเมืองหรือเป็นผู้ด้อยโอกาสในสังคม มีโอกาสได้รับการคัดเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสามารถใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์แก่ชาติได้ (สำนักกรรมการมติการ 3 สำนักงานเลขาธิการสภา

ผู้แทนราษฎร 2550 : 114)

ข้อเสีย

หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ในการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาเป็นการใช้อำนาจและดุลยพินิจพิจารณาของคณะกรรมการสรรหาซึ่งก็คือรูปแบบคณะกรรมการคณะหนึ่ง อันเป็นลักษณะการสรรหาบุคลากรเช่นเดียวกับการสรรหาบุคลากรของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (กตป.) เป็นต้น ทำให้เกิดการลอบบี้นัดคณะกรรมการกระทำได้ง่าย

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย	ข้อดี/ข้อเสีย
รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540
มาตรา 115 (2), (3)	มาตรา 125 (2), (3)
ข้อดี	ข้อดี
ทำให้ได้สมาชิกวุฒิสภาที่มีวุฒิและการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเหมาะสมกับภารกิจของวุฒิสภาที่ต้องทำหน้าที่ที่ถ่วงดุล ตรวจสอบ ภารกิจของสภาผู้แทนราษฎร	ทำให้ได้สมาชิกวุฒิสภาที่มีวุฒิและการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเหมาะสมกับภารกิจของวุฒิสภาที่ต้องทำหน้าที่ที่ถ่วงดุล ตรวจสอบ ภารกิจของสภาผู้แทนราษฎร
ข้อเสีย	ข้อเสีย
จำกัดและกีดกันผู้ที่ไม่จบปริญญาตรีและผู้ที่อยู่ไม่ถึง 40 ปี แต่มีความรู้ความสามารถที่จะทำหน้าที่สมาชิกวุฒิสภาได้ ถือเป็นทางเลือกปฏิบัติขัดต่อหลักความเสมอภาคในเรื่องการศึกษาและอายุ	จำกัดและกีดกันผู้ที่ไม่จบปริญญาตรีและผู้ที่อยู่ไม่ถึง 40 ปี แต่มีความรู้ความสามารถที่จะทำหน้าที่สมาชิกวุฒิสภาได้ ถือเป็นทางเลือกปฏิบัติขัดต่อหลักความเสมอภาคในเรื่องการศึกษาและอายุ
มาตรา 115 (4)	มาตรา 126 (1)
ข้อดี	ข้อดี
ทำให้ได้ ส.ว. ที่มีความผูกพันกับพื้นที่ในช่วงระยะเวลาหนึ่งเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งมีผู้แทนของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง	ทำให้สมาชิกวุฒิสภาเป็นอิสระและไม่เกี่ยวข้องกับผู้สมัครการเมือง จึงทำหน้าที่ได้อย่างเป็นกลาง สัมพันธ์กับสภาตรวจสอบ
ข้อเสีย	ข้อเสีย
เป็นการปิดโอกาสผู้สมัคร ส.ว. อื่นที่ไม่ได้เกิดหรือศึกษาในจังหวัดนั้น แต่ได้ทำคุณประโยชน์เป็นที่ประจักษ์และยอมรับในจังหวัดนั้น ๆ	ทำให้พรรคการเมืองขาดบุคลากร สูญเสียโอกาสที่จะสร้างความเข้มแข็งให้กับพรรคการเมือง เนื่องจากมาตรการใน (1) นี้ ทำให้บุคคลผู้สนใจที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ว. เลือกว่าจะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง (คณะกรรมการการเลือกตั้ง 1 2549: 36) เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เล่มที่ 1 2549: 36)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย	ข้อดี/ข้อเสีย
รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
มาตรา 126 (2)	มาตรา 115 (5)
<p>ข้อดี</p> <p>ผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมา 1 ปีนั้น จะเป็นผลให้พรรคการเมืองไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับวุฒิสภา</p> <p>ข้อเสีย</p> <p>โดยข้อเท็จจริงในพรรคการเมืองนั้นยังปรากฏบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่มิได้เป็น ส.ส. อยู่ด้วย การกำหนดระยะเวลา 1 ปีนี้ไม่รวมไปถึงบุคคลที่สมัคร ส.ว. และเคยเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่ไม่เคยเป็น ส.ส. หรือสมัคร ส.ส. แต่ยังมีได้รับเลือกตั้ง จึงทำให้เกิดความแตกต่างและไม่เป็นธรรมชาติระหว่างผู้สมัคร ส.ว. ที่เคยเป็น ส.ส. ของพรรคการเมืองใด ๆ กับผู้สมัคร ส.ว. ที่เคยเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่ไม่เคยเป็น ส.ส. (คณะกรรมการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เล่มที่ 1 2549: 36)</p> <p>มาตรา 126 (3)</p> <p>ข้อดี</p> <p>วุฒิสภาที่พ้นจากตำแหน่งในคราวก่อนไปแล้ว ไม่สามารถสมัคร ส.ว. ได้อีก ทำให้ขณะดำรงตำแหน่งไม่ต้องหวงอำนาจทางการเมือง</p>	<p>ข้อดี</p> <p>ป้องกันการครอบงำโดยบุคคลที่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน เพื่อทำให้การดำเนินงานของสมาชิกวุฒิสภามีความเป็นกลาง โปร่งใสและปลอดจากการแทรกแซง ทำให้สมาชิกวุฒิสภามีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง (สำนักกรรมการ 3 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2550 : 115)</p> <p>ข้อเสีย</p> <p>อาจถือเป็นการเลือกปฏิบัติและขัดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ตามมาตรา 4 ของรัฐธรรมนูญ 2550 ที่กำหนดไว้ว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ประกอบด้วยมาตรา 30 วรรคสาม ความว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ... และสถานะของบุคคล ... จะกระทำมิได้”</p> <p>มาตรา 115 (6) (7)</p> <p>ข้อดี</p> <p>เวลา 5 ปี นานพอที่จะทำให้ผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และขาดการติดต่อกับพรรคการเมืองในอดีตของตน</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย	ข้อดี/ข้อเสีย
รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
<p>ข้อเสีย</p> <p>ส.ว. พ้นจากตำแหน่งพร้อมกันคราวเดียวทำให้การปฏิบัติหน้าที่ขาดความต่อเนื่องและไม่มีความต่อเนื่องกันและกัน (คณะกรรมการการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เล่มที่ 1 2549 : 36)</p>	<p>ข้อเสีย</p> <p>การกำหนดเวลา 5 ปีที่ต้องพ้นจากสมาชิกพรรคการเมืองที่เคยสังกัดนานเกินไป อาจทำให้ผู้ที่เคยสังกัดพรรคการเมืองที่มีประสบการณ์เป็นประโยชน์แก่การเมืองไทยต้องพลาดโอกาสลงสมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยเฉพาะผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาที่เป็นผู้อาวุโสที่มีความรู้และประสบการณ์ 5 ปีจึงนานเกินไปจนบางท่านไม่อาจมีโอกาสดลงสมัคร ส.ว. ได้อีกตลอดชีวิต</p>
มาตรา 127	มาตรา 116
ข้อดี	ข้อดี
<p>สมาชิกวุฒิสภาไม่อาจดำรงตำแหน่งอื่นที่ขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่ในขณะที่สมาชิกวุฒิสภาได้ เพราะต้องให้เวลากับหน้าที่สมาชิกวุฒิสภาอย่างเต็มที่ จะมีความเป็นกลางและไม่อาจถูกแทรกแซงได้โดยง่าย</p>	<p>สมาชิกวุฒิสภาไม่อาจดำรงตำแหน่งอื่นที่ขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่ในขณะที่สมาชิกวุฒิสภาได้ เพราะต้องให้เวลากับหน้าที่สมาชิกวุฒิสภาอย่างเต็มที่ จะมีความเป็นกลางและไม่อาจถูกแทรกแซงได้โดยง่าย</p>
ข้อเสีย	ข้อเสีย
<p>จะทำให้การเมืองไทยสูญเสียหรือขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพเข้าสู่ระบบการเมืองเพื่อทำหน้าที่รัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นเป็นเวลา 1 ปี</p>	<p>จะทำให้การเมืองไทยสูญเสียหรือขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพเข้าสู่ระบบการเมืองเพื่อทำหน้าที่รัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นเป็นเวลา 2 ปี</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

ข้อดี/ข้อเสีย

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

มาตรา 129

ข้อดี

การแนะนำว่าจะแสดงเพียงข้อมูลกับประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษาและประวัติการทำงานหรือประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ปรุงแต่งไม่ได้ เพราะอาจตรวจสอบพิสูจน์ได้ ในขณะที่การหาเสียงอาจเกิดการชักจูงโน้มน้าวด้วยเหตุอื่น ๆ ได้ ซึ่งอยู่ทั้งงบประมาณในการหาเสียง สื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ

ข้อเสีย

การแนะนำตัวมีข้อจำกัดของกฎหมาย เพราะให้ทำได้เพียงบอกประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ประวัติการทำงาน หรือประสบการณ์ในการทำงานเท่านั้น เป็นเพียงการบอกเล่าข้อเท็จจริงและสิ่งที่ได้ทำไปแล้วอาจไม่เพียงพอต่อการทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนำมาใช้พิจารณาตัดสินใจเลือกผู้สมัครส่งผลให้ตัดสินใจผิดพลาดได้ (คณะกรรมการการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เล่มที่

1 2549: 37)

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบข้อดี ข้อเสีย โครงสร้างของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550

ข้อดี/ข้อเสีย	ข้อดี/ข้อเสีย
รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
มาตรา 121	มาตรา 111
ข้อดี	ข้อดี
การมีสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 200 คน ทำให้การปฏิบัติหน้าที่กักกันกรองและเป็นสภาพตรวจสอบกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะมีจำนวนมากพอที่จะช่วยกันปฏิบัติภารกิจ	วิธีการสรรหาเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่มีความหลากหลายทางวิชาชีพและเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งหากใช้ระบบเลือกตั้งเพียงอย่างเดียวกลุ่มบุคคลเหล่านี้อาจไม่มีโอกาสเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภา (คณะกรรมการวิสามัญฯ เจตนารมณ์จดหมายเหตุและตรวจรายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ เจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ 2550 : 111)
การมีสมาชิกวุฒิสภาเป็นจำนวนมากเกินไป ทำให้ระบบการเลือกตั้งไม่สามารถส่งผลเชิงบวกต่อวุฒิสภาและผู้ที่ได้รับเลือกลำบากบ้าง ๆ นั้นจะมีคะแนนเสียงสนับสนุนน้อยมาก (คณะกรรมการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2549 : 33)	รัฐธรรมนูญ 2550 ได้มีที่มาจากอำนาจอธิปไตยของประชาชนอย่างแท้จริงใน
	ความหมายของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน เพราะคณะกรรมการสรรหาซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธาน กกต. ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประธาน สปช. ฯลฯ แม้จะเป็นองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือในด้านความเป็นอิสระและเป็นกลาง แต่ก็มิได้มีที่มาจากประชาชนโดยตรง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย	ข้อดี/ข้อเสีย
รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
มาตรา 131	มาตรา 117
ข้อดี	ข้อดี
วุฒิสภาก็ได้เป็นเสาหลักของกระบวนการเมือง เพราะการให้มีวาระถึง 6 ปีเต็ม ไม่มีการยุบวุฒิสภาก็ได้เป็นหัวหอกการนำการปฏิรูปการเมืองไปสู่เป้าหมาย (คณิศ บัญสุวรรณ 2546 : 2)	สมาชิกวุฒิสภาที่พ้นจากสมาชิกภาพแล้วจะไม่สามารถดำรงตำแหน่งติดต่อกันสองวาระได้ เพื่อให้วุฒิสภามีความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่และไม่เอื้อประโยชน์ให้แก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด โดยมุ่งหวังจะได้รับการสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาในวาระต่อไป (คณะกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะสมัชชาตรวจสอบการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ เจตนากรมฉัรัฐธรรมนูญ 2550 : 118)
	ข้อเสีย
	สมาชิกวุฒิสภารุ่นต่อไปจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาใหม่ทั้งสิ้น ทำให้ขาดประสบการณ์และไม่มีการถ่ายทอดประสบการณ์ให้กันทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในระยะแรกต้องเสียเวลาในการเรียนรู้อย่างมากจนอาจไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจะเป็น

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย		ข้อดี/ข้อเสีย	
รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540		รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	
มาตรา 131 วรรคหนึ่ง	มาตรา 118	มาตรา 118	มาตรา 118
ข้อดี	ข้อดี	ข้อดี	ข้อดี
กรณีสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง การกำหนดเวลา 30 วัน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกใหม่ เมื่อวาระการดำรงตำแหน่งสิ้นสุดลง ทำให้มีระยะเวลาที่แน่นอน ชัดเจน และยังมีผลต่อการรักษาการต่อไปของ ส.ว. ชุดเดิมด้วย	กรณีสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง การกำหนดเวลา 30 วัน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกใหม่ เมื่อวาระการดำรงตำแหน่งสิ้นสุดลง ทำให้มีระยะเวลาที่แน่นอน ชัดเจน และยังมีผลต่อการรักษาการต่อไปของ ส.ว. ชุดเดิมด้วย	1. กรณีสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง การกำหนดเวลา 30 วัน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใหม่ เมื่อวาระการดำรงตำแหน่งสิ้นสุดลง ทำให้มีระยะเวลาที่แน่นอน ชัดเจน และยังมีผลต่อการรักษาการต่อไปของ ส.ว. ชุดเดิมด้วย	1. กรณีสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง การกำหนดเวลา 30 วัน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใหม่ เมื่อวาระการดำรงตำแหน่งสิ้นสุดลง ทำให้มีระยะเวลาที่แน่นอน ชัดเจน และยังมีผลต่อการรักษาการต่อไปของ ส.ว. ชุดเดิมด้วย
ข้อเสีย มาตรา 131 วรรคสอง	ข้อเสีย มาตรา 131 วรรคสอง	ข้อเสีย มาตรา 119	ข้อเสีย มาตรา 119
การทำหน้าที่ของ ส.ว. ตามมาตรา 168 อันเป็นการทำหน้าที่เมื่อ ส.ส. หมาหวาระหรือยุบสภานั้น ก่อให้เกิดปัญหาว่าหากไม่มีสภาหรือจำนวน ส.ส. ไม่ครบจำนวนหลังการเลือกตั้งผ่านไปแล้ว ส.ว. จะประชุมทำหน้าที่ได้หรือไม่เพียงใด	การทำหน้าที่ของ ส.ว. ตามมาตรา 168 อันเป็นการทำหน้าที่เมื่อ ส.ส. หมาหวาระหรือยุบสภานั้น ก่อให้เกิดปัญหาว่าหากไม่มีสภาหรือจำนวน ส.ส. ไม่ครบจำนวนหลังการเลือกตั้งผ่านไปแล้ว ส.ว. จะประชุมทำหน้าที่ได้หรือไม่เพียงใด	มาตรา 119	มาตรา 119
มาตรา 133	มาตรา 133	ข้อดี	ข้อดี
ข้อดี	ข้อดี	ข้อดี	ข้อดี
ทำให้การสิ้นสุดสมาชิกภาพของวุฒิสภามีความแน่นอน ชัดเจน ส่งผลให้การจ่ายค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ คำนึงไปได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มีความชัดเจนในการปฏิบัติงาน	ทำให้การสิ้นสุดสมาชิกภาพของวุฒิสภามีความแน่นอน ชัดเจน ส่งผลให้การจ่ายค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ คำนึงไปได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มีความชัดเจนในการปฏิบัติงาน	ทำให้การสิ้นสุดสมาชิกภาพของวุฒิสภามีความแน่นอน ชัดเจน ส่งผลให้การจ่ายค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ คำนึงไปได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มีความชัดเจนในการปฏิบัติงาน	ทำให้การสิ้นสุดสมาชิกภาพของวุฒิสภามีความแน่นอน ชัดเจน ส่งผลให้การจ่ายค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ คำนึงไปได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มีความชัดเจนในการปฏิบัติงาน
มาตรา 134	มาตรา 134	มาตรา 120	มาตรา 120
ข้อดี	ข้อดี	ข้อดี	ข้อดี
เป็นการกำหนดช่วงระยะเวลาของการเข้าแทนที่ตำแหน่งของ ส.ว. ที่ว่างเพื่อให้ผู้ได้รับการเลือกตั้งหรือสรรหาเข้ามาใหม่ได้ทราบว่าจะวาระของตนเหลืออยู่เพียงใด อันจะเป็นผลต่อการตัดสินใจว่าควรจะสมัครรับการเลือกตั้งหรือสมัครรับการทำงาน	เป็นการกำหนดช่วงระยะเวลาของการเข้าแทนที่ตำแหน่งของ ส.ว. ที่ว่างเพื่อให้ผู้ได้รับการเลือกตั้งหรือสรรหาเข้ามาใหม่ได้ทราบว่าจะวาระของตนเหลืออยู่เพียงใด อันจะเป็นผลต่อการตัดสินใจว่าควรจะสมัครรับการเลือกตั้งหรือสมัครรับการทำงาน	เป็นการกำหนดช่วงระยะเวลาของการเข้าแทนที่ตำแหน่งของ ส.ว. ที่ว่างเพื่อให้ผู้ได้รับการเลือกตั้งหรือสรรหาเข้ามาใหม่ได้ทราบว่าจะวาระของตนเหลืออยู่เพียงใด อันจะเป็นผลต่อการตัดสินใจว่าควรจะสมัครรับการเลือกตั้งหรือสมัครรับการทำงาน	เป็นการกำหนดช่วงระยะเวลาของการเข้าแทนที่ตำแหน่งของ ส.ว. ที่ว่างเพื่อให้ผู้ได้รับการเลือกตั้งหรือสรรหาเข้ามาใหม่ได้ทราบว่าจะวาระของตนเหลืออยู่เพียงใด อันจะเป็นผลต่อการตัดสินใจว่าควรจะสมัครรับการเลือกตั้งหรือสมัครรับการทำงาน

ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550

1. ด้านนิติบัญญัติ

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

1.1 การเสนอกฎหมาย

มาตรา 139 (2)

ข้อดี

1. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายที่มีลักษณะต่างจากพระราชบัญญัติปกติจึงต้องกำหนดวิธีการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไว้เป็นพิเศษต่างจากการเสนอร่างกฎหมายทั่วไปที่คณะรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอ โดยกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมในกรณีที่สมาชิกรัฐสภาเป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนั้นจะต้องมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามากกว่าการเสนอร่างกฎหมายในกรณีทั่วไป

ข้อเสีย

1. เมื่อ สว. มีส่วนในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ การทำหน้าที่ คำนึงตรวจสอบยอมเอมเอียง เพราะเป็นร่างกฎหมายที่ตนเองมีส่วนเสนอ

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
1.2 การกีดกันกรรมาธิการ	1.2 การกีดกันกรรมาธิการ
มาตรา 174	มาตรา 146
ข้อดี	ข้อดี
1. การกำหนดระยะเวลา 60 วัน เป็นเวลาที่สมควรและกำกับการปฏิบัติการกิจของ ส.ว. ให้อยู่ในกรอบระยะเวลา ในขณะที่ร่างการเจ้เงินนั้นมีความจำเป็นและเร่งด่วน 30 วันจึงเหมาะสม	1. การกำหนดระยะเวลา 60 วัน เป็นเวลาที่สมควรและกำกับการปฏิบัติการกิจของ ส.ว. ให้อยู่ในกรอบระยะเวลา ในขณะที่ร่างการเจ้เงินนั้นมีความจำเป็นและเร่งด่วน 30 วันจึงเหมาะสม
ข้อเสีย	ข้อเสีย
1. ร่างการเจ้เงินนั้นเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญ ระยะเวลา 30 วัน อาจจะทำให้สมาชิกวุฒิสภาตรวจสอบถ่วงถ่วงได้ไม่ละเอียดเท่าที่ควร	1. ร่างการเจ้เงินนั้นเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญ ระยะเวลา 30 วัน อาจจะทำให้สมาชิกวุฒิสภาตรวจสอบถ่วงถ่วงได้ไม่ละเอียดเท่าที่ควร
มาตรา 175	มาตรา 147
ข้อดี	ข้อดี
1. การตั้งกรรมาธิการร่วมกันพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่สภาทั้งสองมีความเห็นแตกต่างทำให้มีการพิจารณาในรายละเอียดร่วมกันและนำไปสู่ข้อยุติที่ดีได้	1. การตั้งกรรมาธิการร่วมกันพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่สภาทั้งสองมีความเห็นแตกต่างทำให้มีการพิจารณาในรายละเอียดร่วมกันและนำไปสู่ข้อยุติที่ดีได้
ข้อเสีย	ข้อเสีย
1. อาจเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้กระบวนการนิติบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรล่าช้า และไร้ประสิทธิภาพในการบัญญัติกฎหมายออกบังคับใช้ไปสู่สังคม และอาจเป็นช่องทางการถ่วงเวลาให้การพิจารณาพระราชบัญญัตินั้นช้าออกไปด้วยเหตุผลทางการเมือง	1. อาจเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้กระบวนการนิติบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรล่าช้า และไร้ประสิทธิภาพในการบัญญัติกฎหมายออกบังคับใช้ไปสู่สังคม และอาจเป็นช่องทางการถ่วงเวลาให้การพิจารณาพระราชบัญญัตินั้นช้าออกไปด้วยเหตุผลทางการเมือง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

1.2 การกีดกันการกฤษฎาหมาย (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

1.2 การกีดกันการกฤษฎาหมาย (ต่อ)

มาตรา 141

ข้อดี

1. กระบวนการตราหรือแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกระทำได้อย่างกว้าง
ตราหรือแก้ไขพระราชบัญญัติโดยทั่วไป จึงต้องมีกระบวนการตรวจสอบว่าร่าง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่เสียก่อน หากศาล
รัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นตกไป หรือหากมีข้อความขัด
หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญก็ให้ข้อความนั้นตกไป และให้ดำเนินการแก้ไขร่าง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้ชอบด้วยรัฐธรรมนูญต่อไป ทั้งนี้ ไม่ห้ามที่จะนำ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่มีการแก้ไขแล้วมีเข้าสู่การพิจารณาของศาล
รัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่ง

ข้อเสีย

1. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเป็นหนึ่งในกระบวนการนิติบัญญัติของ
รัฐสภา ศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจตุลาการหากมีส่วนวินิจฉัยแล้ว ร่าง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบตกไป ก็เท่ากับศาล
รัฐธรรมนูญใช้อำนาจนิติบัญญัติเหนือรัฐสภาได้ และข้อกีดกันศาลรัฐธรรมนูญได้มีที่มา
จากประชาชนโดยตรง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
1.2 การกีดกันกรรณการกฎหมาย (ต่อ)	1.2 การกีดกันกรรณการกฎหมาย (ต่อ)
มาตรา 94	มาตรา 151
ข้อดี	ข้อดี
1. การที่ ส.ส. และ ส.ว. ประกอบกันเป็นรัฐสภาขึ้นชั้นนิติบัญญัติไม่น้อยกว่าสองในสามของร่างพระราชบัญญัติที่พระราชทานคืนมาย่อมทำให้เกิดความยังคิด รอบคอบ ถ่วงดุลกันระหว่างของทั้งสองสภา	1. การที่ ส.ส. และ ส.ว. ประกอบกันเป็นรัฐสภาขึ้นชั้นนิติบัญญัติไม่น้อยกว่าสองในสามของร่างพระราชบัญญัติที่พระราชทานคืนมาย่อมทำให้เกิดความยังคิด รอบคอบ ถ่วงดุลกันระหว่างของทั้งสองสภา
ข้อเสีย	ข้อเสีย
1. การขัดแย้งทางความคิดระหว่างสองสภาอาจเกิดขึ้นได้	1. การขัดแย้งทางความคิดระหว่างสองสภาอาจเกิดขึ้นได้
มาตรา 180	มาตรา 168
ข้อดี	ข้อดี
1. วุฒิสภามีเวลาพิจารณา 20 วัน ทำให้การเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายที่ผ่านสภาผู้แทนราษฎรแล้วดำเนินไปด้วยความรวดเร็วภาคความได้ เพราะเป็นร่างพระราชบัญญัติสำคัญเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายแผ่นดิน	1. วุฒิสภามีเวลาพิจารณา 20 วัน ทำให้การเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายที่ผ่านสภาผู้แทนราษฎรแล้วดำเนินไปด้วยความรวดเร็วภาคความได้ เพราะเป็นร่างพระราชบัญญัติสำคัญเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายแผ่นดิน
ข้อเสีย	ข้อเสีย
1. ระยะเวลา 20 วัน กระชั้นเกินไปสำหรับการพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายแผ่นดิน เพราะในทางปฏิบัตินั้นมีความยุ่งยากซับซ้อนและปริมาณข้อมูลจากทุกกระทรวงมากเกินกว่าจะพิจารณาได้อย่างมีคุณภาพภายใน 20 วัน	1. ระยะเวลา 20 วัน กระชั้นเกินไปสำหรับการพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายแผ่นดิน เพราะในทางปฏิบัตินั้นมีความยุ่งยากซับซ้อนและปริมาณข้อมูลจากทุกกระทรวงมากเกินกว่าจะพิจารณาได้อย่างมีคุณภาพภายใน 20 วัน

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

1.3 การอนุมัติพระราชกำหนด

มาตรา 218

ข้อดี

1. พระราชกำหนดเป็นกฎหมายที่ฝ่ายบริหารออกบังคับใช้ในขณะที่ยังเป็นริบด่วน จนไม่อาจหารือรัฐสภาได้ การให้ความเห็นชอบของรัฐสภาจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ซึ่งวุฒิสภาจะได้ทำหน้าที่ถ่วงดุลอำนาจของ ส.ส. อีกชั้นหนึ่ง ซึ่งหาก ส.ว. ไม่เห็นชอบด้วยสภาผู้แทนฯ จะต้องยื่นขึ้นใหม่ด้วยคะแนนเสียงมากกว่าครึ่งหนึ่งของ ส.ส. ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ข้อเสีย

1. กรณีที่วุฒิสภาไม่อนุมัติ หากสภาผู้แทนฯ ยืนยันด้วยคะแนนเสียงไม่มากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวน ส.ส. เท่าที่มีอยู่ หากพระราชกำหนดกำหนดไป อาจเกิดปัญหาเรื่องผลบังคับใช้ของพระราชกำหนด และหากในสภาผู้แทนฯ ไม่รักษาความเป็นเอกภาพด้านคะแนนเสียงระหว่างฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลอาจทำให้ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาลได้

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

1.3 การอนุมัติพระราชกำหนด

มาตรา 184

ข้อดี

1. พระราชกำหนดเป็นกฎหมายที่ฝ่ายบริหารออกบังคับใช้ในขณะที่ยังเป็นริบด่วน จนไม่อาจหารือรัฐสภาได้ การให้ความเห็นชอบของรัฐสภาจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ซึ่งวุฒิสภาจะได้ทำหน้าที่ถ่วงดุลอำนาจของ ส.ส. อีกชั้นหนึ่ง ซึ่งหาก ส.ว. ไม่เห็นชอบด้วยสภาผู้แทนฯ จะต้องยื่นขึ้นใหม่ด้วยคะแนนเสียงมากกว่าครึ่งหนึ่งของ ส.ส. ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ข้อเสีย

1. กรณีที่วุฒิสภาไม่อนุมัติ หากสภาผู้แทนฯ ยืนยันด้วยคะแนนเสียงไม่มากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวน ส.ส. เท่าที่มีอยู่ หากพระราชกำหนดกำหนดไป อาจเกิดปัญหาเรื่องผลบังคับใช้ของพระราชกำหนด และหากในสภาผู้แทนฯ ไม่รักษาความเป็นเอกภาพด้านคะแนนเสียงระหว่างฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลอาจทำให้ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาลได้

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ชื่อตี/ชื่อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	ชื่อตี/ชื่อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
1.4 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ	1.4 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ
มาตรา 313	มาตรา 291
ชื่อตี	ชื่อตี
1. หลักการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เป็นหลักการแก่นับแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา วุฒิสภาแม้จะเป็นองค์กรถ่วงตรวจสอบ แต่การมีส่วนร่วมในการแก้ไขรัฐธรรมนูญร่วมกับ ส.ส. ถือเป็นอำนาจด้านนิติบัญญัติประการหนึ่ง จึงเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกวุฒิสภาได้มีส่วนร่วมในกระบวนการนิติบัญญัติได้ โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ	1. หลักการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เป็นหลักการแก่นับแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา วุฒิสภาแม้จะเป็นองค์กรถ่วงตรวจสอบ แต่การมีส่วนร่วมในการแก้ไขรัฐธรรมนูญร่วมกับ ส.ส. ถือเป็นอำนาจด้านนิติบัญญัติประการหนึ่ง จึงเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกวุฒิสภาได้มีส่วนร่วมในกระบวนการนิติบัญญัติได้ โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ
ชื่อเสีย	ชื่อเสีย
1. การเปิดโอกาสให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษา โดยไม่จำเป็น ส่งผลกระทบต่อการศึกษาเป็นระยะเวลานาน และเป็นการพิจารณา ฯลฯ และเป็นอุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมายลำดับรองอื่น ๆ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญที่แก้ไขมาครานั้น	1. การเปิดโอกาสให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษา โดยไม่จำเป็น ส่งผลกระทบต่อการศึกษาเป็นระยะเวลานาน และเป็นการพิจารณา ฯลฯ และเป็นอุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมายลำดับรองอื่น ๆ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญที่แก้ไขมาครานั้น

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

2. ด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

2.1 การตั้งกระทู้ถาม

มาตรา 183

ข้อดี

1. การตั้งกระทู้ถามโดย ส.ว. จะทำให้ฝ่ายบริหารต้นตัวอยู่เสมอในการปฏิบัติภารกิจ และเป็นมาตรการควบคุมฝ่ายบริหารที่ดีที่สุดอีกวิธีการหนึ่ง

ข้อเสีย

1. กระบวนการของ ส.ว. หากซับซ้อนกันหรือความเกี่ยวกันกับกระทู้ถามของฝ่าย ส.ส. จะทำให้ฝ่ายบริหารต้องตอบกระทู้หรือชี้แจงซ้ำซ้อนได้ในบางกรณี โดยเฉพาะเรื่องที่สำคัญ และอยู่ในความสนใจของประชาชน

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

2.1 การตั้งกระทู้ถาม

มาตรา 156

ข้อดี

1. การตั้งกระทู้ถามโดย ส.ว. จะทำให้ฝ่ายบริหารต้นตัวอยู่เสมอในการปฏิบัติภารกิจ และเป็นมาตรการควบคุมฝ่ายบริหารที่ดีที่สุดอีกวิธีการหนึ่ง

ข้อเสีย

1. กระบวนการของ ส.ว. หากซับซ้อนกันหรือความเกี่ยวกันกับกระทู้ถามของฝ่าย ส.ส. จะทำให้ฝ่ายบริหารต้องตอบกระทู้หรือชี้แจงซ้ำซ้อนได้ในบางกรณี โดยเฉพาะเรื่องที่สำคัญ และอยู่ในความสนใจของประชาชน

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

<p>ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540</p> <p>2.2 การขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ</p>	<p>ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550</p> <p>2.2 การขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ</p>
<p>มาตรา 187</p>	<p>มาตรา 161</p>
<p>ข้อดี</p>	<p>ข้อดี</p>
<p>1. การเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติของวุฒิสภาที่ต้องใช้จำนวนไม่น้อยกว่าสามในห้าเข้าชื่อขอเปิดอภิปราย เนื่องจากต้องใช้จำนวน ส.ว. ถึงสามในห้า จึงทำให้การเปิดอภิปรายกระทำได้ยากและต้องเป็นเรื่องที่สำคัญและอยู่ในความสนใจของสาธารณชนจริง ๆ</p>	<p>1. การเปลี่ยนแปลงจำนวนจากเดิมสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าสามในห้า มาเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามนั้น ก็เพื่อให้การตรวจสอบการทำงานของคณะรัฐมนตรีโดยการเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติสามารถทำง่ายขึ้น ย่อมส่งผลให้คณะรัฐมนตรีต้องมุ่งบริหารราชการแผ่นดินอย่างรอบคอบและโปร่งใส หากคณะรัฐมนตรีไม่สามารถชี้แจงปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างสมเหตุสมผลย่อมส่งผลกระทบต่อคณะรัฐมนตรีในด้านความเชื่อมั่นหรือในด้านอื่น ๆ และอาจนำไปสู่การถอดถอนออกจากตำแหน่งในภายหลังได้</p>
<p>ข้อเสีย</p>	<p>ข้อเสีย</p>
<p>1. การเปิดอภิปรายที่ต้องใช้จำนวน ส.ว. ถึงสามในห้าทำให้การเปิดอภิปรายทำได้ยาก ทำให้การควบคุมฝ่ายบริหารของวุฒิสภากระทำได้ลำบาก</p>	<p>1. การเปิดอภิปรายการทำงานของคณะรัฐมนตรีหากทำได้ง่ายโดยสมาชิกวุฒิสภาเพียงหนึ่งในสามอาจส่งผลให้การบริหารราชการแผ่นดินหยุดชะงักโดยไม่จำเป็น เพราะในสภาผู้แทนฯ มีฝ่ายค้านคอยตรวจสอบเข้มขันอยู่แล้ว</p>

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
2.3 การรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกวุฒิสภา	2.3 การรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกวุฒิสภา
มาตรา 213	มาตรา 179
ข้อดี	ข้อดี
1. วุฒิสภาในฐานะสภาที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจะได้สามารถให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์แก่ฝ่ายบริหารได้ เพราะภารกิจสำคัญของสมาชิกวุฒิสภาคือการทำหน้าที่เป็นสภาผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งตรงกับชื่อของวุฒิสภาอยู่แล้ว	1. วุฒิสภาในฐานะสภาที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจะได้สามารถให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์แก่ฝ่ายบริหารได้ เพราะภารกิจสำคัญของสมาชิกวุฒิสภาคือการทำหน้าที่เป็นสภาผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งตรงกับชื่อของวุฒิสภาอยู่แล้ว

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
2.4 การตั้งคณะกรรมการสิทธิการ	2.4 การตั้งคณะกรรมการสิทธิการ
มาตรา 189	มาตรา 135
ข้อดี	ข้อดี
1. คณะกรรมการสิทธิการหลายองค์การของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา เพื่อให้การทำงานของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	1. คณะกรรมการสิทธิการเป็นกลไกในการช่วยเหลือกิจการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา เพื่อให้การทำงานของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
ข้อเสีย	ข้อเสีย
1. การตั้งคณะกรรมการหลายคณะ หากกำหนดขอบเขตหน้าที่ที่ความรับผิดชอบไม่ชัดเจน อาจเกิดการปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อนกันได้ในบางเรื่อง และส่งผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงฝ่ายรัฐบาลที่ต้องแจ้งข้อช้ออนกันในกรณีการมากกว่า 1 คณะ และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติหน้าที่ที่ควบคุมตรวจสอบฝ่ายบริหาร	1. การตั้งคณะกรรมการหลายคณะ หากกำหนดขอบเขตหน้าที่ที่ความรับผิดชอบไม่ชัดเจน อาจเกิดการปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อนกันได้ในบางเรื่อง และส่งผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงฝ่ายรัฐบาลที่ต้องแจ้งข้อช้ออนกันในกรณีการมากกว่า 1 คณะ และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติหน้าที่ที่ควบคุมตรวจสอบฝ่ายบริหาร

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

3. ด้านการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงในองค์กรอิสระและราชการ

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

3.1 ถวายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กร

ตรวจสอบต่าง ๆ

มาตรา 135

ข้อดี

1. วุฒิสภาก็ได้มีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการตรวจสอบคุณสมบัติและความประพฤติของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อต่อวุฒิสภา เพื่อให้ความเห็นชอบในเรื่องต่าง ๆ

ข้อเสีย

1. การตรวจสอบประวัติความประพฤติ จริยธรรมของบุคคลอาจผิดพลาดเรื่องข้อมูลได้ หรืออาจเปิดโอกาสให้มีการกล่าวหาบุคคลนั้น ๆ ด้วยเรื่องส่วนตัว ซึ่งหากไม่พิจารณาให้ดีถ้านาจเป็นช่องทางหนึ่งที่มีบุคคลภายนอกกล่าวหาโดยไม่มีมูลความจริง

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

3.1 ถวายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กร

ตรวจสอบต่าง ๆ

มาตรา 121

ข้อดี

1. วุฒิสภาก็ได้มีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการตรวจสอบคุณสมบัติและความประพฤติของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อต่อวุฒิสภา เพื่อให้ความเห็นชอบในเรื่องต่าง ๆ

ข้อเสีย

1. การตรวจสอบประวัติความประพฤติ จริยธรรมของบุคคลอาจผิดพลาดเรื่องข้อมูลได้ หรืออาจเปิดโอกาสให้มีการกล่าวหาบุคคลนั้น ๆ ด้วยเรื่องส่วนตัว ซึ่งหากไม่พิจารณาให้ดีถ้านาจเป็นช่องทางหนึ่งที่มีบุคคลภายนอกกล่าวหาโดยไม่มีมูลความจริง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

	ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
3.1 ถวายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบ	3.1 ถวายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบ	3.1 ถวายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบ
มาตรา 255	มาตรา 204	มาตรา 204
ข้อดี	ข้อดี	ข้อดี
1. เนื่องจากอำนาจรัฐที่อยู่เหนือประชาชนนั้นมีมาก และกว้างขวางอย่างยิ่ง อีกทั้งการใช้ อำนาจนั้น ไม่ว่าโดยฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายประจำ อันเป็นที่มาของประโยชน์ที่มีขอบ ด้วย เหตุที่อำนาจดังกล่าวขาดการตรวจสอบที่ครอบคลุมทุกด้าน และขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นรัฐธรรมนูญ 2540 จึงได้กำหนดให้มีองค์กรและกลไกในการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐอย่างกว้างขวางและรอบด้าน กำหนดให้องค์กรตรวจสอบนี้ได้รับการ ตรวจสอบถึง 7 องค์กรด้วยกัน โดยผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตรวจสอบนี้ได้รับการ แต่งตั้งเชื่อมโยงกับวุฒิสภา โดยกำหนดให้วุฒิสภาเป็นผู้ถวายคำแนะนำรายชื่อผู้สมควร ดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ ทั้ง 7 องค์กรต่อพระมหากษัตริย์เพื่อทรงแต่งตั้งและ ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เนื่องจากวุฒิสภาเป็นสภาที่ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอิสระไม่สังกัดพรรคการเมืองและมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชน ซึ่งถ้ารับมาตรา 255 นี้ เป็นการลงนามรับสนองพระบรมราช โองการแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญ 1 คน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอีก 8 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยกว่ารัฐธรรมนูญ 2540	1. เนื่องจากอำนาจรัฐที่อยู่เหนือประชาชนนั้นมีมาก และกว้างขวางอย่างยิ่ง อีกทั้งการใช้ อำนาจนั้น ไม่ว่าโดยฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายประจำ อันเป็นที่มาของประโยชน์ที่มีขอบ ด้วย เหตุที่อำนาจดังกล่าวขาดการตรวจสอบที่ครอบคลุมทุกด้าน และขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นรัฐธรรมนูญ 2540 จึงได้กำหนดให้องค์กรและกลไกในการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐอย่างกว้างขวางและรอบด้าน กำหนดให้องค์กรตรวจสอบนี้ได้รับการ ตรวจสอบถึง 7 องค์กรด้วยกัน โดยผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตรวจสอบนี้ได้รับการ แต่งตั้งเชื่อมโยงกับวุฒิสภา โดยกำหนดให้วุฒิสภาเป็นผู้ถวายคำแนะนำรายชื่อผู้สมควร ดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ ทั้ง 7 องค์กรต่อพระมหากษัตริย์เพื่อทรงแต่งตั้งและ ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เนื่องจากวุฒิสภาเป็นสภาที่ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอิสระไม่สังกัดพรรคการเมืองและมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชน ซึ่งถ้ารับมาตรา 204 นี้ เป็นการลงนามรับสนองพระบรมราช โองการแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญ 1 คน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอีก 8 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยกว่ารัฐธรรมนูญ 2540	1. เนื่องจากอำนาจรัฐที่อยู่เหนือประชาชนนั้นมีมาก และกว้างขวางอย่างยิ่ง อีกทั้งการใช้ อำนาจนั้น ไม่ว่าโดยฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายประจำ อันเป็นที่มาของประโยชน์ที่มีขอบ ด้วย เหตุที่อำนาจดังกล่าวขาดการตรวจสอบที่ครอบคลุมทุกด้าน และขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นรัฐธรรมนูญ 2540 จึงได้กำหนดให้องค์กรและกลไกในการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐอย่างกว้างขวางและรอบด้าน กำหนดให้องค์กรตรวจสอบนี้ได้รับการ ตรวจสอบถึง 7 องค์กรด้วยกัน โดยผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตรวจสอบนี้ได้รับการ แต่งตั้งเชื่อมโยงกับวุฒิสภา โดยกำหนดให้วุฒิสภาเป็นผู้ถวายคำแนะนำรายชื่อผู้สมควร ดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ ทั้ง 7 องค์กรต่อพระมหากษัตริย์เพื่อทรงแต่งตั้งและ ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เนื่องจากวุฒิสภาเป็นสภาที่ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอิสระไม่สังกัดพรรคการเมืองและมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชน ซึ่งถ้ารับมาตรา 255 นี้ เป็นการลงนามรับสนองพระบรมราช โองการแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญ 1 คน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอีก 14 คน ข้อเสีย
ข้อเสีย	ข้อเสีย	ข้อเสีย
1. วุฒิสภามีหน้าที่แต่เพียงให้ความเห็นชอบตัวบุคคลที่กรรมการสรรหาได้เสนอมา เท่านั้น หรือถ้าไม่เห็นชอบด้วยแต่ละคณะกรรมการสรรหาขึ้นอีกกลับมาด้วยคะแนนเสียง	1. วุฒิสภามีหน้าที่แต่เพียงให้ความเห็นชอบตัวบุคคลที่กรรมการสรรหาได้เสนอมา	1. วุฒิสภามีหน้าที่แต่เพียงให้ความเห็นชอบตัวบุคคลที่กรรมการสรรหาได้เสนอมา

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

3.1 ถวายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบ
ต่างๆ(ต่อ)

เป็นเอกฉันท์ วุฒิสภาก็ต้องให้ความเห็นชอบไปตามนั้น โดยไม่มีอำนาจเป็นอย่างอื่น ซึ่ง
ทำให้วุฒิสภามีลักษณะเป็นตรายางในกรณีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งที่
วุฒิสภามีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เจ้าของอำนาจอธิปไตย

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

3.1 ถวายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบ
ต่างๆ(ต่อ)

เท่านั้น หรือถ้าไม่เห็นชอบด้วยแต่คณะกรรมการสรรหาที่ยื่นกลับมาก็ด้วยคะแนนเสียง
เป็นเอกฉันท์ วุฒิสภาก็ต้องให้ความเห็นชอบไปตามนั้น โดยไม่มีอำนาจเป็นอย่างอื่น ซึ่ง
ทำให้วุฒิสภามีลักษณะเป็นตรายางในกรณีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งที่
วุฒิสภามีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เจ้าของอำนาจอธิปไตย

ข้อเสีย 204 (2)

อีกประการหนึ่งสำหรับวุฒิสภา 2550 วุฒิสภาส่วนหนึ่งมาจากกการสรรหา ซึ่งมีได้มี
ที่มาจากการเลือกตั้ง (จำนวน 74 คน) ซึ่งวุฒิสภาในลักษณะผสมเช่นนี้ ไม่ควรจะมีอำนาจ
หน้าที่ในด้าน การแต่งตั้งองค์กรอิสระต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งตรงกันข้ามกับวุฒิสภาตาม
รัฐธรรมนูญ 2540 ที่มาจากกาเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนทั้งหมตั้งแต่ถึงสมควรมีอำนาจ
หน้าที่อย่างกว้างขวางได้

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
3.1 ถวายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบต่าง ๆ (ต่อ)	3.1 ถวายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบต่าง ๆ (ต่อ)
มาตรา 136	มาตรา 229
ข้อดี	ข้อดี
1. เนื่องจากอำนาจรัฐที่อยู่เหนือประชาชนนั้นมีมาก และกว้างขวางอย่างยิ่ง อีกทั้งการใช้อำนาจนั้นไม่ว่าโดยฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายประจำ อันเป็นที่มาของประโยชน์ที่มีขอบ ด้วยเหตุที่อำนาจดังกล่าวขาดการตรวจสอบที่ครอบคลุมทุกด้าน และขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นรัฐธรรมนูญ 2540 และ 2550 จึงได้กำหนดให้มีองค์กรและกลไกในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างกว้างขวางและรอบด้าน กำหนดให้มีองค์กรและกลไกในการตรวจสอบถึง 7 องค์กรด้วยกัน โดยผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตรวจสอบนี้ได้รับการแต่งตั้งเชื่อมโยงกับวุฒิสภา โดยกำหนดให้วุฒิสภาเป็นผู้ถวายคำแนะนำรายชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ ทั้ง 7 องค์กรต่อพระมหากษัตริย์เพื่อทรงแต่งตั้งและประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เนื่องจากวุฒิสภาเป็นสภาที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอิสระไม่สังกัดพรรคการเมืองและมาจากกาการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ซึ่งสำหรับมาตรา 136 นี้ เป็นการลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานคณะกรรมการเลือกตั้ง 1 คน และกรรมการการเลือกตั้งอื่นอีก 4 คน	1. เนื่องจากอำนาจรัฐที่อยู่เหนือประชาชนนั้นมีมาก และกว้างขวางอย่างยิ่ง อีกทั้งการใช้อำนาจนั้นไม่ว่าโดยฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายประจำ อันเป็นที่มาของประโยชน์ที่มีขอบ ด้วยเหตุที่อำนาจดังกล่าวขาดการตรวจสอบที่ครอบคลุมทุกด้าน และขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นรัฐธรรมนูญ 2540 และ 2550 จึงได้กำหนดให้มีองค์กรและกลไกในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างกว้างขวางและรอบด้าน กำหนดให้มีองค์กรและกลไกในการตรวจสอบถึง 7 องค์กรด้วยกัน โดยผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตรวจสอบนี้ได้รับการแต่งตั้งเชื่อมโยงกับวุฒิสภา โดยกำหนดให้วุฒิสภาเป็นผู้ถวายคำแนะนำรายชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ ทั้ง 7 องค์กรต่อพระมหากษัตริย์เพื่อทรงแต่งตั้งและประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เนื่องจากวุฒิสภาเป็นสภาที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอิสระไม่สังกัดพรรคการเมืองและมาจากกาการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ซึ่งสำหรับมาตรา 229 นี้ เป็นการลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานคณะกรรมการเลือกตั้ง 1 คน และกรรมการการเลือกตั้งอื่นอีก 4 คน

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
3.1 ถวายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรการตรวจสอบ ต่างๆ(ต่อ)	3.1 ถวายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรการตรวจสอบ ต่างๆ(ต่อ)
ข้อเสีย	ข้อเสีย 229 (1)
1. วุฒิสภามีหน้าที่แต่เพียงให้ความเห็นชอบตัวบุคคลที่กรรมการสรรหาได้เสนอมาเท่านั้น หรือถ้าไม่เห็นชอบด้วยแต่คณะกรรมการสรรหายืนยันกลับมาด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ วุฒิสภาก็ต้องให้ความเห็นชอบไปตามนั้น โดยไม่มีอำนาจเป็นอย่างอื่น ซึ่งทำให้วุฒิสภามีลักษณะเป็นตรายางในกรณีการแต่งตั้งกรรมการเลือกทั้งที่วุฒิสภามีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เจ้าของอำนาจอธิปไตย	1. วุฒิสภามีหน้าที่แต่เพียงให้ความเห็นชอบตัวบุคคลที่กรรมการสรรหาได้เสนอมาเท่านั้น หรือถ้าไม่เห็นชอบด้วยแต่คณะกรรมการสรรหายืนยันกลับมาด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ วุฒิสภาก็ต้องให้ความเห็นชอบไปตามนั้น โดยไม่มีอำนาจเป็นอย่างอื่น ซึ่งทำให้วุฒิสภามีลักษณะเป็นตรายางในกรณีการแต่งตั้งกรรมการเลือกทั้งที่วุฒิสภามีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เจ้าของอำนาจอธิปไตย
ข้อเสีย	ข้อเสีย 229 (2)
	อีกประการหนึ่งสำหรับวุฒิสภา 2550 วุฒิสภาส่วนหนึ่งมาจากการสรรหา ซึ่งมีได้มาจากกรรมการเลือกตั้ง (จำนวน 74 คน) ซึ่งวุฒิสภาในลักษณะผสมเช่นนี้ ไม่ควรจะมีอำนาจหน้าที่ในด้านการแต่งตั้งองค์กรอิสระต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งตรงกันข้ามกับวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ 2540 ที่มาจากกรรมการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนทั้งหมดจึงสมควรมีอำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวางได้

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
3.1 ถวายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบ ต่าง ๆ (ต่อ)	3.1 ถวายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบ ต่าง ๆ (ต่อ)
มาตรา 196	มาตรา 242
ข้อดี	ข้อดี
1. เนื่องจากอำนาจรัฐที่อยู่เหนือประชาชนนั้นมีมาก และกว้างขวางอย่างยิ่ง อีกทั้งการใช้ อำนาจนั้นไม่ว่าโดยฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายประจำ อันเป็นที่มาของประโยชน์ที่มีขอบ ด้วย เหตุที่อำนาจดังกล่าวขาดการตรวจสอบที่ครอบคลุมทุกด้าน และขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นรัฐธรรมนูญ 2540 จึงได้กำหนดให้มีองค์กรและกลไกในการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐอย่างกว้างขวางและรอบด้าน กำหนดให้มิ้องค์กรและกลไกในการ ตรวจสอบถึง 7 องค์กรด้วยกัน โดยผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตรวจสอบนี้ได้รับการ แต่งตั้งเชื่อมโยงกับวุฒิสภา โดยกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนี้ได้รับ การดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ ทั้ง 7 องค์กรต่อพระมหากษัตริย์เพื่อทรงแต่งตั้งและ ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เนื่องจากวุฒิสภาเป็นสภาที่ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอิสระไม่สังกัดพรรคการเมืองและมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชน ซึ่งสำหรับมาตรา 196 นี้ เป็นการลงนามรับสนองพระบรมราช โองการแต่งตั้งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินรวมจำนวน 3 คน	1. เนื่องจากอำนาจรัฐที่อยู่เหนือประชาชนนั้นมีมาก และกว้างขวางอย่างยิ่ง อีกทั้งการใช้ อำนาจนั้นไม่ว่าโดยฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายประจำ อันเป็นที่มาของประโยชน์ที่มีขอบ ด้วย เหตุที่อำนาจดังกล่าวขาดการตรวจสอบที่ครอบคลุมทุกด้าน และขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นรัฐธรรมนูญ 2550 จึงได้กำหนดให้มีองค์กรและกลไกในการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐอย่างกว้างขวางและรอบด้าน กำหนดให้มิ้องค์กรและกลไกในการ ตรวจสอบถึง 7 องค์กรด้วยกัน โดยผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตรวจสอบนี้ได้รับการ แต่งตั้งเชื่อมโยงกับวุฒิสภา โดยกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนี้ได้รับ การดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ ทั้ง 7 องค์กรต่อพระมหากษัตริย์เพื่อทรงแต่งตั้งและ ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เนื่องจากวุฒิสภาเป็นสภาที่ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอิสระไม่สังกัดพรรคการเมืองและมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชน ซึ่งสำหรับมาตรา 242 นี้ เป็นการลงนามรับสนองพระบรมราช โองการแต่งตั้งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินรวมจำนวน 3 คน
ข้อเสีย	ข้อเสีย 242 (1)
1. วุฒิสภามีหน้าที่แต่เพียงให้ความเห็นชอบตัวบุคคลที่กรรมการสรรหาได้เสนอมา เท่านั้น หรือถ้าไม่เห็นชอบด้วยแต่คณะกรรมการสรรหาขึ้นชั้นกลับมาด้วยคะแนนเสียง	1. วุฒิสภามีหน้าที่แต่เพียงให้ความเห็นชอบตัวบุคคลที่กรรมการสรรหาได้เสนอมา เท่านั้น หรือถ้าไม่เห็นชอบด้วยแต่คณะกรรมการสรรหาขึ้นชั้นกลับมาด้วยคะแนนเสียง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
3.1 ถวายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบ ต่างๆ(ต่อ)	3.1 ถวายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบ ต่างๆ(ต่อ)
เป็นเอกฉันท์ วุฒิสภาก็ต้องให้ความเห็นชอบไปตามนั้น โดยไม่มีอำนาจเป็นอย่างอื่น ซึ่ง ทำให้วุฒิสภามีลักษณะเป็นตรายางในกรณีการแต่งตั้งประธานและผู้ตรวจการแผ่นดิน รัฐสภา ทั้งที่วุฒิสภามีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เจ้าของอำนาจอธิปไตย	เป็นเอกฉันท์ วุฒิสภาก็ต้องให้ความเห็นชอบไปตามนั้น โดยไม่มีอำนาจเป็นอย่างอื่น ซึ่ง ทำให้วุฒิสภามีลักษณะเป็นตรายางในกรณีการแต่งตั้งประธานและผู้ตรวจการแผ่นดิน รัฐสภา ทั้งที่วุฒิสภามีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เจ้าของอำนาจอธิปไตย
ข้อเสีย 242 (2)	ข้อเสีย 242 (2)
อีกประการหนึ่งสำหรับวุฒิสภา 2550 วุฒิสภาส่วนหนึ่งมาจากการสรรหา ซึ่งมีได้มี ที่มาจากการเลือกตั้ง (จำนวน 74 คน) ซึ่งวุฒิสภาในลักษณะผสมเช่นนี้ ไม่ควรจะมีอำนาจ หน้าที่ในด้านการแต่งตั้งองค์กรอิสระต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งตรงกันข้ามกับวุฒิสภาตาม	อีกประการหนึ่งสำหรับวุฒิสภา 2550 วุฒิสภาส่วนหนึ่งมาจากการสรรหา ซึ่งมีได้มี ที่มาจากการเลือกตั้ง (จำนวน 74 คน) ซึ่งวุฒิสภาในลักษณะผสมเช่นนี้ ไม่ควรจะมีอำนาจ หน้าที่ในด้านการแต่งตั้งองค์กรอิสระต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งตรงกันข้ามกับวุฒิสภาตาม
รัฐธรรมนูญ 2540	รัฐธรรมนูญ 2540
ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน	ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน
หน้าที่อย่างกว้างขวางได้	หน้าที่อย่างกว้างขวางได้

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550	ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540
<p>3.1 ถวายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบต่างๆ(ต่อ)</p>	<p>3.1 ถวายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบต่างๆ(ต่อ)</p>
<p>มาตรา 252</p>	<p>มาตรา 312</p>
<p>ข้อดี</p>	<p>ข้อดี</p>
<p>1. เนื่องจากอำนาจรัฐที่อยู่เหนือประชาชนนั้นมีมาก และกว้างขวางอย่างยิ่ง อีกทั้งการใช้อำนาจนั้นไม่ว่าโดยฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายประจำ อันเป็นที่มาของประโยชน์ที่มิชอบ ด้วยเหตุที่อำนาจดังกล่าวขาดการตรวจสอบที่ครอบคลุมทุกด้าน และขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นรัฐธรรมนูญ 2540 จึงได้กำหนดให้มีองค์กรและกลไกในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างกว้างขวางและรอบด้าน กำหนดให้มีองค์กรและกลไกในการตรวจสอบถึง 7 องค์กรด้วยกัน โดยผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตรวจสอบนี้ได้รับการแต่งตั้งเชื่อมโยงกับวุฒิสภา โดยกำหนดให้วุฒิสภาเป็นผู้ถวายคำแนะนำรายชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งในองค์กรต่างๆ ทั้ง 7 องค์กรต่อพระมหากษัตริย์เพื่อทรงแต่งตั้งและประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เนื่องจากวุฒิสภาเป็นสภาที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอิสระไม่สังกัดพรรคการเมืองและมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ซึ่งสำหรับมาตรา 252 นี้ เป็นการลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน 1 คน และกรรมการอื่นอีก 6 คน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน</p>	<p>1. เนื่องจากอำนาจรัฐที่อยู่เหนือประชาชนนั้นมีมาก และกว้างขวางอย่างยิ่ง อีกทั้งการใช้อำนาจนั้นไม่ว่าโดยฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายประจำ อันเป็นที่มาของประโยชน์ที่มิชอบ ด้วยเหตุที่อำนาจดังกล่าวขาดการตรวจสอบที่ครอบคลุมทุกด้าน และขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นรัฐธรรมนูญ 2540 จึงได้กำหนดให้มีองค์กรและกลไกในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างกว้างขวางและรอบด้าน กำหนดให้มีองค์กรและกลไกในการตรวจสอบถึง 7 องค์กรด้วยกัน โดยผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตรวจสอบนี้ได้รับการแต่งตั้งเชื่อมโยงกับวุฒิสภา โดยกำหนดให้วุฒิสภาเป็นผู้ถวายคำแนะนำรายชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งในองค์กรต่างๆ ทั้ง 7 องค์กรต่อพระมหากษัตริย์เพื่อทรงแต่งตั้งและประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เนื่องจากวุฒิสภาเป็นสภาที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอิสระไม่สังกัดพรรคการเมืองและมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ซึ่งสำหรับมาตรา 312 นี้ เป็นการลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน 1 คน และกรรมการอื่นอีก 9 คน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน</p>

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
3.1 ถวายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบต่าง ๆ (ต่อ)	3.1 ถวายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบต่าง ๆ (ต่อ)
<p>ข้อเสีย</p> <p>1. วุฒิสภามีหน้าที่แต่เพียงให้ความเห็นชอบตัวบุคคลที่กรรมการสรรหาได้เสนอมาเท่านั้น หรือถ้าไม่เห็นชอบด้วยคณะกรรมการสรรหา ยืนยันกลับมาด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ วุฒิสภาก็ต้องให้ความเห็นชอบไปตามนั้น โดยไม่มีอำนาจเป็นอย่างอื่น ซึ่งทำให้วุฒิสภามีลักษณะเป็นตรายางในกรณีการแต่งตั้งประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งที่วุฒิสภามีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เจ้าของอำนาจอธิปไตย</p>	<p>ข้อเสีย 252 (1)</p> <p>1. วุฒิสภามีหน้าที่แต่เพียงให้ความเห็นชอบตัวบุคคลที่กรรมการสรรหาได้เสนอมาเท่านั้น หรือถ้าไม่เห็นชอบด้วยคณะกรรมการสรรหา ยืนยันกลับมาด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ วุฒิสภาก็ต้องให้ความเห็นชอบไปตามนั้น โดยไม่มีอำนาจเป็นอย่างอื่น ซึ่งทำให้วุฒิสภามีลักษณะเป็นตรายางในกรณีการแต่งตั้งประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งที่วุฒิสภามีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เจ้าของอำนาจอธิปไตย</p>
	<p>ข้อเสีย 252 (2)</p> <p>อีกประการหนึ่งสำหรับวุฒิสภา 2550 วุฒิสภาส่วนหนึ่งมาจากกรรมการสรรหา ซึ่งมีที่มาจากการเลือกตั้ง (จำนวน 74 คน) ซึ่งวุฒิสภาในลักษณะผสมเช่นนี้ ไม่ควรจะมีอำนาจหน้าที่ในด้านแต่งตั้งองค์กรอิสระต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งตรงกันข้ามกับวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ 2540 ที่มาจากกรเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนทั้งหมดจึงสมควรมีอำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวางได้</p>

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ชื่อ/ชื่อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	ชื่อ/ชื่อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
3.1 ภายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบ ต่างๆ(ต่อ)	3.1 ภายคำแนะนำให้ทรงแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและองค์กรตรวจสอบ ต่างๆ(ต่อ)
มาตรา 255	มาตรา 255
ข้อดี	ข้อดี
1. พนักงานอัยการซึ่งเดิมปฏิบัติหน้าที่อันเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมหากตกอยู่ภายใต้การครอบงำของฝ่ายบริหาร (กระทรวงมหาดไทย) ย่อมไม่เป็นที่อิสระ ดังนั้นการให้วุฒิสภาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งอัยการสูงสุดจึงเป็นการประกันความเป็นอิสระของอัยการจากฝ่ายบริหาร นอกจากนี้แล้วยังเป็นการเชื่อมโยงการสูงสุดกับวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนอีกด้วย	1. พนักงานอัยการซึ่งเดิมปฏิบัติหน้าที่อันเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมหากตกอยู่ภายใต้การครอบงำของฝ่ายบริหาร (กระทรวงมหาดไทย) ย่อมไม่เป็นที่อิสระ ดังนั้นการให้วุฒิสภาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งอัยการสูงสุดจึงเป็นการประกันความเป็นอิสระของอัยการจากฝ่ายบริหาร นอกจากนี้แล้วยังเป็นการเชื่อมโยงการสูงสุดกับวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนอีกด้วย
ข้อเสีย	ข้อเสีย
1. อัยการสูงสุดอาจถูกมองว่าเป็นตำแหน่งที่ขึ้นอยู่กับการเมือง และ ส.ว. ส่วนหนึ่งก็มาจากการสรรหา จึงไม่ควรมีอำนาจในการทำหน้าที่นี้ (วุฒิสภาที่มาจากการสรรหา 74 คน)	1. อัยการสูงสุดอาจถูกมองว่าเป็นตำแหน่งที่ขึ้นอยู่กับการเมือง และ ส.ว. ส่วนหนึ่งก็มาจากการสรรหา จึงไม่ควรมีอำนาจในการทำหน้าที่นี้ (วุฒิสภาที่มาจากการสรรหา 74 คน)

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

3.2 การเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

มาตรา 274

ข้อดี

1. คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม เป็นองค์กรประกันความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ในการพิจารณาอรรถคดี อันจะเป็นหลักประกันความเป็นธรรมแก่ประชาชนผู้มีความ
ในศาลยุติธรรม การที่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสองคน ซึ่งไม่เคยเป็นข้าราชการตุลาการให้
เป็นคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม โดยวุฒิสภาเป็นผู้เลือก จึงเท่ากับเป็นการ
เชื่อมโยงสถาบันตุลาการให้มีความที่มาจากตัวแทนผู้ใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชน
เพราะ ส.ว. มีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

3.2 การเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

มาตรา 221

ข้อดี

1. คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม เป็นองค์กรประกันความเป็นอิสระของผู้พิพากษา
ในการพิจารณาอรรถคดี อันจะเป็นหลักประกันความเป็นธรรมแก่ประชาชนผู้มีความ
ในศาลยุติธรรม การที่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสองคน ซึ่งไม่เคยเป็นข้าราชการตุลาการให้
เป็นคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม โดยวุฒิสภาเป็นผู้เลือก จึงเท่ากับเป็นการ
เชื่อมโยงสถาบันตุลาการให้มีความที่มาจากตัวแทนผู้ใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชน
เพราะ ส.ว. ส่วนหนึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน

ข้อเสีย

1. ส.ว. ส่วนหนึ่งมาจากการสรรหาจึงไม่ควรให้มีอำนาจในการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรง
ตำแหน่งในองค์กรอิสระ

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550
3.2 การเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ (ต่อ)	3.2 การเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ (ต่อ)
มาตรา 279	มาตรา 226
ข้อดี	ข้อดี
1. คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง เป็นองค์กรประกันความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ในการพิจารณาอุทธรณ์คดี อันจะเป็นหลักประกันความเป็นธรรมแก่ประชาชนผู้มีคดีความ ในศาลยุติธรรม การที่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสองคน ซึ่งไม่เคยเป็นข้าราชการตุลาการให้ เป็นคณะกรรมการศาลปกครอง โดยวุฒิสภาเป็นผู้เลือก จึงทำให้เป็นการ เชื่อมโยงสถาบันตุลาการให้มีความเที่ยงตรงและเป็นอิสระ	1. คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง เป็นองค์กรประกันความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ในการพิจารณาอุทธรณ์คดี อันจะเป็นหลักประกันความเป็นธรรมแก่ประชาชนผู้มีคดีความ ในศาลยุติธรรม การที่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสองคน ซึ่งไม่เคยเป็นข้าราชการตุลาการให้ เป็นคณะกรรมการศาลปกครอง โดยวุฒิสภาเป็นผู้เลือก จึงทำให้เป็นการ เชื่อมโยงสถาบันตุลาการให้มีความเที่ยงตรงและเป็นอิสระ
เพราะ ส.ว. ส่วนหนึ่งมาจากคัดเลือกโดยตรงของประชาชน	เพราะ ส.ว. ส่วนหนึ่งมาจากคัดเลือกโดยตรงของประชาชน
ข้อเสีย	ข้อเสีย
1. ส.ว. ส่วนหนึ่งมาจากการสรรหา ซึ่งไม่เป็นที่มาหลักการประชาธิปไตย จึงไม่ควร	1. ส.ว. ส่วนหนึ่งมาจากการสรรหา ซึ่งไม่เป็นที่มาหลักการประชาธิปไตย จึงไม่ควร
ให้มีการดำเนินการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ	ให้มีการดำเนินการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

3.3 การถอดถอน

มาตรา 255 วรรคสาม

ข้อดี

1. วุฒิสภาซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนจากการเลือกตั้งโดยตรงจะ ได้มีส่วนร่วมในการใช้ดุลพินิจถอดถอนอัยการสูงสุดอันเป็นส่วนหนึ่งของความมุ่งหมายให้วุฒิสภาเป็นสภาแห่งการตรวจสอบที่เป็นกลางและเที่ยงตรงตามคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่กำหนดไว้ในมาตรา 115 ของรัฐธรรมนูญ

ข้อเสีย

1. วุฒิสภาส่วนหนึ่งมาจากกการสรรหา จึงไม่ควรให้วุฒิสภาในรูปแบบผสมนี้มีอำนาจถอดถอนอัยการสูงสุด

มาตรา 270

ข้อดี

1. เนื่องจากผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามมาตรา 270 นี้ เป็นบุคคลระดับชั้นนำของประเทศทั้งสิ้น การถอดถอนโดยวุฒิสภาจึงเหมาะสมเพราะสามารถพิจารณาถอดถอนได้อย่างไม่ต้องเกรงกลัวหรือตกอยู่ใต้อิทธิพลใด ๆ เพราะเป็นเรื่องยากที่จะแทรกแซงวุฒิสภาได้ทั้งสภาเนื่องจากวุฒิสภามีความเป็นกลาง และปลอดจากอิทธิพลใด ๆ

ข้อเสีย

1. วุฒิสภาส่วนหนึ่งมาจากกการสรรหา จึงไม่ควรให้วุฒิสภาในรูปแบบผสมนี้มีอำนาจถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประธานศาลต่าง ๆ ข้าราชการระดับสูง รวมถึงอัยการสูงสุดออกจากตำแหน่ง

มาตรา 303

ข้อดี

1. เนื่องจากผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามมาตรา 303 นี้ เป็นบุคคลระดับชั้นนำของประเทศทั้งสิ้น การถอดถอนโดยวุฒิสภาจึงเหมาะสมเพราะสามารถพิจารณาถอดถอนได้อย่างไม่ต้องเกรงกลัวหรือตกอยู่ใต้อิทธิพลใด ๆ เพราะเป็นเรื่องยากที่จะแทรกแซงวุฒิสภาได้ทั้งสภา เนื่องจากวุฒิสภามีความเป็นกลาง และปลอดจากอิทธิพลใด ๆ

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

3.3 การถอดถอน (ต่อ)

มาตรา 299

ข้อดี

1. เป็นการทำให้กรรมการป้องกันปราบปรามทุจริตแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจอย่างกว้างขวาง ในการตรวจสอบทุจริตขององค์กรต่าง ๆ ส่วนราชการ นักการเมือง และข้าราชการ ระดับสูง ได้ถูกตรวจสอบความทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ราชการบ้าง ซึ่งการตรวจสอบ ของวุฒิสภาโดยการถอดถอน ปปช. นี้ จะทำให้องค์กรตรวจสอบความโปร่งใสทั้งหลาย ไม่มีองค์กรใดรอดพ้นจากการตรวจสอบไปได้ เพราะต่างฝ่ายต่างตรวจสอบกันเอง ได้ไป จนครบทุกองค์กร

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

3.3 การถอดถอน (ต่อ)

มาตรา 248

ข้อดี

1. เป็นการทำให้กรรมการป้องกันปราบปรามทุจริตแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจอย่างกว้างขวาง ในการตรวจสอบทุจริตขององค์กรต่าง ๆ ส่วนราชการ นักการเมือง และข้าราชการ ระดับสูง ได้ถูกตรวจสอบความทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ราชการบ้าง ซึ่งการตรวจสอบ ของวุฒิสภาโดยการถอดถอน ปปช. นี้ จะทำให้องค์กรตรวจสอบความโปร่งใสทั้งหลาย ไม่มีองค์กรใดรอดพ้นจากการตรวจสอบไปได้ เพราะต่างฝ่ายต่างตรวจสอบกันเอง ได้ไป จนครบทุกองค์กร

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

4. ด้านการให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญและอำนาจหน้าที่อื่น ๆ

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

ข้อดี/ข้อเสีย รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

มาตรา 224

ข้อดี

1. เป็นการให้อำนาจรัฐสภาให้ความเห็นชอบในหนังสือสัญญาใด ๆ ที่รัฐบาลจะได้กระทำลงไปเป็นฐานะการกระทำของรัฐกับประเทศต่าง ๆ และจะมีผลเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอำนาจแห่งรัฐ เพื่อเป็นการให้อำนาจแก่รัฐสภาที่จะให้สัตยาบันหรือให้ความเห็นชอบการกระทำของรัฐในฐานะบุคคลระหว่างประเทศที่ได้กระทำไปแล้ว

ข้อเสีย

1. หากการกระทำใดของรัฐบาลในเรื่องระหว่างประเทศไม่อยู่ในเงื้อมมือมาตรา 224 ฝ่ายบริหารก็สามารถทำข้อตกลงระหว่างประเทศนั้นไปได้โดยทันที ไม่จำเป็นต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภา เช่น สนธิสัญญาเรื่องสิทธิที่ประเทศไทยไปรับเป็นภาคีอนุสัญญากรุงเบิร์น แต่เรามีพระราชบัญญัติคุ้มครองศิลปะและวรรณกรรมอยู่แล้วก็ไม่ต้องนำข้อตกลงอนุสัญญากรุงเบิร์นมาขอความเห็นชอบจากรัฐสภาอีก (จิรพงศ์ วัฒนะรัตน์ 2550 : 20) แต่เนื่องจากรัฐที่เข้าทำสนธิสัญญาไม่อาจอ้างกฎหมายภายในของตนมาเป็นเหตุปฏิเสธพันธกรณีที่อยู่ตามสนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศได้ ซึ่งก็เท่ากับว่า หากรัฐบาลลงนามไปแล้วแม้สภายังไม่ได้ให้ความเห็นชอบก็มีผลผูกพันประเทศ (จิรพงศ์ วัฒนะรัตน์ 2550 : 21)

มาตรา 190

ข้อดี

1. เป็นการเพิ่มอำนาจให้วุฒิสภาในฐานะรัฐสภาได้มีอำนาจตรวจสอบการทำสนธิสัญญาหรือสัญญาอื่นระหว่างประเทศไทยกับนานาประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการให้ความเห็นชอบในกรอบการเจรจาที่คณะรัฐมนตรีจะนำไปลงนามในสนธิสัญญาเป็นการให้ตัวแทนของประชาชน ได้รับรู้และมีส่วนร่วมในกระบวนการเหล่านี้ เนื่องจากมีผลต่อวิถีชีวิตของคนไทย ซึ่งเป็นอำนาจเอกราชโดยที่แท้จริง

ข้อเสีย

1. ฝ่ายบริหารอาจจะต้องประสบกับปัญหาและความคล่องตัวในการดำเนินการจากประเทศต่าง ๆ หรือกับองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ จนรักษาผลประโยชน์ของประเทศไม่ทัน ซึ่งเจตนาารมณ์ของรัฐธรรมนูญน่าจะหมายถึง กรอบการเจรจาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการค้า การลงทุนที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม ฯลฯ

รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติให้วุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนจำนวน 200 คน โดยกำหนดวันที่ 4 มีนาคม 2543 เป็นวันเลือกตั้งทั่วไป และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้ง ครบ 200 คน เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2543 (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา 2543 : คำนำ) และสมาชิกวุฒิสภาได้กล่าวปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ ตามมาตรา 150 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เมื่อคราวประชุมวุฒิสภาครั้งแรก วันอังคารที่ 1 สิงหาคม 2543 และวันที่เริ่มปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นทางการ

สำหรับรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้วุฒิสภา มีจำนวน 150 คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน จำนวน 76 คน และมาจากการสรรหา จำนวน 74 คน และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้งครบตามจำนวน ตามลำดับ ดังนี้

วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2551 ประกาศรับรอง ส.ว. ที่มาจากการสรรหา จำนวน 74 คน

กำหนดให้มีการเลือกตั้ง ส.ว. เป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2551 และ กกต. ประกาศผลการเลือกตั้งครบตามจำนวนเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2551 และวันเริ่มทำงานของ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2550 ตั้งแต่วันที่ 14 มีนาคม 2551 เป็นต้นมา

ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภายุติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550 ในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน (6 เดือน)

สรุปผลงานของวุฒิสภายุติรัฐธรรมนูญ 2540 (สิงหาคม 2543 – มกราคม 2544) ด้านการกลั่นกรองกฎหมาย	สรุปผลงานของวุฒิสภายุติรัฐธรรมนูญ 2550 (14 มีนาคม – สิงหาคม 2551) ด้านการกลั่นกรองกฎหมาย
1. การเสนอกฎหมาย รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติให้อำนาจไว้ ผลการดำเนินการ : ไม่มี	1. การเสนอกฎหมาย มาตรา 139 (2) ผลการดำเนินการ : ไม่มี
2. การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ รวม 28 เรื่อง - เห็นชอบกับสภาผู้แทนฯ	2. การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ - เห็นชอบกับสภาผู้แทนฯ
14 เรื่อง - แก้ไขเพิ่มเติมและสภาผู้แทนฯ เห็นชอบ	- เรื่อง - แก้ไขเพิ่มเติมและสภาผู้แทนฯ เห็นชอบ
12 เรื่อง - แก้ไขเพิ่มเติมและสภาผู้แทนฯ ไม่เห็นชอบด้วย	- เรื่อง - แก้ไขเพิ่มเติมและสภาผู้แทนฯ ไม่เห็นชอบด้วยมีการตั้งคณะกรรมการร่วมกัน ดังนี้
มีการตั้งคณะกรรมการร่วมกัน ดังนี้ - ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ	- เรื่อง - ไม่เห็นชอบด้วยกับหลักการ (ตกไป)

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

สรุปผลงานของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 (สิงหาคม 2543 – มกราคม 2544) ด้านการกลั่นกรองกฎหมาย	สรุปผลงานของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ 2550 (14 มีนาคม – สิงหาคม 2551) ด้านการกลั่นกรองกฎหมาย
1 เรื่อง - ไม่เห็นชอบด้วยกับหลักการ (ตกไป)	- เรื่อง - อนุมัติพระราชกำหนด
1 เรื่อง - อนุมัติพระราชกำหนด	- เรื่อง
- เรื่อง	
ที่มา : สรุปผลงาน 6 ปีของวุฒิสภา (พ.ศ. 2543 - 2549) เล่ม 1 : 25-36,97-120,227,337	หมายเหตุ : ไม่มีผลงาน เนื่องจากมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดใหม่ และสภาผู้แทนราษฎรยังจัดตั้งกรรมาธิการไม่เสร็จสิ้น

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

สรุปผลงานของวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 (สิงหาคม 2543 – มกราคม 2544) ด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน	สรุปผลงานของวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญ 2550 (14 มีนาคม – สิงหาคม 2551) ด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน
1. กระหู่ - กระหู่ถามตอบในราชกิจจานุเบกษา	1. กระหู่ - กระหู่ถามตอบในราชกิจจานุเบกษา
1 กระหู่ - กระหู่ถามตอบในที่ประชุมวุฒิสภา	- กระหู่ - กระหู่ถามตอบในที่ประชุมวุฒิสภา
11 กระหู่ - ค้างตอบ	16 กระหู่ - ค้างตอบ
- กระหู่ - รอบรรจุเข้าระเบียบวาระ	9 กระหู่ - รอบรรจุเข้าระเบียบวาระ
- กระหู่	17 กระหู่
2. ญัตติ - จำนวนที่มีการเสนอญัตติ	2. ญัตติ - จำนวนที่มีการเสนอญัตติ
9 เรื่อง - พิจารณาแล้ว	11 เรื่อง - พิจารณาแล้ว
- เรื่อง - รอการพิจารณา	10 เรื่อง - รอการพิจารณา
- เรื่อง	5 เรื่อง
3. ขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ - ครั้ง	3. ขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ 1 ครั้ง
4. การรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกวุฒิสภา - ครั้ง	4. การรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกวุฒิสภา - ครั้ง
ที่มา : สรุปผลงาน 6 ปีของวุฒิสภา (พ.ศ. 2543 - 2549) เล่ม 2 : 12-13,132,134,177,187, 196, 206, 305,306,390	ที่มา : สรุปผลงานของวุฒิสภาในรอบ 4 เดือน (มีนาคม – มิถุนายน 2551) : 12-18,31-38 ที่มา : ระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ 1 วันที่ 31 สิงหาคม 2551 ที่มา : สำนักการประชุม สारบบกลุ่มงานกระหู่ถาม เล่ม 1 : 1-16 ที่มา : สำนักการประชุม สारบบกลุ่มงานญัตติ เล่ม 1 : 1-4

ด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

สรุปผลงานด้านกรรมาธิการของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540

(สิงหาคม 2543 – มกราคม 2544)

คณะกรรมการ	ประชุม/ ครั้ง	ประชุม คณะอนุฯ	ประชุม คณะทำงาน	สัมมนา	ศึกษาดูงาน ในประเทศ	ต่าง ประเทศ
1. คณะกมธ. การเกษตรและสหกรณ์	23	1	-	-	5 ครั้ง	-
2. คณะกมธ. การคมนาคม	20	1	-	-	-	-
3. คณะกมธ. การคลัง การธนาคาร และสถาบันการเงิน	18	-	-	1 ครั้ง	2 ครั้ง	1 ครั้ง
4. คณะกมธ. การท่องเที่ยว	19	2	-	-	-	-
5. คณะกมธ. วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ การพลังงาน	17	1	-	-	-	-
6. คณะกมธ. เศรษฐกิจ การพาณิชย์ และอุตสาหกรรม	17	-	-	-	2 ครั้ง	-
7. คณะกมธ. ตรวจสอบการประชุม และติดตามมติของวุฒิสภา	1	-	-	-	-	-
8. คณะกมธ. สิ่งแวดล้อม	18	-	-	-	-	-
9. คณะกมธ. วิสามัญกิจการวุฒิสภา	18	-	-	-	-	-
10. คณะกมธ. การกีฬา	-	-	-	-	-	-
11. คณะกมธ. การต่างประเทศ	17	-	-	-	-	-
12. คณะกมธ. การทหาร	15	-	-	-	-	-
13. คณะกมธ. การปกครอง	20	1	5	-	-	-
14. คณะกมธ. การมีส่วนร่วมฯ	-	-	-	-	-	-
15. คณะกมธ. การยุติธรรมฯ	21	9	-	-	-	-
16. คณะกมธ. การแรงงานฯ	17	1	-	-	-	-
17. คณะกมธ. การศึกษาฯ	18	-	-	-	-	-
18. คณะกมธ. การสาธารณสุข	18	1	-	1	-	-
19. คณะกมธ. กิจการสตรีฯ	26	1	-	1	-	-
20. คณะกมธ. ด้านการตรวจสอบเลือกแต่งตั้ง ถวายคำแนะนำให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ	20	-	-	-	-	-
21. คณะกมธ. วิสามัญต่าง ๆ	54	-	-	-	-	-

ที่มา : สรุปผลงาน 6 ปีของวุฒิสภา (พ.ศ. 2543 - 2549) เล่ม 4 : 14,41,71-73,136,537

: สำนักรายงานการประชุมและชวเลข สมุดบันทึกการประชุมคณะกรรมการ (สว. เลือกตั้ง) เล่ม 1 :

ด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน
สรุปผลงานด้านกรรมาธิการของวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550
(14 มีนาคม – สิงหาคม 2551)

คณะกรรมการ	ประชุม/ ครั้ง	ประชุม คณะอนุฯ	ประชุม คณะทำงาน	สัมมนา	ศึกษาดูงาน ในประเทศ	ต่าง ประเทศ
1. คณะกมธ. การเกษตรและสหกรณ์	17	51	-	1	3	-
2. คณะกมธ. การคมนาคม	15	10	-	-	3	-
3. คณะกมธ. การเงิน การคลัง การ ธนาคารฯ	12	7	-	-	3	-
4. คณะกมธ. การวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีฯ	15	13	1	1	3	1
5. คณะกมธ. การท่องเที่ยว	12	9	-	-	1	1
6. คณะกมธ. การศาสนา คุณธรรม จริยธรรมฯ	12	9	-	1	1	-
7. คณะกมธ. การพลังงาน	14	15	-	1	1	-
8. คณะกมธ. เศรษฐกิจ การพาณิชย์และ อุตสาหกรรม	12	50	-	2	2	-
9. คณะกมธ. ศึกษา ตรวจสอบเรื่องการ ทุจริต และสร้างธรรมาภิบาล	17	12	-	-	1	-
10. คณะกมธ. ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	12	51	-	-	2	-
11. คณะกมธ. วิสามัญกิจการวุฒิสภา	9	15	2	2	-	-
12. คณะกมธ. การกีฬา	11	11	-	2	4	1
13. คณะกมธ. การต่างประเทศ	14	2	-	1	1	-
14. คณะกมธ. การทหาร	13	32	-	1	3	-
15. คณะกมธ. การปกครอง	16	14	-	-	1	-
16. คณะกมธ. การพัฒนาการเมืองและการมี ส่วนร่วมฯ	16	24	-	1	1	-
17. คณะกมธ. การยุติธรรมและการตำรวจ	11	7	-	-	-	-
18. คณะกมธ. การแรงงานและสวัสดิการ สังคม	15	8	-	-	2	-
19. คณะกมธ. การศึกษา	17	11	-	1	1	-
20. คณะกมธ. การสาธารณสุข	13	13	-	-	3	-
21. คณะกมธ. การพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชนฯ	10	41	-	1	-	-

คณะกรรมการ	ประชุม/ ครั้ง	ประชุม คณะอนุฯ	ประชุม คณะทำงาน	สัมมนา	ศึกษาดูงาน ในประเทศ	ต่าง ประเทศ
22. คณะกมธ. กิจการองค์การตาม รัฐธรรมนูญฯ	16	-	-	-	-	-
23. คณะกมธ. สิทธิมนุษยชน สิทธิ เสรีภาพฯ	14	14	-	6	-	-
24. คณะกมธ. ตรวจสอบประวัติดีฯ	4	-	-	-	-	-
25. คณะกมธ. วิสามัญพิจารณาร่าง พระราชบัญญัติต่างๆ	93	14	2	-	3	-

ที่มา : สรุปผลงานของวุฒิสภาในรอบ 4 เดือน (มีนาคม – มิถุนายน 2551) : 49 - 54

: สำนักรายงานการประชุมและชวเลข กลุ่มงานชวเลข 1 สมุดส่งงานคณะกรรมการ เล่ม 1 : 28 – 92 (2551)

: สำนักรายงานการประชุมและชวเลข กลุ่มงานชวเลข 3 สมุดส่งงานคณะกรรมการ เล่ม 4 : 83 – 125 (2551)

: สำนักรายงานการประชุมและชวเลข กลุ่มงานชวเลข 4 สมุดส่งงานคณะกรรมการ เล่ม 7 : 145 – 195 (2551)

: สำนักรายงานการประชุมและชวเลข กลุ่มงานชวเลข 2 เอกสารบันทึกการจดประชุม
คณะกรรมการ: เดือน กรกฎาคม – สิงหาคม (2551)

สรุปผลงานของวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 (สิงหาคม 2543 – มกราคม 2544) ด้านการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	สรุปผลงานของวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญ 2550 (14 มีนาคม – สิงหาคม 2551) ด้านการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
<p>1. การเลือกกรรมการการเลือกตั้ง - ครั้ง</p> <p>2. การเลือกผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา - ครั้ง</p> <p>3. การเลือกคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ 1 ครั้ง</p> <p>4. การเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ 1 ครั้ง</p> <p>5. การเลือกคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ - ครั้ง</p> <p>6. การเลือกกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน - ครั้ง</p> <p>7. การให้ความเห็นชอบผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน - ครั้ง</p> <p>8. การเลือกกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิ 1 ครั้ง</p> <p>9. การเลือกกรรมการตุลาการศาลปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ - ครั้ง</p> <p>10. การให้ความเห็นชอบตุลาการศาลปกครองสูงสุด - ครั้ง</p> <p>11. การให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่ง เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. - ครั้ง</p> <p>12. การเลือกกรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิ - ครั้ง</p> <p>13. การเลือกกรรมการกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ - ครั้ง</p>	<p>1. การให้ความเห็นชอบกรรมการการเลือกตั้ง - ครั้ง</p> <p>2. การให้ความเห็นชอบผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา 1 ครั้ง</p> <p>3. การให้ความเห็นชอบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ - ครั้ง</p> <p>4. การให้ความเห็นชอบตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ 1 ครั้ง</p> <p>5. การเลือกประธานและกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ 1 ครั้ง</p> <p>6. การให้ความเห็นชอบกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน - ครั้ง</p> <p>7. การให้ความเห็นชอบผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน - ครั้ง</p> <p>8. การเลือกกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิ 1 ครั้ง</p> <p>9. การเลือกกรรมการตุลาการศาลปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ - ครั้ง</p> <p>10. การให้ความเห็นชอบตุลาการศาลปกครองสูงสุด 1 ครั้ง</p> <p>11. การให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่ง เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. - ครั้ง</p> <p>12. การเลือกกรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิ - ครั้ง</p> <p>13. การเลือกกรรมการกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ - ครั้ง</p>

สรุปผลงานของวุฒิสภายุติได้รัฐธรรมนูญ 2540 (สิงหาคม 2543 – มกราคม 2544) ด้านการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	สรุปผลงานของวุฒิสภายุติได้รัฐธรรมนูญ 2550 (14 มีนาคม – สิงหาคม 2551) ด้านการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
<p>14. เลือกกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ - ครั้ง</p> <p>15. การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง ตามมาตรา 303</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส.ส. ยื่นคำร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งตามมาตรา 304 - เรื่อง - ประชาชน 50,000 คน เข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งตามมาตรา 304 <p>3 เรื่อง (ดำเนินการส่งให้ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด 1 เรื่อง</p> <p>รับคำร้องและจำหน่าย 2 เรื่อง เนื่องจากผู้ร้องรวบรวมรายชื่อ ไม่ครบ 50,000 ชื่อ)</p> <p>ที่มา : สรุปผลงาน 6 ปีของวุฒิสภา (พ.ศ. 2543 - 2549) เล่ม 3 : 25,28-29,58-59,89-90,97-120,227,337</p>	<p>14. เลือกกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ - ครั้ง</p> <p>15. การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งตามมาตรา 270</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส.ส. ยื่นคำร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งตามมาตรา 271 2 เรื่อง - ประชาชน ไม่น้อยกว่า 20,000 คน เข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งตามมาตรา 271 <p>4 เรื่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความเป็นรมต. ถิ่นสุกลง <p>4 เรื่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส.ส. หรือประชาชน ไม่น้อยกว่า 20,000 คน เข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติให้กรรมการ ป.ป.ช. พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 248 <p>1 เรื่อง</p> <p>ที่มา : สรุปผลงานของวุฒิสภาในรอบ 4 เดือน (มีนาคม – มิถุนายน 2551) : 39 - 43, 45 - 46 : สำนักกำกับและตรวจสอบ สारบงานกลุ่มงานถอดถอนและตรวจสอบ : สำนักกำกับและตรวจสอบ สारบงานกลุ่มงานสรรหาและแต่งตั้ง</p>

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องหรือมีผลงานอันเป็นที่ประจักษ์เกี่ยวกับวุฒิสภาในประเทศไทย หรือเกี่ยวข้องกับการจัดทำรัฐธรรมนูญ ทั้งสองฉบับ เกี่ยวกับที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และประสิทธิภาพ ของวุฒิสภา

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านที่มาจากสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550

2.1.1 ความเห็นเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 ดังนี้

นายจิโรจน์ โชติพันธุ์ กล่าวว่า ที่มาของ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญ 2540 ถูกต้องตามหลักประชาธิปไตยที่เป็นตัวแทนของปวงชน เพราะประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งเข้ามา ส่วนที่มาของ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญ 2550 ว่าตามหลักการแล้วไม่ค่อยถูกต้องนัก เพราะมีทั้งฝ่ายที่คัดสรรเอาคนที่มีความรู้ความสามารถเข้ามา และส่วนหนึ่งเป็นฝ่ายที่ประชาชนเลือกตั้งเข้ามา แต่คิดว่าถึงอย่างไรก็เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพราะการเลือกตั้ง ส.ว. ในตอนหลังปี 2549 โดยมากได้แต่วงวานวานเครือของ ส.ว. จึงทำให้คนเรียกกันว่า สภาคู่เป็นสภาผีเมีย แต่ต่อไปประชาชนเข้าใจระบบการเลือกตั้งดีขึ้น ก็ควรจะให้ ส.ว. ทั้งหมดมาจากการเลือกตั้งเหมือนเดิม

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ กล่าวว่า ทิศทางการได้มาซึ่ง ส.ว. ของประเทศไทยควรจะก้าวไปข้างหน้าดังเช่นรัฐธรรมนูญ 2540 ตั้งความหวังไว้กับ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งจำนวน 200 คน เพราะอำนาจหน้าที่ของ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 - 2550 เพิ่มมากขึ้น นอกเหนือไปจากการทำหน้าที่กลั่นกรองกฎหมาย อำนาจบางอย่างมาซึ่งขาดตัดสินสถานภาพของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูงได้ในทันทีด้วยการลงมติและโดยเฉพาะรัฐธรรมนูญ 2550 กำหนดให้ ส.ว. สามารถเสนอกฎหมายได้ด้วย ดังนั้น การเลือกตั้ง ส.ว. โดยตรงจากประชาชนจะทำให้ ส.ว. มีความชอบธรรมในอำนาจหน้าที่ที่สำคัญเหล่านี้ แต่ถ้าหากจะให้ ส.ว. มาจากการแต่งตั้งคงเช่น ในอดีตก็ควรจะต้องลดบทบาทของ ส.ว. ลงให้เหลือเพียงกลั่นกรองกฎหมายและงานด้านพิธีการเท่านั้น

สำหรับกรณีของที่มาที่แตกต่างกันระหว่าง ส.ว. เลือกตั้งกับ ส.ว. สรรหาตามรัฐธรรมนูญ 2540 และ 2550 นั้น ด้วยจุดประสงค์ของผู้ร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อแก้ไขปัญหาการเลือกตั้งของประเทศตามระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่ไม่ได้ผลนั้น หากจะยังคงให้มี ส.ว. ที่มาจากการสรรหาอีกต่อไป ก็ควรเปลี่ยนระบบการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา 7 คนมาเป็น

การสรรหาโดยหมู่คนที่มีจำนวนมากขึ้นในลักษณะของเวทีแสดงความคิดเห็น (Forum) หรือในรูปแบบของสภาที่ 3 (ลักษณะคล้ายสมัชชา) หรือสภาประชาชนที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนจำนวนตามที่กำหนดเพื่อเป็นองค์กรสรรหา ส.ว. อีกที่หนึ่งก็ได้

พลตรี มนูญกฤต รูปขจร กล่าวว่า รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และมีความเชื่อมโยงกับประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย แต่การเลือกตั้งในลักษณะนี้อาจมีการกระจุกตัวในบางกลุ่ม ไม่มีความหลากหลายในอาชีพ รวมทั้งอาจมีความผูกพันกับนักการเมืองในพื้นที่ เช่น ส.ส. ซึ่งจะทำให้การกลั่นกรองกฎหมายขาดประสิทธิภาพ

ส่วนรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 สมาชิกวุฒิสภามาจากระบบผสม ซึ่งมาจากการสรรหาและการเลือกตั้ง วิธีการสรรหาทำให้ได้สมาชิกที่มีความรู้ ความสามารถหลากหลายอาชีพ และเป็นกลางทางการเมือง แต่ก็ไม่ได้มาจากประชาชน ทำให้ขาดการเชื่อมโยง ชนชั้นล่างมีโอกาสเป็น ส.ว. ได้น้อย และอาจเกิดปัญหาในการทำหน้าที่ร่วมกัน หรือแตกแยกแบ่งฝักแบ่งฝ่ายระหว่าง ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งและ ส.ว. ที่มาจากการสรรหา

นายสหัส พินทุเสนีย์ กล่าวว่า เห็นด้วยกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภามาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด ตามเกณฑ์จำนวนประชากรที่กำหนดไว้ และไม่เห็นด้วยกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภามาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ซึ่งกำหนดให้มีสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา 74 คน และมาจากการเลือกตั้งจังหวัดละ 1 คน รวม 76 คน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ กล่าวว่า ที่มาของ ส.ว. ปี 2540 มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน จำนวน 200 คน โดยใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง จำนวนสมาชิกมาจากสัดส่วนของประชากร 300,000 คน ต่อ ส.ว. 1 คน

ที่มาของ ส.ว. ปี 2550 มาจาก 2 ทางด้วยกัน คือจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน จังหวัดละ 1 คน รวม 76 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้มีความเชื่อมโยงกับประชาชน และอีกทางหนึ่งมาจากการสรรหา 74 คน โดยคณะกรรมการสรรหา 7 คน ซึ่งประกอบด้วย ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษาในศาลฎีกา และตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เหตุผลที่กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาน้อยกว่า เนื่องจากทำให้ความสำคัญกับประชาชนมากกว่า

นายบรรชา พงศ์อายุกุล กล่าวว่า รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งทั้งหมด จำนวน 200 คน ซึ่งเป็นไปตามหลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง จังหวัดละ 1 คน รวม 76 คน และมาจากการสรรหา จำนวน 74 คน รวม 150 คน โดยระบบของการสรรหาคิดว่าเหมาะสม แต่เมื่อสรรหามาแล้วจะเห็นได้ว่าได้ตัวแทนที่เข้ามาเป็นกลุ่ม ๆ ยังไม่กระจายหลากหลายอาชีพอย่างที่ควรจะเป็น ในเรื่องนี้จึงเห็นควรให้มีตัวแทนจากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ หรือประชาชนจากภาควิชาชีพที่หลากหลายมากกว่าปัจจุบัน เช่น ตัวแทนจากอาชีพชาวนา ชาวไร่ ผู้ใช้แรงงาน ฯลฯ ได้มีโอกาสเข้ามาเป็นตัวแทนด้วย

นายนิคม ไวยรัชพานิช กล่าวว่า วุฒิสภาหรือสภาสูงตามรัฐธรรมนูญของประเทศไทยเรา 76 ปี มีน้อยครั้งที่จะกำหนดให้มีสภาเดียว คือมีสองสภาเป็นส่วนใหญ่ สมัยก่อนเป็นสภาที่ปรึกษา เมื่อ ส.ส. มีความรู้มากขึ้น เราก็เปลี่ยนวุฒิสภามาเป็นสภาตรวจสอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางรัฐบาล ผมเห็นด้วยที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีวุฒิสภา ไม่ว่าจะฉบับไหนก็แล้วแต่ รวมทั้งปี 2540 และ 2550 สำหรับที่มา ถ้าประชาชนเข้าใจ และรู้วิธีการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามปี 2540 เพียงแต่ว่าการกำหนดเงื่อนไขปัจจัยต่าง ๆ ไม่ได้เอื้อประโยชน์ต่อการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามที่เรารต้องการ เมื่อเจอปัญหาว่าเราไม่กำหนดเงื่อนไขอะไรเลย เพียงแต่ว่ามีคุณสมบัติอายุ 40 ปีขึ้นไป สัญชาติไทย ฯลฯ ก็เลยทำให้มีการใช้ช่องว่างในการส่งญาติ พี่น้อง สามี ภรรยา ส่งพ่อ แม่ตัวเองลงความมีชื่อเสียงในพื้นที่อยู่แล้ว เราเลยได้สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากครอบครัวเดียวกัน ก็เลยเป็นปัญหาไม่สามารถจะทำหน้าที่เป็นสภาตรวจสอบ เป็นสภาที่ปรึกษาได้ ก็เป็นจุดอ่อนที่เป็นต้นเหตุทำให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญในปี 2550 และกำหนดเงื่อนไขไว้เยอะมาก 4-5 ข้อด้วยกัน เช่น จะต้องไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ไม่เป็นนุภาพาริ คู่สมรส มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 5 ปี ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับก็ได้กำหนดที่มาของ ส.ว. ที่เหมาะสมตามสถานการณ์หรือสภาพปัญหาทางการเมืองในขณะนั้น

นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์ กล่าวว่า ปี 2540 ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งมีความสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยที่ให้ประชาชนเป็นคนกำหนด แต่จะมีจุดค้อยอยู่บ้างตรงที่ได้ ส.ว. มีความสัมพันธ์กับ ส.ส. ในพื้นที่ เหตุเพราะไม่ได้กำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมปี 2550 ที่มาจากการสรรหาไม่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย และไม่สามารถอธิบายถึงความจำเป็นธรรมในการสรรหาได้

นายประสิทธิ์ โภษะสุน กล่าวว่า รัฐธรรมนูญ 2550 กำหนดให้ ส.ว. มาจากการเลือกตั้งจังหวัดละ 1 คน ผมไม่เห็นด้วย ตัวอย่างเช่น กรุงเทพมหานคร มีประชากรจำนวนมาก

นับล้านคน กับจังหวัดระนองซึ่งเป็นจังหวัดเล็กประชาน้อย เมื่อเปรียบเทียบในเรื่องของสัดส่วนจำนวน ส.ว. ไม่ควรจะเท่ากัน อย่างน้อยรัฐธรรมนูญน่าจะกำหนดให้มีจำนวน 200 คน ส่วนที่มาจากให้มาจากการสรรหาด้วยก็ได้ แต่การสรรหา 74 คน กับกาเลือกตั้งจังหวัดละ 1 คน รวม 76 คน คิดว่าสัดส่วนยังไม่เหมาะสม การกำหนดให้ ส.ว. มีที่มาจาก 2 ทางตามรัฐธรรมนูญ 2550 คิดว่าเป็นการทดลอง

นายจรัล จิยังรุ่งเรือง กล่าวว่า ที่มาของสมาชิกวุฒิสภาที่แตกต่างกันทำให้การทำงานของสมาชิกวุฒิสภาขาดความเป็นเอกภาพ เพราะในความรู้สึกรยังแบ่งว่ากลุ่มนั้นมาจากการเลือกตั้ง กลุ่มนี้มาจากการแต่งตั้ง

สมาชิกวุฒิสภาควรจะมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง เพราะจะสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เช่น การถอดถอนและแต่งตั้งคณะกรรมการในองค์กรอิสระ ดังนั้นจึงไม่เห็นด้วยที่จะกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการสรรหาตามรัฐธรรมนูญ 2550

นายประสาร มฤคพิทักษ์ กล่าวว่า ที่มาของ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญ 2540 มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญ 2550 74 คนมาจากการสรรหา เป็นผลมาจากการเลือกตั้งเกิดสภาพของพรรคการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง มีฐานเสียงของพรรคการเมือง ก็มีปัญหว่า ทำอย่างไรไม่ให้มีการซื้อเสียงเข้ามาสู่สภา เมื่อซื้อเสียงเข้ามา ในที่สุดก็กลายเป็น ส.ว. ที่สังกัดแน่นอน เราได้ยินคำว่า สภาทาส สภาหัวเมีย แทนที่จะเป็นเกียรติต่อบ้านเมืองในการทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งควรเป็นอิสระอย่างสิ้นเชิงจากความเป็นฝักเป็นฝ่ายของพรรคการเมือง ก็กลายเป็นฐานของพรรคการเมืองไป เพราะฉะนั้น สสร. ปี 2550 ที่เขาร่างออกมา เขาก็เลยคิดว่าถ้าเรายอมรับให้มีองค์กรต่าง ๆ ภาครัฐ ภาคเอกชน วิชาชีพ วิชาการ และภาคอื่น ๆ เข้ามา แล้วก็มอบให้กับบุคคลที่เป็นที่ยอมรับของสังคม เช่น ประธาน ปปช. ประธาน สตง. ประธานศาลฎีกา ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน 7 คนด้วยกัน ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วก็วางใจได้ในความน่าเชื่อถือ ช่วยทำให้การตัดสินใจ จะให้ใคร ไม่ให้ใคร ได้รับการสรรหาเป็น ส.ว. ก็น่าจะเป็นวิธีการที่ดี เท่ากับเป็นการทดลองใช้ก็ได้ ให้มี ส.ว. สรรหา 74 คน เลือกตั้ง 76 คน เพราะฉะนั้นวิธีการเช่นนี้ก็น่าจะเป็นการทดลองอย่างหนึ่ง ซึ่งคิดว่าจะเป็นอย่างไร เพราะว่าในเมื่อการเลือกตั้งยังไม่สามารถทำให้พันธุงการซื้อสิทธิขายเสียงได้ ก็ลองหาวิธีอีกอย่างคือการสรรหา แต่ไม่ใช่เป็นการสรรหาแบบช่วย ๆ คือมิใช่อยู่ ๆ จะให้ใครคนใดคนหนึ่งชี้ให้คนนั้นเป็น ส.ว. คนนี้เป็น ส.ว. แต่มาจากการยอมรับร่วมกันคือผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ที่เป็นประธานหรือเป็นหัวหน้าขององค์กรต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาเมื่อสักครู่ ก็เลยออกมาเป็น ส.ว. ลูกผสมอย่างที่เรารับรู้

รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ กล่าวว่า การได้ซึ่งสมาชิกวุฒิสภามา
รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ มีข้อดี ข้อเสียแตกต่างกันไป โดยที่รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ให้ประชาชน
เลือก ส.ว. แต่ก็ทำให้ ส.ว. ต้องอิงกับฐานคะแนน ในขณะที่รัฐธรรมนูญใช้วิธีการสรรหาทำให้ได้
บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่หลากหลาย แต่ประชาชนก็ไม่ได้เป็นผู้เลือกเข้ามา

นายไพบูลย์ นิติตะวัน กล่าวว่า เห็นด้วยกับที่มาทั้งการสรรหาและการเลือกตั้ง
ของสมาชิกวุฒิสภากฎหมายได้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ไม่เห็นด้วยกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภากฎหมายได้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2540

นายถาวร ลีบุตรพงษ์ กล่าวว่า การที่ยกร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มา ก็เพื่อเป็น
การแก้ไขรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ผมคิดว่าเกิดจากปัญหาที่ว่า รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 นั้น ผู้ที่แก้ไข
หรือ ส.ส.ร. เห็นว่า ส.ว. มาจากแต่ละจังหวัดเป็นญาติพี่น้อง เป็นพวกเดียวกับนักการเมืองก็เลยมี
การแก้ไขรัฐธรรมนูญ 2550 ให้ ส.ว. มาจากสองทาง คือมาจากการเลือกตั้ง 76 คน เป็นตัวแทนของ
แต่ละจังหวัด และไม่สังกัดพรรคการเมืองใด หรือไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง และอีกทางหนึ่ง 74 คน
มาจากการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา 7 ท่านทำหน้าที่สรรหา

นายสมิทร เขาวงกต กล่าวว่า การที่รัฐธรรมนูญ 2550 กำหนดเกี่ยวกับที่มา
ของ ส.ว. แตกต่างไปจากรัฐธรรมนูญ 2540 ที่ใช้ระบบผสมระหว่างการเลือกตั้งและการสรรหา
ในส่วนที่เพิ่มระบบสรรหาเข้ามา ทำให้ได้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความหลากหลายทางวิชาชีพ และเป็นผู้ที่
มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และทำให้ ส.ว. แต่ละท่านที่มาจากการเลือกตั้ง มีฐานะเป็น
ตัวแทนของแต่ละจังหวัดโดยตรง ซึ่งต่างจากเดิมที่มีฐานะเป็นตัวแทนของเขตการเลือกตั้ง

นายประสงค์ นุรักษ์ กล่าวว่า เนื่องจากพื้นฐานด้านประชาธิปไตยของประเทศ
ไทยยังอ่อนแอมก ฉะนั้นรูปแบบของการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาในหลายรูปแบบจึงเป็นการดี เพื่อ
จะได้เลือกแนวทางการได้มาของสมาชิกวุฒิสภาในอนาคต

รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร์ เจริญสรรค์ กล่าวว่า สมาชิกวุฒิสภามา
รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน จำนวนทั้งสิ้น 200 คน โดยใช้
เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง จำนวน ส.ว. ในแต่ละจังหวัดก็ขึ้นอยู่กับสัดส่วนของจำนวนประชากร
โดยให้ประชาชนในแต่ละจังหวัดมีสิทธิในการเลือก ส.ว. ได้ 1 คนเท่านั้น ส่วน ส.ว. จาก
รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มีที่มา 2 ทางด้วยกัน ทางที่ 1 ก็คือมาจากการสรรหาโดยคณะบุคคลผู้ดำรง
ตำแหน่งระดับสูง เช่น ประธานศาลต่าง ๆ เป็นต้น จำนวนทั้งสิ้น 74 คน อีกส่วนหนึ่งมาจากการ
เลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนจังหวัดละ 1 คน 76 จังหวัด รวม 76 คน รวมทั้งสิ้น 150 คน
เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่า ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 กับ พ.ศ. 2550 ได้กำหนดให้มีที่มา

ที่แตกต่างกัน ในหลักการ ส.ว. พ.ศ. 2540 มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนทั้งหมด ขณะเดียวกันรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 แยกที่มาเป็น 2 ส่วนด้วยกัน เพราะฉะนั้นความแตกต่างดังกล่าวนี้ถ้าจะอธิบายต่อไป ผมก็เห็นว่าต้องไปดูที่มาที่ไปของการกำหนดที่มาของ ส.ว. ที่แตกต่างกันของรัฐธรรมนูญในแต่ละฉบับ รัฐธรรมนูญฯ ปี 2540 นั้นก็มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ ส.ว. มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนทั้งหมด โดยให้ ส.ว. นั้นเป็นสภาที่มีความเป็นกลางเป็นธรรมชาติ ต้องการได้บุคคลที่มีคุณสมบัติค่อนข้างสูงมาดำรงตำแหน่งตรงนี้ ด้วยเหตุนี้อำนาจหน้าที่ของ ส.ว. ก็จะมีอำนาจหน้าที่ค่อนข้างสูงเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแต่งตั้งและถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญทั้งหลาย รวมถึงการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย แต่เนื่องจากว่าวิธีการเลือกตั้งซึ่งเป็นที่มาของ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญฯ ปี 2540 กับอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้อาจจะไม่สามารถเรียกว่าสมานได้ลงตัว เนื่องจากการเลือกตั้งนี้ขึ้นอยู่กับประชาชน แล้วก็ขึ้นอยู่กับกระแสของสังคม การวินิจฉัยว่าใครเหมาะสม ไม่เหมาะสมด้วยวิธีการเลือกตั้งนี้ แน่แน่นอนที่สุดในประเทศ ซึ่งประชาชนเองยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยขาดการศึกษาในการที่จะนำไปสู่การพิจารณาหรืออย่างถูกต้องเหมาะสม แล้วขณะเดียวกันวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมประเทศด้อยพัฒนาอย่างประเทศไทยนั้นก็ยังเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าหรือเชิงอุปถัมภ์ รวมทั้งการให้อามิสสินจ้างอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ไม่อาจจะทำให้ระบบเลือกตั้งนั้นมีความบริสุทธิ์ยุติธรรมหรือถูกต้องได้ เพราะฉะนั้นเราก็เห็นได้ว่า ส.ว. ที่ได้ในสมัยที่เราจะใช้รัฐธรรมนูญฯ ปี 2540 นั้น มีปัญหาค่อนข้างมากทีเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เช่น ในกรณีที่มีข่าวว่า ส.ว. บางคนบางพวกไปรับ อามิสสินจ้าง ส.ว. บางคนบางพวกก็มีความสัมพันธ์กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จนกระทั่งถูกสื่อมวลชนตั้งฉายาว่าเป็น “สภาหัวเมีย” เป็นต้น เพราะฉะนั้นปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้จึงนำมาสู่การที่สภาร่างรัฐธรรมนูญในปี 2550 เห็นว่า การกำหนดให้ ส.ว. นี้มีที่มาทางเดียวเป็นการเลือกตั้งทั้งหมด อาจจะเป็นปัญหาต่อการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่ง จึงเห็นควรว่าน่าจะกำหนดให้มีที่มา 2 ทาง โดยทางหนึ่งก็มาจากการเลือกตั้งโดยตรง โดยการให้จังหวัดหนึ่งมี ส.ว. ได้เพียง 1 คน โดยความเชื่อมั่นว่าจะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของระบอบประชาธิปไตยในทางหนึ่ง ขณะเดียวกันการใช้เขตจังหวัดทั้งจังหวัดแล้วเลือกได้เพียงคนเดียว มี ส.ว. ได้เพียงคนเดียวนั้น น่าจะพออนุমানได้ว่าการซื้อสิทธิขายเสียงก็ดี จะไม่เกิดผลเท่าที่ควร แล้วก็เชื่อว่าประชาชนจำนวนมากในแต่ละจังหวัดนั้นก็น่าจะเลือกคนที่มีความเหมาะสม ขณะเดียวกัน ส.ว. ที่มาจากการสรรหานั้น โดยการสรรหาจากคณะบุคคลที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ค่อนข้างสูง ก็พอจะอนุমানได้เช่นเดียวกันว่าน่าจะสรรหาบุคลากรที่จะมาทำหน้าที่ ส.ว. ได้อย่างถูกต้องตรงกับคุณลักษณะที่ต้องการ แต่ขณะเดียวกันวิธีการใดก็ตามก็มีจุดอ่อนมีความไม่สมบูรณ์ด้วยกันทั้งสิ้น ข้อครหาต่าง ๆ ก็อาจจะเกิดขึ้นได้ ไม่ว่า ส.ว. ที่มาจากการสรรหานั้น อาจจะ

สะท้อนความเป็นประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ แล้วก็การที่ว่าถึงแม้ผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นผู้เลือกก็ตาม ก็อาจจะใช้ระบบเส้นสายกับระบบพรรคพวกได้เช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นผมจึงกล่าวสรุปว่าที่มาของ ส.ว. ของรัฐธรรมนูญฯ ทั้ง 2 ฉบับนั้น มีความแตกต่างกันอย่างที่ได้กล่าวมาแล้ว โดยมีที่มาที่ไปโดยสรุปตามที่ได้อธิบายแล้ว สิ่งที่จะต้องรอดูต่อไปว่า ส.ว. ชุดปัจจุบันภายใต้รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 นั้นจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้สมเหตุสมผลตามอำนาจหน้าที่ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ หรือไม่ต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี รูปสุวรรณ กล่าวว่ ที่มาของ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด 200 คน โดยหลักการถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับการให้สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญกำหนด เช่น กลั่นกรองกฎหมาย แต่งตั้ง ถอดถอน ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฯ และอื่น ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด แต่ปัญหาที่ประสพก็คือ ด้าน โครงสร้างและบริบทของสังคมไทย ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งจะมีปัญหาการถูกแทรกแซงทางการเมือง รัฐธรรมนูญ 2540 ก็มีข้อบกพร่องอยู่ไม่น้อยซึ่งต้องแก้ไข

ส่วนที่มาของ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญ 2550 เป็นเรื่องที่ต้องทบทวนไปก่อน เพราะว่ามีที่มาจาก 2 ทางด้วยกันซึ่งก็ได้บอกไว้ในงานวิจัยในเรื่องของกระบวนการการได้มาซึ่ง ส.ว. ที่มาจากการสรรหาภาคต่าง ๆ ที่กรรมการสรรหาไปใส่หรือระบุไว้ไม่ค้อยตรง เช่น บางท่านเป็นนักวิชาการแต่ไปอยู่ในภาควิชาชีพ หรือภาคอื่น ๆ หรือว่ามูลนิธิบางแห่งตั้งขึ้นมาเพื่อดำเนินการเรื่องนี้โดยเฉพาะ ซึ่งกรณีอย่างนี้ไม่น่าจะใช่เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการจะได้ ส.ว. ที่มาจากการสรรหา จากกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย อย่างไรก็ตามก็ต้องทบทวนใช้ดูก่อน

2.1.2 ความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติและคุณวุฒิของ ส.ว. ที่มาจากการสรรหาตามรัฐธรรมนูญ 2550 และ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550 (76 คน)

นายจิโรจน์ โชติพันธุ์ กล่าวว่า คิดว่าคงเหมือนกับที่มาจากการเลือกตั้ง แต่คนที่คัดสรรมาต้องมีความรู้และประสบการณ์ทั้งนั้น

นายวัลลภ ตังคณานูรักษ์ กล่าวว่า เห็นด้วย แต่อาจแตกต่างกันบ้างด้านบุคลิกภาพ และคุณวุฒิ แต่ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่มิได้แตกต่างกันมากนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกรอบอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นตัวกำหนดก็ได้ กล่าวคือหากปฏิบัติหน้าที่ตามที่ รัฐธรรมนูญกำหนดไว้อย่างเคร่งครัดก็จะได้ประสิทธิภาพใกล้เคียงกัน

พลตรี มนูญกฤต รูปขจร กล่าวว่า ด้านคุณสมบัติและคุณวุฒิ อาจจะไม่แตกต่างกัน เพราะ ส.ว. ที่มาจากการสรรหาได้ผ่านการคัดเลือกมาอย่างดีแล้ว อนึ่ง การทำหน้าที่

ของ ส.ว. มิได้ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติและคุณวุฒิ หรือ มิได้ขึ้นอยู่กับกาเลือกตั้งหรือการสรรหา แต่ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลเป็นสำคัญ

นายสหัส พินทุเสนีย์ กล่าวว่า ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้มี ส.ว. ที่มาจากการสรรหา สำหรับคุณสมบัติและคุณวุฒิของ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้ง ควรยกเลิกข้อที่กำหนดห้ามมิให้ ส.ว. ดำรงตำแหน่งเกินหนึ่งวาระติดต่อกัน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ กล่าวว่า โดยหลักการของการกำหนดคุณสมบัติ คุณวุฒิของ ส.ว. ความจริงแล้วจะไม่แตกต่างกันมากนัก คืออายุ 40 ปีขึ้นไป จบปริญญาตรี ที่แตกต่างออกไป คือปี 2550 กำหนดห้ามผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นบุพการี คู่สมรส บุตรของ ส.ส. พวกนี้ห้ามลง ซึ่งเป็นการกำหนดคุณสมบัติที่แก้ไขปัญหาในยุคก่อนที่ว่าสภาไม่อิสระ เพราะความเป็นเครือญาติ จึงได้กำหนดคุณสมบัติเหล่านี้ไว้ ซึ่งก็คิดว่ามีความเหมาะสมกับสถานการณ์บ้านเมืองของไทยเรา ในเวลานั้น ๆ

นายบรรชา พงศ์อายุกุล กล่าวว่า เห็นด้วยตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ทั้งสองฉบับ

นายนิคม ไวยรัชพานิช กล่าวว่า ในเรื่องคุณสมบัติของปี 2550 เห็นด้วยในสภาพการณ์ทางการเมืองในขณะนี้ ซึ่งสังเกตได้ว่า รัฐธรรมนูญทุก ๆ ฉบับที่ออกมา ก็จะพยายามแก้ไขปัญหามองการเมือง ณ เวลานั้น ๆ เมื่อแก้ไขคุณสมบัติอย่างนี้แล้ว เกรงว่าจะได้คนที่เป็ญาคิดคนที่สังกัดพรรคการเมืองเข้ามาอีก ก็จะทำให้สภาที่สองไม่สามารถกันอำนาจกันได้อีก ก็เลยกำหนดวิธีการสรรหาขึ้นมา ซึ่งหลาย ๆ ประเทศก็มีการสรรหาเช่นนี้ และขณะนี้ก็พิสูจน์แล้วว่าสิ่งที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้แบบนี้ ทำให้หน้าตาของวุฒิสภามีความหลากหลายทางวิชาชีพและมีความเป็นกลางมากขึ้น มีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น

นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์ กล่าวว่า เห็นด้วยกับคุณสมบัติและคุณวุฒิของรัฐธรรมนูญปี 2550 (ส.ว. ต้องไม่เป็นสมาชิกพรรคมาไม่น้อยกว่า 5 ปี)

นายประสิทธิ์ โภษะสุน กล่าวว่า สำหรับการกำหนดคุณสมบัติและคุณวุฒิของ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญทั้ง 2 ฉบับแทบไม่มีความแตกต่างกัน แม้กระทั่งวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง 76 คนก็เป็นผู้ที่มีความรู้ ปริญญาโท ปริญญาเอก ในขณะที่ ส.ส. ถือเอาประสบการณ์เป็นสำคัญ แต่ไม่เน้นคุณวุฒิและวัยวุฒิ

นายประสาร มฤคพิทักษ์ กล่าวว่า ผมคิดว่าคุณวุฒิเป็นเรื่องที่ประชาชนจะตัดสินเราคงไม่มาตัดสินตัวเอง ถ้าเราประเมินตัวเราเองก็คงจะมีอคติ อคติมี 2 อย่าง หนึ่งคือ เข้าข้างตัวเองมากไป สองถ่อมตัวเองมากเกินไป เพราะฉะนั้นการที่จะทำหน้าที่ได้ดีแค่ไหน เพียงใด ต้องเป็นหน้าที่ที่ประชาชนจะทำหน้าที่ประเมิน ส.ว. ว่าเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นขอไม่ประเมินตัวเอง

คุณสมบัติก็เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ อย่างน้อยก็จบปริญญาตรี การกำหนดไม่เป็น
บุพการี คู่สมรสของ ส.ส. ฯลฯ ทำให้พ้นจากวงจรการเป็นเครือญาติ แต่ก็มีปัญหาว่า ไม่ใช่บุพการี
แต่เป็นพี่น้องกันก็ยังได้ แต่ก็ยังมีคนที่เป็นที่ เป็นน้องเข้ามาอยู่ น้องเป็น ส.ส. พี่เป็น ส.ว. ก็ยังมีอยู่
แต่ก็เป็นส่วนน้อย ก็เห็นด้วยที่รัฐธรรมนูญกำหนดเช่นนั้น

รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ กล่าวว่า เห็นด้วย เพราะเป็นส่วนผสมของ
ตัวแทนจากจังหวัดต่าง ๆ ที่รู้สภาพปัญหาในจังหวัดของตนกับบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในสาขา
อาชีพต่าง ๆ

นายไพบูลย์ นิติตะวัน กล่าวว่า เห็นด้วยกับการกำหนดคุณสมบัติและคุณวุฒิของ
ส.ว. ที่มาจากการสรรหาตามรัฐธรรมนูญ 2550 (76 คน)

นายถาวร สนิตพงษ์ กล่าวว่า คุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี อายุ 40 ปีขึ้นไป
และการสรรหาที่มีการแบ่งเป็นภาคต่าง ๆ ภาคเอกชน ภาคราชการ ภาควิชาชีพ และภาคต่าง ๆ
จากกลุ่มต่าง ๆ ก็มาจัดกันอีกที คิดว่ารัฐธรรมนูญกำหนดเช่นนี้ ต้องการให้มาจากสายอาชีพต่าง ๆ
ด้วย ก็ได้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ เข้ามาทำหน้าที่

นายสมัคร เขวพานันท์ กล่าวว่า เห็นด้วย มีความเหมาะสมแล้ว และในส่วน
ของรัฐธรรมนูญ 2550 การกำหนดคุณสมบัติเพิ่มขึ้นนั้น ทำให้ ส.ว. เป็นกลางทางการเมืองมากขึ้น
และได้ผู้ทรงคุณวุฒิที่หลากหลายขึ้น

นายประสงค์ นุรักษ์ กล่าวว่า ในระยะนี้ เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง

รองศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ กล่าวว่า คุณสมบัติตามที่กำหนดไว้
ในรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 กับพ.ศ. 2540 ผมเข้าใจว่าไม่ได้มีสาระสำคัญที่แตกต่างกันมาก เพียงแต่
ว่าการสรรหา ส.ว. ที่มาจากการสรรหา เกณฑ์ในการพิจารณาจะมีเกณฑ์พิเศษก็ขึ้นอยู่กับ
คณะกรรมการที่สรรหาว่าจะได้มีการกำหนดอะไรเป็นพิเศษหรือไม่ ซึ่งตรงนี้ ได้กล่าวไปแล้วว่า
การสรรหา ส.ว. ที่มาจากการสรรหานั้นบางครั้งก็ตอบคำถามไม่ได้แน่ครับ เพราะว่าบุคคลในกลุ่ม
เดียวกันนี้ คือเขาแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ บุคคลในกลุ่มเดียวกัน ทำไมคนนี้ถึงได้ อีกคนทำไมถึงไม่ได้
ทั้ง ๆ ที่ถ้าดูโดยทั่วไปแล้วเราอาจจะพบว่า มีบุคคลที่มีชื่อเสียง มีเกียรติคุณ มีผลงาน มีตำแหน่ง
หน้าที่ค่อนข้างสูงในอดีตจำนวนมากที่ไม่ได้รับการพิจารณา อย่างนี้เป็นต้น ผมถึงได้บอกไว้ว่ามี
จุดอ่อนทุกวิธี ไม่ว่าจะป็นวิธีเลือกตั้งก็ดี หรือวิธีสรรหากันก็ดี วิธีการสรรหากันมีจุดอ่อนเพราะว่าขึ้นอยู่กับ
กับว่าเป็นที่รู้จักของผู้สรรหาหรือไม่ มีความใกล้ชิดกับผู้สรรหาหรือไม่ เพราะฉะนั้นความลำเอียง
ในใจนี้ ต่อให้เป็นเทวดาก็แก้ไม่ได้ เพราะว่าความลำเอียงในใจเกิดขึ้น ได้เสมอ ตราบใดที่มนุษย์ก็ยัง
เป็นมนุษย์อยู่ ต่อให้ดำรงตำแหน่งสูงส่งประการใด ความลำเอียง ความใกล้ชิดนี้ ย่อมมีเหนือกว่า
คุณสมบัติอื่น ๆ อยู่แล้วโดยปริยาย ซึ่งตรงนี้คือสิ่งที่อาจจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม ถูกไหมครับ

แต่ตรงนี้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติ แต่เกี่ยวข้องกับวิธีการสรรหามากกว่า เพราะฉะนั้นเมื่อถามว่าคุณสมบัติแตกต่างกันใหม่โดยนัยสำคัญเมื่อไม่แตกต่างกันสำหรับรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 กับ พ.ศ. 2550 ก็คิดว่าประเด็นเรื่องคุณสมบัติอาจจะไม่มีนัยที่จะอธิบายความระหว่างรัฐธรรมนูญฯ 2 ฉบับ ถ้าจะอภิปรายเฉพาะกรณีของคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องของ ส.ว. ที่มาจากการสรรหา ผมก็เสนอแนะเพิ่มเติมว่ากรณีของ ส.ว. สรรหานั้นน่าจะรับ เนื่องจากว่าเป็นไปด้วยวิธีการ ซึ่งไม่ใช่มาจากการเลือกตั้ง การสรรหาจึงอาจจะเกิดข้อครหาหรือปัญหาต่าง ๆ ขึ้นได้ง่าย ถ้าเป็นไปได้รัฐธรรมนูญฯ ก็น่าจะมีกฎหมายลูกต่าง ๆ ก็ดีนั่น ก็อาจจะกำหนดคุณสมบัติย่อยเพิ่มเติมให้เกิดความชัดเจนและมีลักษณะเชิงประจักษ์ เชิงประจักษ์ หมายถึงว่า สามารถจะตอบคำถามได้อย่างแจ่มชัดว่าทำไมคนนี้ได้ อีกคนทำไมถึงไม่ได้ เพราะฉะนั้นในการกำหนดคุณสมบัติโดยละเอียด การให้คะแนนโดยละเอียดอาจจะช่วยทำให้ความลำเอียงลดน้อยลงไป การใช้เส้นสายลดน้อยลงไป การใช้ความรู้สึกมักคุ้นเป็นการส่วนตัว ความใกล้ชิดลดน้อยลงไป ตรงนี้จะทำได้มากน้อยประการใดนั้นผมว่าอาจจะต้องขึ้นอยู่กับกรอบของกฎหมายประการหนึ่ง หรือกรอบของเชิงประเพณีปฏิบัติอีกทางหนึ่ง ถ้าเป็นในบ้านเมืองอื่นเขาที่มีประชาธิปไตยที่เจริญเติบโตมาแล้ว เขาก็อาจจะใช้ขนบธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติได้ แต่บ้านเราเป็นพวกศรีธนญชัยเสียเยอะ เพราะฉะนั้นถ้าหากเมื่อใด ยังไม่มีกฎหมายกำหนดกฎเกณฑ์อะไรที่ชัดเจนก็มักจะมีการไม่พึงปฏิบัติในสิ่งที่จะก่อให้เกิดผลดีและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากนักผมเพียงแค่ให้ข้อเสนอแนะหรือข้อสังเกตไว้เท่านั้นนะครับ

รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี รูปสุวรรณ กล่าวว่ ด้านคุณสมบัติและคุณวุฒิ ประเด็นก็เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ไม่มีนัยที่จะต้องอธิบายความมากนัก สำหรับการกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับ การห้ามผู้สมัครเป็นบุพการี คู่สมรสของส.ส.หรือนักการเมืองฯ นั้น การเขียนห้ามผมว่าไม่ค่อยดี ไม่ควรห้าม เพราะใครก็ตามหากเข้ามาและทำความดี ทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติก็น่าจะเปิดโอกาส

2.2 ความเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550

2.2.1 การกำหนดจำนวนสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550 เกี่ยวกับเกณฑ์การคำนวณจำนวนสมาชิกวุฒิสภา ที่แต่ละจังหวัดพึงมีจากจำนวนราษฎรในแต่ละจังหวัดตามมาตรา 102 วรรคสองของรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 กับ การให้จังหวัดแต่ละจังหวัดมี ส.ว. ได้จังหวัดละ 1 คนตามมาตรา 112 ของรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550

นายจิโรจน์ โชติพันธุ์ กล่าวว่ หลักเกณฑ์ที่ให้ ส.ว. เลือกตั้งจังหวัดละ 1 คนนั้นเข้าใจว่าไม่ถูกต้อง เพราะจังหวัดใหญ่เสียเปรียบมาก แต่คงทำด้วยความจำเป็นเหมือนเหตุผล

ที่กล่าวมาแล้ว แต่ต่อไปก็ควรจะให้จำนวน ส.ว. เป็นไปตามสัดส่วนของจังหวัดเล็ก จังหวัดใหญ่ เหมือนเดิม เมื่อการพัฒนาทางการเมือง ประชาชนเข้าใจดีขึ้น

นายวัลลภ ตังคณานูรักษ์ กล่าวว่า การคำนวณสัดส่วนของ ส.ว. ที่จะพึงมี ตามจำนวนของราษฎรในแต่ละจังหวัดนั้น ทำให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในจำนวน สิทธิการออกเสียงลงคะแนนของประชาชนแต่ละคน คือทุกคนมี 1 คะแนนเสียงเท่าเทียมกันหมด เช่น ประชาชน 150,000 คน/คะแนนเสียง เลือก ส.ว. ได้ 1 คน ถ้า 3 แสนเสียงก็ได้ ส.ว. 2 คน เป็นต้น แต่ถ้าหากให้มี ส.ว. ได้จังหวัดละ 1 คน จะเกิดความไม่เท่าเทียมและไม่เสมอภาคในสิทธิ การออกเสียงลงคะแนน เช่น จังหวัดเล็ก ๆ มีประชากร 150,000 คน ก็จะมี ส.ว. ได้ 1 คนเท่ากับที่ กรุงเทพมหานครมีประชากรอยู่นับล้าน ๆ คน/คะแนนเสียง นั้นเท่ากับว่า ประชากร 150,000 คน/ คะแนนเสียงในจังหวัดเล็กมีค่าหรือมีน้ำหนักคะแนนเสียงมากกว่าคนไทยในกรุงเทพฯ ล้าน ๆ คน จึงเกิดความไม่เสมอภาคขึ้น และความเสมอภาคเป็นสำคัญอย่างยิ่งของการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยหรืออีกนัยหนึ่งประชาธิปไตยที่ไม่มีความเสมอภาคจะไม่ใช่ประชาธิปไตย ที่แท้จริง

พลตรี มนูญกฤต รูปขจร กล่าวว่า ตามรัฐธรรมนูญ 2540 การคำนวณใช้เกณฑ์ตามจำนวนราษฎร ทำให้ได้จำนวนที่มีความเหมาะสมกับขนาดพื้นที่

ส่วนรัฐธรรมนูญ 2550 กำหนดให้ ส.ว. มีจำนวนน้อยลงกว่าเดิมทำให้ประหยัดงบประมาณในการเลือกตั้ง แต่การให้แต่ละจังหวัดมี ส.ว. ได้เพียงหนึ่งคนเท่านั้น จึงมีความไม่เหมาะสม และเกิดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างประชาชนในแต่ละจังหวัด เพราะขนาดพื้นที่ไม่เท่ากัน เช่น ขนาดพื้นที่ของกรุงเทพมหานครกับจังหวัดระนอง แต่มีสมาชิกได้เท่ากัน ซึ่งน่าจะเป็นการไม่ถูกต้องนัก

นายสหัส พินทุเสนีย์ กล่าวว่า เห็นด้วยกับเกณฑ์การคำนวณสมาชิกวุฒิสภา ที่แต่ละจังหวัดพึงมีตามรัฐธรรมนูญ 2540 ไม่เห็นด้วยกับการให้จังหวัดแต่ละจังหวัดมี ส.ว. ได้ จังหวัดละ 1 ตามรัฐธรรมนูญ 2540

นายเสรี สุวรรณภานนท์ กล่าวว่า โครงสร้าง 76 คน จังหวัดละ 1 คน ตาม ว่าเคยมีตัวแทนแบบนี้ใหม่ ก็เคยมี ตอน ส.ส.ร. ปี 2539 – 2540 ส.ส.ร. จังหวัดละ 1 คน รวม 76 คน นักวิชาการ 23 คน รวม 99 คน ตามว่าเป็นตัวแทนของจังหวัดละคนเป็นไปได้อีกใหม่ ก็เคยมีมาแล้ว เพียงแต่ว่าก็อาจจะมีข้อห้วงคึงกันว่าสัดส่วนตัวแทนของประชาชนไม่เท่ากันของจังหวัดใหญ่ จังหวัดเล็ก ก็เป็นแนวคิดความเหมาะสมของแต่ละช่วงเวลาที่สามารถกำหนดได้ตลอด แต่ถ้าให้ความสำคัญไปที่การเลือกตั้ง ก็ต้องมีสัดส่วนจากประชาชนเป็นหลัก แต่ตอนนี้ปัญหาที่มาจาก การเลือกตั้งก็คือ คนที่มาจาก การเลือกตั้งขาดอิสระและถูกแทรกแซง เขาก็เลยเปลี่ยนที่มาว่ามาจาก การ

เลือกตั้งเป็น 76 คน จังหวัดละคนให้มีความเชื่อมโยงกับประชาชน ส่วนคุณสมบัติอื่นก็เป็นไปตามที่กำหนด อย่างเช่น มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ผู้มีประสบการณ์ด้านต่าง ๆ เป็นตัวแทนจากประชาชนในกลุ่มคนหลายสาขาอาชีพก็สามารถเข้ามาได้ เพราะฉะนั้นของเราก็ได้มีการกำหนดที่มาหลายลักษณะ ก็เป็นเรื่องของการลองผิดลองถูก เปรียบเทียบว่าอะไรดีกว่ากัน อะไรน่าจะเหมาะสมกับบ้านเมืองไทยเรา ก็เป็นเรื่องแสดงผลงานและเปรียบเทียบกันในอนาคต แต่ตอนนี้ยังตอบไม่ได้ว่าสรรหาดีหรือเลือกตั้งดี หรือแบ่งกัน 74 : 76 คนเหมาะสมไหม หรือจะกลับไปเลือกตั้งอย่างเดิมอีก ตอนนี้เหมือนกับลองผิดลองถูกก็คงต้องพิจารณากันอีกทีว่าความสำคัญอยู่ตรงไหน ถ้าความสำคัญบอกว่าต้องการให้ประชาชนเป็นหลักอาจจะต้องกลับไปเลือกตั้งใหม่ทั้งหมด ก็ต้องพิจารณา

นายบรรชา พงศ์อายุกุล กล่าวว่า เห็นควรกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณจำนวนสมาชิกวุฒิสภาอย่างใดอย่างหนึ่งให้ชัดเจน ไม่ใช่กว้างรัฐธรรมนูญหนึ่งก็เปลี่ยนเกณฑ์ที่หนึ่ง ซึ่งก็เห็นด้วยตามเกณฑ์สัดส่วนของประชากรในแต่ละจังหวัด เพื่อความเท่าเทียมในการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน

นายนิคม ไวยรัชพานิช กล่าวว่า เกณฑ์การคำนวณ ถ้า ส.ว. มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด ใช้เกณฑ์สัดส่วนจำนวนประชากรต่อ ส.ว. 1 คน ก็เห็นด้วยตามที่รัฐธรรมนูญ ปี 2540 กำหนด ถ้าตามรัฐธรรมนูญปี 2550 ให้ ส.ว. มาจากการสรรหาด้วย ก็ต้องใช้อีกเกณฑ์หนึ่งความจริงแล้วต่อไปถ้าจะใช้ตามรัฐธรรมนูญปี 2550 ก็ควรจะคงสัดส่วนของ ส.ว. ไว้ เช่น ส.ว. สรรหากำหนดไว้ประมาณ 35 - 40 เปอร์เซนต์ หรือเท่าใดก็ได้แต่จะกำหนด ส่วน ส.ว. เลือกตั้งก็ใช้เกณฑ์จำนวนประชากร เช่น จังหวัดกรุงเทพมหานคร จะมี 2 - 3 คนก็ได้ โดยอาจจะเอาจังหวัดเล็กซึ่งมีประชากรน้อยเป็นตัวตั้ง ยกตัวอย่างจังหวัดระนอง ประชากรมี 200,000 กว่าคน ก็ให้ถือว่าเป็น 300,000 คน ให้มี ส.ว. ได้ 1 คน ส่วนจังหวัดอื่น ๆ มีประชากรเท่าไรก็คำนวณตามสัดส่วนต่อไป สูตรนี้ก็อาจจะใช้ได้ ซึ่งอาจจะเกิดความเท่าเทียมและยุติธรรมมากกว่า และอาจจะลดปัญหาที่ถกเถียงกันในปัจจุบันได้พอสมควร

นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์ กล่าวว่า เห็นด้วยกับการคำนวณจำนวนสมาชิกจากจำนวนราษฎรตามรัฐธรรมนูญปี 2540

ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้มี ส.ว. จังหวัดละ 1 คนตามรัฐธรรมนูญปี 2550

นายประสิทธิ์ โภษะธร กล่าวว่า เกณฑ์การคำนวณจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาจาก การเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ 2540 กับการกำหนดให้แต่ละจังหวัดมี ส.ว. ได้ 1 คน คิดว่าสัดส่วน การคำนวณยังไม่เหมาะสมตามเหตุผลดังที่กล่าวแล้วข้างต้นในหน้า 145

นายจรัส จึงยิ่งรุ่งเรือง กล่าวว่า การกำหนดจำนวนสมาชิกวุฒิสภา ควรกำหนดตามจำนวนประชาชนในแต่ละจังหวัด ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มาตรา 102 เพื่อให้ประชาชนแต่ละจังหวัดมีสิทธิเท่าเทียมกันในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

นายประสาร มฤคพิทักษ์ กล่าวว่า ผมไม่ติดใจเกณฑ์การคำนวณตรงนี้ เห็นว่ายุติธรรมดี แต่ก็ยังมีแง่มุมอยู่บ้างเหมือนกันว่า กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นจังหวัดใหญ่มีพลเมืองมาก แต่มีส.ว. ได้คนเดียว ขณะที่ระนองจังหวัดเล็กมี ส.ว. ได้ 1 คน หรือแม่ฮ่องสอนมีได้ 1 คน อุบลราชธานี นครราชสีมาที่มีได้แค่ 1 คน ก็ดูเหมือนว่าไม่เป็นธรรมเท่าไร แต่ผมก็ไม่ได้คิดใจอะไร ผมคิดว่าในแง่หนึ่งก็เป็นเรื่องที่ทำให้ ส.ว. คนนั้นที่ได้รับเลือกมีลักษณะเป็นตัวแทนของจังหวัดอย่างแท้จริง ส.ว. รสนา โตสิตระกูล เขาเป็นตัวแทนของคนทั้งกรุงเทพฯ ไม่ได้เป็นตัวแทนของคนบางกอกน้อย หรือมีนบุรี หรือบางแคอย่างนี้ เป็นต้น เพราะฉะนั้นแง่หนึ่งก็เป็นเรื่องที่ดี ผมคิดว่าต้องลองใช้แล้ว ดูว่าจะเป็นอย่างไร

รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ กล่าวว่า หน้าทีของ ส.ว. นั้น มิได้เป็นการดูแลประชาชนโดยตรง ซึ่งเป็นหน้าที่ของ ส.ส. ดังนั้นการกำหนดให้แต่ละจังหวัดมี ส.ว. เพียง 1 คน เพื่อทำหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญจึงเป็นการสมควร ทั้งนี้เป็นการให้ประชาชนต้องเลือกคนที่ดีที่สุด โดยการไต่ตรองที่ดี

นายไพบูลย์ นิติตะวัน กล่าวว่า เห็นด้วย

นายถาวร สีนุตพงษ์ กล่าวว่า ถ้ามองตามสัดส่วนแต่ละจังหวัด ซึ่งขนาดพื้นที่ของแต่ละจังหวัดต่างกัน ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งควรจะมีสัดส่วนตามจำนวนประชากรของประเทศ ในส่วนของการสรรหา 74 ท่าน ก็คิดว่ามีความเหมาะสมแล้ว สำหรับในส่วนของการเลือกตั้งเห็นควรให้กำหนดตามสัดส่วนของจำนวนประชากรจะได้จำนวนเท่าไรก็แล้วแต่

นายสมักร เขาวงกนันทน์ กล่าวว่า การกำหนดจำนวน ส.ว. ตามมาตรา 112 ของรัฐธรรมนูญ 2550 ทำให้ ส.ว. แต่ละท่านที่มาจากการเลือกตั้ง มีฐานะเป็นตัวแทนของแต่ละจังหวัด เกิดภาพของความเท่าเทียมกันในแง่ที่ว่า ไม่ว่าจะเป็จังหวัดที่มีจำนวนประชากรมากน้อย หรือพื้นที่แตกต่างกันเพียงใด แต่ ส.ว. แต่ละท่านที่เป็นตัวแทนของจังหวัดก็มีฐานะเท่าเทียมกัน คือ 1 เสียงในสภา ได้สมาชิกวุฒิสภาที่มีความเชื่อมโยงโดยตรงกับประชาชน และรู้ถึงปัญหาของพื้นที่เป็นอย่างดี เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ได้ตรงจุด

นายประสงค์ นุรักษ์ กล่าวว่า เห็นชอบ เพราะเป็นการศึกษาหาวิธีที่จะได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่ดีที่สุดวิธีการหนึ่ง

รองศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ กล่าวว่า คือ ส.ว. 2540 มาจากการเลือกตั้งโดยตรงทั้งหมด โดยพิจารณาจำนวน ส.ว. ในแต่ละจังหวัดในสัดส่วนจำนวนประชากร

โดยอัตราเฉลี่ย ก็คือประชากร 3 แสนคนต่อ ส.ว. 1 คน แล้วประชาชนในแต่ละจังหวัดนี้มีสิทธิเท่ากัน คือมีแค่ 1 เสียงเท่านั้นเองในการที่จะเลือกคนใดคนหนึ่งแล้ว ส.ว. ที่ได้รับการเลือกตั้งนั้น ก็ได้รับเลือกตั้งตามอัตราส่วนของคะแนนจากสูงสุดเรียงลำดับลงมาจนครบจำนวนของแต่ละจังหวัด ซึ่งกฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้ก็เพื่อจะสะท้อนถึงความเป็นประชาธิปไตย คือมาจากการเลือกตั้งโดยตรง แล้วก็ทุกคนมีสิทธิเท่ากัน ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งนี้มีสิทธิเท่ากัน ถูกไหมครับ แล้วก็กำหนดให้ ส.ว. นั้นไม่สามารถหาเสียงได้ แต่แนะนำตัวเองได้ อันนั้นจะเป็นในรายละเอียด

ส่วน ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 ผมก็จะเปรียบเทียบเฉพาะ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งว่า ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งจังหวัดละ 1 คน ไม่คำนึงถึงอัตราส่วนของจำนวนประชากรที่แตกต่างกันของแต่ละจังหวัด ซึ่งถ้าจะมองแล้วก็คล้าย ๆ กับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเลือกมาจากแต่ละมลรัฐ มลรัฐละ 2 คน โดยที่ไม่คำนึงถึงจำนวนประชากรในแต่ละมลรัฐเช่นเดียวกัน ถ้าจะถามว่ามีข้อดีข้อเสียหรือว่าจะมีความแตกต่าง ผมก็คิดว่าในรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 นี้ ก็พยายามจะให้เกิดความสมดุลให้สอดคล้องกับวิธีการตามระบอบประชาธิปไตย คือมีวิธีการตามระบอบประชาธิปไตยแล้ว ก็ยังก่อให้เกิดความสมดุลพอสมควรตามแต่ละจังหวัด มีสิทธิเท่าเทียมกันทั้งจำนวน ส.ว. ที่แตกต่างกันในแต่ละจังหวัดก็ค่อนข้างจะลงตัวพอสมควร ส่วนในกรณีของรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 นั้นก็อาจจะทำให้ประชาชนในจังหวัดที่มีพลเมืองมาก ๆ ก็มี ส.ว. ได้เพียง 1 คนเท่ากับจังหวัดเล็ก ๆ ยกตัวอย่างง่าย ๆ เช่น กรุงเทพฯ มีประชากรจริง ๆ นับ 10 ล้านคน แต่ที่มีชื่อในสำเนาทะเบียนบ้าน ก็ประมาณ 7 - 8 ล้านคน กับจังหวัดเล็ก ๆ อย่างเช่น ระนอง ภูเก็ตอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งมีจำนวนประชากรจำนวนไม่กี่แสนคนไม่ถึงล้านด้วยซ้ำอะไรอย่างนี้นะครับ ก็จะต่างกัน ตรงนี้ อาจจะก่อให้เกิดความไม่สมดุลขึ้นได้เช่นเดียวกัน สำหรับความคิดของผมนั้น ผมก็ขำรู้ว่าที่มาของ ส.ว. เลือกตั้ง เฉพาะเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 นี้ น่าจะมีความเหมาะสม สอดคล้อง สมดุล ในองค์ประกอบต่าง ๆ ได้เหมาะสมกว่ารัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550

รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี รูปสุวรรณ กล่าวว่า สำหรับเกณฑ์การคำนวณ ส.ว. ในปี 2550 ส.ว. เลือกตั้งจังหวัดละ 1 คน จะเป็นปัญหาที่ต้องถกเถียงกันต่อไป เพราะแต่ละจังหวัดจะมีประชากรมากน้อยเพียงใดก็มี ส.ว. ได้เพียง 1 คน ซึ่งดูแล้วยังไม่ลงตัว แต่ก็ยังต้องทดลองต่อไปในระบบนี้

2.2.2 เกี่ยวกับการกำหนดจำนวนสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 200 คน ตามมาตรา 121 ของรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 กับจำนวนสมาชิกวุฒิสภา 150 คน ตามมาตรา 111 ของรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550

นายจิโรจน์ โชติพันธุ์ กล่าวว่า ส.ว. จำนวน 200 คน เหมาะสมคือ ส.ว. 150 คน ค่อนข้างน้อยไป อย่างไรก็ตามก็ดี สภาพการณ์ตอนนี้ก็เห็นว่าเหมาะสม เมื่อระบบ กกต. เข้มแข็งและประชาชนได้พัฒนาทางการเมืองดีขึ้นก็ควรแก้ไขให้มี ส.ว. 200 คนมาจากการเลือกตั้งทั้งหมด

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ กล่าวว่า การกำหนดจำนวนสมาชิกวุฒิสภาคิดว่าขึ้นอยู่กับเจตนารมณ์ของผู้ร่างเป็นสำคัญว่าควรกำหนดจำนวนเท่าใด โดยประมวลจากภารกิจอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา งบประมาณแผ่นดิน สภาพการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของประเทศ สัดส่วนเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวน ส.ส. และหากต้องการให้มี ส.ว. จากการสรรหาเพื่อแก้ไขปัญหาการเลือกตั้งที่เกิดขึ้น ก็ควรกำหนดให้มี ส.ว. จากการสรรหาจำนวนหนึ่ง อาจจะเป็นที่เปอร์เซ็นต์ก็ว่าไป จำนวน ส.ว. มาจากการเลือกตั้งควรคำนวณจากสัดส่วนของประชากรของแต่ละจังหวัด ซึ่งอาจจะเป็น 150 คน 190 คน รวมกันแล้วอาจจะได้ 210 คน ในทำนองนี้ก็น่าจะเป็นอีกวิธีหนึ่ง

พลตรี มนูญกฤต รูปขจร กล่าวว่า รัฐธรรมนูญ 2540 กำหนดให้สมาชิกมีจำนวน 200 คนนั้น ทำให้ได้จำนวนสมาชิกที่เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ แต่บางครั้งก็มีจำนวนสมาชิกมากเกินไป ทำให้ระบบการเลือกตั้งไม่สามารถส่งผลเชิงบวกต่อวุฒิสภา และผู้ได้รับการเลือกตั้งล่าช้าๆ นั้น จะมีคะแนนเสียงสนับสนุนน้อยมาก ซึ่งหากเปรียบเทียบกับจำนวนวุฒิสภาในอเมริกาแล้ว จะมีจำนวน 100 คน เท่านั้น ในขณะที่จำนวนประชากรมี 200 ล้านคน

ส่วนรัฐธรรมนูญ 2550 กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีจำนวน 150 คน และมาจากระบบผสม อาจจะทำให้เกิดการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายในการทำงาน และเป็นการได้เปรียบเสียเปรียบของจังหวัดที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่กับพื้นที่ขนาดเล็ก

นายสหัส พิณฑุเสณีย์ กล่าวว่า เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 200 คน ตามรัฐธรรมนูญ 2540 ไม่เห็นด้วยที่กำหนดให้มีสมาชิกวุฒิสภา 150 คนตามรัฐธรรมนูญ 2550

นายเสรี สุวรรณภานนท์ กล่าวว่า จำนวน 200 คนก็มีที่มา โดยเปรียบเทียบจากจำนวนประชากร 300,000 คน ต่อ ส.ว. 1 คน ได้ตัวแทน 1 คน โดยเฉลี่ย 200 คน นั่นคือที่มาแต่พอ 150 คน ถามว่าที่มาจากไหน ไม่มีเหตุผล มีแต่เวลาไปถามประชาชน หรือมีการนำเสนอประชาชน และก็มีคำตอบว่าถ้าลด ส.ว. ลงเท่ากับว่าลดงบประมาณ ประชาชนก็บอกว่าดี ก็เลยเป็นที่มาที่ไปว่าควรลด ที่นี้ลดมาเท่าไร ตัวเลขก็คิดว่า 150 คน ก็เป็นตัวเลขที่กำหนดขึ้นมาในขณะนั้น

คิดว่าไม่มากไป ไม่น้อยไป และกำหนดให้มีตัวแทนของประชาชนจังหวัดละ 1 คน เพื่อให้มีความเชื่อมโยงกับประชาชนในจังหวัดก็ 76 คน แล้วถามว่า ทำไมสรรหา 74 คน ก็เพราะว่าให้ความสำคัญกับประชาชนมากกว่าจำนวนตัวเลขก็เลยออกมา 76 คนเป็นตัวแทนจังหวัดละ 1 คน และให้สรรหาน้อยกว่าการเลือกตั้งก็เหลือ 74 คน รวม 150 คน

นายบรรชา พงศ์อายุกุล กล่าวว่า เห็นด้วยตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดทั้งสองฉบับ แต่เห็นควรให้มีการกำหนดเป็นหลักเกณฑ์แน่นอนว่า ควรมี ส.ว. เป็นจำนวนเท่าใด เช่น 200 คน หรือ 150 คน เพื่อเป็นบรรทัดฐาน

นายนิคม ไวยรัชพานิช กล่าวว่า การกำหนดตัวเลขตรงนี้คิดว่ายังไม่ลงตัว ถ้าตัวเลขลงตัวมาแค่จังหวัดละ 2 คน ส.ว. เลือกตั้ง 152 คน ส.ว. สรรหา 74 คน รวม 226 คน เดิม 200 คน ใช้เกณฑ์สัดส่วนอเมริกา 100 คน มาจากมลรัฐละ 2 คน จำนวนรวม 200 คน หรือ 150 คน ความจริงไม่นับมากนัก ไม่มีความแตกต่าง เพียงแต่มีข้อสงสัยว่า ทำไมจังหวัดใหญ่มี 1 คน จังหวัดเล็กก็มี 1 คน ซึ่งความจริงแล้วเราไปติดกับเกณฑ์จำนวนประชากร เหมือนกับรัฐธรรมนูญปี 2540 ซึ่งใช้จำนวนประชากรมาหารกันแล้วคิดว่า ควรจะเป็นจำนวนเท่าใดต่อ ส.ว. 1 คน และกรุงเทพฯ ก็มี ส.ว. ถึง 17 คน จริง ๆ แล้วก็อาจจะไม่ยุติธรรม อาจจะต้องคิดใหม่ในเรื่องของสัดส่วน เรื่องของเกณฑ์ ซึ่งหากจะให้สัดส่วนที่สมดุลกว่านี้ระหว่างประชากรกับพื้นที่ ซึ่งอาจจะไม่ใช่ 150 คน อาจจะมากกว่าหรือน้อยกว่าก็เป็นได้

นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์ กล่าวว่า เห็นด้วยมีจำนวน 200 คนตามรัฐธรรมนูญปี 2540

นายประสิทธิ์ โภษะสุน กล่าวว่า เห็นด้วยกับการกำหนดให้ ส.ว. มีจำนวน 200 คน

นายจรัส จี๋ยั้งรุ่งเรือง กล่าวว่า จำนวนสมาชิกวุฒิสภาควรมี 200 คน เพราะจะสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และภารกิจของวุฒิสภา โดยเน้นการตั้งคณะกรรมการในวุฒิสภาจะทำให้สามารถตั้งคณะกรรมการให้ครอบคลุมประเด็นที่ทำการพิจารณาศึกษา รวมทั้งอัตราส่วนที่พอเหมาะกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นายประสาร มฤคพิทักษ์ กล่าวว่า ปังจัยเรื่องตัวเลข เรื่องจำนวน เรื่องสัดส่วนผมไม่คิดใจอะไร ผมคิดว่าที่เป็นอยู่นี้ก็ลองพิจารณาดู จำนวน ส.ว. 150 คน คิดว่าเป็นตัวเลขที่เหมาะสม ถ้าจำนวนที่มากเกินไปอาจจะทะเลาะและทำงานกันไม่เต็มที่เท่าไร

รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ กล่าวว่า หากคิดตามสัดส่วนระหว่าง ส.ส. ที่ลดลงเช่นกัน การลดจำนวน ส.ว. ลงถือว่าเหมาะสมแล้ว

นายไพบูลย์ นิติตะวัน กล่าวว่า เห็นด้วยกับการกำหนดจำนวนสมาชิกวุฒิสภา 150 คน ตามมาตรา 111 ของรัฐธรรมนูญ 2550 เพราะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้คล่องตัวกว่าจำนวน 200 คน

นายถาวร ลีบุตรพงษ์ กล่าวว่า จากที่ได้ตอบคำถามไปแล้ว ถ้าเราได้กำหนดให้ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งตามจำนวนสัดส่วนของประชากร ก็จะได้จำนวน ส.ว. ที่เพิ่มขึ้น อาจจะเป็นเท่าไรก็ได้แล้วแต่ อาจจะเป็น 200 กว่าหรือ 180 คนก็ได้แล้วแต่

นายสมัคร เขวภานันท์ กล่าวว่า เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการได้มาซึ่ง ส.ว. จึงทำให้จำนวนสมาชิกต่างกัน กล่าวคือ มีเพียง 150 คน ซึ่งคาดว่าจะทำให้เกิดการทำงานที่คล่องตัวขึ้น

นายประสงค์ นุรักษ์ กล่าวว่า จำนวน 150 คน เหมาะสมกว่า หรือน้อยกว่านั้น เช่น 100 คน

รองศาสตราจารย์ ดร. ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ กล่าวว่า คือจำนวนสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งแตกต่างกันระหว่าง 150 กับ 200 คนนี้ ผมมองว่าไม่ค่อยมีนัยสำคัญมากนัก จะ 150 คนก็ได้ จะ 200 คนก็ได้ ก็คงไม่ใช่ประเด็นสำคัญ 150 คนก็ไม่ได้น้อยเกินไป ในขณะที่เดียวกัน 200 คนก็ไม่ได้มากเกินไป ก็ได้ทั้ง 2 ทาง สำคัญน่าจะขึ้นอยู่กับประเด็นอื่นมากกว่ากรณีของจำนวน

รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี รูปสุวรรณ กล่าวว่า จำนวน 150 คน ผมเคยเสนอแนะในกรอบแนวคิดการร่างรัฐธรรมนูญปี 2550 ว่า จำนวนค่อนข้างน้อยไปเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรของไทย ในระบบทั่วไปน่าจะ 200 คนขึ้นไป แต่สัดส่วนของ ส.ว. สรรหากับ ส.ว. เลือกตั้งควรจะใกล้เคียงกัน ซึ่งปัจจุบันก็ทำได้ดีพอสมควร เพราะฉะนั้นถ้าไปกำหนด ส.ว. เลือกตั้งจังหวัดละ 1 คน นี่ก็เป็นประเด็นปัญหาที่ถกเถียงกันอยู่ ในปัจจุบัน กรุงเทพมหานครประชากรเกือบ 10 ล้านคนมี ส.ว. ได้ 1 คน ในขณะที่จังหวัดระนอง มีประชากรน้อยมี ส.ว. 1 คนเท่ากัน ทำให้ไปโยงถึงว่าถ้าเราคิดอย่างนั้นก็เหมือนกับการปกครอง ในสหพันธรัฐ อาทิ สหรัฐอเมริกา ตรงนี้ก็เป็นประเด็นที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์มากกว่า ส.ว. ที่มาจากการสรรหากับ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งในกระบวนการในปัจจุบันดูแล้วยังไม่ลงตัว เพียงแต่จะต้องทดลองใช้ไปก่อน แล้วก็อาจต้องปรับปรุงในคราวหน้า เช่น จำนวน ส.ว. 150 คนว่าจะน้อยไปหรือไม่

2.2.3 เกี่ยวกับวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภายุติรัฐธรรมนูญฯ

พ.ศ. 2540 กับ พ.ศ. 2550 ซึ่งกำหนดให้มีวาระคราวละ 6 ปี

นายจิโรจน์ โชติพันธุ์ กล่าวว่า วาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เห็นว่าเหมาะสม แต่เมื่อครบ ทุก ๆ 2 ปี ควรให้จับสลากออก 1 ใน 3 และให้มีการเลือกตั้ง

เข้ามาใหม่ทุก ๆ 2 ปี จนครบตามจำนวน เพราะให้เหลือ ส.ว. เก่า 2 ใน 3 จะได้ทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยง ส.ว. ใหม่ได้

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ กล่าวว่า ระยะเวลา 6 ปีของ ส.ว. นั้นจะว่าไปก็ เหลื่อมกับ ส.ส. อยู่เพียง 2 ปีเท่านั้น สำหรับ ส.ว. ที่อายุยังไม่มากนัก (40 - 55 ปี) ยังคงต้องคิดถึง อนาคตในหน้าที่การงานของตนเองเช่นกัน จึงอาจจะทำให้ ส.ว. เหล่านี้ต้องคั่นร่นขวนขวายถึง อนาคตทางการเมืองของตนต่อไปอีก และนี่คือสาเหตุหนึ่งของความไม่เป็นอิสระ ฉะนั้นการ กำหนดระยะเวลาที่ยาวนานออกไปจนพ้นวัยทำงาน เช่น ให้ดำรงตำแหน่งอยู่บนอายุ 75 ปี (นับจาก วันที่ได้รับเลือกตั้ง) ก็จะทำให้ ส.ว. มีความเป็นอิสระเป็นกลางในการทำงานหน้าที่มากขึ้น โดยไม่ ต้องคำนึงถึงอนาคตที่ไม่มั่นคงในอนาคต และที่สำคัญการดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลาานจะทำให้ ส.ว. รู้แจ้งเห็นจริงและสังสมประสบการณ์จนเป็นที่พึ่งพิงแก่สภาผู้แทนราษฎรได้ในทุกกรณี และ ไปกำหนดคุณสมบัติ ข้อห้ามต่าง ๆ ให้เข้มข้นขึ้น

พลตรี มนูญกฤต รูปขจร กล่าวว่า รัฐธรรมนูญ 2540 กับรัฐธรรมนูญ 2550 กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีวาระคราวละ 6 ปี ซึ่งถ้ามีความเหมาะสมดีแล้ว เพราะเป็นระยะเวลา ที่ไม่สั้นและยาวจนเกินไป จึงน่าจะเป็นผลดีในการตรวจสอบและถ่วงถ่วงองกฎหมายมากกว่า เพราะหากมีเวลาสั้นเกินไปก็จะเกิดความไม่ต่อเนื่อง แต่หากยาวเกินไปก็จะเกิดผลเสียด้านการ แทรกแซงการทำหน้าที่ได้

นายสหัส พินทุเสนีย์ กล่าวว่า เห็นด้วย แต่ถ้ามีการร่างรัฐธรรมนูญกันใหม่ หรือมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ น่าจะกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาไว้เท่ากับ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกำหนดให้มีการเลือกตั้งพร้อมกัน เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการ จัดการเลือกตั้ง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ กล่าวว่า การกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งจะ กำหนด 4 ปี หรือ 6 ปีก็ได้ เพียงแต่ว่าการกำหนด วาระ 6 ปี ก็เพื่อจะให้คร่อมเวลากันระหว่าง ส.ส. กับ ส.ว. เท่านั้นเอง ที่นี้ในปี 2550 นี้ กำหนดวาระ 6 ปี แต่ส.ว. สรรหากำหนดให้ 3 ปีแรกพ้นวาระ ไปแล้วสรรหาใหม่ และต่อไปข้างหน้า ส.ว.เลือกตั้ง 76 คน ก็อยู่ครบวาระ 6 ปี เมื่อ ส.ว. สรรหาเข้า มาอีก 3 ปี เป็นรอบที่ 2 ก็จะหมุนเวียนกันทำให้มีความต่อเนื่องเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรง ตำแหน่งจึงทำให้สมาชิกหมุนเวียนกัน 3 ปี เปลี่ยนประมาณครึ่งหนึ่ง

นายบรรชา พงศ์อายุกุล กล่าวว่า วาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี ผมเห็นด้วย แต่ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดห้ามมิให้ ส.ว. ที่สิ้นสุดสมาชิกภาพยังไม่เกิน 2 ปี จะเป็นรัฐมนตรีหรือ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นมิได้ ตามรัฐธรรมนูญ 2550 กำหนด

นายนิคม ไวยรัชพานิช กล่าวว่า การกำหนดวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี เห็นว่าเหมาะสมตามที่รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับกำหนด เท่ากับอูดช่องว่างในระหว่างที่ไม่มี ส.ส. หลาย ๆ ประเทศก็กำหนดวาระ 6 ปี เป็นส่วนใหญ่

นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์ กล่าวว่า เห็นด้วย

นายประสิทธิ์ โพธิ์สุรน กล่าวว่า วาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี คิดว่าเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม

นายจรัส จิ๋นยั้งรุ่งเรือง กล่าวว่า เห็นด้วยที่กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีวาระ 6 ปี และเป็นติดต่อกันสองวาระมิได้ เพราะจะทำให้สมาชิกวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ ไม่ต้องกังวลกับฐานเสียงเหมือนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้สมาชิกวุฒิสภานำหน้าที่อย่างถูกต้อง และเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

นายประสาร มฤคพิทักษ์ กล่าวว่า เรื่องการกำหนดวาระคราวละ 6 ปี ก็เป็นเรื่องที่เหมาะสม แต่ว่า ส.ว. สรรหาในรุ่นแรกเป็นได้ 3 ปี ถ้าได้รับโอกาสเข้ามาอีกก็เป็นได้ 6 ปี เป็นเรื่องที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ผมเองเป็น ส.ว. มาจากการสรรหา เพราะฉะนั้นผมไม่ควรจะมาให้ความเห็นว่าเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมอะไร ผมก็ยอมรับตามรัฐธรรมนูญกำหนด เป็นได้ 3 ปี ถ้าเผื่อว่าอยากเป็นต่อก็ไปสมัครเข้ารับการสรรหาอีก ถ้าเผื่อรัฐธรรมนูญไม่มีการแก้ไข ถ้าเผื่อรัฐธรรมนูญยังเป็นรูปแบบเดิม ถ้าสมมุติว่าอยากทำหน้าที่ของตนเข้าสู่กระบวนการสรรหา ถ้าเผื่อมีการแก้ไขก็อีกเรื่องหนึ่ง

รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ กล่าวว่า หากให้ ส.ว. ดำรงตำแหน่งได้เพียง 1 วาระ ก็ถือว่าเหมาะสม แต่หากจะให้ ส.ว. ดำรงตำแหน่งได้เกิน 1 วาระ ก็ควรจะลดเวลาจาก 6 ปี ให้เหมาะสม

นายไพบุลย์ นิติตะวัน กล่าวว่า เห็นด้วย

นายถาวร สนิตพงษ์ กล่าวว่า รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ในส่วนของ ส.ว. สรรหา วาระแรกกำหนดให้ดำรงตำแหน่ง 3 ปี แต่สามารถต่อได้อีกวาระหนึ่ง ในการที่รัฐธรรมนูญกำหนดเช่นนี้ ก็คือต้องการความต่อเนื่อง เนื่องจาก ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งมีวาระ 6 ปี เมื่อครบวาระก็เว้นวรรค ผมคิดว่าน่าจะเป็นเรื่องที่ดี สำหรับวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี คิดว่าไม่สั้นและยาวนานเกินไป

นายสมิคร เขาวานันท์ กล่าวว่า เป็นระยะเวลาที่เหมาะสมแล้ว ทำให้เกิดการปฏิบัติงานได้ต่อเนื่องและสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ อีกทั้งระยะเวลาที่มากกว่า ส.ส. มีผลให้แต่ละสภาจะไม่เกิดภาวะที่สมาชิกสภาว่างลงพร้อมกัน

นายประสงค์ นุรักษ์ กล่าวว่า เห็นด้วย เพราะเป็นช่วงเวลาการทำงานที่เหมาะสม

รองศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ กล่าวว่า 6 ปีก็เป็นวาระการดำรงตำแหน่งที่เหมาะสมแล้ว ประการที่ 1 ที่ว่าเหมาะสมแล้ว ก็คือระยะเวลาดำรงตำแหน่งของ ส.ว. นั้นไม่ควรจะเท่ากับระยะเวลาดำรงตำแหน่งของ ส.ส. ก็น่าจะเหลื่อมกัน ซึ่งเหลื่อมกันระหว่าง 4 ปีของ ส.ส. กับ 6 ปีของ ส.ว. ก็น่าจะมีความเหมาะสม ประการที่ 2 ก็คือว่านอกจากดำรงตำแหน่งได้เพียง 6 ปีแล้ว เข้าใจว่าดำรงตำแหน่งได้เพียงสมัยเดียวด้วย ซึ่งก็ทำให้ ส.ว. จะได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่โดยไม่กังวลถึงภารกิจที่จะต้องไปลงสมัครรับเลือกตั้งใหม่ หรือหวังคะแนนนิยมมากจนเกินไป แล้วในทางที่ดีที่สุดสิ่งที่ผมคิดว่าน่าจะเพิ่มเติมตรงประเด็นนี้ ก็คือว่านอกจากการดำรงตำแหน่งเพียงสมัยเดียวแล้ว น่าจะเป็นตำแหน่งทางการเมืองตำแหน่งสุดท้ายด้วย ไม่ควรที่จะให้ไปดำรงตำแหน่งทางการเมืองตำแหน่งอื่นอีก เหตุผลก็คือว่าตำแหน่ง ส.ว. นี้เป็นตำแหน่งซึ่งจะไปแต่งตั้งถอดถอนผู้อื่นเขา จะต้องมีความเป็นกลางเป็นธรรมสูง ไม่หวังที่จะไปดำรงตำแหน่ง อื่นอีก เพราะว่าถ้าสมมติว่ายังเปิดโอกาสให้ ส.ว. ไปดำรงตำแหน่งอื่นได้อีกหลังจากพ้นวาระแล้วนี้ ก็ไม่ต่างอะไรกับภารกิจที่จะต้องไปหวังคะแนนนิยมอยู่ เช่น จะไปได้รับการเสนอต่อรองเงื่อนไขอื่น ๆ ได้ เช่นบอกว่าพอคุณหมดวาระ ส.ว. แล้ว ไปลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ต่อ หรือว่ายื่นเสนอตำแหน่งรัฐมนตรีให้ในโอกาสต่อไปเพื่อแลกเปลี่ยนกับการปฏิบัติหน้าที่ในขณะที่ดำรงตำแหน่ง ส.ว. ก็ได้ ถูกไหมครับ เพราะฉะนั้นการดำรงตำแหน่ง ส.ว. จึงน่าจะเป็นตำแหน่งสุดท้ายในการเมืองของบุคคลคนนั้น เช่นถ้าเขามาดำรงตำแหน่ง ส.ว. แล้ว จะไปดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นอีกไม่ได้ ไม่ว่าตำแหน่งใด ไม่ว่ากรณีใด แม้กระทั่งการไปดำรงตำแหน่งในธุรกิจเอกชนด้วยซ้ำไป ถูกไหมครับ เพราะว่าสามารถจะต่อรองเสนอผลประโยชน์ให้ได้ทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นการ Board รัฐวิสาหกิจ ไม่ว่าจะไปดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาหรือประธานที่ปรึกษาในบริษัทธุรกิจเอกชน ไปดำรงตำแหน่งผู้บริหารในธุรกิจเอกชน หรือผู้บริหารในรัฐวิสาหกิจ หรือไปดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น ๆ ก็ตาม ควรจะให้มันเป็นตำแหน่งสุดท้ายจริง ๆ เพราะฉะนั้นคนที่จะมาดำรงตำแหน่ง ส.ว. ตามกำหนดกฎเกณฑ์ ที่ผมเสนอนี้จะต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจริง ๆ และเมื่อเขามาเป็นตรงนี้แล้ว เขาก็รู้อนาคตของเขาแล้วว่า เขาจบแล้วเขาจะไม่ไปไขว่คว้าไปหาตำแหน่งใด ๆ อื่น ๆ อีก ตรงนี้ก็ควรจะไปสอดคล้องกับเรื่องของ Reward ต่าง ๆ ที่จะให้เขาด้วย เช่น เงินเดือน ค่าตอบแทนต้องสูงเป็น

พิเศษ เกียรติยศ เกียรติศักดิ์ก็ต้องให้เขา เพราะถ้าเขาปฏิบัติหน้าที่ถูกต้องดีงาม เขาสมควรจะไปแล้ว
ทุกคนก็จะสามารถดำรงชีพได้อย่างมีเกียรติยศ เป็นที่ยกย่อง โดยไม่มีข้อตำหนิใด ๆ

ซึ่งทั้งนี้ทั้งนั้นก็ไม่ได้หมายถึงว่า เป็นอะไรอื่นไม่ได้เลยทุกตำแหน่ง บางตำแหน่งก็
เป็นได้ เช่น อาจจะไปเป็นองคมนตรีได้ เป็นต้น บางตำแหน่งที่ไม่สามารถเป็นได้ เช่นตำแหน่งที่
อาจจะเกิดการต่อรองผลประโยชน์อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ เพราะฉะนั้นเราก็จะได้คนที่ค่อนข้างจะมีทั้ง
คุณวุฒิ และวัยวุฒิ แล้วคนที่จะมาเป็นก็อาจจะต้องคิดแล้วว่าฉันอายุสัก 70 ปีไปแล้ว ฉันถึงจะมา
เป็นถูกไหมครับ อย่างนี้เป็นต้น ไม่ใช่อายุ 40 ปีปีเป็นเลข เป็นแล้วก็ไปต่ออย่างอื่นอีกได้ ก็จะมี
การต่อรอง เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมืองอื่น ๆ ได้อีกนะครับ เพราะฉะนั้นผมอยากจะ
เสนอเพิ่มเติมตรงนี้ไปด้วยครับ ประเด็นนี้คิดว่าน่าจะแก้ไขปัญหาในอนาคตได้

แต่ถ้าจะพูดต่อไปว่า วาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี เหมาะสมไหม ผมคิดว่าไม่น้อย
กำลังดี เพราะในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือในองค์กรอิสระทั้งหลายตามรัฐธรรมนูญนี้
สำหรับประเทศไทยไม่ควรให้ยาวนานจนเกินไป เพราะว่าถ้าเกิดเขาปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ถูกต้อง แต่
ไม่ถึงกับขนาดที่จะถูกถอดถอน ถูกอะไรได้ ก็จะทำให้ประเทศชาติยังพอจะมีโอกาสที่จะ ได้คนใหม่
มาแทนได้ ที่ดีกว่า แต่ถ้าเกิดระยะเวลายาวเกินไปแล้วเราได้คนที่ไม่เหมาะสมก็ดันทุรังอยู่กันไป
อย่างนั้นล่ะครับ กินเงินเดือนก็ของประชาชนก็กินไป แต่ว่าไม่ได้ทำอะไรที่จะเป็นประโยชน์หรือ
เป็นสาระสำคัญให้เกิดผลต่อประเทศชาติและส่วนรวมมากนัก ผมกลับมองว่าถ้าวาระยาวนาน
จนเกินไปนี้ยังไม่เหมาะสมสำหรับสังคมไทย ผมว่าสัก 6 ปีหรือ 7 ปี อย่างมากไม่ควรจะเกินกว่า
นั้น ผมไม่เห็นด้วยกับการดำรงตำแหน่งยาวนานถึง 9 ปีในบางตำแหน่ง คิดว่ามากเกินไป เช่น กรณี
ของศาลรัฐธรรมนูญและ ป.ป.ช. อย่างนี้เป็นต้น นอกนั้นก็ประมาณ 6 ปีเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งผมก็คิดว่า
เหมาะสมคืออยู่แล้ว

ถ้าจะมองในประเด็นกรณีที่ปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสมตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด
และ ส.ว. สามารถเข้าชื่อถอดถอน ส.ว. ด้วยกันเองได้ เราจะไปกำหนดบทลงโทษให้เข้มข้นขึ้นนั้น
ตามหลักนะครับ จะเป็นสังคมไทยหรือสังคมต่างประเทศก็ตาม ก็มีสุภาษิตอยู่อันหนึ่งว่า วงการ
ล้อมวลชนเปรียบเสมือนแมลงวัน แมลงวันมักจะไม่ยอมแมลงวันด้วยกันเอง เคยมีอดีต ส.ส. บาง
คนก็ยกเป็นอุทาหรณ์ให้กับผมฟังว่า ส.ส. ก็เปรียบเสมือนเสือ เสือก็มักจะไม่กินเนื้อเสือด้วยกัน
กรณีของ ส.ว. ก็เช่นเดียวกัน ผมคิดว่าลักษณะของสังคมทุกสังคมนั้น ความใกล้ชิด ความผูกพัน
ความเห็นแก่หน้าค่าตาต่าง ๆ ประเด็นถ้าไม่ถึงขนาดชัดเจน โจ่งแจ้งผิดจริยธรรม คุณธรรมอย่าง
ชัดเจนอะไรต่าง ๆ นี้ ก็มักจะไม่น่าทำกัน ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้มีเงื่อนไขที่กำหนดอยู่แล้ว แต่ที่ผมพูด
เมื่อสักครู่ นั้น หมายถึงคน ซึ่งทำงานไม่เป็น คนที่เข้าขามเอ็นขาม ไม่ริเริ่มสร้างสรรค์ คือไม่ได้ไม่
เสียว่าอย่างนั้นเถอะ ไม่ถึงขนาดว่าจะไปกระทำผิดอะไร แต่ไม่ค่อยทำงาน ไม่ค่อยสร้างสรรค์ อยู่

นานไปก็ยิ่งทำไม่ครบ เสียเวลา เสียโอกาสคนอื่นเขา เพราะฉะนั้นผมจึงไม่เห็นด้วยกับการที่กำหนดเพิ่มระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งที่ยาวนานจนเกินไปนัก ผมคิดว่า 6 ปีหรืออย่างมาก 7 ปีนั้น น่าจะพอเพียงแล้ว

รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี รูปสุวรรณ กล่าวว่า วาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปีตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เห็นว่าเหมาะสม

2.2.4 รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550 ต่างมีบทบัญญัติห้าม ส.ว. ดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 1 สมัย

นายจิโรจน์ โชติพันธุ์ กล่าวว่า ควรให้ดำรงตำแหน่ง 6 ปี 1 สมัยเหมาะสมแล้ว เพราะเป็นเวลานานเพียงพอ แต่ควรให้มีการหมุนเวียนตามที่กล่าวแล้ว

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ กล่าวว่า ไม่จำเป็น เพราะถ้าพิจารณาให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่งว่าจะกี่สมัย ก็ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ

พลตรี มนูญกฤต รูปขจร กล่าวว่า กระผมคิดว่ามีความจำเป็น เพราะว่าหากสมาชิกวุฒิสภาสามารถดำรงตำแหน่งได้หลายสมัยติดต่อกัน อาจจะทำให้มีการบกพร่องในการปฏิบัติงานได้ เช่น การแทรกแซง การลอบบีต่างๆ เป็นต้น

นายสหัส พิณฑุเสณีย์ กล่าวว่า ไม่จำเป็น และไม่น่าจะมียกเว้นบทบัญญัติห้าม เพราะเป็นการจำกัดสิทธิและโอกาสของคนดี และเป็นที่น่าไว้วางใจจากประชาชน ไม่ให้เสนอตัวให้ประชาชนเลือก

นายเสรี สุวรรณภานนท์ กล่าวว่า ในเรื่องนี้ก็ดูเจตนาว่าเป็นไปเพื่ออะไร เช่น ไม่ให้อยู่ในตำแหน่งนานเกินไป แต่ถ้ามองจากการเลือกตั้งจริงๆ โดยเหตุผลก็อยู่ที่ประชาชน ถ้าประชาชนเลือกก็ไม่ควรไปกำหนดวาระ แต่แนวคิดก็มีว่าไม่อยากจะให้อยู่ในตำแหน่งนานเกินไป จะทำให้มีฐานอำนาจมากเกินไป อันที่จริงแล้ววาระการดำรงตำแหน่งไม่ควรกำหนดด้วยซ้ำไปในอนาคตถ้าไม่กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งว่ากี่สมัย แต่ไปกำหนดคุณสมบัติให้เข้มข้นขึ้นเพื่อมิให้มีการใช้ตำแหน่งเพื่อต่อผลประโยชน์ต่าง ๆ น่าจะเหมาะสมกว่า และคำถามเกี่ยวกับ ส.ว. เลือกตั้งและ ส.ว. สรรหา ยังเชื่อมั่นวิธีการเลือกตั้งมากกว่า เพราะการเลือกตั้งเป็นเครื่องชี้วัดว่าเป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง ในการที่จะเอาใครเข้ามาก็เป็นเรื่องของการกำหนดคุณสมบัติ เช่น ไปกำหนดคุณสมบัติให้เข้มข้นขึ้น แล้วก็หามาตรการ วิธีการป้องกันอย่างไร ที่จริงนั้นการเลือกตั้งหรือสรรหาที่อยู่ที่สำคัญ ถ้าคนมีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึก ทำงานเพื่อประโยชน์

ส่วนรวม ไม่แสวงหาประโยชน์ก็เป็นสิ่งที่ดี เพียงแต่อาจยังไม่ไปถึงตรงนั้น ก็เลยมีปัญหาประเด็นและ
แวดลวงกันมากเกินไป จนทำให้ระบบกลายเป็นเรื่องเฉพาะกิจกันไป

นายบรรชา พงศ์อายุกุล กล่าวว่า เห็นด้วยกับการที่รัฐธรรมนูญทั้งสอง
ฉบับกำหนด แต่เห็นควรเปิดกว้างให้ ส.ว. ที่สิ้นสุดสมาชิกภาพแล้ว สามารถดำรงตำแหน่งทางการเมือง
อื่นได้

นายนิคม ไวยรัชพานิช กล่าวว่า การที่รัฐธรรมนูญกำหนดห้าม ส.ว. ดำรง
ตำแหน่งติดต่อกันเกิน 1 สมัย ก็ไม่เข้าใจว่าเพราะอะไร และก็ไม่เห็นด้วย เพราะว่าการที่กำหนดให้
เป็นองค์กรตรวจสอบ เป็นที่ปรึกษา อะไรต่าง ๆ นี้ ก็ต้องอาศัยคนที่มีประสบการณ์ มีอายุการทำงาน
การที่กำหนด 6 ปี แล้วก็หมดวาระไป คือฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตรวจสอบ ไม่ใช่ฝ่ายบริหาร และหลาย
คนที่มีศักยภาพที่จะเป็นต่อ เรากลับไม่เอา เรากลับมาเริ่มต้นใหม่ ซึ่งคิดว่าเป็นจุดอ่อนก็เป็นที่น่า
เสียดายทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เหล่านี้ ก็ในเมื่อเราเดินทางมาถูก
แล้วว่าโอเค สถานีนี้เป็นสภาเพื่อตรวจสอบ เป็นกลาง เป็นที่พึ่งอยู่สมัยเดียวก็หมดวาระแล้ว และก็
ไม่ได้กลับเข้ามาอีก ต้องเริ่มต้นกันใหม่ ในเรื่องนี้เห็นควรเปิดกว้างไว้ ไม่ควรล็อกสมัย เขาจะมา
ก็สมัยก็ได้ถ้าหากประชาชนเลือกเขา ส่วนเรื่องการวางฐานอำนาจทางการเมือง การเอื้ออำนาจทาง
ธุรกิจรัฐธรรมนูญปี 2550 ก็ห้ามไว้หมดแล้ว ทำอะไรไม่ได้ ผมเองกว่าจะเข้ามาก็ได้จำหน่ายธุรกิจ
จนหมด ทุกวันนี้เป็นนักการเมืองเต็มตัวอย่างเดียว

นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์ กล่าวว่า ไม่จำเป็น เพราะ

1. เป็นการบีบบังคับให้ผู้ที่สนใจทำการเมืองต่อไปต้องสังกัดพรรค ซึ่งจะไม่
สอดคล้องกับการกำหนดคุณสมบัติที่ต้องการคนที่ไม่สังกัดพรรค
2. ทำให้ประสบการณ์การทำงาน 1 สมัยไม่สามารถนำมาใช้ต่อ
3. ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีการประเมินผลการทำงานที่ผ่านมาด้วย
วิธีการเลือกตั้งหรือไปเลือกตั้งครั้งต่อไป

นายประสิทธิ์ โภษะธรน กล่าวว่า กรณี ส.ว. มาจากการเลือกตั้ง ผมคิดว่า
การบัญญัติห้ามมิให้ ส.ว. ดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 1 สมัย ผมคิดว่าไม่จำเป็น สำหรับ ส.ว. ที่เป็น
แล้วและมาสมัครรับเลือกตั้งใหม่ในสมัยถัดไป ประชาชนก็มีข้อมูลสำหรับการพิจารณาในการ
เลือกตั้งครั้งต่อไป ก็อาจจะเลือกหรือไม่เลือกก็ได้เพราะมีข้อมูลเปรียบเทียบ สำหรับผู้ที่ไม่เคยเป็น
ส.ว. มาก่อนและมาลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นครั้งแรก ประชาชนก็ไม่ทราบข้อมูลว่าเป็นอย่างไร
จะเลือกหรือไม่เลือกก็ได้ก็ขึ้นอยู่กับดุลพินิจ

สำหรับ ส.ว. ที่มาจากการแต่งตั้ง การกำหนดห้ามวาระการดำรงตำแหน่ง ติดต่อกัน เกิน 1 สมัย ผมคิดว่าจำเป็น เพื่อป้องกันมิให้ใช้ความเป็นเครือญาติ หรือพวกพ้องได้รับการ แต่งตั้งเข้ามาอีก

นายจรัล จิริงรุ่งเรือง กล่าวว่า เห็นด้วยที่กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีวาระ 6 ปี และเป็นติดต่อกันสองวาระมิได้ เพราะจะทำให้สมาชิกวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ ไม่ ต้องกังวลกับฐานเสียงเหมือนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ ต้องการให้สมาชิกวุฒิสภำทำหน้าที่อย่างถูกต้อง และเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

นายประสาร มฤคพิทักษ์ กล่าวว่า หนึ่งสมัยคิดว่าเพียงพอ เพราะหนึ่งสมัย 6 ปี ก็เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม ถ้าเป็นอีกก็เท่ากับ 12 ปี จะเป็นการสร้างอิทธิพลของคน ๆ นั้นขึ้นมา เท่ากับว่าเราจะเห็นว่า คนที่อยู่ในแวดวงการเมืองมาเป็นเวลานานก็กลายเป็นเหมือนเป็นมรดกสืบ ทอดที่ตัวเองไม่ยอมออกไปสักที กลายเป็นรากงอกและกลายเป็น โอกาสที่เป็นช่องทางแสวงหา ประโยชน์ในการอยู่ในตำแหน่งนาน ๆ เพราะฉะนั้นการที่กำหนดว่าให้ ส.ว. มีวาระ 6 ปี แล้วถ้า อนาคตเป็นอีก เว้นวรรคไป แล้วค่อยกลับมาเป็นจะดีกว่า

รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ กล่าวว่า ไม่จำเป็น เพราะในระบบ รัฐสภาไม่ควรมีการจำกัดวาระการดำรงตำแหน่ง

นายไพฑูย์ นิติตะวัน กล่าวว่า จำเป็น เพื่อป้องกันไม่ให้ห้วงแต่ที่จะเป็น ส.ว. ในสมัยต่อไปจนทำให้มุ่งแต่ลงพื้นที่หาเสียงและไม่กล้าที่จะตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินด้วยความเป็นธรรม

นายถาวร สนิตพงษ์ กล่าวว่า เห็นด้วย เมื่อหมดวาระแล้วหากบุคคลใด สนใจทำงานด้านการเมืองต่อ ไม่จำเป็นว่าจะต้องติดยึดอยู่กับตำแหน่ง ก็จะมาเป็นที่ปรึกษาหรือมี ช่องทางอื่นที่จะเข้ามาช่วยทำงานด้านนี้ได้ต่อไป

นายสมิคร เขวพานันท์ กล่าวว่า การดำรงตำแหน่งจนครบวาระ 6 ปีแล้ว ก็ถือว่าเป็นระยะเวลาที่พอสมควร โดยเจตนาของการกำหนดบทบัญญัติดังกล่าวก็เพื่อให้เกิดการ ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนผู้ทรงคุณวุฒิเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ส.ว. เพื่อให้วุฒิสภามีความเป็นกลางในการ ปฏิบัติหน้าที่ และไม่เอื้อประโยชน์ให้แก่ฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใด โดยมุ่งหวังจะได้รับการสนับสนุนให้ ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาในวาระต่อไป บทบัญญัติดังกล่าวจึงมีความจำเป็น

นายประสงค์ นุรักษ์ กล่าวว่า เหมาะสม สำหรับสภาพสังคมไทยในขณะนี้ ต่อไปอาจจะอยู่ในตำแหน่งได้ถึง 2 สมัยหรือ 12 ปี แต่ไม่ควรเกินกว่านั้น

รองศาสตราจารย์ ดร. ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ กล่าวว่า ได้ตอบเป็นภาพรวม ในหัวข้อที่ผ่านมา คือเห็นด้วยกับการดำรงตำแหน่งเพียงสมัยเดียว และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ

ให้ดำรงตำแหน่งเป็นสมัยสุดท้ายในทางการเมือง กล่าวคือไม่สามารถไปดำรงตำแหน่งในทางการเมือง ในภาคธุรกิจเอกชนหรือภาคราชการได้อีก และเมื่อพ้นวาระการดำรงตำแหน่งแล้วสามารถดำรงตำแหน่งอื่นได้เฉพาะบางตำแหน่ง เช่น องคมนตรี เป็นต้น

รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี รูปสุวรรณ กล่าวว่า เห็นด้วยว่า จริง ๆ แล้วจุดมุ่งหมายไม่ต้องการให้มีการสร้างฐานการเมืองทำงานไป เพื่อจะได้คะแนนนิยม คราวที่แล้ว ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งบางท่านก็เรียกร้องให้ต่อไปอีก 1 สมัย ทำไมไม่ไปตัดสิทธิเขา เจตนารมณ์ของผู้ร่างรัฐธรรมนูญปี 2540 ต้องการว่าเมื่อเป็น ส.ว. ผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ก็ไม่ควรจะต้องคิดถึงผลประโยชน์ในระยะยาว ไม่คิดถึงหัวคะแนน เมื่อครบวาระ 6 ปีก็เป็นอันยุติ

2.3 อำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2540 กับ 2550

2.3.1 ด้านการเสนอกฎหมาย กรณีที่รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 มาตรา 139 (2)

กำหนดให้อำนาจ ส.ว. เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 1 ใน 10 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาได้ในขณะที่รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 มิได้ให้อำนาจไว้

นายจิโรจน์ โชติพันธุ์ กล่าวว่า เห็นว่ารัฐธรรมนูญ 2550 ได้บัญญัติข้อนี้ เป็นสิ่งที่ดีมาก เพราะให้อำนาจ ส.ว. เพิ่มขึ้น

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ กล่าวว่า กรณีนี้มีทั้งข้อดี ข้อเสีย

ข้อดี คือ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสำคัญรองลงไปจากรัฐธรรมนูญ การเปิดโอกาสให้ ส.ว. เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้ ก็จะทำให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นมีที่มาและกรอบความคิดที่หลากหลายแตกต่างออกไป เพราะการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดย ส.ส. ฝ่ายเดียวนั้น อาจมีแนวทางนโยบายมาจากพรรคการเมืองกำกับอยู่ก็เป็นได้ และเห็นควรให้เข้าสู่การพิจารณาในชั้นของสภาผู้แทนราษฎรก่อน ตามขั้นตอนการพิจารณากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติ

ข้อเสีย คือ เมื่อ ส.ว. เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเสียเองแล้ว การทำหน้าที่ตรวจสอบ กลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น ก็อาจจะทำได้ไม่ดีนัก เพราะเป็นผู้เสนอร่างเอง การพิจารณาข้อมเอนเอียงได้

พลตรี มนูญกฤต รูปขจร กล่าวว่า ตามรัฐธรรมนูญปี 2550 มีการเพิ่มอำนาจ นิติบัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะมาตรา 139 กำหนดให้ ส.ว. และ ส.ส.

สามารถเข้าซื้อร่วมกันเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้เป็นการเพิ่มกรอบแนวคิดที่หลากหลายในการพิจารณา เพราะ ส.ว. ไม่ได้สังกัดพรรคการเมืองใด

นายสหัส พินทุเสนีย์ กล่าวว่า ไม่เห็นด้วย เพราะเสนอไปแล้ว ถ้าเสียงส่วนใหญ่ในสภาไม่เห็นด้วย ก็จะไม่เกิดประโยชน์อะไร ทำหน้าที่กลั่นกรองกฎหมายให้ดี น่าจะดีกว่า

นายเสรี สุวรรณภานนท์ กล่าวว่า การเสนอกฎหมาย ถ้าถามว่าเห็นด้วยไหม ก็ตอบว่าไม่เห็นด้วย เพียงแต่ว่าในกระบวนการกำหนดให้ทำหน้าที่กลั่นกรอง เพราะการกลั่นกรองเป็นเรื่องของการเริ่มต้น มีการสืบเนื่อง เป็นกระบวนการ เป็นลำดับขั้น แต่ที่นี้ ส.ว. ทำหน้าที่กลั่นกรองแล้วไปเสนอด้วยอาจจะทำให้สิ่งที่ตัวเองเสนอนั้นพอลูก ส.ส. แก่ไข และย้อนกลับมาที่ ส.ว. อีก แล้วไปตั้งกรรมาธิการร่วมกันอีก ก็น่าจะวนไปเวียนมา ระบบไม่น่าจะเดินแบบนี้

นายบรรชา พงศ์อายุกุล กล่าวว่า เห็นด้วย

นายนิคม ไวยรัชพานิช กล่าวว่า ในเรื่องนี้เห็นด้วย เนื่องจากวุฒิสภาเป็นผู้มีประสบการณ์ มีความรู้ ความสามารถ และมีความเกี่ยวข้องกับบุคลากรในพื้นที่ และย่อมรู้ปัญหาของคนในพื้นที่เป็นอย่างดี การให้อำนาจ ส.ว. ในการเสนอกฎหมายเข้าสู่การพิจารณาของสภาได้ ก็คิดว่าเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์ กล่าวว่า เห็นว่าควรจะให้ ส.ว. มีหน้าที่เสนอกฎหมายได้ทั้งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติทั่วไป แต่อำนาจการพิจารณากฎหมายขึ้นอยู่กับที่มาของ ส.ว. เช่น ที่มาจากการสรรหาควรให้มีหน้าที่กลั่นกรอง แต่ถ้ามีที่มาจากการเลือกตั้งให้อำนาจเหมือน ส.ส.

นายประสิทธิ์ โภธสุรณ กล่าวว่า ผมคิดว่าในเมื่อวัตถุประสงค์หรือหลักการของการให้มีวุฒิสภาเพื่อทำหน้าที่กลั่นกรองกฎหมาย ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐต่าง ๆ คิดว่าไม่น่าจะกำหนดให้วุฒิสภาเสนอกฎหมายได้ การเสนอกฎหมายน่าจะเป็นเรื่องของ ส.ส. เพราะเขาเป็นผู้บริหารราชการแผ่นดิน ถ้าให้วุฒิสภาเสนอกฎหมายก็กลายเป็นว่า สมาชิกวุฒิสภาจะไปบริหารราชการแผ่นดิน เราไม่คิดจะไปแย่งอำนาจการปกครองแผ่นดิน โดยหลักการแล้ววุฒิสภาควรทำหน้าที่กลั่นกรองกฎหมายให้มีประสิทธิภาพซึ่งน่าจะเหมาะสม

นายจรัส จึงยิ่งรุ่งเรือง กล่าวว่า ในหลักการวุฒิสภามีอำนาจหน้าที่กลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งจะทำให้ร่างพระราชบัญญัติเป็นไปอย่างถูกต้อง ดังนั้น จึงไม่เห็นด้วยที่จะให้สมาชิกวุฒิสภาสามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ เพราะที่ผ่านมามีการเสนอร่างพระราชบัญญัติกันเป็นจำนวนมาก และการพิจารณาของสภาก็เป็นไปอย่างรอบคอบ หากเปิดโอกาสให้วุฒิสภาเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ ก็จะทำให้กระบวนการพิจารณาไม่รอบคอบได้

นายประสาร มฤคพิทักษ์ กล่าวว่า การกำหนดให้ ส.ว. สามารถเสนอร่างกฎหมายเข้าสู่สภาได้ ก็เป็นเรื่องที่ดี สำหรับการทำหน้าที่ของ ส.ว. เนื่องจากว่าเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนและรู้ปัญหาของประชาชนเป็นอย่างดี และเป็นการช่วยแบ่งเบาภารกิจของ ส.ส. ได้ด้วย ขณะเดียวกันก็เป็นการกระตุ้นการทำหน้าที่ของ ส.ส. และรัฐบาลให้ต้องทำงานหนักยิ่งขึ้น มิฉะนั้น ส.ว. อาจแย่งเสนอร่างกฎหมายเสียก่อนได้ก็เหมือนกับการแข่งขันกันทำงาน ผลประโยชน์ต่าง ๆ ก็จะเกิดกับประชาชนอย่างแท้จริง

รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ กล่าวว่า ไม่ควร เพราะขัดต่อภารกิจที่ ส.ว. ควรทำหน้าที่ในการกลั่นกรองกฎหมาย มิใช่เป็นผู้ริเริ่มเสนอร่างกฎหมายเสียเอง

นายไพฑูรย์ นิติตะวัน กล่าวว่า เป็นประโยชน์เพราะว่า การปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. ต้องเกี่ยวข้องกับการใช้รัฐธรรมนูญเป็นอย่างมาก กรณีที่รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ให้อำนาจ ส.ว. เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาได้ อาจจะมีประเด็นที่จะเสนอร่างได้ดีในอีกมุมหนึ่ง

นายถาวร สนิตพงษ์ กล่าวว่า เห็นด้วย เพราะจะได้เสนอกฎหมายควบคู่กันไปพร้อม ๆ กัน

นายสมัคร เขวภาพันธ์ กล่าวว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสำคัญ เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญถือเป็นส่วนขยายรายละเอียดของรัฐธรรมนูญ ซึ่งโดยหลักกฎหมายจะอยู่ในฐานะเหนือกว่าพระราชบัญญัติปกติ การให้วุฒิสภามีอำนาจดังกล่าว ทำให้ภาพของการเป็นองค์กรที่มีส่วนในการใช้อำนาจนิติบัญญัติในฐานะองค์กรประกอบของรัฐสภามีความชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าเดิม

นายประสงค์ นूरักษ์ กล่าวว่า ส.ว. น่าจะมีโอกาสเสนอกฎหมายได้ด้วย แต่ต้องเริ่มการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรก่อน

รองศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ กล่าวว่า คือประเด็นนี้เป็นประเด็นที่ผมเคยเสนอไว้ตั้งแต่รัฐธรรมนูญฯ ปี 2540 ว่าในเมื่อถ้าเราจะให้ ส.ว. มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนแล้ว อำนาจหน้าที่เขาควรจะต้องสูงไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า ส.ส. เพราะฉะนั้นอำนาจในการเสนอร่างพระราชบัญญัติน่าจะให้ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้ง มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติได้เช่นเดียวกับ ส.ส. เพราะฉะนั้นในทำนองนี้ถ้าหาก ส.ว. สามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ ร่างพระราชบัญญัติก็จะเข้าสู่วุฒิสภาเป็นสภาแรกแล้วนำไปสู่สภาผู้แทนราษฎรเป็นสภาที่ 2 สลับกัน ซึ่งตรงนี้จะก่อให้เกิดผลคืออย่างไร ประการที่ 1 สอดคล้องเหมาะสมกับที่มาของ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้ง ประการที่ 2 ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งนั้นก็ย่อมมี

ความใกล้ชิดกับประชาชนไม่ต่างอะไรกับ ส.ส. ย่อมจะรู้ปัญหาของพี่น้องประชาชนได้ดี และรู้ปัญหาของประเทศชาติโดยส่วนรวมได้ดีด้วย

การที่ ส.ว. สามารถเสนอร่างกฎหมายได้นั้นก็จะช่วยแบ่งเบาภาระของ ส.ส. ได้ด้วย ขณะเดียวกันก็เหมือนกับเป็นตัวกระตุ้นให้ ส.ส. ก็นึก รัฐบาลก็ดี ต้องทำงานหนักขึ้น เพราะไม่อย่างนั้น ส.ว. อาจจะแย่งเสนอร่างพระราชบัญญัติเสียก่อนก็ได้ เพราะ ส.ส. หรือรัฐบาลหากทำงานไม่สนองตอบต่อการแก้ไขปัญหาของพี่น้องประชาชน ก็เหมือนกับการแข่งขันการทำงาน เหตุผลที่ผมได้พูดมาทั้งหมดนี้ว่าทำไม ส.ว. ควรจะให้อำนาจเขาในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งในต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศญี่ปุ่น ส.ว. ของญี่ปุ่นก็เสนอร่างพระราชบัญญัติได้ในทำนองเดียวกัน แต่คราวนี้สภากร่างรัฐธรรมนูญของเราไม่เห็นด้วยกับการที่จะให้ ส.ว. มีอำนาจในการเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ ส.ว. ก็เท่ากับรอแต่เรื่องแต่งตั้ง ถอดถอน พอได้รับเลือกตั้งมาแล้วบางทีไม่ได้ทำงานให้คุ้ม ทั้ง ๆ ที่สามารถทำได้เพราะว่าเป็นผู้ทรงคุณวุฒิมีวุฒิมากกว่าด้วย และขณะเดียวกันการที่ ส.ว. ไม่สังกัดพรรค ไม่แบ่งฝักแบ่งฝ่ายเท่าใดนัก การเสนอร่างกฎหมาย น่าจะเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมได้มากกว่า ส.ส. ด้วยซ้ำไป อย่างนี้เป็นต้น พอมาถึงรัฐธรรมนูญฯ ปี 2550 ได้เพิ่มอำนาจในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญร่วมกับ ส.ส. ไม่ใช่ อำนาจเดียวของ ส.ว. เอง เพราะฉะนั้นก็ยังไม่ถึงจุดที่ผมต้องการ แต่เนื่องจาก ส.ว. ซึ่งมาจาก รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 ไม่เหมือน ส.ว. ที่มาจากรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 ที่ต้องมาจากการเลือกตั้งทั้งหมด ต่างกันอีก เพราะฉะนั้น ส.ว. 2550 นั้นมีทั้ง ส.ว. สรรหาและ ส.ว. เลือกตั้ง การกำหนด อำนาจหน้าที่ให้เสนอร่างพ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญร่วมกับ ส.ส. ได้นั้น จึงเป็นอำนาจหน้าที่ซึ่ง ผมมองว่าไม่ใช่ในส่วนซึ่งเป็นหลักการ เพราะพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นก็ มิใช่บังคับ ไม่ใช่ พระราชบัญญัติทั่วไป ก็จะไม่ตรงกับหลักการที่ผมเสนอไว้ในตอนเมื่อมีการยกร่าง รัฐธรรมนูญเมื่อปี 2540 ผมก็ไม่อาจจะวิจารณ์ได้ เพราะฉะนั้นเนื่องจากองค์ประกอบของ ส.ว. ปี 2550 นั้น ไม่เหมือนองค์ประกอบของ ส.ว. 2540 เพียงแต่เสนอให้ทราบว่าแนวความคิดของผมเห็นว่า ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด ก็ควรจะมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ เช่นเดียวกับ ส.ส. ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีต่อการทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของบ้านเมืองได้ดีกว่าที่จะให้ ส.ว. ทำหน้าที่อื่น ๆ แต่ไม่ได้ทำหน้าที่ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งตรงนี้ถ้าเพิ่มอำนาจหน้าที่ ได้ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง แล้วก็ไม่ได้เสียหายอะไรเลย และจะสอดคล้องกับประเด็นที่ผมเสนอ ให้ตำแหน่ง ส.ว. เป็นตำแหน่งสุดท้ายทางการเมืองด้วย เขาก็จะเสนอร่างกฎหมายที่ไม่ได้มุ่งหาเสียง ไม่ได้ไปมุ่งเพื่อแสวงหาคะแนนเสียงหรืออำนาจต่อรองใด ๆ ทั้งสิ้น อันนี้ก็อยากจะฝากเป็น ประเด็นเพิ่มเติม

รองศาสตราจารย์ ดร. มন্ত্রী รูปสุวรรณ กล่าวว่าการให้ ส.ว. เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเข้าสู่การพิจารณาได้ ในขณะที่ปี 2540 ไม่มี ถ้าดูในหลักการในเชิงทฤษฎี ถ้า ส.ว. มาจากการเลือกตั้งสิทธิในการเสนอร่างกฎหมายก็ควรมี เมื่อรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ก็มีการพูดกัน แต่ก็ถูกตัดออกไปเสนอร่างไม่ได้ แต่สามารถพิจารณาร่างกฎหมายได้ ในปี 2550 มี ส.ว. จากการเลือกตั้งส่วนหนึ่ง 76 คน สรรหา ส่วนหนึ่ง 74 คน ตรงนี้กรณีเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้ เท่าที่ทดลองใช้ดูก็ได้ การเปิดโอกาสให้ทดลองใช้ยังไม่ต้องแก้ไขในส่วนนี้

ในอนาคตหากรัฐธรรมนูญกำหนดให้ ส.ว. มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด เช่นเดียวกับ ปี 2540 ก็เสนอให้เพิ่มบทบาทให้ ส.ว. สามารถเสนอกฎหมายเข้าสู่การพิจารณาของสภาได้ทั้งกฎหมายทั่วไป และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

2.3.2 ด้านการกลั่นกรองกฎหมายกรณีรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 และพ.ศ. 2550 กำหนดระยะเวลาให้ ส.ว. ทำหน้าที่กลั่นกรองกฎหมายทั่วไปให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา 60 วัน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเงินให้เสร็จสิ้นภายใน 30 วัน

นายจิโรจน์ โชติพันธ์ กล่าว ว่า เห็นด้วย

นายวัลลภ ตังคณานูรักษ์ กล่าว ว่า กฎหมายทั่วไปมีเวลากลั่นกรองเสร็จสิ้นในเวลา 60 วันนั้น เหมาะสมดี แล้ว เพราะการกลั่นกรองกฎหมายมิใช่การพิจารณาแก้ไขกฎหมาย

สำหรับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเงินนั้น แม้จะมีเหตุพิเศษเพราะเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วน จึงมีกำหนดเวลาพิจารณาให้เสร็จภายใน 30 วันก็ตาม แต่อีกแง่มุมหนึ่ง เมื่อกฎหมายการเงินเป็นเรื่องจำเป็น เพราะเป็นการใช้งบประมาณแผ่นดิน จึงควรมีการพิจารณาอย่างรอบคอบระมัดระวัง เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและคุ้มค่า จึงควรขยายเป็น 60 วันเท่ากับกฎหมายทั่วไป ซึ่งการเพิ่มเวลาขึ้นอีก 30 วัน ก็ไม่น่าจะทำให้กฎหมายการเงินล่าช้าจนเกินไป เมื่อเทียบกับผลที่ได้รับ

หรืออีกกรณีหนึ่ง เห็นควรให้มีการพิจารณาต่อเนื่องทุกวัน เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. หากมองประเด็นนี้ระยะเวลาการพิจารณาก็ควรจะลดลงจะเป็นเท่าใดก็ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ร่าง ในทางปฏิบัติหากพิจารณาไม่ทันก็สามารถขอขยายระยะเวลาการพิจารณาออกไปอีกได้อยู่แล้ว

สำหรับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ควรใช้จุดแข็งของ ส.ว. ในฐานะเป็นผู้มีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญ ฯลฯ สามารถพิจารณาเพิ่มเติมคัดถอนงบประมาณบางส่วนที่เห็นว่าไม่เหมาะสมได้ เพื่อเป็นการคานดุลอำนาจกันของสองสภา

พลตรี มนูญกฤต รูปขจร กล่าวว่า มีความเหมาะสมดีแล้ว

นายสหัส พินทุเสนีย์ กล่าวว่า เห็นด้วย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ กล่าวว่า จริง ๆ ระยะเวลาพิจารณากฎหมายน่าจะกำหนดได้กระชับกว่านี้ ระยะเวลาทั่วไปน่าจะ 30 วัน การเงิน 15 วัน ถ้ามว่าทำได้ใหม่ ทำได้ เพราะการกำหนด 60 วัน แล้วขยายได้ 30 วันนี้ในการทำงานพิจารณากฎหมายแต่ละฉบับ ปัจจุบันพิจารณาสัปดาห์ละครั้ง ผมว่าเรื่องเหล่านี้จริง ๆ ต้องพิจารณาทุกวัน กฎหมายเข้ามาก็นั่งพิจารณาจนกว่าเสร็จในกฎหมายฉบับนั้น ๆ ก็จะสามารทำให้กลั่นกรองกฎหมายได้เร็วขึ้น มีประสิทธิภาพดีขึ้นเพราะมีความต่อเนื่อง ส่วนการจะเริ่มนับหนึ่งเมื่อไหร่ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง กรณีบุคลากรไม่เพียงพอหรืออย่างไรก็เป็นเรื่องของการบริหารจัดการ แต่ถ้าพูดถึงกำหนดระยะเวลาอย่างเดียว ผมคิดว่าถ้าเป็นกฎหมายทั่วไป 30 วัน ขยายได้อีก 15 วัน ถ้าเป็นกฎหมายการเงิน 15 วัน ขยายได้ 15 วัน ผมจะทำให้กฎหมายออกไปเร็ว เพราะเป็นเรื่องของการกลั่นกรองเท่านั้นเอง แล้วงานก็ต้องทำทุกวันไม่ใช่อาทิตย์ละครั้งอะไรอย่างนี้ทำให้เสียเวลา

นายบรรชา พงศ์อายุกุล กล่าวว่า เห็นด้วย

นายนิคม ไวยรัชพานิช กล่าวว่า ผมคิดว่าให้เวลาน้อยไปสำหรับกฎหมายที่เกี่ยวกับการเงิน โดยเฉพาะการที่ไม่ให้บทบาทอะไรเลย ก็คือดูว่าแค่เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ ซึ่งความจริงแล้วคนที่ร่างผมไม่ทราบว่าเป็นข้าราชการประจำ หรือว่าเขาทำงานอยู่กับการเงิน การคลัง ของประเทศหรือเปล่า ผมไม่แน่ใจ แต่ถ้าเขาจะเห็นว่าบทบาทเรื่องอย่างนี้ เช่น สภาผู้แทนราษฎรแปรญัตติไปตัดงบประมาณนั้น งบประมาณนี้ โดยไม่มีเหตุและผล สมมติความจริงแล้วพอข้าราชการประจำที่ทำมาตามยุทธศาสตร์ สมมติว่าใช้เงินอย่างนี้ถึงจะบรรลุเป้าหมาย แต่ของ ส.ส. เงินเยอะคัดออกมาแล้วเอาไปแปรญัตติให้กับจังหวัดตัวเอง โครงการของตัวเอง ทำให้องค์กรหรือหน่วยงานไม่สามารถทำงานได้บรรลุแล้วอย่างนี้พอมาถึง ส.ว. ส.ว. เห็นว่าโครงการอย่างนี้ตัดของเขาไม่ได้ คุณตัดเพราะมีผลประโยชน์แอบแฝงอยู่ แปรญัตติไปทำประโยชน์อย่างอื่น ซึ่งผลที่ออกมาอาจไม่บรรลุตามยุทธศาสตร์นั้น ๆ ได้ อย่างนี้แล้วให้วุฒิสภาพิจารณาแค่เห็นชอบไม่เห็นชอบ ซึ่งผมไม่เห็นด้วย ก็มีข้อเสนอเห็นควรเพิ่มบทบาทแก่ ส.ว. ให้สามารถพิจารณาแปรญัตติเพิ่ม ตัดทอน งบประมาณได้เช่นเดียวกับ ส.ส. เป็นการคานอำนาจกัน ด้วยเหตุผล ส.ว. เป็นผู้มีประสบการณ์ มองเห็นโลกมาก่อน เห็นควรใช้จุดแข็งของ ส.ว. ในส่วนนี้ให้เป็นประโยชน์และเห็นควรเพิ่มระยะเวลาการพิจารณาจาก 20 วัน เป็น 45 วัน

นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์ กล่าวว่า เห็นด้วย

นายประสิทธิ์ โพรสุรน กล่าวว่า ระยะเวลา 60 วัน และ 30 วันตามที่กำหนด ผมเห็นด้วย ทุกเรื่องถ้าเราพิจารณาศึกษากันอย่างจริงจังก็จะสามารถมองเห็นผลได้ในระยะเวลาอันสั้น ไม่จำเป็นต้องรอให้ความเห็นต่าง ๆ ตกผลึก

สำหรับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ คือวุฒิสภาไม่มีอำนาจไปเปลี่ยนแปลง แก้ไข ตัดทอนงบประมาณอะไรได้เลย เพียงแต่ศึกษาให้รู้ว่าอะไรเป็นอะไร เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ก็ไม่มีความจำเป็นอะไรเลยที่ต้องใช้ระยะเวลานานไปกว่านี้ เมื่อร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่สภาผู้แทน วุฒิสภาก็ได้พิจารณาควบคู่กันไปอยู่แล้ว กรณีให้วุฒิสภามีอำนาจในการตัดทอน เปลี่ยนแปลงงบประมาณได้นั้น ก็ขึ้นอยู่กับทฤษฎี สมมุติถ้าให้อำนาจก็จะยุ่งเหยิง ถ้าไม่ให้อำนาจ ก็ไม่มีสิทธิอะไรเลย ซึ่งถ้าเปรียบเทียบไป ก็เหมือนกับฝ่ายค้านเสนอความเห็นต่อรัฐบาล รัฐบาลก็รับ ไปพิจารณา ความเห็นของวุฒิก็น่าจะทำนองเดียวกัน

นายจรัส จิ๋นยี่รุ่งเรื่อง กล่าวว่า เห็นด้วย เพราะในงานวุฒิสภาที่มีอำนาจหน้าที่ในการกลั่นกรองความถูกต้อง จึงไม่ควรให้เวลามากไปกว่านี้ ระยะเวลาที่กำหนดให้จึงมีความเหมาะสม

นายประสาร มฤคพิทักษ์ กล่าวว่า เรื่องการกลั่นกรองกฎหมาย เนื่องจากเป็น ส.ว. ครั้งแรกก็รู้สึกว่ามีเรื่องต้องศึกษามาก อ่านมาก เอกสารงบประมาณเป็นลัง ๆ อย่างไม่อ่านไม่หมด คู่มือไม่ทั่ว เพราะฉะนั้นผมยังไม่แน่ใจ ขณะนี้อยู่ในขั้นคอนของ ส.ส. แล้วผมเองไม่ได้เป็นกรรมการด้านงบประมาณ ก็ยังไม่แน่ใจว่า เวลาที่เขาให้ไว้เหมาะสมหรือไม่ คิดว่าถ้าผ่านไปสักหนึ่งงบประมาณก็พอจะประเมินได้ว่า เวลาเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ก็ยังไม่อยากจะถูกในตอนนี้

รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ กล่าวว่า เป็นระยะเวลาที่สมควรแล้ว

นายไพบุลย์ นิติตะวัน กล่าวว่า เห็นด้วย เพื่อจะได้เร่งรัดการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา

นายถาวร สนิตพงษ์ กล่าวว่า ผมคิดว่าโดยเฉพาอย่างยิ่ง การพิจารณางบประมาณมีเวลาค่อนข้างน้อยมาก ๆ คือ 20 วัน ซึ่งตอนนี้ ส.ว. ทำงานควบคู่ไปกับระยะเวลาเดียวกับ ส.ส. ซึ่งมีข้อเพิ่มเติมประเด็นหนึ่งว่า ทาง ส.ว. มีอำนาจเพียงแต่รับหรือไม่รับงบประมาณ ไม่สามารถแก้ไขเพิ่มเติม ตัดทอนได้ ซึ่งเรื่องนี้ผมคิดว่าจำกัดสิทธิมากไป ตอนนี้ทำได้ก็คือตั้งข้อสังเกตเพียงอย่างเดียว ควรขยายระยะเวลาเพิ่มขึ้นและสามารถแปรญัตติ ตัดทอน เพิ่มเติมงบประมาณได้ด้วย

นายสมัคร เชาวภานันท์ กล่าวว่า เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินก่อให้เกิดภาระทางงบประมาณของรัฐ จึงต้องกำหนดหลักเกณฑ์ให้มีความชัดเจนและต้องให้มีความรวดเร็วกว่ากฎหมายทั่วไป ระยะเวลาดังกล่าวจึงเหมาะสมแล้ว

นายประสงค์ นุรักษ์ กล่าวว่า เห็นด้วย

รองศาสตราจารย์ ดร. ธีรภัทร์ เจริญสรรค์ กล่าวว่า ผมคิดว่าเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม การกำหนดกรอบระยะเวลาไว้ก็จะช่วยทำให้การปฏิบัติหน้าที่มองเห็นผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนตามกรอบเวลา 30 วันและ 60 วัน เนื่องจากกฎหมายการเงินก็เป็นกฎหมายที่ค่อนข้างจะเร่งด่วนอาจจะต้องพิจารณาเสร็จโดยรวดเร็ว แต่ประเด็นตรงนี้ไม่ได้มีปัญหาต่อการพิจารณาของ ส.ว. เพราะว่าในทางปฏิบัติไม่ว่าร่างพระราชบัญญัติใดเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ทางฝ่ายธุรการเขาก็จะต้องส่งให้ ส.ว. ได้ทราบล่วงหน้าไปพร้อม ๆ กันด้วยเพื่อท่าน ส.ว. ก็จะได้ติดตามการเสนอร่างพระราชบัญญัติการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในสภาผู้แทนฯ แม้กระทั่ง รายงานผลจากการประชุมของคณะกรรมการวิสามัญคดี สามัญคดี ซึ่งพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ส่งให้กับ ส.ว. ได้ทราบเป็นระยะ ๆ ก็เท่ากับว่า ส.ว. ท่านศึกษาก่อนล่วงหน้า ถ้าได้ศึกษาก่อนล่วงหน้าทราบข้อมูลทราบอะไรต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว พอร่างพระราชบัญญัตินั้นผ่านสภาผู้แทนราษฎรส่งมาให้ ส.ว. ส.ว. ก็ใช้เวลา 30 วัน และ 60 วัน ผมคิดว่าก็พอเพียงกับการที่จะพิจารณาถึงความสมบูรณ์ของร่างกฎหมายนั้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องขึ้นอยู่กับความขยันของ ส.ว. ด้วย ถ้าเกิด ส.ว. ไม่เตรียมความพร้อมไว้หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการไม่เตรียมความพร้อมไว้ให้อะไรต่าง ๆ ก็จะเป็นอุปสรรคเหมือนกัน ซึ่งในการปฏิบัติผมคิดว่าแก้ปัญหานี้ได้ไม่ยาก

รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี รูปสุวรรณ กล่าวว่า เรื่องนี้เป็นสากลพื้นฐานทั่วไป ระยะเวลาที่กำหนดเห็นว่าเหมาะสมแล้ว เพราะในทางปฏิบัติทั่วไปหากพิจารณาเรื่องไหนไม่ทันก็มีการขอขยายระยะเวลาการพิจารณาออกไปอีกได้อยู่แล้ว

2.3.3 ด้านการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงในองค์กรอิสระและราชการ รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 กำหนดให้ ส.ว. มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด 200 คน และทำหน้าที่เช่นเดียวกันหมด ส่วนรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 กำหนดให้ ส.ว. มาจากการเลือกตั้ง และการสรรหาและทำหน้าที่เช่นเดียวกัน

นายจิโรจน์ โชติพันธุ์ กล่าวว่า เห็นด้วย

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ กล่าวว่า สำหรับรัฐธรรมนูญ 2540 นั้น ส.ว. มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนเหมือนกันหมด การมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญหลายอย่างจึงสมควรจะเจตนาารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้วุฒิสภามีอำนาจเพิ่มมากขึ้น แต่สำหรับ

รัฐธรรมนูญ 2550 นั้น วุฒิสภายังคงมีอำนาจเช่นเดียวกับวุฒิสภา 2540 ทุกประการ ก็อาจจะยอมรับได้หาก ส.ว. ที่มาจากการสรรหาเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วประเทศแล้ว

พลตรี มนูญกฤต รูปขจร กล่าวว่า การทำหน้าที่หรืออำนาจหน้าที่ของ ส.ว. มีชัดเจนอยู่แล้ว ไม่ว่า ส.ว. จะมาจากรัฐธรรมนูญฉบับไหน ก็ควรทำตามบทบาทอำนาจหน้าที่ที่ตนมีให้ดีที่สุด เพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ

นายสหัส พินทุเสนีย์ กล่าวว่า เห็นด้วยกับรัฐธรรมนูญ 2540 ส่วนรัฐธรรมนูญ 2550 ไม่เห็นด้วย เพราะ ส.ว. ที่มาจากการสรรหา ไม่ได้มีที่มาจากประชาชน จึงไม่น่าจะมีความชอบธรรมในการทำหน้าที่ดังกล่าว

นายเสรี สุวรรณภานนท์ กล่าวว่า อำนาจหน้าที่จะไปแยกกันไม่ได้ ถ้าไปแยกกัน ส.ว. สรรหาทำหน้าที่ได้แค่นี้ ส.ว. เลือกตั้งทำหน้าที่ได้แค่นี้ก็ต้องแยกสภาแล้ว จะไปแยกการทำงานได้อย่างไร ในเมื่อเข้ามาเป็น ส.ว. แล้ว ไม่ว่าจะมามีที่มาอย่างไร เมื่อเข้ามาเป็น ส.ว. แล้ว ก็ควรทำหน้าที่ตามกรอบรัฐธรรมนูญกำหนด ควรเป็นแนวทางเดียวกันทั้งหมด

นายบรรชา พงศ์อายุกุล กล่าวว่า เห็นด้วย

นายนิคม ไวยรัชพานิช กล่าวว่า คนที่มาจากประชาชนเลือกกับคนที่มาจากองค์กรเลือก เมื่อกฎหมายเขียนไว้ว่าให้มาจากสองทาง และบอกวิธีการได้มาทั้งสองทาง เมื่อคนที่ได้เข้ามาเป็น ส.ว. เขาก็มีสิทธิเหมือนกัน เพียงแต่ที่มาต่างกันเท่านั้นเอง ไม่ใช่มองว่า ส.ว. มาจากการเลือกตั้งของประชาชนจะมีบทบาทอำนาจหน้าที่มากกว่า ส.ว. ที่มาจากการสรรหา เห็นควรให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ซึ่งเป็นกติกาของสังคม การเคารพและยอมรับกติกาของสังคมก็จะส่งผลให้บ้านเมืองปราศจากปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้

นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์ กล่าวว่า ไม่เห็นด้วย เพราะโดยหลักการ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งมีความเชื่อมโยงกับประชาชนควรจะมีอำนาจด้านการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงในองค์กรอิสระและราชการได้มากกว่า ส.ว. ที่มาจากการสรรหาหรือแต่งตั้ง

นายประสิทธิ์ โภษะสุน กล่าวว่า ผมคิดว่าไม่ว่า ส.ว. จะมีที่มาทางใด เมื่อเข้ามาเป็น ส.ว. แล้ว ก็มีความชอบธรรมในการทำหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดเช่นเดียวกันทั้งหมด

นายจรัส อึ้งย้งรุ่งเรือง กล่าวว่า เห็นด้วยกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ แต่ที่มาของสมาชิกวุฒิสภาจะต้องเหมือนกัน ไม่ควรแบ่งแยกดังเช่นรัฐธรรมนูญปี 2550

นายประสาร มฤคพิทักษ์ กล่าวว่า คือรัฐธรรมนูญก่อนข้างวางไว้รัดกุม การทำหน้าที่ตรวจสอบขององค์กรต่าง ๆ นั้น สามารถกระทำได้แล้วก็อยู่ในวิสัยไม่ยากเกินไป รัฐธรรมนูญปี 2550 กำหนดให้ประชาชนลงชื่อ 20,000 คนยื่นตรวจสอบ ยื่นถอดถอน รัฐธรรมนูญ 2540 กำหนด 50,000 คน เพราะฉะนั้น 50,000 คนเป็นเรื่องยาก รัฐธรรมนูญ 2550 20,000 คนทำได้ แต่เอาเข้าจริง ๆ แล้ว คุณแล้วเป็นกระบวนการต้องผ่านขั้นตอนหลายอย่าง ต้องส่งไปที่ กระทรวงมหาดไทย ทะเบียนราษฎร กกต. สํารวจรายชื่อที่ยื่นมาถูกตัดสิทธิทางการเมืองหรือเปล่า ต้องสำรวจตรวจสอบชื่อด้วยตนเอง ด้วยฝ่ายตรวจสอบของวุฒิสภาส่งไป ปปช. ผมคุณแล้วในทาง ปฏิบัติก่อนข้างยุ่งยากพอสมควรกว่าจะก่อให้เกิดผล ยกตัวอย่างง่าย ๆ เรื่องการยื่นถอดถอน รัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข คุณสารี อ๋องสมหวัง กับเพื่อน ๆ ที่เป็นองค์กรเกี่ยวกับผู้ป่วย ก็กว่า จะได้รายชื่อ 20,000 ชื่อนี้ยาก เพราะฉะนั้นก็เอาไปยื่นแล้วก็ต้องมีการตรวจสอบเพื่อเป็นชื่อที่ ถูกต้อง แล้วก็สิทธิในการเข้าชื่อเป็นชื่อที่ไม่ถูกตัดสิทธิทางการเมืองอะไรก็แล้วแต่ แล้วก็ผ่าน กระบวนการวุฒิสภา ทะเบียนราษฎรอีก เพราะฉะนั้นกระบวนการนี้ก็จะเข้ามาสู่ระบบที่นำไปสู่ การถอดถอนผ่านขั้นตอนยาวมาก และขั้นตอนเยอะ ในขณะที่ ส.ว. ด้วยกันเองลงชื่อเกี่ยวกับเรื่อง คุณไชยา แล้วก็ส่งประธานวุฒิสภา ส่งศาลรัฐธรรมนูญภายในเวลาไม่ถึง 3 เดือน ก็สามารถที่จะเกิด ผลได้ กรณีคุณ ไชยา สามารถยื่นไปวันพรุ่งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญก็จะชี้ขาด กรณีคุณ ไชยา ที่ภรรยา ถือหุ้นเกิน 5% จะผิดรัฐธรรมนูญหรือเปล่า ก็แสดงว่าด้วยวิธีการที่เปิดโอกาสให้ ส.ว. จำนวน เท่านั้นเท่านั้นลงชื่อเป็นหนทางซึ่งเป็นไปได้มากกว่า แล้วก็ทำให้ระบบการตรวจสอบเข้มแข็งและ นำเชื่อถือได้

รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ กล่าวว่า สมควร เพราะ ส.ว. ไม่ว่าจะมาจากที่ไหน ก็มีกฎหมายกำหนดคุณสมบัติไว้แล้ว จึงสมควรมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกัน

นายไพฑูย์ นิตะวัน กล่าวว่า เห็นด้วย เพราะเป็นองค์กรที่เหมาะสมที่สุด ที่จะทำหน้าที่

นายถาวร สนิตพงษ์ กล่าวว่า เห็นด้วย แต่การตรวจสอบอำนาจจะไม่เหมือน ปี 2540 คือเลือกมา 2 เท่า และตัดออกครึ่งหนึ่ง อำนาจตรงนี้โดนตัดออกไป โดยอำนาจของ ส.ว. ปี 2550 คือ พิจารณาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ถ้าหากมีการปฏิเสธจาก ส.ว. จะทำให้งานชะงักไป คือจะต้องไปเริ่มกระบวนการสรรหาใหม่ทั้งหมด ซึ่งตรงนี้จะเป็นการเสียเวลา ขอให้ พิจารณาตรงนี้ว่า จะมีทางออกใหม่ คือถ้าผมพูดไปก็เหมือนกับว่า จะขออำนาจเพิ่มหรือจะอะไรต่าง ๆ ตรงนี้

สำหรับการทำหน้าที่เช่นเดียวกันของ ส.ว. เลือกตั้งและสรรหา ผมเห็นด้วย แต่คิดว่าอยากให้สัดส่วนของ ส.ว. เลือกตั้งให้เหมาะสมคือจังหวัดใหญ่ก็ควรจะมี ส.ว. มากกว่าเดิม

คือเมื่อมาเป็น ส.ว. ไม่ว่าจะมาจากทางใด เมื่อเข้ามาเป็น ส.ว. แล้วก็ต้องทำหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ซึ่งตอนนี้ ส.ว. ที่ทำงานกันอยู่ไม่ว่า ส.ว. เลือกตั้งหรือสรรหาก็ทำงานด้วยกันโดยไม่มีปัญหาใด สามารถปรับตัวทำงานร่วมกันได้

นายสมัคร เขาวงกนันทน์ กล่าวว่าวุฒิสภาไทยมีอำนาจหน้าที่เป็นทั้งสภาถ่วงดุลระบอบการปกครองและสภาตรวจสอบ แต่วิธีการได้มาของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ 2550 ซึ่งเป็นแบบผสมระหว่างการสรรหาและเลือกตั้ง ทำให้อำนาจของวุฒิสภาที่เคยมีอยู่ตามรัฐธรรมนูญ 2540 เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ แต่โดยภาพรวมแล้วแม้จะมีได้เป็นการได้มาโดยวิธีการเลือกตั้งทั้งหมด แต่ระบบดังกล่าวก็ทำให้ได้ผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็น ส.ว. ที่เป็นผู้เป็นกลางทางการเมือง มีอิสระในการตัดสินใจ ผ่านการถ่วงดุลระบอบการปกครองที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งประกอบด้วยบุคคลที่มีความหลากหลายอาชีพและมาจากกลุ่มบุคคลต่าง ๆ การถ่วงดุลเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาเป็นไปด้วยความรอบคอบและมีความสมดุลในเหตุผล จึงเป็นการสมควรที่ยังคงให้อำนาจดังกล่าวไว้

นายประสงค์ นุรักษ์ กล่าวว่า เห็นด้วย

รองศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ กล่าวว่าถ้าเป็นวิธีปฏิบัติไม่ได้ต่างกันระหว่างรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 กับพ.ศ. 2550 มีการปฏิบัติเหมือน ๆ กัน คือการตรวจสอบ เช่น เมื่อมีการเสนอแต่งตั้งบุคคลใด ขึ้นมาดำรงตำแหน่งใด เมื่อเสนอเข้า ส.ว. แล้ว ส.ว. เขาก็จะตั้งคณะกรรมการพิจารณาคุณสมบัติ แล้วฟังความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ใครที่รู้ว่าพฤติกรรมของบุคคลคนนั้นดีหรือไม่คืออะไรให้ส่งข้อมูลไปให้เขาตรวจสอบ ผมว่าส่วนนี้เป็นกระบวนการปฏิบัติที่อยู่ในข่ายทำนองเดียวกัน ไม่ได้แตกต่างกัน ก็ถือว่ามาตรฐานพอสมควรอยู่แล้ว เมื่อตรวจสอบแล้วก็เปิดโอกาสให้บุคคลที่ถูกตรวจสอบนั้นได้มีการ defend ตัวเองด้วย ไม่ใช่ไปเชื่อในสิ่งที่ป็นข้อกล่าวหา ซึ่งอาจจะมีการถ่วงดุลเป็นการส่วนตัวก็ได้ เพราะฉะนั้นเมื่อมีประเด็นกล่าวหา มีประเด็นใดที่เป็นข้อมูลที่จะนำมาทำให้เกิดความเสียหายหรือผลกระทบต่อ การที่เขาจะได้รับการดำรงตำแหน่งหรือไม่ ก็ควรจะตั้งเชิญเขามาทุกคน แล้วก็บอกว่ามีประเด็นข้อกล่าวหาคุณ 1, 2, 3, 4, 5 ข้อ 1 นี้คุณจะชี้แจงอย่างไร ข้อ 2 คุณชี้แจงอย่างไร ให้เขามีโอกาสได้ทราบข้อกล่าวหา และชี้แจงต่อคณะกรรมการเพื่อได้บันทึกไว้ในเอกสาร เมื่อบันทึกอะไรไว้เรียบร้อยแล้ว ตรวจสอบเรียบร้อยแล้วก็พิมพ์นำเสนอเข้าสู่ที่ประชุมวุฒิสภา ที่ประชุมวุฒิสภาเมื่อจะพิจารณาให้การรับรองหรือไม่รับรองบุคคลดังกล่าว ก็จะต้องพิจารณาตามกรอบของเอกสารนั้น ไม่ใช่ไปเอาประเด็นอื่นเข้ามาอีก เพราะว่าถ้าเกิดสมาชิกวุฒิสภาบางคนอาจจะไม่ชอบชื่อนี้ ผู้ถูกเสนอชื่อคนใดคนหนึ่ง เป็นการเฉพาะ แล้วมากกล่าวหาในที่ประชุมโดยที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการของคณะกรรมการ ฝ่ายที่เขาถูกกล่าวหาที่ไม่ได้มีสิทธิชี้แจง มันจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม

เพราะฉะนั้นการอภิปรายใด ๆ ที่นอกเหนือจากกรอบดังกล่าว หรือเกินจากข้อกล่าวหาดังกล่าวจึงไม่ควรที่จะนำมาพิจารณาในที่ประชุม เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมทุกฝ่าย อันนี้ถือเป็นรายละเอียด แต่ที่ผมพูดเอาไว้ก็เพราะว่าถ้าหากเมื่อใดไม่มีการกำหนดให้เป็นกฎเกณฑ์ที่มีความชัดเจน ก็จะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการโหวต ที่จะรับรองหรือไม่รับรอง

รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี รูปสุวรรณ กล่าวว่า ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้ง กับ ส.ว. ที่มาจากการสรรหาทำหน้าที่เช่นเดียวกันก็เป็นปัญหาที่ถกเถียงกันมากกว่า ส.ว. ที่มาจากการสรรหามาใช้อำนาจตรวจสอบอำนาจรัฐได้อย่างไรในเมื่อมิได้ผ่านกระบวนการเลือกตั้งจากประชาชน ตรงนี้ก็เป็นปัญหาทางทฤษฎีและปัญหาความชอบธรรมด้วย ถ้ามองในเชิงวิชาการแล้ว ส.ว. ที่มาจากการสรรหาเข้าไปตรวจสอบมาก ๆ ก็ต้องถือว่าเป็นกลางทางการเมือง แต่ถ้าท่านเข้าไปใช้กระบวนการในรัฐธรรมนูญด้านการถอดถอนมากขึ้น หรือเข้าไปตรวจสอบมากขึ้น ตรงนี้ต้องทดลองใช้ดูก่อน ไม่อยากเสนอแนะอะไรมากไปกว่านี้ แต่ในเชิงวิชาการจะมีคำถามมากอยู่ไม่น้อย

2.4 ด้านประสิทธิภาพของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550 ในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน 6 เดือนแรก

2.4.1 การที่รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 กำหนดให้แต่ละจังหวัดมี ส.ว. ตามเกณฑ์ของราษฎรในแต่ละจังหวัด ในขณะที่รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 กำหนดให้มี ส.ว. จังหวัดละ 1 คน จะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำหน้าที่วุฒิสภาแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

นายจิโรจน์ โชติพันธ์ กล่าวว่า เห็นว่าทั้งสองรัฐธรรมนูญไม่ได้ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของ ส.ว. ลดลง หรือแตกต่างกัน เข้าใจว่า ผู้เข้ามาเป็น ส.ว. ไม่ว่าจะแบบไหน ต่างก็คงทำงานมีประสิทธิภาพ เพราะทุกคนก็ได้รับการคัดสรรและเลือกตั้งมาดีแล้ว เพียงแต่ว่ารัฐธรรมนูญ 2550 ไม่ถูกหลักประชาธิปไตยเท่านั้น แต่ความสามารถก็คงไม่เป็นปัญหา

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ กล่าวว่าในกรณีการกลั่นกรอง ตรวจสอบ กฎหมายไม่น่าจะส่งผลต่อความแตกต่างประสิทธิภาพของ ส.ว. ของรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ เพราะการปฏิบัติภารกิจนั้นมิได้เกี่ยวกับจำนวนของ ส.ว. ว่าจำนวนมากหรือจำนวนน้อย แต่สำหรับการเป็นตัวแทนของประชาชนในจังหวัดที่ตนได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ว. อาจส่งผลต่อความแตกต่างในประสิทธิภาพได้ เพราะรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ส.ว. ที่ได้รับเลือกตั้งในจังหวัดหนึ่งอาจมีได้มากกว่าหนึ่งคน ในขณะที่รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 จังหวัดนั้นมี ส.ว. ได้เพียงคนเดียว ซึ่งหากเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่และประชากรจำนวนมากแล้ว ส.ว. หนึ่งคนแทบไม่อาจลงลึกในรายละเอียดของความต้องการของประชาชนในพื้นที่จังหวัดของตนเองได้ทั่วถึง

พลตรี มนูญกฤต รูปขจร กล่าวว่า ในกรณีการกลั่นกรองกฎหมาย ไม่น่าจะมีผลต่อสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ

แต่สำหรับการเป็นตัวแทนของประชาชนอาจมีความแตกต่างกันบ้าง เพราะพื้นที่รับผิดชอบของแต่ละคนเล็กใหญ่ไม่เท่ากัน อาจจะไม่เชื่อมโยงหรือรับทราบปัญหาของประชาชนได้ไม่เท่ากันทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง

นายสหัส พินทุเสนีย์ กล่าวว่า ถ้ายึดหลักการที่ว่าสมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ก็ควรกำหนดให้แต่ละจังหวัดมี ส.ว. ตามเกณฑ์จำนวนประชากรในแต่ละจังหวัด ตามรัฐธรรมนูญ 2540 สำหรับประสิทธิภาพของ ส.ว. ที่มาจากแต่ละจังหวัดที่กำหนดตามเกณฑ์จำนวนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ 2540 กับ ส.ว. ที่มาจากจังหวัดละ 1 คนตามรัฐธรรมนูญ 2550 ประสิทธิภาพจะเหมือนกันหรือไม่ อย่างไร ไม่แน่ใจ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ กล่าวว่า ประสิทธิภาพการทำงานอยู่ที่ความรับผิดชอบของแต่ละคน ตัวแทนของจังหวัดเป็นความเชื่อมโยงระหว่างประชาชนกับตัวแทนเท่านั้นเอง ตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน แต่ประสิทธิภาพก็อยู่ที่ความรู้ความสามารถ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม ความเป็นอิสระ ตัวแทนของจังหวัดไม่ได้มีผลอะไรกับตรงนั้นเท่าใดนัก

นายบรรชา พงศ์อายุกุล กล่าวว่า คิดว่าไม่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ เพราะคิดว่าประสิทธิภาพในการทำหน้าที่ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลเป็นสำคัญ

นายนิคม ไวยรัชพานิช กล่าวว่า ตรงนี้ต้องเข้าใจว่า ส.ว. ไม่มีหน้าที่เช่นเดียวกับ ส.ส. การแปรญัตติงบประมาณด้านต่าง ๆ การลงพื้นที่ ฯลฯ แต่ที่ ส.ว. รับเรื่องร้องทุกข์จากประชาชนได้ แล้วนำมาแก้ไขปัญหาเป็นภาพรวมของประเทศอย่างนี้ทำได้

สำหรับหน้าที่ตามกรอบที่รัฐธรรมนูญกำหนด ส.ว. ที่ได้รับเลือกการเข้ามาแต่ละคนก็มีความรู้ มีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญที่หลากหลายอยู่แล้ว การทำหน้าที่ตรงนี้ก็เข้าไปในรูปมติของสภา ซึ่งก็ไม่น่าจะมีปัญหาอะไร

นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์ กล่าวว่า ส่งผลให้ประสิทธิภาพลดลงเพราะการรับฟังปัญหาและความคิดเห็นจากประชาชนทำได้น้อยลง

นายประสิทธิ์ โภษะสุน กล่าวว่า ผมคิดว่าประสิทธิภาพการทำหน้าที่ต่างกัน เพราะจะเห็นได้ว่าในระยะเวลาเพียงไม่กี่เดือนก็มีเหตุการณ์เกิดขึ้น จนมีการตั้งคำถามกันว่า ลองย้อนกลับไปดูว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดกรอบอำนาจหน้าที่ของ ส.ว. ว่าอย่างไร เพื่อจะได้เป็นเครื่องมือเตือนสติว่า อะไรเป็นหน้าที่ของ ส.ว. ไม่ใช่ไปทำอะไรก็ได้ที่ตนคิดว่ามีสิทธิที่จะทำ

นายจรัล จึงยิ่งรุ่งเรือง กล่าวว่า การกำหนดให้แต่ละจังหวัดมี ส.ว. ตามเกณฑ์จำนวนประชากรในแต่ละจังหวัด จะทำให้สมาชิกวุฒิสภาแต่ละคนมีที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนตามเกณฑ์ที่เหมือนกัน จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเป็นมาตรฐานเดียวกัน ไม่มีการแบ่งแยก ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างมีเอกภาพ

นายประสาร มฤคพิทักษ์ กล่าวว่า ด้านประสิทธิภาพ ผมคิดว่าเกณฑ์การคำนวณตรงนี้ เห็นว่ายุติธรรมดี แต่มีข้อสังเกตว่า จังหวัดใหญ่ เช่น กรุงเทพมหานครมีประชากรจำนวนมาก แต่มี ส.ว. ได้เพียงคนเดียว ขณะที่จังหวัดเล็กมี ส.ว. ได้ 1 คนเช่นกัน ซึ่งดูเหมือนไม่เป็นธรรม แต่ก็ไม่ได้คิดใจอะไรมาก ในแง่หนึ่งอาจจะทำให้ ส.ว. ที่ได้รับเลือกมีลักษณะเป็นตัวแทนของคนในจังหวัดอย่างแท้จริง คิดว่าต้องทดลองใช้ดูว่าจะเป็นอย่างไร

รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ กล่าวว่า โดยหลักน่าจะดีขึ้น เพราะทำให้คนหนึ่งคนดูแลรับผิดชอบและลดความขัดแย้งกับคนอื่น

นายไพบุลย์ นิติตะวัน กล่าวว่า ไม่แตกต่าง เพราะการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. ไม่ได้ไปสัมผัสกับประชาชนในพื้นที่เหมือนกับ ส.ส. แต่ ส.ว. จะทำหน้าที่เป็นสภาผู้ทรงคุณวุฒิ กลั่นกรองกฎหมาย และทำหน้าที่แต่งตั้งและถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือข้าราชการระดับสูง เมื่อบุคคลดังกล่าวมีพฤติกรรมร้ายชัดปดิส่อไปในทางทุจริตหน้าที่เป็นต้น รวมทั้งการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน

นายฉาวร ลีบุตรพงษ์ กล่าวว่า คิดว่าถ้าจำนวนคนมากกว่าก็จะกลั่นกรองหรือทำงานได้มากกว่า ก็ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวแล้วว่า ควรที่จะมีจำนวนมากกว่านี้ หาก ส.ว. เลือกตั้งได้ใช้เกณฑ์ตามสัดส่วนของประชากร คือปัญหาว่ามี สมมุติ ส.ว. ที่มาจาก กทม. จะรู้ปัญหาของทั้งจังหวัดเป็นไปไม่ได้ ซึ่งที่มาจาก การเลือกตั้งจะให้คนทั้งจังหวัดรู้จักเขาคนเดียวก็เป็นไปยาก ก็ค่อนข้างลำบาก

นายสมัคร เขาวกานันท์ กล่าวว่า มีความเห็นว่าตามรัฐธรรมนูญ 2550 ด้วยขนาดองค์กรที่เล็กและเป็นอิสระกว่า จึงทำให้การปฏิบัติหน้าที่ที่มีความคล่องตัวขึ้น

นายประสงค์ นุรักษ์ กล่าวว่า ไม่แตกต่างกัน เพราะเป็นการพิสูจน์คนซึ่งได้รับการเลือกตั้ง คุณภาพของคนไม่ได้อยู่ที่จำนวน

รองศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ กล่าวว่า ในเรื่องของประสิทธิภาพการทำหน้าที่ของ ส.ว. 2540 ที่มาจากการเลือกตั้ง กับ ส.ว. 2550 ที่มาจากการเลือกตั้ง จังหวัดละ 1 คน การที่มี ส.ว. 1 คนต่อจังหวัดตามรัฐธรรมนูญปี 2550 กับการที่มี ส.ว. หลายคนในจังหวัดตามรัฐธรรมนูญปี 2540 มีนัยสำคัญกับการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. ใหม่ ผมคิดว่าคงไม่ได้มีนัยในแง่ของการปฏิบัติหน้าที่ เพราะว่าถ้า 5 คนในจังหวัดนี้ ก็ไม่ได้หมายถึง 5 คนนี้ทำงานดีทั้งหมด

อาจมีคนที่ทำงานดีเพียง 1 คน และอาจจะทำงานดีกว่า 5 คนในจังหวัดอื่นก็ได้ แต่ประเด็นนี้ผมได้ชี้แจงหรือตอบคำถามไปแล้วเมื่อสักครู่ที่ว่า ประเด็นดังกล่าวนี้คือจำนวน ส.ว. ในแต่ละจังหวัดน่าจะสะท้อนถึงความสมดุลหรือความเหมาะสมสำหรับอัตราส่วนของจำนวนประชากรที่แตกต่างกันของแต่ละจังหวัดมากกว่า เพราะว่าถ้าประชากรกรุงเทพฯ 7 ล้านคนอย่างที่ผมบอก กับประชากรจังหวัดระนองไม่กี่แสนคน ก็จะมีนัยในเรื่องของความไม่สมดุลกันระหว่างอัตราส่วนประชากรกับจำนวน ส.ว. ทำให้ไม่ถึงพุดอย่างนั้น มันไม่ได้ขึ้นอยู่กับสิทธิในการโหวต 1 เสียงของประชาชนเท่านั้น มันขึ้นอยู่กับจำนวนผู้ที่อยากจะเป็น ส.ว. ด้วย ผมอยู่ในกรุงเทพฯ สมมติผมอยากจะเป็น ส.ว. แต่ ส.ว. มีได้แค่คนเดียว โอกาสที่ผมจะได้เป็นก็น้อย เพราะว่าอาจมีคนอื่นที่ดีกว่า ดังกว่า เด่นกว่า เยอะแยะ แต่ถ้าในกรุงเทพฯ มี 18 คนเหมือนกับ ส.ว. สมัยปี 2540 ผมก็มีโอกาสจะเป็น ส.ว. ได้มากขึ้นจริงไหมครับ ก็ไปตัดโอกาสของคนที่มีโอกาสจะได้เป็น ส.ว. ให้น้อยลงไป ถ้ารัฐธรรมนูญปี 2550 กำหนดไว้ ส.ว. 1 คนในจังหวัดนั้น ไปตัดโอกาสคนที่อยากจะได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ว. ซึ่งตรงนี้คือความไม่สมดุลอย่างที่ผมได้พูด รัฐธรรมนูญฯ ยังตัดโอกาสคนที่เลือกด้วยนะ ถ้าคนที่เลือกเขาอาจจะพอใจ 3 คน ถึงแม้เขาจะมีสิทธิได้ 1 เสียงเท่ากันตามรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 และพ.ศ. 2550 ก็ตาม แต่มาตัดโอกาสในการที่จะเลือก เพราะอาจจะมีคนมาสมัครไม่มากนัก เพราะคิดว่าเขาไม่น่าจะได้เพราะเลือกได้คนเดียวเขาจึงไม่มาลง แต่ถ้ามี ส.ว. ได้หลายคนใน 1 จังหวัดก็ดีกว่า เขาอาจจะอยากมาลงสมัครก็ได้ ยกตัวอย่างง่าย ๆ อย่างกรณี กรุงเทพมหานคร สมมุติคุณรสนา โตสิตระกูลได้ เพราะคุณรสนาเขาเป็นคนที่เหมาะสม แต่เกิดอาจจะมีคนเด่นกว่าคุณรสนาก็ได้ ก็ตัดโอกาสเขา เขาไม่ยอมมาลงเพราะคิดว่าลงแล้วอาจจะได้ยาก ก็เป็นการตัดโอกาสประชาชนเช่นเดียวกัน เพราะว่าประชาชนมีตัวเลือกน้อยลง อันนี้ก็เป็นเหตุผลที่ผมคิดว่านัยของจำนวน ส.ว. ในแต่ละจังหวัดที่แตกต่างกัน น่าจะมีนัยในเรื่องลักษณะนี้มากกว่ากรณีของอำนาจหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่

รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี รูปสุวรรณ กล่าวว่า ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งจังหวัดละ 1 คน มองการทำงานด้านพื้นที่ทำไม่ได้อยู่แล้ว คือไม่ทั่วถึง แต่หน้าที่ตามกรอบที่รัฐธรรมนูญกำหนดทำได้ไม่มีปัญหา ข้อเสนอแนะก็อาจจะเพิ่มจำนวน ส.ว. ขึ้น

2.4.2 เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของ ส.ว. ในช่วงระยะเวลาภายใน 1 ปีแรกของรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 และรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 ท่านพอใจผลการปฏิบัติงานของ ส.ว. ชุดใด เพราะเหตุใด

นายจิโรจน์ โชติพันธุ์ กล่าวว่า พอใจ ส.ว. ชุด 2550 ทำหน้าที่ดีมาก น่าจะมากกว่า ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งเสียอีก เพราะไม่ได้ติดอยู่ในอิทธิพลของทางการเมืองมากนัก อันนี้ประเมินจากส่วนตัวที่ดูอย่างเผิน ๆ

นายวัลลภ ตังคณานุก์ย์ กล่าวว่า ส.ว. ชุด 2540 อาจจะเป็นเพราะอยู่ในบรรยากาศของการปฏิรูปการเมือง และ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งครั้งแรกมีความกระตือรือร้นที่จะมีบทบาทในการเวทีการเมืองของประเทศ

พลตรี มนูญกฤต รูปขจร กล่าวว่า สมาชิกวุฒิสภาชุด พ.ศ. 2540 เพราะเป็น ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งเป็นครั้งแรก จึงมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ กล่าวว่า ในช่วงแรกก็ต้องมาเรียนรู้งาน 1 ปีแรก จะดีในเรื่องของความเป็นอิสระ แต่พอหลังจากนั้นจะถูกแทรกแซง แต่ผลงานที่ออกมา ก็จะอยู่ในช่วงของการเรียนรู้ การปรับตัว ก็ยังไม่มีอะไรมากเท่าใด ชุด 2540 6 เดือนแรกยังทำหน้าที่ได้ไม่เท่าใด เพราะฉะนั้น 1 ปีแรกยังบอกอะไรมาไม่ได้

นายบรรชา พงศ์อายุกุล กล่าวว่า พอใจกับผลการปฏิบัติงานของ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ

นายนิคม ไวยรัชพานิช กล่าวว่า ตรงนี้หากมีการกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจน ก็อาจจะเปรียบเทียบได้ แต่ก็อาจมีความแตกต่างกัน เนื่องจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่างกันระหว่างวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองชุด ส.ว. 2543 ตอนนั้นความขัดแย้งยังไม่สูง ปี 2550 จะทำได้มากกว่าในเรื่องของการตรวจสอบการทำงานของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูง ด้านนี้ผลงานค่อนข้างสูง เพราะเรากำลังทำหน้าที่ฟอกสังคม ที่มีความหลากหลาย มีความคิดที่แตกแยก กระบวนการตรงนี้ก็ดูจะมากไปด้วย

นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์ กล่าวว่า ไม่สามารถเปรียบเทียบได้ เนื่องจาก ส.ว. ชุดปัจจุบันทำหน้าที่ยังไม่ครบ 1 ปี

นายประสิทธิ์ โภษะสุน กล่าวว่า เรื่องนี้ถ้าจะย้อนกลับไปพิจารณาวุฒิสภาชุด 2540 ช่วงแรกแทบจะทำอะไรไม่ได้เลยกว่าจะมาประชุมกันได้ กว่าจะทำหน้าที่อะไรต่าง ๆ ได้ เพราะฉะนั้นจะมาเปรียบเทียบกันคงไม่ได้

สำหรับปี 2550 ช่วงเริ่มต้นก็มีการดำเนินการเรื่อง โฉนเรื่องนี้ออกมาสู่สายตาประชาชนให้เห็น แต่ก็มีการตั้งข้อสังเกตกันว่าเป็นสิทธิหน้าที่ของ ส.ว. หรือไม่

นายจรัส จึงยิ่งรุ่งเรือง กล่าวว่า การทำงานของ ส.ว. ที่ผ่านมายังขาดเอกภาพ ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสาเหตุหนึ่งมาจากที่มาที่แตกต่างกัน

นายประสาร มฤคพิทักษ์ กล่าวว่า ผมศึกษาจาก ส.ว. 40 ว่าเป็นอย่างไร สอบถามหลายคนแรก ๆ ที่เข้ามา ปีแรกทำงานอย่างเข้มแข็ง มีอิสระ มีชีวิตชีวา แต่พอเข้าปีที่ 2 ฝ่ายการเมืองเข้ามาแทรกแซง โง่งครึ้มมาก เปิดเผยมามาก มีการจ่ายเงินเป็นรายเดือน ผลตำรวจเอก ประทิน สันติประภพ นายเสรี สุวรรณภานนท์ นายนิรันดร์ พิทักษ์วัชระ ก็ออกมาเปิดเผยอย่าง

แจ่มชัดว่า มีกี่วัน มีกลุ่มที่รับผลประโยชน์แล้วก็จะต้องตอบสนองการเมือง มีการเปลี่ยนชื่อให้รู้สึกว่าเป็นคนของใครอย่างนี้เป็นต้น ประธาน ส.ว. คนหนึ่งนั้น พอนายกรัฐมนตรีมาถึงก็ทำหน้าที่เปิดประตู คือแสดงออกอย่างออกหน้าออกตาเหมือนคนเปิดประตูให้กับนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง และคำล้อเลียนที่สื่อมวลชนตั้งให้ ส.ว. ชุดก่อนว่า สภาทาส อย่างนี้เป็นต้น นั้นเป็นสิ่งที่อัปยศ แต่ว่าเท่าที่ผมรู้จักคือว่า เกิดขึ้นหลังจากเวลาผ่านไป 1 ปี แล้ว ส.ว. ชุด 2550 ที่ผ่านเข้ามาส่วนใหญ่แล้วเป็นตัวของตัวเอง มีบางส่วนของโยงโยกับสายการเมือง แต่ก็ไม่ขอเอ่ยชื่อ แต่ก็สามารถจะรับรู้ สังเกตได้ คือออกว่าใครเป็นใคร ชวนลงชื่อในประเด็นนั้นประเด็นนี้ก็ไม่ลงชื่อ เพราะเขาโยงโยกับนักการเมืองนั้น นักการเมืองคนนั้นคนนี้อย่างนี้เป็นต้น ก็เลยกลายเป็นว่า ส.ว. เป็นง่อยคือไม่สามารถทำหน้าที่ในการตรวจสอบได้ เขาอาจจะทำหน้าที่อย่างอื่น เช่น หน้าที่ด้านกรรมาธิการอะไรในทำนองนี้ แต่ว่าเขาก็กลายเป็นการทำหน้าที่ที่สำคัญยิ่งของ ส.ว. ก็คือตรวจสอบรัฐบาลเขาไม่สามารถทำได้ เท่าที่ผมได้คุยกับเพื่อน ส.ว. ด้วยกัน คุณรสนา โสติตระกูล นายคำบุญ สิทธิสมาน นายสมชาย แสวงการ นางสาวสุมล สุตวิระยะวัฒน์ ส.ว. เพชรบุรี คุณสาย กังกเวดิน นายวารินทร์ เทียมจรัส ส.ว. สรรหา คุณสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ส.ว. สรรหา นายสุรจิต ธีรเวทย์ ส.ว. เลือกตั้งสมุทรสงคราม เหล่านี้ เวลาเราทำงานด้วยกันเรารู้ว่า เราเป็นผู้ที่ไม่มีใครสามารถที่จะมาชี้หรือมากำหนดเราได้ เราเป็นตัวของเราเอง เพราะฉะนั้นเราจึงเป็น ส.ว. ที่กล้าที่จะตรวจสอบอำนาจฝ่ายการเมืองเต็มที่ โดยไม่เกรงกลัวอิทธิพลใด ๆ ปัญหาการเลือกตั้งเมื่อมาแล้วอย่างนี้รับหน้าที่ 15 มีนาคม 2551 ยังไม่เกิน 4 เดือน ยังไม่พอที่จะชี้ขาด หรือตัดสินว่าเป็นอย่างไร ถ้าผ่านไป 2 ปีก็จะเห็นภาพว่าทำงานเป็นอย่างไร

แต่เวลา 4 เดือนเราได้ทำหน้าที่อย่างเต็มที่ และทำตามกรอบของรัฐธรรมนูญ โดยไม่เกรงกลัวอำนาจใด ๆ นี่ก็คือความได้เปรียบของวุฒิสภาที่ไม่มีพรรคการเมือง ไม่มีข้อไปสังกัด คู่ประชาชนเป็นตัวตั้ง ผลประโยชน์ของประชาชนอยู่ตรงไหนก็ยึด โยงตรงนั้น นี่ก็แถมเป็นความคิดของผม อีก 2 ปีค่อยมาประมวลกัน

อีกจุดหนึ่งก็คือมีคำ 2 คำที่เป็นปัญหา คือ ส.ว. สรรหา ส.ว. เลือกตั้ง ผมคิดว่าในสภาพบ้านเมืองที่แยกขั้วอย่างเข้มข้น มีขั้วไม่เอาทักษิณ มีขั้วรัฐบาล มีขั้วพันธมิตร อะไรต่อมิอะไรซึ่งมากเกินไปแล้ว ประชาชนจะรับไม่ไหว เพราะฉะนั้น ส.ว. สรรหา ส.ว. เลือกตั้งผมอยากให้เป็นแต่เรียกชื่อ แต่ไม่ควรนำมาเป็นเงื่อนไข หรืออคติระหว่างกัน ว่าฉันมาจากการเลือกตั้ง ฉันมาจากพรรค สรรหา คือถ้าเพื่อว่าหยาบยกมาเป็นอคติต่อกันทำให้การทำงานระหว่างกันยาก คำว่า เลือกตั้งกับคำว่า สรรหา ควรเป็นถ้อยคำที่เพียงเพื่อจะบอกที่มา ไม่ควรนำมาเป็นเงื่อนไขที่จะทำให้เกิดความรู้สึกที่เป็นอริต่อกัน เป็นฝักเป็นฝ่ายต่อกันและกัน ก็เป็นอย่างนั้น ที่สำคัญมากก็คือว่า ส.ว. จะต้องทำหน้าที่ทั้ง 4 อย่าง ตรวจสอบ ฯลฯ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ยิ่งใหญ่ เป็นหน้าที่ที่สำคัญ แล้วสำคัญ

มากกว่าที่จะมีปมระหว่างกัน เพราะฉะนั้น ก็มีคำอยู่คำหนึ่ง คำว่า แสวงจุดร่วม สงวนจุดต่าง ก็คือว่า ใครจะมามีจุดต่างที่แน่นอน บางคนอาจจะเอารัฐธรรมนูญ 2540 บางคนไม่เอารัฐธรรมนูญ 2550 บางคนบอกว่า เห็นด้วยกับเรื่องนั้น ไม่เห็นด้วยกับเรื่องนี้ อันนี้ไม่ว่ากัน ที่สำคัญก็คือว่าอะไรที่เป็นจุดต่างเราก็คงไม่ต้องขยายจุดต่างให้มากเกินไปจนเกินไปจนกระทั่งทำงานร่วมกันไม่ได้ เรามีแนวโน้มว่าหยิบเอาเรื่องเล็กมาเป็นเรื่องใหญ่ เขาเรียกว่าขยายจุดเล็ก ๆ ให้ใหญ่ขึ้นจนเกินไป ถ้า ส.ว. ถือหลัก ๆ แสวงจุดร่วม สงวนจุดต่างก็น่าจะเป็นเรื่องดี คือบางเรื่องไม่ร่วมไม่เป็นอะไร แต่บางเรื่องก็สามารถร่วมกันได้ นี่ก็คือสิ่งที่เรียกว่าเป็นหลักการของ ส.ว.

รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ กล่าวว่า ทั้งสองชุดสามารถทำหน้าที่ได้ดีตามความสามารถของตนในภาพรวม

นายไพบูลย์ นิติตะวัน กล่าวว่า พอใจผลการปฏิบัติงานของ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญ 2550 เพราะสามารถปฏิบัติงานได้อิสระ มีผลงานเป็นที่ยอมรับของสาธารณะ

นายถาวร ฉินุตพงษ์ กล่าวว่า คิดว่าตอนนี้ยังวัดผลไม่ได้ คือมีผลงานด้านการตรวจสอบค่อนข้างมาก

นายสมักร เขวพานันท์ กล่าวว่า โดยสภาพทางการเมืองที่เป็นอยู่ในปัจจุบันก็ตามรัฐธรรมนูญ 2540 มีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก แต่ในสภาพโดยรวมแล้ว ถือว่า ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญ 2550 มีผลการปฏิบัติงานที่น่าพอใจ

นายประสงค์ นุรักษ์ กล่าวว่า ในช่วง 5 เดือนแรก ส.ว. 2550 น่าจะมีความสนใจในหลายอย่าง เพราะพื้นฐานของ ส.ว. 2550 เป็นของใหม่ในระบบการเมืองไทยรวมอยู่ด้วย

รองศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ กล่าวว่า ผมก็จำไม่ได้จะครบว่า ส.ว. ปี 2540 ภายในปีแรกเขาทำอะไร อย่างของ ส.ว. ปี 2550 พอจำได้ คงจะมาเปรียบเทียบหากถ้าผมพูดก็คงจะพูดเฉพาะ ส.ว. 2550 ว่าที่ผ่านมายังไม่ถึงปี ส.ว. เพิ่งได้รับเลือกตั้งมาเมื่อเดือนมีนาคมนี้เอง ระยะเวลาการทำงานประมาณ 3 - 4 เดือนเอง ซึ่ง ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 มีองค์ประกอบทั้ง ส.ว. สรรหาและ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้ง ถ้าพูดตามนัยที่เป็นเรื่องไม่มีสถานการณ์ที่ผิดปกติ หมายถึงสถานการณ์โดยทั่วไปไม่มีการแบ่งฝักแบ่งฝ่าย ไม่มีนัยของการต่อสู้ทางการเมืองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ผมคิดว่ากรณีของ ส.ว. ในกรณีชุดแรกนี้ต้องมีข้อยกเว้นผมไม่ปฏิเสธว่ามีเรื่องของการต่อสู้ทางการเมือง ส.ว. ที่มาจากการสรรหาหลายคนก็ต้องยอมรับความจริงว่าเรามีความใกล้ชิดกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยอย่างไรอย่างนี้ หรือว่าฝ่าย คมช. ฝ่ายอะไรมันก็มี อันนี้ผมไม่ได้ปฏิเสธ แล้วถามว่าคิดใหม่ ก็ไม่ได้คิด ถามว่าบุคคลเหล่านั้น เป็นคนดี มีความเหมาะสม หรือไม่ก็ล้วนมีความดีมีความเหมาะสมทั้งสิ้น ซึ่งกรณีนี้ก็คงเห็นว่า ส.ว. ชุดนี้ทำงานได้รวดเร็วมีประสิทธิภาพ เพราะว่าถ้าเราไม่ถือว่าเป็น bias (ลำเอียง) ทาง

การเมือง ผมถือว่าเขาทำงานได้ดีมีประสิทธิภาพสูง มีความเหมาะสมดี แต่กรณีนี้ดังกล่าวนี้อาจไปคล้ายกับ ส.ว. โดยทั่ว ๆ ไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นผมมองได้โดยสรุปสั้น ๆ ว่า ในช่วง 4 เดือนที่ผ่านมา นั้น ส.ว. ชุดนี้ถือว่าทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรวดเร็ว สามารถจับประเด็นต่าง ๆ ได้ดี ทำให้เป็นที่สนใจสำหรับประชาชนอย่างผม แต่คนอื่นผมไม่รู้ แต่ก็มีความสนใจได้ระดับหนึ่งว่าเขาจะช่วยเป็นหูเป็นตาให้กับพี่น้องประชาชนในการตรวจสอบด้านการเมืองต่าง ๆ ได้ดี แล้วก็ไม่ใช่ว่าเขาจะไปนาเอาตาไปไร่ ไม่ใช่ปล่อยให้ปล่ดละเลย ผมคิดว่าเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้จะมาดำรงตำแหน่ง ส.ว. ต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี รูปสุวรรณ กล่าวว่า ยังไม่สามารถตอบได้ เพราะระยะเวลาการทำงานยังน้อยเกินไป

2.4.3 กรณีที่รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550 ต่างห้ามมิให้ ส.ว. ดำรงตำแหน่งเกินหนึ่งวาระติดต่อกัน ท่านคิดว่ามีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. ในช่วง 1 – 2 ปีแรก อันเนื่องมาจากการขาดประสบการณ์และความต่อเนื่องของวัฒนธรรมองค์กรหรือไม่

นายจิโรจน์ โชติพันธุ์ กล่าวว่า คิดว่าไม่น่ามีปัญหา เพราะ ส.ว. ไม่ว่าจะจากรัฐธรรมนูญ 2540 หรือ 2550 ส่วนมีประสบการณ์และความสามารถอยู่แล้ว สามารถเรียนรู้และปรับตัวได้เร็ว ที่สำคัญอยู่ที่อุทิศคิดว่าจะทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลหรือทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชาติ

นายวัลลภ ตังคณานูรักษ์ กล่าวว่า มีผลอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพของ ส.ว. ในช่วง 1 – 2 ปีแรก เพราะแทบไม่มี ส.ว. เก่า ๆ ที่เคยปฏิบัติหน้าที่มาก่อนเป็นแบบอย่างทำให้ ส.ว. ใหม่ซึ่งก็ใหม่เกือบทั้งหมด ทำให้วุฒิสภาต้องเรียนรู้การทำงานใหม่หมดไปพร้อมกัน ทำให้ช่วง 1 – 2 ปีแรก เป็นช่วงแห่งการเรียนรู้ในทุกเรื่อง และที่สำคัญคือความต่อเนื่องของวัฒนธรรมองค์กรจาก ส.ว. ชุดก่อนจะไม่มี

พลตรี มนูญกฤต รูปขจร กล่าวว่า มีผลต่อการปฏิบัติงาน เพราะยังไม่มีประสบการณ์

นายสหัส พินทุเสนีย์ กล่าวว่า คิดว่าน่าจะเป็นเช่นนั้น

นายเสรี สุวรรณภานนท์ กล่าวว่า เพื่อมิให้อยู่ในอำนาจนานเกินไป แล้วไม่ไปห่วงเรื่องของการหาเสียง จริง ๆ แล้ว การจะอยู่ที่วาระน่าจะเป็นเรื่องของประชาชนตัดสินใจ

นายบรรชา พงศ์อายุกุล กล่าวว่า ไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำหน้าที่ เพราะสามารถใช้การบริหารจัดการเข้ามาช่วยได้ และอีกส่วนหนึ่งมีเจ้าหน้าที่กลุ่มงานของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาคอยให้ความช่วยเหลืออยู่แล้ว

นายนิคม ไวยรัชพานิช กล่าวว่า ช่วงแรก ๆ อาจจะไม่ค่อยต่อเนื่อง มีความหลากหลาย แต่พอถึงจุดหนึ่งคนเราก็สามารถที่จะศึกษา ปรับตัวเองได้ เราจะเห็นว่า ส.ว. ส่วนใหญ่มีพื้นฐานจากภาคราชการส่วนหนึ่ง ก็จะปรับตัวได้อยู่แล้ว ด้วยประสบการณ์ที่มี จากการสังเกต การเข้าประชุม บางคนเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ก็โอเค คิดว่าไม่น่ามีปัญหาอะไร

นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์ กล่าวว่า มีผล

นายประสิทธิ์ โภษะสุน กล่าวว่า มีผล เพราะทุกคนเข้ามาก็เริ่มต้นกันใหม่ทั้งหมด ความจริงแล้วจึงเห็นด้วยว่า ไม่ควรกำหนดห้ามวาระการดำรงตำแหน่ง ควรให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ

นายจรัส อึ้งย้งรุ่งเรือง กล่าวว่า ในปัจจุบันยังไม่สามารถสรุปเป็นรูปธรรมได้ เพราะ ส.ว. มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งทำหน้าที่ได้สมัยเดียวยังไม่สามารถชี้ชัดได้ ในขณะที่ ส.ว. ผสมตามรัฐธรรมนูญ 2550 ก็ทำหน้าที่ได้ไม่ถึงปี การประเมินประสิทธิภาพควรจะประเมินให้รอบด้านบนพื้นฐานข้อมูลที่ต้อง และไม่ควรใส่ความชอบไม่ชอบลงไป

ประเด็นที่พอมองเห็นได้ คือความไม่เป็นเอกภาพของการทำงานที่มาจากที่มาของ ส.ว. ที่แตกต่างกัน ทำให้ทำงานได้ไม่เต็มที่และไม่รู้ว่าทำงานสนองใคร

นายประสาร มฤคพิทักษ์ กล่าวว่า การห้ามมิให้ ส.ว. ดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 1 สมัยนั้น คิดว่า 1 สมัยก็เพียงพอแล้ว เพราะ 1 สมัยก็ 6 ปี เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม ถ้าเป็น 2 สมัยติดต่อกันก็จะเป็น 12 ปี ซึ่งจะเป็นการสร้างอิทธิพลของคน ๆ นั้นขึ้นมา เป็นช่องทางหาผลประโยชน์ ซึ่งหากประสงค์จะดำรงตำแหน่ง ส.ว. ต่อไป ก็ควรเว้นไปหนึ่งสมัย แล้วค่อยกลับเข้ามาเป็นใหม่จะดีกว่า สำหรับในช่วง 1 - 2 ปีแรก ในการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. การที่ ส.ว. ถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งเกิน 1 วาระติดต่อกันจะมีผลต่อประสิทธิภาพอันเนื่องมาจากการขาดประสบการณ์และความต่อเนื่องของวัฒนธรรมองค์กรนั้น เนื่องจาก ส.ว. ชุด 2550 เพิ่งเข้ารับหน้าที่ 15 มีนาคม 2551 ยังไม่ถึง 4 เดือนจึงยังไม่พอจะขีดหรือตัดสินว่าเป็นอย่างไร ถ้าผ่านไป 2 ปีจึงจะเห็นภาพว่าทำงานเป็นอย่างไร แต่ก็ทำหน้าที่อย่างเต็มที่ตามกรอบรัฐธรรมนูญ

รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ กล่าวว่า ไม่มีปัญหาเพราะรัฐธรรมนูญได้กำหนดคุณสมบัติของ ส.ว. ไว้ค่อนข้างสูง ทำให้ได้คนที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เข้ามาทำงาน

นายไพฑูย์ นิตะวัน กล่าวว่า ไม่มีปัญหา ไม่ว่าจะเปลี่ยนทั้งชุด หรือการมี ส.ว. เก่าอยู่ ไม่น่าจะมีความแตกต่าง เพราะผู้ที่เป็น ส.ว. ต่างมีพื้นฐานเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ ส.ว. อยู่แล้ว

นายถาวร สีนุตพงษ์ กล่าวว่า ในช่วงแรกก็มีอยู่บ้างบางอย่าง การเข้ามาทำงานใหม่ ๆ บางอย่างก็ไม่รู้กฎ ระเบียบ ไม่รู้วิธีการ ในเรื่องนี้ผมได้บริหารจัดการโดยการเชิญ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ หรือ ส.ว. ชุดเก่าที่วางตัวเป็นกลางเข้ามาเป็นที่ปรึกษาเพื่อที่จะให้ คำแนะนำอะไรต่าง ๆ

นายสมัคร เขาวงกต กล่าวว่า โดยหลักการแล้ว ผู้ทำหน้าที่ ส.ว. คือ ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ อยู่แล้ว การที่ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งเกินหนึ่งวาระ จึงไม่น่าจะส่งผลใด มากนัก

นายประสงค์ นุรักษ์ กล่าวว่า น่าห่วงมาก ส.ว. ไม่มีความพร้อมในการเป็น นักการเมือง เพราะ ส.ว. คือนักการเมืองจะต้องเป็นแบบอย่างของการทำงานในสังคม และต้อง เสียสละ

รองศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ กล่าวว่า ในเรื่องของประสบการณ์ และความต่อเนื่องของวัฒนธรรมองค์กร จาก ส.ว. ชุดเดิม มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของ ส.ว. ชุดใหม่ในช่วงระยะแรก ๆ นั้น คิดว่ามีได้มีนัยที่สำคัญมาก คงแก้ไขได้ไม่ยาก เนื่องจาก ส.ว. ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและวัยวุฒิ และมีประสบการณ์จากสาขาต่าง ๆ อยู่แล้ว

รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี รูปสุวรรณ กล่าวว่า ในเรื่องนี้มีข้าราชการ ประจำคอยเป็นที่เลี้ยงอยู่แล้ว แน่่อนในช่วงแรกอาจจะอยู่ในเรื่องของการฟอร์มทีม การเรียนรู้ซึ่ง กันและกัน กว่าที่จะเรียนรู้ได้ก็ใช้เวลาปีหรือสองปี

2.4.4 เกี่ยวกับประสิทธิภาพของ ส.ว. ที่มาจากการสรรหาภายใต้รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 กับ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งทั้งภายใต้รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550 มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด

นายจิโรจน์ โชติพันธุ์ กล่าวว่า คงไม่แตกต่างกัน เหมือนที่กล่าวมาแล้ว เพียงแต่ไม่เป็นไปตามหลักประชาธิปไตยเท่านั้น

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ กล่าวว่า เป็นการยากที่จะแยกความแตกต่างใน เรื่องประสิทธิภาพ เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. ที่มาจากการสรรหาตาม รธน. 2550 กับ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งตาม รธน. 2550 มิได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างแยกส่วนกันเด็ดขาด เพราะต่างก็เป็น

ส่วนหนึ่งขององค์ประชุมในที่ประชุมวุฒิสภา มิได้มีฝ่ายใดโดดเด่นกว่ากันอย่างชัดเจนนัก เพราะเป็นการร่วมกันปฏิบัติหน้าที่เพื่อความสำเร็จของภารกิจ

พลตรี มนูญกฤต รูปขจร กล่าวว่า ความแตกต่างของประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานอาจจะดูได้ยาก เพราะเมื่อทุกท่านได้รับเลือกมาแล้วก็ต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง ให้ดีที่สุด และหน้าที่ของแต่ละคนก็ไม่แตกต่างกัน จึงไม่สามารถที่จะตอบได้ว่า ส.ว. ที่มาจากการสรรหาหรือการเลือกตั้งมีประสิทธิภาพแตกต่างกันหรือไม่ และประสิทธิภาพการทำงานไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่ามาจากรัฐธรรมนูญฉบับใด แต่ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภา

นายสหัส พิณฑุเสณีย์ กล่าวว่า ไม่แน่ใจ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ กล่าวว่า ในเรื่องนี้คิดว่าแตกต่างกัน จะสังเกตได้ว่า ส.ว. สรรหามีอิสระมากในการทำหน้าที่ กล้าแสดงออก กล้าที่จะคัดค้านรัฐบาล กล้าที่จะบอกอะไรดี ถูก ผิด แต่ในส่วนของการเลือกตั้งยังเกรงใจพรรคการเมืองอยู่ การทำงานของ ส.ว. สรรหาในขณะนี้ เวลานี้ดีกว่าเลือกตั้ง แต่ในอนาคตอาจจะถูกแทรกแซงได้หรือไม่ก็ต้องลองดู

นายบรรชา พงศ์อายุกุล กล่าวว่า ประสิทธิภาพในการทำหน้าที่ไม่แตกต่าง แต่มีความแตกต่างตรงที่ว่า ส.ว. สรรหา ไม่ต้องพบปะประชาชนในพื้นที่ แต่ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งต้องบริหารเวลาให้ดี เพื่อที่จะได้มีเวลาไปพบปะกับประชาชนในจังหวัดของตนเองได้ให้ ได้มากที่สุด

นายนิคม ไวยรัชพานิช กล่าวว่า ประสิทธิภาพการทำงานคิดว่าขึ้นอยู่กับตัวบุคคลเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะมาจากมาตรารัฐธรรมนูญ 2540 หรือตามรัฐธรรมนูญ 2550 แต่จะแตกต่างกันบ้างขึ้นอยู่กับพื้นฐาน ถ้าพื้นฐานเป็นภาคราชการก็จะทำงานได้ทันทีต่อเนื่อง เข้าใจเลย ถ้ามาจากพื้นฐานอื่น อาจจะต้องมาศึกษาบ้าง

นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์ กล่าวว่า ไม่สามารถเปรียบเทียบได้ เนื่องจาก ส.ว. ชุดปัจจุบันเพิ่งทำงานเพียง 4 เดือน

นายประสิทธิ์ โภษะสุน กล่าวว่า วุฒิสภาชุด 2540 เขาไม่มีความรู้สักว่ามาจากการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง เขาจะเป็นกลุ่ม ๆ ของเขา แต่วุฒิสภาชุด 2550 จะมีความรู้สักว่ามาจากการสรรหาหรือเลือกตั้ง ซึ่งความจริงแล้วทุกอย่างก็อยู่ที่ตัวบุคคล เพราะ ส.ว. เลือกตั้งเขาก็มีความรู้ความสามารถ ดังนั้น ประสิทธิภาพในการทำหน้าที่จึงเป็นไปตามกรอบที่รัฐธรรมนูญกำหนด

นายจรัส จิยังรุ่งเรือง กล่าวว่า ในปัจจุบันยังไม่สามารถสรุปเป็นรูปธรรมได้ เพราะ ส.ว. มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งทำหน้าที่ได้สมัยเดียวยังไม่สามารถชี้ชัดได้ ในขณะที่ ส.ว. ผสมตามรัฐธรรมนูญ 2550 ก็ทำหน้าที่ได้ไม่ถึงปี การประเมินประสิทธิภาพควรจะประเมินให้รอบด้านบนพื้นฐานข้อมูลที่ถูกต้อง และไม่ควรรีไต่ความชอบ ไม่ชอบลงไป

ประเด็นที่พอมองเห็นได้ คือความไม่เป็นเอกภาพของการทำงานที่มาจาก
ที่มาของ ส.ว. ที่แตกต่างกัน ทำให้ทำงานได้ไม่เต็มที่และไม่รู้ว่าทำงานสนองใคร

นายประสาร มฤคพิทักษ์ กล่าวว่า ส.ว. ที่มาจากการสรรหาหรือมาจากการ
เลือกตั้งอยากให้เป็นแค่เพียงชื่อเรียก เพียงเพื่อบอกที่มา แต่ไม่ควรนำมาเป็นเงื่อนไขหรืออคติ
ระหว่างกัน เพราะภารกิจที่สำคัญมากกว่าที่ ส.ว. จะต้องปฏิบัติ คือการตรวจสอบ การถอดถอน
แต่งตั้ง ให้ความเห็นชอบ เลือบบุคคลดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ซึ่งล้วนเป็นหน้าที่ตามกรอบรัฐธรรมนูญ
สำหรับประสิทธิภาพของ ส.ว. ทั้ง 2 ชุดนั้นต่างทำหน้าที่ตามกรอบที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้ ล้วน
เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ คุณวุฒิ วิทยุติทั้งสิ้น คิดว่าประสิทธิภาพในการทำงานคงไม่แตกต่างกัน
มากนัก

รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ กล่าวว่า ทำให้มีส่วนผสมที่ลงตัว
ระหว่างบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพ ที่แตกต่างกันกับ ส.ว. ที่เป็นตัวแทนจากจังหวัด
ต่าง ๆ ที่สามารถสะท้อนปัญหาของท้องถิ่นของตนได้

นายไพบุณย์ นิติตะวัน กล่าวว่า โดยส่วนใหญ่ ส.ว. สรรหาจะดีกว่า

นายถาวร สนิตพงษ์ กล่าวว่า เมื่อได้ ส.ว. มาทั้งหมด ทั้งจากการเลือกตั้ง
และสรรหา ก็มาคิดว่าใครมีความชอบ ความถนัด มีความรู้ความสามารถทางด้านใด โดยมีวิธีการ
เลือกกรรมการเบื้องต้นตามลำดับความสำคัญ Priority อยากรู้ไปอยู่คณะไหน เป็นอันดับ 1 อันดับ
2 อันดับ 3 เราก็นำอันดับ 1 เป็นหลักก่อน ถ้าอันดับ 1 เรากำหนด 9 - 15 คน ถ้าเกิน 15 คน
จะต้องมาจับสลากให้เหลือ 15 คน คนที่อยู่คณะหนึ่งก็ไม่สามารถไปคณะอื่นได้ เราก็มองถึง
ความถนัด ความต้องการของแต่ละ ส.ว. ว่าเขาต้องการจุดไหน ส่วนใหญ่ 80 - 90 เปอร์เซ็นต์
ในการเลือกกรรมการแต่ละคณะ ไม่ใช่ว่าเขาโดนบังคับให้ไป เป็นความประสงค์ของเขาที่จะไป
เพราะฉะนั้นเขาก็มีความคิดในเรื่องนั้น ๆ ตรงนี้จะไม่ใช่ไปแยกว่าสรรหาดีกว่าเลือกตั้งหรือเลือกตั้ง
ดีกว่าสรรหา หรืออะไรต่าง ๆ ส่วนการประชุมใหญ่ก็แบ่งตามอาชีพ ความสามารถอยู่แล้วก็สามารถ
เสนอญัตติอะไรต่าง ๆ ได้ ประสิทธิภาพก็แตกต่าง เพราะการทำหน้าที่ขึ้นอยู่กับความสามารถ
ความถนัดของแต่ละบุคคล

นายสมักร เขาวงกนันทน์ กล่าวว่า สิ่งที่แตกต่างกันของการมี ส.ว. ที่ได้จาก
การสรรหา คือ การได้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความหลากหลายทางวิชาชีพ และเป็นผู้ที่มีความรู้
ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีความคล่องตัวและเป็นกลางทางการเมืองชัดเจนยิ่งขึ้น กระบวนการใน
การกลั่นกรองกฎหมายและการทำหน้าที่สภาตรวจสอบจะเพิ่มประสิทธิภาพ

นายประสงค์ นุรักษ์ กล่าวว่า จะไม่แตกต่างกันมากนัก เนื่องจาก ส.ว. นั้น ๆ มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่และเข้าใจในแนวทางประชาธิปไตย โดยไม่ต้องใช้ตำแหน่งหน้าที่ อำนาจประโยชน์ให้กับตนเองและพรรคพวก

รองศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ กล่าวว่า เป็นการยากที่จะแยกความแตกต่างในเรื่องประสิทธิภาพ เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. ที่มาจากการสรรหาตามรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 กับ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 และ 2550 นั้น มิได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างแยกส่วนกันเด็ดขาด แต่เป็นการร่วมกันปฏิบัติหน้าที่เพื่อความสำเร็จตามที่รัฐธรรมนูญฯ กำหนด

รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี รูปสุวรรณ กล่าวว่า ในเรื่องประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่คิดว่าน่าจะขึ้นอยู่กับตัวบุคคลเป็นสำคัญดังคำกล่าวที่ว่า ประสิทธิภาพของคนอยู่ที่ผลงาน

ตารางที่ 4.8 สรุปความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 ราย
ตอนที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับที่มาของวุฒิสภาพภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ

ลำดับ	ชื่อ สกุล	ที่มา	เห็นด้วย	เห็นด้วย	อื่น ๆ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	อื่น ๆ
			รสน. 2540	รสน. 2550	รสน. 2540	รสน. 2550	อื่น ๆ	อื่น ๆ
1	นายจิโรจน์ โชติพันธุ์	/	/	/	รสน. ทั้งสองฉบับ ไม่แตกต่างกัน			
2	นายวัลลภ คังคณานุรักษ์	/	/	/	ประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน			
3	พดศรี มนูญฤศ รุปจงร	/	/	/	การทำหน้าที่อยู่ที่ตัวบุคคล			
4	นายสหัส พิณฑุเตมีย์	/	/	/				
5	นายเสรี สุวรรณภานนท์	/	/	/	รสน. แต่ละฉบับเหมาะสมกับสถานการณ์			
6	นายบรรรธา พงศ์อายุต	/	/	/	เห็นด้วยทั้งสองฉบับ			
7	นายนิคม ไวยรัชพานิช	/	/	/	รสน. แต่ละฉบับเหมาะสมกับสถานการณ์			
8	นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์	/	/	/				
9	นายประสิทธิ์ โพธิสุธน	/	/	/				
10	นายจรัส จรุงเรืองกิจ	/	/	/	ไม่ตอบ			
11	นายประสาร มฤคพิทักษ์	/	/	/	ให้ประชาชนตัดสิน			

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ สกุล	ที่มา				คุณสมบัติ ข้อยกเว้นแตกต่างออกไป	อื่น ๆ	คุณสมบัติ ส.ว. ตามรธน. 2540 และ 2550		
		เห็นด้วย รธน. 2540	เห็นด้วย รธน. 2550	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย			เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	อื่น ๆ
12	รศ.พรชัย สุนทรพันธุ์				/					
13	นายไพฑูริย์ นิตตะวัน		/		/					
14	นายถาวร สีนุตพงษ์		/		/					
15	นายสมัคร เขาวานันท์		/		/					
16	นายประสงค์ นุรักษ์		/		/					
17	รศ.ดร.ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์				ทดลองใช้ไปก่อน					ไม่แตกต่าง ไม่มีนัยสำคัญ
18	รศ.ดร.มานตรี ภูมิสุววรรณ				ทดลองใช้ไปก่อน					ไม่แตกต่าง ไม่มีนัยสำคัญ
	รวม	8	5	5	5	10	-			8

ตารางที่ 4.9 สรุปความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 ราย
ตอนที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับโครงสร้างของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ

ลำดับ	ชื่อ สกุล	เกณฑ์การคำนวณ		จำนวน ส.ว.	วาระการดำรงตำแหน่ง			การห้ามดำรงตำแหน่ง			
		เห็น ด้วย	เห็น ด้วย		จำนวน ส.ว.	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	6 ปี อื่นๆ	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ติดต่อกัน 1 สมัย อื่นๆ
1	นายจิโรจน์ โชติพันธ์	/	/		/	/					
2	นายวัลลภ ตังคณานุก์	/	/		เฉพาะที่เป็นองค์กร สื่อที่จัดสรรส่วนพรรค ไม่เห็นด้วยทั้งสองฉบับ					กติกาคณะ ยกเลิกต่อไป	/
3	พลตรี มนูญกฤต รูปขจร	/	/								/
4	นายสหัส พิณฑุเสถียร	/	/								/
5	นายเสรี สุวรรณภานนท์	/	/		ผู้ประท้วงสมาชิกของ พรรค					4ปีหรือ6ปีก็ได้ขอ สภาได้ตั้งสมาชิก	/
6	นายบรรชา พงศ์อายุกุล	/	/								/
7	นายนิคม ไวยรัชพานิช	/	/		เห็นด้วยทั้งสองฉบับ แต่ ควรกำหนดจำนวนหรือ แสดงความเห็นทั่วไป โดยอาจต้องคิดใหม่ใน เรื่องของจัดส่วน เกณฑ์ พรรค						/
8	นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์	/	/								/

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ สกุล	เกณฑ์การคำนวณ		จำนวน ส.ว.		จำนวน ส.ว.		วาระการดำรงตำแหน่ง		การห้ามดำรงตำแหน่ง		
		เห็น ด้วย	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย	ปี	อื่น ๆ	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย	
		2540	2550	2540	2550	อื่น ๆ	เห็น ด้วย	ไม่มี เห็น ด้วย	อื่น ๆ	เห็น ด้วย	ติดต่อกัน 1 สมัย	
9	นายประสิทธิ์ โพรสุชน	/	/	/	/	อื่น ๆ	/	/	/	/	/	
10	นายธรัต จรุงเรืองกิจ	/	/	/	/	อื่น ๆ	/	/	/	/	/	
11	นายประสาร มฤคพิทักษ์			ทดลองใช้ก่อน	/		/	/		/	/	
12	รศ.พรชัย สุพนทรพันธ์	/	/	/	/		/	/	หกภาคปี	/	/	
									คณะกรรมการ			
13	นายไพฑูย์ นิตตะวัน			เห็นด้วยทั้งสองนับ	/		/	/		/	/	
14	นายถาวร สีนุตพงษ์	/	/	/	/		/	/		/	/	
15	นายสมัคร เขาวานันท์	/	/	/	/		/	/		/	/	
16	นายประสงค์ นุรักษ์	/	/	/	/		/	/		/	/	
17	รศ.ดร.ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์	/	/	เห็นด้วยทั้งสองนับ	/		/	/		/	/	
18	รศ.ดร.มนตรี รูปสุวรรณ	/	/	ทดลองใช้ปีก่อน	/		/	/		/	/	
รวม		10	3	5	6	5	7	15	-	3	10	8

ตารางที่ 4.10 สรุปความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 ราย
 ตอนที่ 3 ประเด็นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภายี่ได้รับรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ

ลำดับ	ชื่อ สฤต	การเสนอกฎหมาย		กติการองกฎหมาย		การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ				
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	อื่น ๆ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	อื่น ๆ	การชี้แจง ส.ส.รรมหาและเลือกตั้งทำหน้าที่ เช่นเดียวกัน	ไม่เห็นด้วย	อื่น ๆ
		2540	2550							
1	นายจิโรจน์ โชติพันธ์	/	/	/	/	/	/	/	/	/
2	นายวัลลภ คังคณารักษ์			มีข้อ ข้อเสีย	/	/	/	/	/	/
3	พลตรี มนูญกฤต รูปขจร	/	/	/	/	/	/	/	/	/
4	นายสหัส พินทุสมัย	/	/	/	/	/	/	/	/	/
5	นายเสรี สุวรรณภานนท์	/	/			เวลาควรจะ สั้นกว่านี้	/	/	/	/
6	นายบรรชา พงศ์อายุถ	/	/	/	/	/	/	/	/	/
7	นายนิคม ไวยรัชพานิช	/	/	/	/	เวลาน้อยไป	/	/	/	/
8	นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์	/	/	/	/	/	/	/	/	/
9	นายประสิทธิ์ โพธิสุชน	/	/	/	/	/	/	/	/	/
10	นายจรัส จรุงเรืองกิจ	/	/	/	/	/	/	/	/	/
11	นายประสาร มฤคพิทักษ์	/	/			ยังไม่แน่ใจต้องผ่าน ไประยะหนึ่งก่อน			ที่มาตรการเหมือนกัน	กระบวนการ ตรวจสอบทำได้ยาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ สกุล	การเสนอกฎหมาย	การเสนอกฎหมาย		การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ กรณีส.ว.สรรหาและเลือกตั้งทำหน้าที่ เช่นเดียวกัน	การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ กรณีส.ว.สรรหาและเลือกตั้งทำหน้าที่ เช่นเดียวกัน
			เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		
			2540	2550		
12	รศ.พรชัย สุนทรพันธุ์		/	/		
13	นายเพญ้อย นิตตะวัน		/	/		
14	นายถาวร ดิโนพงษ์		/	ส.ว. ควรประพฤติ ตัดทอนงบฯได้		
15	นายสมันทร เขาวานันท์		/	/		
16	นายประสงค์ นุรกิจ		เสนอได้แต่ เริ่มจาก ส.ส. ก่อน	/		
17	รศ.ดร.ธีรภัทร์ เจริญสรรค์		/	/		
18	รศ. ดร. มนตรี รูปสุวรรณ		ทดลอง ดูก่อน	/		ทดลองใช้ดูก่อน
รวม			5	10	14	13
				-		2
						3

ตารางที่ 4.11 สรุปความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 ราย
ตอนที่ 4 ประเด็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ

ลำดับ	ชื่อ สกุล	ประสิทธิภาพการทำงานที่ของ	ระยะเวลาการทำงาน 1 ปี	การให้มติดำรงตำแหน่งเกิน	ประสิทธิภาพ ส.ว. สรรหาทับ
1	นายจิโรจน์ โชติพันธ์	/	/	/	/
2	นายวัลลภ ตังคณานันท์	/	/	/	ไม่สะดวก ส่วนตัว ไม่ทราบผล
3	พลตรี มนูญกฤต รูปขจร	/	/	/	ไม่แน่ใจ
4	นายสหัส พินทุพันธ์	ไม่แน่ใจ	ไม่ตอบ	ไม่ตอบ	ปัจจุบันสะดวก มีประสิทธิภาพ มากกว่า
5	นายเสรี สุวรรณภานนท์	อยู่ที่ความ รับผิดชอบ แต่ละคน	ยังไม่ได้	ควรให้ ประชา ชน ตัดสิน	
6	นายบรรชา พงศ์อำภูกุล	/	พอใจพอสมควร	/	/
7	นายนิคม ไวยรัชพานิช	/	/	/	อยู่ที่ตัวบุคคล
8	นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์	/	ไม่ทราบ ผลดีผลเสีย	/	ไม่ทราบ ผลดีผลเสีย
9	นายประสิทธิ์ โพธิสุชน	/	เปรียบเทียบ ไม่ได้	/	/
10	นายจรัส จรุงเรืองกิจ	/	ส.ว. 50 ยังไม่ เป็นทิศทาง เดียวกัน	ยังสรุป ไม่ได้	ไม่อาจสรุปได้

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ สกุล	ประวัติการทำงานที่ของ	ระยะเวลาการทำงาน 1 ปีแรก	การห้ามดำรงตำแหน่งเกิน	ประสิทธิภาพ ส.ว. สรรหาเก็บ								
		ส.ว. ตามเกณฑ์ราษฎร	พอใจผลงานชุดใด	1 วาระ มีผลต่อการทำงาน	ส.ว. เลือกลง 2540 และ 2550								
		กับ ส.ว. จังหวัดละ 1 คน	(6 เดือน)	ใน 1-2 ปีแรกหรือไม่									
		แตกต่างกัน	พอใจ	ไม่มี	ไม่								
		แตกต่างกัน	2540	ผล	แตกต่างกัน								
			2550										
11	นายประสาร มฤคพิทักษ์	ทดลอง อยู่ก่อน	เวลาที่หนักยิ่ง ไม่มากพอ	ยังจ้าง ไม่ได้	/								
12	รศ.พรชัย สุเมทพันธ์	1 คนคือ จังหวัด	พอใจทั้งสองชุด	/	จนกว่ามี ผู้สมัครถึง ตัว								
13	นายไพฑูย์ นิตตะวัน	น่าจะดีขึ้น	/	/	ส.ว. สรรหา ประสิทธิภาพ								
14	นายถาวร สิมุทพงษ์	/	ยังวัดไม่ได้	/	/								
15	นายสมันตร์ เขาวงกานันท์	ผลงานหลัก กว่า	/	/	จนกว่าจะ ไม่ได้ลงชื่อ ลง								
16	นายประสงค์ นุรักษ์	/	ส.ว. 50 น่าจะพอใจเพราะ ที่มาต่างกัน	/	/								
17	รศ.ดร. ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์	ไม่มี ข้อสำคัญ	/	/	ยากที่จะแยก คนออกจาก อยู่ที่ตัว บุคคล								
18	รศ. ดร. มนตรี รูปสุวรรณ	/	ยังตอบไม่ได้	/									
รวม		4	8	6	2	5	11	7	7	3	-	6	12

จากการประมวลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในประเด็นเกี่ยวกับที่มา โครงสร้าง
อำนาจหน้าที่ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาตามที่กำหนดไว้ในเครื่องมือ
การวิจัย ซึ่งสามารถนำมาสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มาจาก
การเลือกตั้งทั้งหมด กับ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 มาจากการเลือกตั้งและสรรหา
พบว่า

กลุ่มตัวอย่าง 8 รายเห็นด้วยกับที่มาของ ส.ว. 2540

5 รายเห็นว่าที่มาตาม 2550 คืออยู่แล้ว

5 รายมีความเห็นเป็นกลางว่า ควรทดลองดูก่อน

2. ผลการเปรียบเทียบคุณสมบัติและคุณวุฒิของ ส.ว. กรณีกำหนดห้ามเป็นบุพการี คู่สมรส หรือ
บุตรของนักการเมือง พบว่า

กลุ่มตัวอย่าง 10 รายเห็นด้วยกับการกำหนดคุณสมบัติตามปี 2550

8 รายมีความเห็นเป็นกลางว่า ไม่แตกต่างกันสาระสำคัญ

โดย 2 รายเห็นด้วยตามรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ 1 รายเห็นว่าประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับ
ตัวบุคคล อีก 1 รายเห็นว่าควรให้ประชาชนตัดสิน และไม่ให้ความเห็น 1 ราย

3. ผลการเปรียบเทียบด้านโครงสร้างของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ เกี่ยวกับเกณฑ์
การคำนวณจำนวน ส.ว. พบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 10 ราย เห็นด้วยกับเกณฑ์การคำนวณตามสัดส่วน
ประชากรในแต่ละจังหวัด

4. ผลการเปรียบเทียบเกี่ยวกับการกำหนดจำนวน ส.ว. 200 คน กับ 150 คน ภายใต้รัฐธรรมนูญ
ทั้งสองฉบับ พบว่า

กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นก้ำกึ่งกัน ดังนี้

6 รายเห็นด้วยกับปี 2540

5 รายเห็นด้วยกับปี 2550

7 รายเห็นว่าทดลองใช้ปี 2550 ดูก่อน

5. ผลการเปรียบเทียบเกี่ยวกับการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา 6 ปี ภายใต้
รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ พบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 15 รายเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว

6. ผลการเปรียบเทียบเกี่ยวกับการกำหนดห้าม ส.ว. ดำรงตำแหน่งเกิน 1 สมัยติดต่อกัน ภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ พบว่า

กลุ่มตัวอย่าง 10 รายเห็นด้วย

8 รายเห็นว่าไม่จำเป็นต้องห้าม เนื่องจากเห็นว่าระบบรัฐสภา

ไม่ควรจำกัดสิทธิและประสบการณ์ของผู้เป็นส.ว. จะไม่สามารถนำมาใช้ได้

7. ผลการเปรียบเทียบด้านอำนาจหน้าที่ กรณีที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 1 ใน 10 ของจำนวนสมาชิกทั้งสองสภาเท่าที่มีอยู่ พบว่า

กลุ่มตัวอย่าง 10 ราย เห็นว่า ส.ว. ควรเสนอกฎหมายได้

5 ราย ไม่เห็นด้วย เพราะเห็นว่า ส.ว. ควรทำหน้าที่กลั่นกรองกฎหมายให้ได้

3 ราย มีความเห็นเป็นอย่างอื่น รายหนึ่งเห็นว่าทดลองใช้ดูก่อน

อีกสองรายเห็นว่าควรเริ่มจาก ส.ส. ก่อนและมีข้อดีข้อเสีย

8. ผลการเปรียบเทียบเกี่ยวกับการกำหนดระยะเวลาในการพิจารณากลับกรองกฎหมายซึ่งรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับได้กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาพิจารณากฎหมายทั่วไปให้แล้วเสร็จภายใน 60 วันและกฎหมายที่เกี่ยวกับการเงินภายใน 30 วัน พบว่า

เสียงส่วนใหญ่เห็นด้วย 14 ราย

โดยมีกลุ่มตัวอย่างเสนอความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับระยะเวลาการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ดังนี้

รายที่ 1 เห็นว่าการเพิ่มอำนาจในการเพิ่มเติม ตัดทอนงบประมาณได้นั้นจะทำให้เกิดความสับสน หากไม่ให้อำนาจไว้วุฒิสภาก็ไม่มีอำนาจที่แท้จริง

รายที่ 2 - 3 เห็นว่า ระยะเวลาพิจารณา 20 วันน้อยเกินไป ควรเพิ่มระยะเวลาและเพิ่มอำนาจให้สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจในการเพิ่มเติม ตัดทอนงบประมาณได้ เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ในการทำงานมาเป็นระยะเวลายาวนาน จึงรู้แจ้งเห็นจริงเกี่ยวกับการบริหารงานด้านต่าง ๆ

รายที่ 4 เห็นว่ายังไม่แน่ใจต้องคอยดูไประยะหนึ่งก่อน

9. ผลการเปรียบเทียบกรณีที่รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับกำหนดอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยภาพรวมแทบจะเหมือนกันทุกประการ จะแตกต่างกันอยู่บ้างในเรื่องของการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของ ส.ว. ซึ่งร่วมกับ ส.ส. ได้จำนวน 1 ใน 10 ของจำนวนสมาชิกทั้งสองสภาเท่าที่มีอยู่ กับกรณีเพิ่มองค์กรอัยการให้วุฒิสภาให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง พบว่า

กลุ่มตัวอย่าง 13 รายเห็นด้วย

2 ราย ไม่เห็นด้วย

3 ราย เห็นเป็นอย่างอื่น โดยรายที่หนึ่งเห็นว่า

ที่มา ส.ว. ต้องเหมือนกัน รายที่สองเห็นว่า กระบวนการตรวจสอบทำได้ยาก รายสุดท้ายเห็นว่า ทดลองใช้ดูก่อน

10. ผลการเปรียบเทียบด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาในระยะเวลา 6 เดือนแรกนับจากการเข้ารับหน้าที่ กรณีที่ ส.ว. มาจากการเลือกตั้งตามเกณฑ์ราษฎร ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ ส.ว. มาจากการเลือกตั้งจังหวัดละ 1 คน ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 พบว่า

กลุ่มตัวอย่าง 8 รายเห็นว่าประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน

4 รายเห็นว่า แตกต่าง

6 ราย มีความเห็นเป็นอย่างอื่น โดย

รายที่ 1 เห็นว่าอยู่ที่ความรับผิดชอบของแต่ละคน

รายที่ 2 ทดลองดูก่อน

รายที่ 3 เห็นว่า ส.ว. 1 คนต่อ 1 จังหวัดจะทำให้ลดความ

ขัดแย้งลงได้

รายที่ 4 เห็นว่า ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 มีขนาด

เล็กลงและทำงานได้เร็วขึ้น

รายที่ 5 ไม่แน่ใจ และรายที่หกไม่มีนัยสำคัญ

11. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภายุติรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ ภายในช่วงระยะเวลา 1 ปีแรก (6 เดือนนับจากการเข้ารับหน้าที่) พบว่า

กลุ่มตัวอย่าง 2 รายพอใจผลงาน ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

5 รายพอใจผลงาน ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

11 รายมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ดังนี้

- พอใจผลงานทั้งสองชุด 2 ราย
- ไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ 2 ราย
- ยังไม่อาจบอกได้ 4 ราย
- เห็นว่าที่มาของ ส.ว. ที่แตกต่างกันตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ.2550 อาจทำให้ทิศทางการทำงานแตกต่างกันไป 1 ราย
- เห็นว่า ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 น่าสนใจตรงที่มาจาก 1 ราย
- ไม่ตอบ 1 ราย

12. ผลการเปรียบเทียบกรณีการห้ามสมาชิกวุฒิสภาดำรงตำแหน่งเกิน 1 วาระติดต่อกัน โดยไม่มีความต่อเนื่องของวาระธรรมองค์กรในช่วง 1 – 2 ปีแรก พบว่า

- กลุ่มตัวอย่าง 8 ราย เห็นว่ามีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่
- 7 ราย เห็นว่า ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่
- 3 ราย มีความเห็นเป็นอย่างอื่น

13. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 กับสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550

- กลุ่มตัวอย่าง 6 ราย เห็นว่าไม่แตกต่างกัน
- 12 ราย เห็นเป็นอย่างอื่น คือ
 - ไม่สามารถเปรียบเทียบหรือสรุปได้ 5 ราย
 - อยู่ที่ตัวบุคคล 2 ราย
 - ส.ว. สรรหามีประสิทธิภาพมากกว่า 2 ราย
 - การสรรหาทำให้ได้ ส.ว. ที่เป็นกลาง 1 ราย
 - ส.ว. ที่มาจากการสรรหามีสัดส่วนที่ลงตัวระหว่างบุคคลในสาขาอาชีพกับ ส.ว. ตัวแทนจังหวัด 1 ราย
 - และ 1 ราย ไม่แน่ใจ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

งานวิจัยเชิงคุณภาพฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 และเพื่อศึกษาวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาทั้งสองชุด โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ สมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550 ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องหรือมีผลงานอันเป็นที่ประจักษ์เกี่ยวกับวุฒิสภาในประเทศไทยหรือเกี่ยวข้องกับการจัดทำรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ สมาชิกวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 จำนวน 5 คน สมาชิกวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 สองกลุ่ม คือ กลุ่มที่มาจากกาเลือกตั้ง 5 คน กลุ่มที่มาจากการสรรหา 6 คน และผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องหรือมีผลงานอันเป็นที่ประจักษ์เกี่ยวกับวุฒิสภาในประเทศไทย หรือเกี่ยวข้องกับการจัดทำรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ จำนวน 2 คน ซึ่งปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

1.1 ผลการเปรียบเทียบที่มาของวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550

ประเด็นที่ 1 ผลการเปรียบเทียบที่มาของวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ ซึ่งมีที่มาแตกต่างกันตรงที่รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 มาจากการเลือกตั้งทั้งหมดจำนวน 200 คน ในขณะที่รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 มาจากการเลือกตั้ง 76 คน และสรรหา 74 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง 18 ราย พบว่า 8 รายเห็นด้วยกับที่มาของ ส.ว. กายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 ซึ่งมาจากการเลือกตั้งทั้งหมด 5 รายเห็นว่า ที่มาผสมผสานระหว่าง ส.ว. เลือกตั้งและ ส.ว. สรรหา กายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 คืออยู่แล้ว ในขณะที่อีก 5 รายมีความเห็นที่เป็นกลางว่า ควรทดลองดู ส.ว. ในรูปแบบผสมนี้ ไปสักระยะหนึ่งก่อน หรือที่มาของ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับก็มีข้อดี ข้อเสีย แตกต่างกันไป

ประเด็นที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติและคุณวุฒิของ ส.ว. ที่มาจากการสรรหาและ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้ง โดยที่ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550 ที่มีคุณสมบัติเพิ่มเติมขึ้นคือ ต้องไม่เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น ในเรื่องประสิทธิภาพในการทำหน้าที่ กลุ่มตัวอย่าง 10 ราย เห็นดีเกี่ยวกับการกำหนดเงื่อนไขคุณสมบัติภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 แต่มีข้อสังเกตสำคัญคือ มีกลุ่มตัวอย่าง 8 ราย ที่มีความเห็นในลักษณะเป็นกลาง คือเห็นว่าไม่แตกต่างกัน ในสาระสำคัญ จำนวน 2 ราย เห็นดีกับรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ 1 ราย ประสิทธิภาพมิได้แตกต่างกัน 2 ราย การทำหน้าที่ประสิทธิภาพอยู่ที่ตัวบุคคลมากกว่า 1 ราย ควรให้ประชาชนตัดสินใจ 1 ราย และไม่ให้ความเห็น 1 ราย

1.2 ผลการเปรียบเทียบโครงสร้างของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญทั้ง 2 ฉบับ

ผลการศึกษาในลักษณะเปรียบเทียบโครงสร้างของวุฒิสภาในรัฐธรรมนูญทั้งสอง ฉบับพบว่า ประเด็นที่หนึ่ง เกี่ยวกับเกณฑ์การคำนวณจำนวน ส.ว. ของรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 ที่จำนวน ส.ว. ขึ้นอยู่กับสัดส่วนของจำนวนประชากร ในขณะที่จำนวน ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 กำหนดให้แต่ละจังหวัดมี ส.ว. ได้ 1 คนนั้น จากกลุ่มตัวอย่าง 18 ราย 10 รายเห็นว่า เกณฑ์การคำนวณจำนวน ส.ว. ตามจำนวนประชากรในแต่ละจังหวัดภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 เหมาะสมดีอยู่แล้ว ส่วน 3 ราย เห็นดีกับรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 ที่ให้แต่ละจังหวัดมี ส.ว. ได้ 1 คนเท่ากันหมด เพราะถือว่า ส.ว. มิได้มีหน้าที่ดูแลประชาชนโดยตรง ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่าง 5 ราย เห็นว่า ต้องทดลองใช้เกณฑ์การคำนวณตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 ไปสักระยะหนึ่งก่อน หรือเห็นด้วยทั้งสองฉบับ

ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับการกำหนดจำนวน ส.ว. 200 คน ตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ 150 คนตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 นั้น กลุ่มตัวอย่าง 6 รายเห็นว่า ควรมีจำนวน ส.ว. 200 คน ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 กลุ่มตัวอย่าง 5 รายเห็นว่า 150 คนเหมาะสม เพราะลดจำนวน ส.ว. ลง และมี 7 ราย เห็นว่าต้องทดลองใช้ 150 คนดูก่อนหรือเห็นด้วยทั้งสองฉบับ

ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับวาระการดำรงตำแหน่งของ ส.ว. คราวละ 6 ปีนั้นกลุ่มตัวอย่าง 15 ราย เห็นว่า เหมาะสมดีแล้ว มี 1 รายเห็นว่า หากดำรงตำแหน่งได้ติดต่อกันทุกสมัย ก็ควรลดลงมาจาก 6 ปี อีก 1 รายเห็นว่า 4 ปีหรือ 6 ปีก็ได้ แต่ควรกำหนดให้ระยะเวลาดำรงตำแหน่งเหลื่อมกันกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และอีก 1 รายเห็นว่า ควรกำหนดวาระให้ยาวนานออกไป เพื่อที่ ส.ว. จะได้ไม่ต้องคิดถึงอนาคตข้างหน้า และเห็นควรให้เป็นการดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นตำแหน่ง สุกท้ายเพียงสมัยเดียว

ประเด็นสุดท้ายคือ การห้าม ส.ว. ดำรงตำแหน่งเกิน 1 สมัยนั้น กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเป็นไปใน 2 ทาง แต่จำนวนใกล้เคียงกันคือ เห็นด้วยกับการห้าม ส.ว. ดำรงตำแหน่งเกิน 1 สมัยจำนวน 10 ราย และเห็นว่าไม่จำเป็นต้องห้ามเนื่องจากระบบรัฐสภาไม่ควรจำกัดและประสบการณ์ของผู้ที่เคยเป็น ส.ว. จะไม่สามารถนำมาใช้ได้อีกจำนวน 8 ราย

1.3 ผลการเปรียบเทียบอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญทั้ง 2 ฉบับ

รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 ให้อำนาจหน้าที่ของ ส.ว. ที่สำคัญคือ การกั้นกรองกฎหมาย (มาตรา 174 - 175) พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี (มาตรา 180) พิจารณาอนุมัติพระราชกำหนด (มาตรา 218) แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (มาตรา 313) ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน (มาตรา 183,187) ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฯ (มาตรา 135,255,136,196,312,297,199) การเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ (มาตรา 274,279) การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง (มาตรา 303,299)

ในขณะที่รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 ให้อำนาจหน้าที่ของ ส.ว. ที่สำคัญ คือ การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยร่วมกับ ส.ส. (มาตรา 139) พิจารณา กั้นกรองกฎหมาย (มาตรา 146,147) พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี (มาตรา 168) พิจารณาอนุมัติพระราชกำหนด (มาตรา 184) แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (มาตรา 291) ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน (มาตรา 156,161) ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฯ (มาตรา 121,204,229,242,252,246,256,255) การเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ (มาตรา 221,226) การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง (มาตรา 255,270,248)

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบพบว่า อำนาจหน้าที่ของ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญ ทั้งสองฉบับเหมือนกันแทบทั้งหมด จะมีข้อแตกต่างกันตรงที่รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 ให้ ส.ว. สามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยร่วมกับ ส.ส. ได้ตามมาตรา 139 และมีอำนาจในส่วนของการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยสามารถแต่งตั้ง ให้ความเห็นชอบ ในการดำรงตำแหน่งของอัยการสูงสุดได้ตามมาตรา 255 รวมถึงถอดถอน อัยการสูงสุดออกจากตำแหน่งได้ตามมาตรา 255 เช่นกัน โดยที่ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 มีเคยมีอำนาจเช่นนี้มาก่อน แต่อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยโดยรวมพบว่า ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. ทั้งสองชุดแต่อย่างใด จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 ราย ให้ความเห็นใน 3 ประเด็นที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ ส.ว. ทั้งสองชุด ดังนี้

ประเด็นที่ 1 อำนาจหน้าที่ด้านการเสนอกฎหมาย กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าเหมาะสมดีแล้วที่ให้ ส.ว. เสนอกฎหมายได้มีจำนวน 10 ราย กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยมี 5 ราย เพราะเห็นว่า ส.ว. ควรทำหน้าที่กลั่นกรองกฎหมายให้ดี ไม่ควรยุ่งกับการบริหาร ส่วนความเห็นอื่น ๆ มี 3 ราย หนึ่งเห็นว่า ส.ว. เสนอกฎหมายได้มีทั้งข้อดี ข้อเสีย อีกหนึ่งเห็นว่า ควรทดลองใช้ไปก่อน ในอนาคต หากมาจากการเลือกตั้งทั้งหมดเห็นควรให้เสนอกฎหมายได้เลย และอีกสองรายเห็นว่า ส.ว. เสนอกฎหมายได้แต่ควรเริ่มมาจาก ส.ส. ก่อน

ประเด็นที่ 2 ระยะเวลาในการกลั่นกรองกฎหมายทั่วไป 60 วัน และกฎหมายการเงิน 30 วันนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย 14 ราย มี 1 รายเห็นว่าระยะเวลาการพิจารณาคอร์สั้นลงเป็น 30 วัน และ 15 วัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของสมาชิกวุฒิสภา ไม่เห็นด้วยไม่มี และมีกลุ่มตัวอย่างให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยรายที่ 1 เห็นว่า การเพิ่มอำนาจในการตัดทอนงบประมาณฯ ของ ส.ว. จะทำให้เกิดความสับสน แต่ถ้าไม่ให้อำนาจก็ทำให้ ส.ว. ไม่มีบทบาทอย่างแท้จริง รายที่ 2 เห็นว่า อำนาจหน้าที่ด้านการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งกำหนดระยะ 20 วัน เห็นว่าให้เวลาน้อยเกินไป และเสนอว่า ส.ว. ควรจะมีบทบาทมากกว่าที่เป็นอยู่ เพราะ ส.ว. เป็นผู้มีประสบการณ์และควรเพิ่มเวลาในการพิจารณาจาก 20 วัน เป็น 45 วัน หรือทำนองนี้ ทั้งนี้ให้อยู่ในระยะเวลาของปีงบประมาณด้วย รายที่ 3 เห็นว่าเวลาน้อยไปและ ส.ว. ควรเพิ่มบทบาทโดยสามารถเพิ่มเติม ตัดทอน งบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ และรายสุดท้ายมีความเห็นว่า ยังไม่แน่ใจ ต้องคอยดู ไปสักระยะหนึ่งก่อน

ประเด็นที่ 3 การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 ราย มีจำนวน 13 ราย เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย 2 ราย มีความเห็นเป็นอย่างอื่นจำนวน 3 ราย รายที่หนึ่งเห็นว่า ที่มาของ ส.ว. ต้องเหมือนกัน รายที่สองเห็นว่ากระบวนการตรวจสอบยังทำได้ยาก รายสุดท้ายเห็นว่าควรทดลองใช้ดูก่อน

1.4 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภายใต้รัฐธรรมนูญ ทั้ง 2 ฉบับ ในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน 6 เดือนแรก ผลการวิจัยตั้งไว้ 4 ประเด็นด้วยกัน ปรากฏผลการศึกษาวิจัย ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การที่รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 กำหนดให้แต่ละจังหวัดมี ส.ว. ตามเกณฑ์ของราษฎรในแต่ละจังหวัด ในขณะที่ ส.ว. 2550 กำหนดให้มี ส.ว. จังหวัดละ 1 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง 18 ราย 8 รายเห็นว่าประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน 4 รายเห็นว่าประสิทธิภาพแตกต่างกัน ส่วนความเห็นอื่น ๆ จำนวน 6 รายนั้น รายที่หนึ่งเห็นว่าอยู่ที่ความรับผิดชอบของแต่ละคน รายที่สอง เห็นว่า ควรทดลองดูก่อน รายที่สามเห็นว่า ส.ว. 1 คนต่อ

1 จังหวัดจะทำให้ลดความขัดแย้งลงได้ รายที่สี่ เห็นว่า ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 มีขนาดเล็กกลางและทำงานรวดเร็ว รายที่ห้า ไม่แน่ใจ และไม่มีนัยสำคัญ 1 ราย

ประเด็นที่ 2 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของ ส.ว. ทั้งสองชุด ในช่วงระยะเวลาภายใน 1 ปีแรก (ระยะเวลา 6 เดือนนับจากการเริ่มเข้ารับหน้าที่) กลุ่มตัวอย่าง 18 ราย พิจารณาผลงานของ ส.ว. ชุดใด ปรากฏผลการศึกษาวิจัยพบว่า 2 ราย พิจารณาในผลงานของ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 อีก 5 ราย พิจารณาผลงานของ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 และอีก 11 ราย มีความเห็นในทางอื่น ๆ คือ พิจารณา ส.ว. ทั้งสองชุด 2 ราย ไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ 2 ราย ยังไม่อาจบอกได้ 4 ราย เห็นว่าที่มาของ ส.ว. ที่แตกต่างกันภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 อาจทำให้ทิศทางการทำงานแตกต่างกันไป 1 ราย เห็นว่า ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 น่าสนใจตรงที่มีที่มาต่างกัน 1 ราย และไม่ตอบ 1 ราย

ประเด็นที่ 3 การที่รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับห้าม ส.ว. ดำรงตำแหน่งเกิน 1 วาระติดต่อกันจะมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. ในช่วง 1 - 2 ปีแรก อันเนื่องมาจากการขาดประสบการณ์และความต่อเนื่องของวัฒนธรรมองค์กรหรือไม่นั้น กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ามีผลมีจำนวน 8 ราย เห็นว่าไม่มีผล 7 ราย และอื่น ๆ จำนวน 3 ราย

ประเด็นสุดท้าย เป็นการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. ที่มาจากการสรรหา และ ส.ว. จากการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับว่าแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง 18 ราย เห็นว่าไม่แตกต่างกัน 6 ราย จำนวน 12 ราย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กลับมีความเห็นไปในทางอื่น ๆ คือ ไม่สามารถเทียบกันได้ หรือไม่อาจสรุปได้ 5 ราย อยู่ที่ตัวบุคคล 2 ราย ส.ว. สรรหามีประสิทธิภาพมากกว่า 2 ราย การสรรหาทำให้ได้ ส.ว. ที่เป็นกลาง 1 ราย และ ส.ว. ที่มาจากการสรรหามีสัดส่วนที่ลงตัวระหว่างบุคคลในสาขาอาชีพกับ ส.ว. ตัวแทนจังหวัด 1 ราย อีก 1 รายไม่แน่ใจ

สำหรับการตรวจสอบทางเอกสารของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยศึกษาเทียบเคียงจากสรุปผลงานของวุฒิสภาในรอบระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน คือตรวจสอบผลงานของ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ระหว่างเดือนสิงหาคม 2543 - มกราคม 2544 และ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ตรวจสอบผลงานระหว่างเดือนมีนาคม - สิงหาคม 2551 นั้น พบว่า ในผลงานด้านต่าง ๆ มีความใกล้เคียงกันในเชิงปริมาณงาน ดังนี้

- ด้านการเสนอกฎหมาย ไม่อาจเปรียบเทียบได้ เพราะรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มิได้ให้อำนาจ ส.ว. ไว้

- ด้านการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ 28 เรื่อง ในขณะที่ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ยังไม่มี

การพิจารณา (เนื่องจากผลสืบเนื่องมาจากสภาผู้แทนราษฎรยังไม่สามารถตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเรื่องได้)

- ด้านกระทู้ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มีผลงาน 12 กระทู้ ในขณะที่ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 มีผลงาน 16 กระทู้ และรัฐบาลค้างตอบ 9 กระทู้ รอบบรรจุเข้าระเบียบวาระอีก 17 กระทู้

- ด้านญัตติ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มีผลงาน 9 เรื่อง ในขณะที่ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 มีผลงาน 11 เรื่อง

- ด้านการเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการประชุม ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ไม่มี ในขณะที่ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 มี 1 ครั้ง

- ด้านการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่สำคัญ ๆ เช่น การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง โดยประชาชนเป็นผู้เข้าชื่อถอดถอน ยื่นคำร้องขอต่อประธานวุฒิสภา ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มี 3 เรื่อง ส่วน ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 มี 4 เรื่อง การเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมผู้ทรงคุณวุฒิ ส.ว. ทั้งสองชุดมีผลงาน 1 ครั้งเท่ากัน การเลือกกรรมการสิทธิมนุษยชน ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มีผลงาน 1 ครั้ง ในขณะที่ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ไม่มี การเลือกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ไม่มี ในขณะที่ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 มีผลงาน 1 ครั้ง เป็นต้น

- ด้านการประชุมของคณะกรรมการในแต่ละคณะนั้น กรรมการภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 กับกรรมการภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 มีการประชุมจำนวนครั้งต่อคณะส่วนใหญ่ใกล้เคียงกัน และไม่มากนักน้อยกว่ากันมากนัก โดยเทียบเคียงกรรมการภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 : กรรมการภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ได้ตามลำดับเช่น คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ 23 : 17 คณะกรรมการคมนาคม 20 : 15 คณะกรรมการการคลังฯ 18 : 12 คณะกรรมการการท่องเที่ยว 19 : 12 คณะกรรมการการเศรษฐกิจ 17 : 12 คณะกรรมการการต่างประเทศ 17 : 14 คณะกรรมการการกีฬา 0 : 11 (คณะกรรมการการกีฬา ภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 เพิ่งแยกออกมาจากคณะกรรมการการท่องเที่ยวและการกีฬาในภายหลัง) คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ 17 : 15 คณะกรรมการการทหาร 15 : 13 เป็นต้น

2. การอภิปรายผลการวิจัย

2.1 ความสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ผลของการวิจัยในวิทยานิพนธ์นี้ พบว่าสมาชิกวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550 แม้จะมีที่มาแตกต่างกัน ในส่วนของ ส.ว. ที่แต่งตั้งจากการสรรหาจำนวน 74 คน ตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ก็ตาม แต่อีก 76 คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เช่นเดียวกับ ส.ว. จำนวน 200 คน ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 แต่ด้านอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกันไปเพียงเล็กน้อย จากกรณีที่ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 สามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่วมกับ ส.ส. ได้ โดยรวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา กับกรณีที่วุฒิสภากายตามรัฐธรรมนูญ 2550 สามารถให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งอัยการสูงสุด ได้ ซึ่งข้อแตกต่างกัน 2 ประการนี้ เมื่อพิจารณาโดยรวมจากผลการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ ในระยะ 6 เดือนแรก จากการเริ่มเข้ารับหน้าที่พบว่า มีทั้งส่วนที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ กล่าวคือ จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550 ที่แตกต่างกันส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาโดยผู้วิจัยเห็นว่าอาจแยกพิจารณาเป็นด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

ด้านที่มา แม้ ส.ว. ทั้ง 2 ชุดจะมีที่มาแตกต่างกัน เฉพาะในส่วนของ ส.ว. สรรหาตามรัฐธรรมนูญ 2550 แต่ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่มิได้แตกต่างกันแต่อย่างใด เพราะเหตุว่าวุฒิสภาทั้งสองชุด ล้วนเป็นองค์กรในสถาบันนิติบัญญัติ ปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้ มิได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะปัจเจกบุคคลที่จะขึ้นอยู่กับทัศนคติ หรือพฤติกรรมของสมาชิกวุฒิสภาแต่ละคนแต่อย่างใด ซึ่งกรอบอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองก็แทบมิได้แตกต่างกันในสาระสำคัญ เพราะรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ก็มีพื้นฐานมาจากรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 นั่นเอง อันเป็นข้อเท็จจริงที่ประจักษ์ชัดเจนทั้งพหุนัย คือการยอมรับของสังคมและสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญผู้กร่างรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ว่า รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 เป็นรัฐธรรมนูญที่ดีที่สุดฉบับหนึ่งของประเทศไทย และทางนิตินัยคือ การนำบทบัญญัติส่วนใหญ่ของรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มาบัญญัติให้ปรากฏไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 นอกจากนี้ ส.ว. แต่ละคนไม่ว่าจะมาจากการเลือกตั้งหรือสรรหาก็ล้วนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิวิญญู และมีประสบการณ์จากสาขาต่าง ๆ ในทางวิชาชีพคืออยู่แล้ว จึงไม่น่าจะมีปัญหา ด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่

ดังนั้น จึงอาจสรุปสำหรับด้านที่มาของ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญทั้ง 2 ฉบับที่แตกต่างกันว่า ไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ที่มาที่แตกต่างกันของ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 กับ 2550 ที่แตกต่างกันจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่

ด้านโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า แม้จำนวน ส.ว. ที่แตกต่างกันระหว่างรัฐธรรมนูญ 2540 ซึ่งมีจำนวน 200 คน กับรัฐธรรมนูญ 2550 ที่มีจำนวน 150 คนนั้น มิใช่สาระสำคัญหรือมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด ดังจะเห็นได้จากในระยะ 6 เดือนแรกของการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. ทั้งสองชุดมีผลงานที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งจะสามารถเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ ดังตารางที่ 4.7

ผลงานด้านการกลั่นกรองกฎหมายจะเห็นได้ว่า ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มีผลงานมากกว่า ในขณะที่ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 ไม่มีผลงานด้านการกลั่นกรองกฎหมาย ผลงานด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน การดำเนินการในที่ประชุมวุฒิสภา การตั้งกระทู้ถาม การพิจารณาญัตติ การเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ จะเห็นได้ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 มีผลงานมากกว่า ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 ด้านการประชุมคณะกรรมาธิการสามัญ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 มีผลงานมากกว่า ในขณะที่ผลงานด้านการประชุมคณะอนุกรรมาธิการซึ่งแต่งตั้งโดยที่ประชุมคณะกรรมาธิการสามัญแต่ละคณะนั้น ผลงานของคณะอนุกรรมาธิการโดยภาพรวมมีการประชุมมากกว่าคณะอนุกรรมาธิการของ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 ผลงานด้านการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ จะเห็นได้ว่า ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 มีการริเริ่มและมีผลการดำเนินงานมากกว่า ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า ข้อแตกต่างระหว่าง ส.ว. 200 คน กับ ส.ว. 150 คน เป็นเพียงข้อแตกต่างด้านจำนวนเท่านั้น มิได้มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภา เพราะเหตุที่ ส.ว. ต่างปฏิบัติหน้าที่ตามที่กรอบรัฐธรรมนูญกำหนดให้เช่นเดียวกัน และกระทำการในฐานะความเป็นสถาบันนิติบัญญัติหรือวุฒิสภามีได้กระทำการในฐานะส่วนบุคคลแต่อย่างใด

ประเด็นต่อมา คือเกณฑ์การคำนวณจำนวน ส.ว. ที่แต่ละจังหวัดจะมี ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 พิจารณาจำนวน ส.ว. ในแต่ละจังหวัดตามสัดส่วนจำนวนประชากร จังหวัดใดที่มีประชากรมากก็จะมี ส.ว. มากขึ้นตามสัดส่วน ในขณะที่จังหวัดใดประชากรน้อยก็จะมี ส.ว. เป็นจำนวนน้อยลงเช่นกัน ในขณะที่รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 กำหนดให้แต่ละจังหวัดมี ส.ว. ได้เพียงคนเดียวเท่านั้นหมด ไม่ว่าประชากรในแต่ละจังหวัดจะมีจำนวนเท่าใดก็ตาม ซึ่งผู้วิจัย

เห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญ 2540 ไม่มีปัญหาในเชิงของความเสมอภาค ซึ่งเป็นสาระสำคัญของประชาธิปไตย เพราะประชาชนล้วนมี 1 เสียง 1 อำนาจอธิปไตยเท่าเทียมกัน คือประชากร 300,000 คน ก็มี ส.ว. ได้ 1 คน ถ้าจังหวัดใดมีประชากร 600,000 คน ก็มี ส.ว. ได้ 2 คน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม สำหรับรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ก่อให้เกิดปัญหาที่จะต้องพิจารณาในเชิงของความเสมอภาคของประชาชนในแต่ละจังหวัด ซึ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น นอกจากสิทธิและเสรีภาพแล้ว ความเสมอภาคเป็นปัจจัยสำคัญแห่งการบังชี้ความเป็นประชาธิปไตย เพราะถ้าพลังสิทธิและเสรีภาพนั้น ในการปกครองเผด็จการหรือรัฐบาลทหาร ประชาชนก็อาจมีสิทธิเสรีภาพได้เช่นกัน เช่น การเคลื่อนไหว การดำรงชีวิตปกติสุขประจำวัน แต่ความเสมอภาคนั้นจะไม่ปรากฏอยู่ในระบบการปกครองเหล่านี้ เพราะมิได้ให้ความเท่าเทียมกันของผู้คนในแต่ละสังคม เช่น ความเสมอภาคในทางการเมือง จะไม่มีวันเกิดขึ้นได้ เพราะถูกยึดกุมไว้เบ็ดเสร็จโดยเผด็จการผู้ครองเมือง สำหรับรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ที่กำหนดให้แต่ละจังหวัดมี ส.ว. ได้เพียงคนเดียวอาจมีปัญหาเรื่องความเสมอภาคได้ หากพิจารณาในเชิงตรรกะ ตัวอย่างเช่น

จังหวัด ก มีประชากร 300,000 คน มี ส.ว. ได้ 1 คน

จังหวัด ข มีประชากร 600,000 คน มี ส.ว. ได้ 1 คน

จึงเท่ากับว่า 1 เสียงของจังหวัด ก มีค่าเท่ากับ 2 เสียงในจังหวัด ข เพราะจังหวัด ก ประชากร 300,000 คน มี ส.ว. ได้ 1 คน ในขณะที่จังหวัด ข ต้องใช้คนถึง 600,000 คน จึงจะมี ส.ว. ได้ 1 คน เป็นต้น

ด้านอำนาจหน้าที่ อำนาจหน้าที่ระหว่าง ส.ว. 2540 กับ 2550 ส่วนใหญ่เหมือนกัน จะมีแตกต่างกันบ้างในประเด็นการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญร่วมกับ ส.ส. และการให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งและถอดถอนอัยการสูงสุด ซึ่งรัฐธรรมนูญ 2550 ได้ให้อำนาจ ส.ว. ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญร่วมกับ ส.ส. โดยร่วมกันมีจำนวน 1 ใน 10 ของทั้งสองสภา ในขณะที่รัฐธรรมนูญ 2540 ไม่ได้ให้อำนาจการเสนอกฎหมายแก่ ส.ว. ไว้เลย จากผลการวิจัยพบว่า การกำหนดให้ ส.ว. เสนอกฎหมายได้ เป็นเรื่องที่ดีและสามารถกระทำได้ เนื่องจาก ส.ว. ก็ถือว่าเป็นตัวแทนของปวงชน นอกจากนี้ก็ยังเป็นการช่วยแบ่งเบาภารกิจของ ส.ส. ในด้านนิติบัญญัติและยังเป็นการกระตุ้นให้ ส.ส. หรือรัฐบาลทำงานด้านนิติบัญญัติให้ดีขึ้นด้วย เพราะต้องมีผลงานการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่ดีออกมาให้สังคมเห็นและยอมรับ เสมือนเป็นการแข่งขันการทำผลงานเพื่อประโยชน์ของประชาชนและสังคมนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญ 2550 นี้เป็นการเสนอกฎหมายซึ่งมิได้เป็นภารกิจหลักด้านนิติบัญญัติ เพราะกฎหมายที่ออกใช้บังคับในสังคมโดยทั่วไปและมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตจริงของประชาชนก็คือร่าง

พระราชบัญญัติทั่วไป ซึ่งเป็นกฎหมายที่ผ่านความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญถือเป็นกฎหมายที่สำคัญก็จริงอยู่ เพราะเป็นการกำหนดให้มีขึ้น โดยผลของรัฐธรรมนูญเพื่อให้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมีผลในทางปฏิบัติ แต่มีอยู่จำนวนไม่มากนัก ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจด้านนิติบัญญัติของ ส.ว. ทั้งสองชุดมีผลแตกต่างกันไม่มากนัก แม้อาจจะมีอยู่บ้างในการทำให้ผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญผ่านสภาทั้งสองไปอย่างรวดเร็ว เพราะสมาชิกทั้งสองฝ่ายเสนอร่วมกันก็ตาม แต่ไม่ถือว่าเป็นปัจจัยหลักที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญด้านประสิทธิภาพของ ส.ว. ทั้งสองชุดแต่อย่างใด

การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งอัยการสูงสุดเป็นอำนาจหน้าที่ใหม่ที่รัฐธรรมนูญ 2550 บัญญัติเพิ่มเติมให้ ส.ว. โดยมีวัตถุประสงค์ให้อัยการสูงสุดได้รับการให้ความเห็นชอบในการดำรงตำแหน่งโดยวุฒิสภา เพราะอัยการเป็นองค์กรหนึ่งในกระบวนการยุติธรรม หากตกอยู่ภายใต้การครอบงำของฝ่ายบริหารย่อมไม่เป็นอิสระ ซึ่งก่อนหน้าที่ทั้งรัฐธรรมนูญ 2540 และ 2550 ได้บัญญัติให้ ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการ ประธาน ป.ป.ช. และกรรมการอื่น ฯลฯ เป็นต้น ต้องผ่านการให้ความเห็นชอบของวุฒิสภาทั้งสิ้น

ข้อแตกต่างจะมีเพียงรัฐธรรมนูญ 2550 ได้เพิ่มเติมขึ้นมา คืออัยการสูงสุดเพียงตำแหน่งเดียวที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภา ซึ่งสาระสำคัญมิได้แตกต่างไปจากประธานและคณะกรรมการในองค์กรอิสระต่าง ๆ ก่อนหน้านี้ เพราะมีพื้นฐานมาจากหลักการข้อเดียวกันคือ ต้องการให้ประธานและคณะกรรมการในองค์กรอิสระเหล่านี้มีความอิสระและเป็นกลางไม่ตกอยู่ภายใต้การแทรกแซงของฝ่ายบริหารซึ่งมีอำนาจอย่างสิ้นเหลืออยู่แล้วนั่นเอง จึงอาจสรุปในทัศนะของผู้วิจัยว่า สาระสำคัญหลักในเรื่องการถวายคำแนะนำ และประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการในการแต่งตั้งองค์กรอิสระทั้ง 7 องค์กรตามรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับอยู่ตรงที่เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระขององค์กรเหล่านี้เท่านั้น แม้จะมีการขยายไปถึงอัยการสูงสุดตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ก็เป็นแต่การเพิ่มจำนวนองค์กรที่วุฒิสภาต้องให้ความเห็นชอบเพิ่มขึ้นเท่านั้น มิได้เป็นข้อที่จะทำให้ประสิทธิภาพของ ส.ว. ปี 2550 แตกต่างไปจากประสิทธิภาพของ ส.ว. ปี 2540 แต่อย่างใด

2.2 ข้อค้นพบเด่นที่น่าจะนำมาถ่วงน้ำหนัก การวิจัยครั้งนี้ได้พบข้อเท็จจริงประการหนึ่งที่น่าจะนำมาถ่วงน้ำหนักอีกครั้ง คือแม้ ส.ว. สรรหาจำนวน 74 คนตามรัฐธรรมนูญ 2550 จะมีได้มีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนและคณะกรรมการสรรหาได้ทำการสรรหานักคณาจากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณสมบัติบางประการที่โดยปกติแล้วหากใช้วิธีการเลือกตั้งบุคคลเหล่านี้จะไม่มีโอกาสได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ว. เลยก็ตาม แต่จากการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติหน้าที่

ของ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับในช่วงระยะเวลาใกล้เคียงกัน 6 เดือนแรก พบว่ามีผลงานใกล้เคียงกันอันแสดงถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่แตกต่างกันมากนัก เพราะมีข้อเท็จจริงประการหนึ่งว่า ส.ว. ทั้งสองชุดนี้ล้วนปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบอำนาจหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับกำหนดให้ ส.ว. แต่ละชุดปฏิบัติหน้าที่ในฐานะวุฒิสภาอันเป็นองค์ประกอบหนึ่งของรัฐสภา ซึ่งบทบัญญัติที่ให้อำนาจ ส.ว. ทั้งสองชุดนี้ก็มิได้แตกต่างกันมากนัก เมื่อกรอบอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญมิได้แตกต่างกัน ผลก็คือประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ก็ไม่ได้แตกต่างกันไปด้วย เพราะ ส.ว. แต่ละคนต่างปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นองค์รวมของวุฒิสภา มิได้ปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะปัจเจกบุคคล พฤติกรรม ทศนคติและค่านิยมที่แตกต่างกันของ ส.ว. แต่ละคนที่มีที่มาแตกต่างกันจึงไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

จากข้อค้นพบดังกล่าว จึงสามารถนำไปสู่ข้อสรุปได้ว่าที่มาของ ส.ว. ไม่ว่าจะมาจากการเลือกตั้ง 200 คน ตามรัฐธรรมนูญ 2540 และ 76 คนตามรัฐธรรมนูญ 2550 รวมกับ 74 คนจากการสรรหา มิได้ทำให้ประสิทธิภาพในการทำหน้าที่ของ ส.ว. แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจนต้องนำไปสู่ทางเลือกในการเปลี่ยนแปลงการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาโดยตรงจากประชาชนที่มีขึ้นเป็นครั้งแรกโดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ 2540 แต่อย่างใด

2.3 ความแตกต่างหรือความสอดคล้องเมื่อเทียบกับความคาดหมายหรือสภาพปกติทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ว่า “ที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 กับ 2550 ที่แตกต่างกันส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภา” นั้น มีความแตกต่างจากสมมติฐานที่ตั้งไว้เพื่อเป็นโจทย์ในการวิจัยเป็นส่วนใหญ่ มีเพียงประเด็นเดียวที่สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือในส่วนของอำนาจหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญ 2550 ได้ให้ ส.ว. เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญร่วมกับ ส.ส. ได้ ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่ ส.ว. สามารถเสนอกฎหมายได้ แม้จะเป็นเฉพาะร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญซึ่งมีอยู่ไม่มากนักก็ตาม แต่ก็ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการพิจารณาถ้อยแถลงของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญ 2550 เพราะเมื่อ ส.ว. ได้เป็นผู้ริเริ่มเสนอเองแต่ต้น เมื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาถ้อยแถลงของตนเองก็ย่อมพิจารณาตรวจสอบถ้อยแถลงร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้อย่างเข้าใจและรู้จริง อันจะเป็นผลทำให้ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญ 2550 มีประสิทธิภาพในการพิจารณาถ้อยแถลง ตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้อย่างเข้าใจและถูกต้องแม่นยำกว่า ส.ส. ปี 2540 ที่ไม่อาจเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใด ๆ ได้เลย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของรองศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร เจริญสรรค์ ที่แสดงความเห็นไว้ในแบบสัมภาษณ์ว่า ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งทั้งหมดควรมีอำนาจในการเสนอร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้เช่นเดียวกับ ส.ส.

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่า ข้อแตกต่างด้านที่มาระหว่าง ส.ว. จากการเลือกตั้งและ ส.ว. จากการสรรหาก็คือ สัดส่วนจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งต่อจำนวน ส.ว. ที่แตกต่างกันก็ดี ข้อแตกต่างด้านโครงสร้างคือ จำนวน ส.ว. ที่แตกต่างกันก็ดี และอำนาจหน้าที่ในทุก ๆ เรื่อง นอกจากการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของ ส.ว. ปี 2550 แล้ว ล้วนไม่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. ทั้งสองชุดแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

นายจิโรจน์ โชติพันธุ์ อดีตสมาชิกวุฒิสภา 2543 - 2549 “คิดว่าไม่น่ามีปัญหา เพราะ ส.ว. ไม่ว่าจะมาจากรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 หรือ 2550 ล้วนเป็นผู้มีประสบการณ์และความสามารถอยู่แล้ว สามารถเรียนรู้และปรับตัวได้เร็วและผู้เข้ามาเป็น ส.ว. ไม่ว่าจะแบบไหนต่างก็ทำงานมีประสิทธิภาพ เพราะทุกคนก็ได้รับการคัดสรรและเลือกตั้งมาดีแล้ว”

นายประสาร มฤคพิทักษ์ สมาชิกวุฒิสภา สรรหาภาควิชาการ “ส.ว. ที่มาจากการสรรหาหรือจากการเลือกตั้ง อยากจะให้เป็นแต่เพียงชื่อเรียกเพื่อบอกที่มา แต่ไม่ควรนำมาเป็นเงื่อนไขข้อคิดระหว่างกัน เพราะภารกิจที่สำคัญมากกว่าที่ ส.ว. จะต้องปฏิบัติคือ ตรวจสอบ ถอดถอน แต่งตั้งให้ความเห็นชอบ เลือคนบุคคลดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ซึ่งล้วนเป็นหน้าที่ตามกรอบรัฐธรรมนูญสำหรับประสิทธิภาพของ ส.ว. ทั้งสองชุดนั้น ต่างทำหน้าที่ตามกรอบที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้ล้วนเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ คุณวุฒิ วิทยุทั้งสิ้น คิดว่าประสิทธิภาพในการทำงานคงไม่แตกต่างกันมากนัก”

รองศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ ผู้ทรงคุณวุฒิสภาวิชาสาสตร์ “เป็นการยากที่จะแยกความแตกต่างในเรื่องประสิทธิภาพ เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. ที่มาจากการสรรหาตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 กับ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550 มิได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างแยกส่วนกันเด็ดขาด เพราะเป็นการร่วมกันปฏิบัติหน้าที่เพื่อความสำเร็จตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด”

สำหรับผู้วิจัยเห็นด้วยกับผลการวิจัยข้างต้น กล่าวคือไม่ว่า ส.ว. จะมีที่มาอย่างไร มีจำนวนเท่าใดก็ตาม เมื่อเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภาแล้ว ต่างล้วนปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบที่รัฐธรรมนูญกำหนดในฐานะที่เป็นองค์กรรวมหรือเป็นมติของวุฒิสภา ซึ่งมีได้แยกส่วนเป็นรายบุคคล จึงไม่ส่งผลต่อความแตกต่างด้านประสิทธิภาพ

2.4 ความแตกต่างหรือสอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ

ผลการวิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เมื่อนำไปพิจารณาหาความแตกต่างหรือสอดคล้องกับผลงานวิจัยของคำรง พุฒตาล เรื่อง ส.ว. ในประเทศไทย “ศึกษาเปรียบเทียบ ส.ว. ที่มาจากการแต่งตั้งกับ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้ง” ซึ่งเป็นการศึกษาเปรียบเทียบข้อเท็จจริง เกี่ยวกับ

ส.ว. ที่มาจากการแต่งตั้ง พ.ศ. 2539 กับ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้ง พ.ศ. 2543 ซึ่งแม้จะเป็นการศึกษาเปรียบเทียบคนละช่วงเวลากับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งเปรียบเทียบสมาชิกวุฒิสภภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 กับ 2550 ก็ตาม แต่ก็ถือว่าเป็นช่วงเวลาที่แทบจะหารอยต่อตะเข็บไม่ได้ของพัฒนาการทางการเมืองไทย เพราะมีปัญหาและสาเหตุเดียวกันและเป็นเหตุเป็นผลแก่กันและกันจนแยกไม่ออกก็ว่าได้ดังนี้

- ส.ว. ที่มาจากการแต่งตั้ง พ.ศ. 2539 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 15 และอยู่ภายใต้กระแสการเรียกร้องให้ปฏิรูปการเมืองการปกครองของประเทศไทย

- ผลของการปฏิรูปการเมืองการปกครองได้ทำให้มีการยกร่างรัฐธรรมนูญ 2540

- รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 บัญญัติให้ ส.ว. มีที่มาจากการเลือกตั้งเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การเมืองไทย เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแทบทุกขั้นตอนในกระบวนการทางการเมือง

- ความบกพร่องของบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 บางส่วน

เป็นสาเหตุที่ทำให้การเมืองไทยประสบปัญหาและนำไปสู่การรัฐประหาร เมื่อ 19 กันยายน 2549 ซึ่งต่อมามีการยกร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ขึ้นมาใช้บังคับ

- รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 กำหนดให้มี ส.ว. จากการเลือกตั้งส่วนหนึ่ง และจากการสรรหาอีกส่วนหนึ่งประกอบกันเป็นวุฒิสภา

สำหรับผลการวิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคำร้อง พุฒตาล ก็คือ ได้ข้อยุติหรือคำตอบเกี่ยวกับประสิทธิภาพหรือการปฏิบัติงานของ ส.ว. ทั้งสองกลุ่มภายหลังจากการเปรียบเทียบที่มาของ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งและ ส.ว. ที่มาจากการสรรหาหรือแต่งตั้งเช่นเดียวกัน เพียงแต่ผลสุดท้ายของการวิจัยไม่ต้องตรงกันอันเป็นธรรมชาติของความเป็นเหตุเป็นผล เนื่องจากงานวิจัยของคำร้อง พุฒตาล เปรียบเทียบ ส.ว. ที่มาจากการแต่งตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2534 กับ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ในขณะที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เปรียบเทียบ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ที่มาจากการเลือกตั้งกับ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 เลือกตั้ง 76 คน สรรหา 74 คน ซึ่งมีปัจจัยและสาเหตุที่แตกต่างกันออกไปตามเหตุการณ์ของการเมืองไทยในแต่ละช่วงเวลา

สำหรับผลการวิจัยของคำร้อง พุฒตาล มีข้อค้นพบหลายประการด้วยกัน แต่ที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ก็คือผลการวิจัยในประการที่ 4 และประการที่ 7 ดังนี้

ประการที่ 4 ผลการปฏิบัติงาน ส.ว. แต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า คือพิจารณาถ่วงถ่วงกรงกฎหมาย ญัตติ และกระทู้ถามโดยเฉลี่ยได้มากกว่า ส.ว. เลือกตั้ง ทั้งนี้ โดยเป็นการเปรียบเทียบผลงานของ ส.ว. ที่มาจากการแต่งตั้งในระยะประมาณ 2 ปี (9 พฤศจิกายน 2540 - 21 มีนาคม 2543) ในขณะที่ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งมีเวลาปฏิบัติงานประมาณ 4 ปี (1 สิงหาคม 2543 - 19 พฤศจิกายน 2547) คำร้อง พุฒตาลสรุปว่า แม้วุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้ง จะมีจำนวนครั้งของการประชุมต่อเดือนน้อยกว่า ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้ง แต่สามารถทำงานได้มีประสิทธิภาพสูงกว่า กล่าวคือ ค่าร้อยละของการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของ ส.ว. แต่งตั้ง มีค่าสูงกว่าของ ส.ว. เลือกตั้งทุกด้าน

สำหรับผลการวิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีการเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานระหว่าง ส.ว. 2540 ซึ่งมาจากการเลือกตั้งทั้งหมด 200 คน กับ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง 76 คน และปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันกับ ส.ว. จากการสรรหา โดยคณะกรรมการสรรหา 74 คน และปรากฏผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ในระยะ 6 เดือนแรก จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 ราย ได้ผลออกมาว่าทั้งสองชุดปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกันในระยะ 6 เดือนแรก โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ไม่ว่า ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง หรือมาจากการสรรหาและเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ต่างล้วนปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน เพราะเป็นการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้ โดยภาพรวมไม่สามารถแยกส่วนออกจากกันได้

ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า ที่ผลออกมาเป็นเช่นนี้ เป็นเพราะกรอบอำนาจหน้าที่ของ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550 มิได้แตกต่างกันมากนักนั่นเอง เพราะแท้จริงแล้วรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ก็บัญญัติกรอบอำนาจหน้าที่ของ ส.ว. โดยนำเนื้อหาจากรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 นั่นเอง ข้อนี้จึงน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของ ส.ว. จากการสรรหา (74 คน และเลือกตั้ง 76 คน ตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 และ 200 คนภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540) ตามวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แตกต่างจากผลการเปรียบเทียบประการที่ 4 ของคำร้อง พุฒตาล ที่ ส.ว. แต่งตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญ 2534 ซึ่งมีบทบัญญัติอำนาจหน้าที่แตกต่างจากบทบัญญัติของ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 โดยสิ้นเชิง

สำหรับผลการวิจัยประการที่ 7 คือ พฤติกรรมที่แตกต่างกันของ ส.ว. ทั้งสองกลุ่ม มีสาเหตุสำคัญมาจากวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งสรุปว่าเหตุหลักใหญ่มาจากวิธีการได้มาของ ส.ว. ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ วิธีการแต่งตั้งกับการเลือกตั้งนั่นเอง การแต่งตั้งสามารถแต่งตั้งจากบุคคลที่มาจากหลากหลายสาขาอาชีพ บุคคลที่มีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถเป็นที่ประจักษ์

ส่วนการเลือกตั้งนั้นไม่สามารถกำหนดความรู้ได้ชัดเจนว่าจะมาจากหลากหลายสาขาอาชีพ กำหนดเพียงการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปเท่านั้น แต่การแต่งตั้งนั้นเป็นการเสี่ยงไป เพราะไปให้อำนาจคนเพียงคนเดียว ถ้าผู้แต่งตั้งเป็นคนที่มีความรู้ก็จะได้สมาชิกวุฒิสภาที่เป็นคนดีมีคุณภาพ แต่ถ้าคนแต่งตั้งขาดคุณธรรมก็จะได้ ส.ว. ที่ขาดคุณภาพยิ่งกว่าที่ได้จากการเลือกตั้ง (คำร้อง พุทธศาล 2549 : 96)

จากผลการวิจัยข้างต้นของคำร้อง พุทธศาล สามารถอธิบายขยายความได้โดยผลการวิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งได้ข้อค้นพบเด่นประการหนึ่ง คือ แม่ ส.ว. สรรหาจำนวน 74 คนภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา และแม่จะมีได้มีที่มาจากเลือกตั้งก็ตาม แต่จากการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติหน้าที่ในช่วงระยะเวลา 6 เดือนแรกกลับพบว่ามีความใกล้เคียงกันกับ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีความใกล้เคียงกันเกือบทั้งหมด ทั้งสองฉบับ ซึ่งในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. ในวุฒิสภานั้นเป็นการปฏิบัติร่วมกัน ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันและดำเนินบทบาทตามกรอบกติกาที่รัฐธรรมนูญวางไว้ พฤติกรรมส่วนบุคคลถึงแม้จะแตกต่างกันออกไปบ้างตามที่มาแต่ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. ไม่ว่าจะมาจากการสรรหาหรือเลือกตั้งก็ตาม (รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 - 2550)

งานวิจัยชิ้นต่อมาคือ ชุดโครงการวิจัยการติดตามและประเมินผลบังคับใช้รัฐธรรมนูญ เรื่อง ประสิทธิภาพของรัฐสภาไทย โดย นรนิติ เศรษฐบุตรและคณะ ซึ่งได้วิจัยเสร็จสมบูรณ์และจัดพิมพ์ในเดือนพฤศจิกายน 2546 โดยมีวัตถุประสงค์ของงานวิจัยมุ่งเน้นที่จะประเมินประสิทธิภาพของรัฐสภาไทย ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 โดยผู้วิจัยได้แบ่งหน้าที่ของรัฐสภาไทยเป็น 3 ด้านใหญ่ ๆ เพื่อความชัดเจนในการประเมินประสิทธิภาพ คือ 1. การทำหน้าที่ในการตรากฎหมาย 2. การทำหน้าที่ในการตรวจสอบฝ่ายบริหาร และ 3. การทำหน้าที่แต่งตั้งบุคคลในองค์กรที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่าง ๆ นอกจากนี้แล้วคณะผู้วิจัยยังได้ตั้งวัตถุประสงค์ในการศึกษาไว้อีก 2 ข้อคือ 1. ศึกษาการเป็นตัวแทนของปวงชนชาวไทยของรัฐสภาและ 2. ศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของประชาชนว่ามีความพอใจกับการทำงานของรัฐสภาไทยนับตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 หรือไม่อย่างไร โดยอาจนำมาเพื่อประโยชน์ในการอภิปรายผลการวิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ส.ว. ก็คือผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการทำหน้าที่ของ ส.ว. ใน 2 เรื่องที่สำคัญคือ บทบาทในการตรวจสอบกฎหมายที่เสนอโดย ส.ส. และบทบาทในการตรวจสอบข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ผู้ที่ร่ำรวยผิดปกติที่น่าจะทุจริตต่อหน้าที่ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลางต่อการทำหน้าที่ของ ส.ว. ในการตรวจสอบกฎหมายที่ ส.ส. ได้เสนอ (ค่าเฉลี่ย 3.15)

และบทบาทในด้านการตรวจสอบข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ผู้ที่ร่ำรวยผิดปกติที่น่าจะทุจริตต่อหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 2.70) ซึ่งเป็นความเห็นในระดับปานกลางหรือพอใจในระดับปานกลาง นอกจากนี้การทำหน้าที่ของรัฐสภาตามที่รัฐธรรมนูญ 2540 กำหนด ในส่วนของการทำงานหน้าที่ของ ส.ว. โดยภาพรวม ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยในระดับปานกลางเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 2.82) อย่างไรก็ตาม เมื่อมาพิจารณาร่วมกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งเป็นการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบ วุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ในเงื่อนไขสำคัญคือ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มาจากการเลือกตั้ง ในขณะที่ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 มีที่มาทั้งจากการเลือกตั้งและแต่งตั้ง โดยการสรรหาร่วมกันไปด้วย กลับพบว่า มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่แตกต่างกันมากนัก (ความเห็นจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 ราย) อันเนื่องมาจาก ส.ว. ทั้งสองชุดล้วนมีผู้ผ่านการคัดสรรและสรรหามาเป็นอย่างดี กล่าวคือ เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพอยู่แล้วนั่นเอง จึงอาจจะขยายความต่อจากผลการวิจัยของกรณีนี้ได้ว่า เมื่อประชาชนกลุ่มตัวอย่างพึงพอใจในประสิทธิผลของผลงาน ส.ว. ปี 2540 ในระดับปานกลางก็ย่อมน่าจะพึงพอใจในประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. ในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 เช่นกัน

งานวิจัยชิ้นต่อมา เป็นรายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินผลงานของวุฒิสภา โดยรองศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ ซึ่งผลของการศึกษาวิจัยมีข้อค้นพบสำคัญประการหนึ่ง คือ “มุมมองของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจหรือมีความสัมพันธ์กับวุฒิสภา ได้ประเมินผลงานของวุฒิสภาโดยภาพรวมในบทบาทหน้าที่ในด้านการพิจารณากลับกรองร่างกฎหมาย มีระดับที่ใกล้เคียงกัน ระหว่างระดับดีและระดับต่ำ และส่วนมากประเมินอยู่ในระดับปานกลางหรือพอใช้ ส่วนบทบาทหน้าที่อื่น ๆ ของวุฒิสภาได้แก่การควบคุมตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน การเสนอแต่งตั้งและถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระของรัฐตามรัฐธรรมนูญ บทบาทด้านความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับประชาชนและภาพลักษณ์ และพฤติกรรมของสมาชิกวุฒิสภาได้รับการประเมินในระดับต่ำทั้งสิ้น”

จากผลการศึกษาวิจัยในประการข้างต้น ซึ่งเป็น 1 ใน 4 ประการของงานวิจัยดังกล่าว เป็นการศึกษามุมมองของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของวุฒิสภาเป็นอย่างดี มีจำนวนทั้งสิ้นรวม 25 คน ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 คน สำหรับประเด็นในการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 และ 2550 ไปพร้อมกัน จึงมีจุดเชื่อมโยงกับงานวิจัยของรองศาสตราจารย์ ดร. ธีรภัทร์ ตรงที่เป็นการศึกษา ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็น ส.ว. ชุดเดียวกัน อันเป็นเป้าหมายหนึ่งของการศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

เพียงแต่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ทำการศึกษากลุ่มเป้าหมายต่อเติมเพิ่มขึ้นไปอีก คือ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 อันเป็นผลมาจากการยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ขึ้นมาแทนที่นั่นเอง โดยในประเด็นการกั้นกรอบกฎหมายนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้มุ่งประเด็นการศึกษาไปที่กำหนดระยะเวลาที่ให้ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับทำหน้าที่กั้นกรอบกฎหมายทั่วไปให้เสร็จภายใน 60 วัน ในขณะที่กฎหมายการเงินนั้นให้พิจารณาเสร็จสิ้นภายใน 30 วัน เพราะผู้วิจัยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สังเกตเห็นว่า ระยะเวลาในการกั้นกรอบกฎหมายก็น่าจะมีผลต่อประสิทธิภาพด้านการกั้นกรอบกฎหมายของ ส.ว. ทั้งสองชุดเช่นกัน และสุดท้ายก็จะส่งผลต่อการประเมินผลงานของวุฒิสภาโดยภาพรวม

ผลการศึกษาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้พบว่า การกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม จะทำให้การกั้นกรอบกฎหมายของ ส.ว. ทั้งสองชุดมีประสิทธิภาพโดยรวมดียิ่งขึ้น จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 ราย เห็นว่าระยะเวลาการกั้นกรอบกฎหมายทั่วไปของ ส.ว. จำนวน 60 วัน และกฎหมายที่เกี่ยวกับเงิน 30 วัน เหมาะสมคืออยู่แล้วเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่มี 1 รายเห็นว่าควรลดระยะเวลาให้น้อยลงกว่าเดิม โดยเสนอให้เวลาในการพิจารณากฎหมายทั่วไป เป็น 30 วัน และกฎหมายการเงิน 15 วัน จึงจะทำให้กฎหมายได้รับการพิจารณากั้นกรอบอย่างรวดเร็ว หากไม่ทันก็สามารถขยายเวลาได้อีก 15 วัน และมี 1 รายที่ยังไม่แน่ใจ

จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างข้างต้น จึงอาจสรุปได้ว่า ระยะเวลาในการพิจารณากั้นกรอบกฎหมายที่กำหนดไว้ 60 วัน สำหรับกฎหมายทั่วไป และ 30 วันสำหรับกฎหมายการเงินตามรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมดีแล้ว จึงไม่น่าจะมีผลต่อประสิทธิภาพในการพิจารณากั้นกรอบร่างกฎหมายของ ส.ว. ดังนั้นผลการวิจัยของวิทยานิพนธ์ในส่วนนี้จึงสามารถนำไปอธิบายขยายความจากผลการวิจัยในประการที่ 1 ของรองศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร์ที่ว่า ด้านการพิจารณากั้นกรอบร่างกฎหมายของ ส.ว. มีระดับที่กำกวมกันระหว่างระดับดี และระดับค่านั้น มิได้เป็นผลมาจากระยะเวลาที่ให้ ส.ว. ใช้ในการพิจารณากั้นกรอบร่างกฎหมาย 60 วัน และ 30 วันแต่อย่างใด

2.5 จุดดีและจุดอ่อนของการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้มีข้อจำกัดในเรื่องประชากรกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างบางส่วนเป็นอดีต ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และบางส่วนเป็น ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ชุดปัจจุบัน ขณะทำการวิจัยซึ่งล้วนมีภารกิจและยากแก่การติดตาม รวมทั้งเกิดอุบัติเหตุทางการเมืองส่งผลให้สมาชิกงดการประชุมไม่มาสภา หรือสมาชิกมีภารกิจต้องเดินทางศึกษาคูงาน ณ ต่างประเทศ ทำให้ต้องเลื่อนการสัมภาษณ์ออกไป แต่ในขณะเดียวกันก็เป็น

จุดดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไปด้วย เนื่องจากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณภาพสามารถให้ข้อมูลที่แม่นยำ และหลากหลายจนเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่การศึกษาวิจัย

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ประเด็นเกี่ยวกับที่มาของวุฒิสภาคตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนทั้งหมด หรือมาจากการเลือกตั้งบางส่วนและสรรหาบางส่วน ตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 นั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะอันเป็นผลมาจากข้อสรุปการวิจัยที่ค้นพบ ได้ว่า ผลงานและประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้ ส.ว. ทั้งสอง ชุดแทบมิได้มีประสิทธิภาพแตกต่างกันเลย ซึ่งหมายความว่า ไม่ว่า ส.ว. จะมีที่มาจาก การเลือกตั้ง หรือแต่งตั้งโดยการสรรหาต่างก็ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติได้ไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันสักเท่าใดนัก ซึ่งในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า เมื่อไม่มีข้อแตกต่างด้านประสิทธิภาพแล้ว จึงเห็นควรต้องกลับไปพิจารณา ทบทวนถึงพัฒนาการทางการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนของประเทศไทย ที่เริ่มคลี่คลายเข้าสู่กระบวนการพัฒนาเต็มรูปแบบ นับแต่มีกระแสการปฏิรูปการเมืองจน นำไปสู่การแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2534 และยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ขึ้นใช้บังคับ ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ถือเป็นรัฐธรรมนูญฉบับหนึ่งที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน กระบวนการทางการเมืองทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้วุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยตรง ของประชาชนเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ ซึ่งถือเป็นพัฒนาการทางการเมืองการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตยอีกขั้นหนึ่งของประเทศไทย ที่ให้วุฒิสภาอยู่ภายใต้การตัดสินใจใช้ดุลพินิจ เลือกตั้งเข้าสู่สภาโดยประชาชนแทนการแต่งตั้งโดยรัฐบาล หรือคณะปฏิวัติการปกครองต่าง ๆ ที่ ผ่านมาในอดีต

ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอว่า เมื่อ ส.ว. ที่มาจากการแต่งตั้ง โดยการสรรหามิได้มีข้อแตกต่างด้านประสิทธิภาพไปจาก ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งแล้ว การคืนอำนาจการเลือกตั้ง ส.ว. กลับคืนให้แก่ประชาชนทั้งหมดอีกครั้งหนึ่งจึงเป็นสิ่งที่พึงกระทำ เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับ อำนาจหน้าที่ของ ส.ว. ที่กว้างขวาง โดยเฉพาะอำนาจในการแต่งตั้งและถอดถอนนักการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับสูง ฯลฯ และเพื่อพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย แบบตัวแทนของประเทศไทยสืบไป

3.1.2 อาจมีแนวทางอีกแนวทางหนึ่งนอกเหนือจากการให้ ส.ว. มาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชนทั้งหมดตามข้อเสนอในประเด็นที่ 1 ก็คือ ให้ ส.ว. ยังคงมาจากการเลือกตั้ง และการสรรหาตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 เนื่องจากในสถานการณ์ทางการเมืองไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน การใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนผู้ใช้อำนาจธิปไตยอย่างแท้จริง ยังมีปัจจัยที่เป็นตัวแปรในการเบี่ยงเบนเจตนารมณ์ที่แท้จริงของประชาชนในความหมายของระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนอันเนื่องมาจากปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง จึงควรกำหนดวิธีการสรรหา ส.ว. เพื่อให้มี ส.ว. ด้วยวิธีการอื่นนอกจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการถ่วงอำนาจกับ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน แก้ไขปัญหาด้านจุดอ่อนของระบบการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในประเทศไทย สำหรับวิธีการสรรหา ส.ว. นั้นอาจจะใช้วิธีโดยการกำหนดให้มีตัวแทนของแต่ละภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมจำนวนมากพอสำหรับการทำหน้าที่สรรหา ในลักษณะของสภาประชาชน เช่น อาจจะกำหนดจำนวน 700 คน เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาโดยทางอ้อมของประชาชนผู้มีสิทธิ

3.1.3 ในด้านอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาที่ทำหน้าที่กั้นกรองกฎหมาย จากการศึกษาเปรียบเทียบในรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับพบว่า ภายหลังจากกฎหมายของ ส.ส. ผ่านการให้ความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว หากมีสมาชิกร้องขอต่อประธานรัฐสภาว่าร่างกฎหมายนั้นขัดรัฐธรรมนูญ ประธานรัฐสภาต้องส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย (ตามมาตรา 154 ของรัฐธรรมนูญ 2550) และหากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ขัดต่อรัฐธรรมนูญแล้วก็ให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้นเป็นอันตกไปทันที ซึ่งเป็นกรณีที่ดูเหมือนศาลรัฐธรรมนูญมาทำหน้าที่ตรวจสอบกั้นกรองกฎหมายซ้ำซ้อนกับวุฒิสภา ทั้งที่การกั้นกรองกฎหมายเป็นอำนาจหนึ่งในทางนิติบัญญัติ ข้อเสนอในที่นี้ก็คือ ควรแก้ไขความในมาตรา 154 ของรัฐธรรมนูญ 2550 โดยให้ตัดเนื้อหาในส่วนที่ต้องส่งร่าง พ.ร.บ. ที่ผ่านการให้ความเห็นชอบของทั้งสองสภาไปให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบตามคำร้องขอของ ส.ส. คนใดคนหนึ่งออก และต้องให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้นมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายเสียก่อน ซึ่งเป็นอันจบสิ้นกระบวนการนิติบัญญัติ แล้วจากนั้นหากมีผู้ร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญว่ากฎหมายที่ผ่านสภานั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญและหากศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าขัดจริง ก็สามารถใช้อำนาจตุลาการวินิจฉัยได้ในฐานะตุลาการอย่างแท้จริง นอกจากนี้แล้วก็ควรแก้ไขขั้นตอนวิธีการสรรหาหรือเลือกตั้งสมาชิกให้ได้บุคคลที่มีคุณสมบัติสำเร็จการศึกษาด้านนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ จำนวนพอสมควรน่าจะเหมาะสมกว่าการส่งร่างพระราชบัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามความเดิมของมาตรา 154 ของรัฐธรรมนูญ 2550 ซึ่งน่าจะส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันนิติบัญญัติมีศักดิ์ศรี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งรวมไป การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา 141 ของรัฐธรรมนูญ 2550 ด้วย

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

3.2.1 การวิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบสมาชิกวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 กับ 2550 ซึ่ง สมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 มีอายุการปฏิบัติงานได้ 6 เดือน ข้อมูลอันหมายถึงผลงานและพฤติกรรมต่าง ๆ อาจจะยังไม่ชัดเจน มากนักเมื่อเทียบกับ ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ซึ่งทำหน้าที่เสร็จสมบูรณ์ไปแล้ว 6 ปี เต็ม ดังนั้น หาก ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ได้ปฏิบัติหน้าที่เสร็จสิ้นสมบูรณ์ในอีก 5 ปีข้างหน้า (นับจากเวลาที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ทำการศึกษา คือ พ.ศ. 2551) เห็นควรทำการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของ ส.ว. ทั้งสองชุดนี้อีกครั้ง ก็จะได้ผลสรุปที่เป็นประโยชน์ต่อการ พัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทนของประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

3.2.2 ควรทำการศึกษารายละเอียดภายหลัง ส.ว. ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 ได้ ปฏิบัติหน้าที่ครบ 6 ปีแล้ว โดยเน้นศึกษาด้านพฤติกรรมในการทำหน้าที่ของ ส.ว. สรรหา และ ส.ว. เลือกตั้งที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ

3.2.3 เห็นควรทำการศึกษาวิจัยในประเด็นที่ว่า การเลือกตั้งตามระบอบ ประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่ไม่ได้ผลนั้น ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการเมืองการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนของประเทศไทย

3.2.4 การวิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบสมาชิกวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 กับ 2550 ในเชิงคุณภาพ และเห็นควรให้มีการศึกษาวิจัยจาก ความคิดเห็นของประชาชนในเชิงปริมาณต่อไป เพื่อให้ได้ข้อมูลในวงกว้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อ การนำไปใช้ในการพัฒนาการเมืองการปกครองของไทยต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกในโอกาสที่สมาชิกรัฐสภาครบวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี
(2549) สรุปผลงาน 6 ปีของวุฒิสภา พ.ศ. 2543-2549 กรุงเทพมหานคร อรุณการพิมพ์
เล่ม 1 ด้านการกลั่นกรองกฎหมาย
- คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกในโอกาสที่สมาชิกรัฐสภาครบวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี
(2549) สรุปผลงาน 6 ปีของวุฒิสภา พ.ศ. 2543-2549 กรุงเทพมหานคร อรุณการพิมพ์
เล่ม 2 ด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน
- คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกในโอกาสที่สมาชิกรัฐสภาครบวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี
(2549) สรุปผลงาน 6 ปีของวุฒิสภา พ.ศ. 2543-2549 กรุงเทพมหานคร อรุณการพิมพ์
เล่ม 3 ด้านการแต่งตั้ง ถอดถอนและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
- คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกในโอกาสที่สมาชิกรัฐสภาครบวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี
(2549) สรุปผลงาน 6 ปีของวุฒิสภา พ.ศ. 2543-2549 กรุงเทพมหานคร อรุณการพิมพ์
เล่ม 4 ด้านกรรมาธิการ
- คณะกรรมการกรรมาธิการวิสามัญบันทึกเจตนารมณ์ จดหมายเหตุ และตรวจรายงานการประชุม
สภาร่างรัฐธรรมนูญ (2550) เจตนารมณ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2550 สำนักกรรมาธิการ 3 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญ (2550) สารสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับใหม่ พร้อมตารางเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 ฉบับรับฟังความ
คิดเห็น องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์
- คณะกรรมการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
(2549) ประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเมือง สำนัก
การพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เล่ม 1
- คณะกรรมการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
(2549) ประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเมือง
สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เล่ม 3
- คณิศ นุญสุวรรณ (2546) “ซีพีประเด็นบทบาท ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการปฏิรูป
การเมือง โดยสถาบันพระปกเกล้า” เอกสารสัมมนาทางวิชาการในวาระครบรอบ 6 ปี
รัฐธรรมนูญ วันที่ 11 ตุลาคม 2546 หอประชุมสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

- จิรพงศ์ วัฒนะรัตน์ (2550) “เหลียวหลังแลหน้า รัฐธรรมนูญ 2540” รัฐสภาสาร 55, 2
(กุมภาพันธ์) : 20 – 21
- _____ (2533) “ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของเอกสิทธิ์ไทย” รัฐสภาสาร ปีที่ 38,
ฉบับที่ 8 (สิงหาคม) : 39 – 40
- _____ (2539) “เอกสิทธิ์ของสมาชิกรัฐสภาในการถ่ายทอดการประชุมทางวิทยุกระจายเสียง”
วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายมหาชน ภาควิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จุมพล หนิมพานิช (2547) “แนวทางวิเคราะห์การเมืองเชิงสถาบันและโครงสร้างหน้าที่”
ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการวิเคราะห์การเมืองและระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์
หน่วยที่ 4 หน้า 167 – 171 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐศาสตร์
- ชาญชัย แสวงศักดิ์ (2542) คำอธิบายกฎหมายปกครอง กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์วิญญูชน
20 – 22
- ไชยันต์ ไชยพร (2548) “แนวคิดทางการเมืองและสังคมของตะวันตก” ใน ประมวลสาระชุดวิชา
แนวคิดทางการเมืองและสังคม หน่วยที่ 2 หน้า 107 – 125 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์
- คำรง พุฒตาล (2549) “สมาชิกวุฒิสภาในประเทศไทย : ศึกษาเปรียบเทียบสมาชิกวุฒิสภาที่มาจาก
การแต่งตั้งกับสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง” วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตร
มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ธีรภัทร เสรีรังสรรค์ (2548) “การประเมินผลงานของวุฒิสภา” รายงานวิจัยเสนอคณะกรรมการวิจัยและ
พัฒนาวุฒิสภา หน้า 14, 23
- นรนิติ เศรษฐบุตร และคณะ (2546) รายงานการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของรัฐสภาไทย
นนทบุรี สถาบันพระปกเกล้า
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2543) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภามารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2540 ผลงานวิจัยสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- _____ (2545) “เจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ” ในสารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(2540) เล่ม 1 หน้า 2
- ไพโรจน์ โปธิไสย (2549) บทบาท อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา : อดีต ปัจจุบัน (ฉบับปรับปรุงใหม่)
สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

มนตรี รูปสุวรรณ (2549) กรอบแนวคิดการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (พ.ศ. 2550)

โรงพิมพ์เดือนตุลา

_____ (2535) กฎหมายรัฐสภา กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 มนูญกฤต รูปขจร (2546) คำกล่าวและข้อคิดเห็นในการเปิดโครงการสัมมนาข้าราชการและลูกจ้างของ
 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา 30 มิถุนายน : 3

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2540) หมวดองค์กรทางการเมือง

วุฒิสภา : กล่าวถึงความเป็นมาของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ 2540

สำนักกรรมการ 3 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2550) เปรียบเทียบร่างรัฐธรรมนูญ
 แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับลงประชามติ) กับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
 พุทธศักราช 2540 และสาระสำคัญ กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์ สำนักงาน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร : 65-73

สำนักงานเลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ (2540) ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
 พุทธศักราช 2540.. พร้อมด้วยรายงานของสภาร่างรัฐธรรมนูญ กองการพิมพ์
 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักกรรมการ 3 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2549) สรุปการจัดทำรัฐธรรมนูญ
 แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการ
 สภาผู้แทนราษฎร

เสนีย์ คำสุข (2547) “สถานภาพ ขอบข่ายของการวิเคราะห์การเมือง” ใน ประมวลสาระชุดวิชา
 การวิเคราะห์การเมืองและระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ หน้าที่ 2 หน้า 43 – 75
 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์

สถาบันพระปกเกล้า (2540) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

จัดพิมพ์โดยสถาบันพระปกเกล้า

สถานิติบัญญัติแห่งชาติ (2550) หนังสือที่ระลึก รัฐธรรมนูญของไทย

เนื่องในงานถวายผ้ากฐินพระราชทานของสถานิติบัญญัติแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร
 สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สุชาย จอกแก้ว (2551,4/มีนาคม) “สว. ตามรัฐธรรมนูญใหม่จะเป็นเช่นไรหนอ”

มติชน (มีนาคม) : 6-7

- สำนักกรรมการประชุมและชวเลข สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สมุดบันทึกการประชุม
 คณะกรรมการ เล่ม 1 (ส.ว. เลือกลง 2543 - 2549)
- _____ กลุ่มงานชวเลข 1 สมุดส่งงานการประชุมคณะกรรมการคณะต่าง ๆ (2551)
- _____ กลุ่มงานชวเลข 3 สมุดส่งงานการประชุมคณะกรรมการคณะต่าง ๆ (2551)
- _____ กลุ่มงานชวเลข 4 สมุดส่งงานการประชุมคณะกรรมการคณะต่าง ๆ (2551)
- _____ กลุ่มงานชวเลข 2 เอกสารบันทึกเกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการคณะต่าง ๆ
- สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา กลุ่มงานกระทุ้ง สารบบงาน (2551)
- _____ สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา กลุ่มงานยุติติ สารบบงาน (2551)
- สำนักกำกับและตรวจสอบ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภากลุ่มงานสรรหาและแต่งตั้ง สารบบงาน (2551)
- _____ กลุ่มงานถอดถอนและตรวจสอบ สารบบงาน (2551)
- หยุด แสงอุทัย (2521) คำอธิบายกฎหมายรัฐธรรมนูญ พระนคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- จรัส จรุงเรือง (2551, 7 สิงหาคม) กรรมการในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา สัมภาษณ์โดย
 อภิชาติ อ่อนสร้อย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- จิโรจน์ โชติพันธ์ (2551, 21 กรกฎาคม) อดีตสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540
 สัมภาษณ์โดย สิริวรรณ โชติพันธ์ บ้านเลขที่ 57/182 หมู่บ้านภัทรนิเวศน์
 ถนนแจ้งวัฒนะ 19 อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
- ถาวร ลีนุดพงษ์ (2551, 23 กรกฎาคม) ประธานคณะกรรมการการเงิน การคลังและการงบประมาณ
 วุฒิสภา สัมภาษณ์โดย สิริวรรณ โชติพันธ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ (2551, 21 กรกฎาคม) รองศาสตราจารย์ระดับ 9 สัมภาษณ์โดย สิริวรรณ
 โชติพันธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- นิคม ไวยรัชพานิช (2551, 25 กรกฎาคม) รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง ปี 2551 สัมภาษณ์โดย
 สิริวรรณ โชติพันธ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- บรรชา พงศ์อายุกุล (2551, 4 กันยายน) ประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา
 สัมภาษณ์โดย สิริวรรณ โชติพันธ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- ประสาร มฤคพิทักษ์ (2551, 8 กรกฎาคม) กรรมการในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ วุฒิสภา
 สัมภาษณ์โดย สิริวรรณ โชติพันธ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- ประสงค์ นุรักษ์ (2551, 19 สิงหาคม) กรรมการในคณะกรรมการการทหาร วุฒิสภา
 สัมภาษณ์โดย สิริวรรณ โชติพันธ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- ประสิทธิ์ โปษุธร (2551, 3 กันยายน) ประธานคณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ
 สารสนเทศ วุฒิสภา สัมภาษณ์โดย สิริวรรณ โชติพันธ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

- พรชัย สุนทรพันธุ์ (2551, 5 สิงหาคม) กรรมการในคณะกรรมการการท่องเที่ยว วุฒิสภา
 สัมภาษณ์โดย สิริวรรณ โชติพันธุ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- ไพบุลย์ นิติตะวัน (2551, 30 กรกฎาคม) ที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา ปี 2551 สัมภาษณ์โดย สิริวรรณ
 โชติพันธุ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- มบุญกฤต รูปขจร (2551, 22 กรกฎาคม) ประธานวุฒิสภา ปี 2543 - 2547
 สัมภาษณ์โดย สิริวรรณ โชติพันธุ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- มนตรี รูปสุวรรณ (2551, 7 สิงหาคม) ที่ปรึกษาด้านการเมืองการปกครอง สำนักงานเลขาธิการ
 วุฒิสภา สัมภาษณ์โดย สิริวรรณ โชติพันธุ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์ (2551, 16 กันยายน) เลขาธิการมูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก สัมภาษณ์โดย สิริวรรณ
 โชติพันธุ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- สมักร เขาวภานันท์ (2551, 19 กันยายน) ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ วุฒิสภา
 สัมภาษณ์โดย สิริวรรณ โชติพันธุ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- สหัส พินทุเสนีย์ (2551, 21 สิงหาคม) รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง 2543 - 2549
 สัมภาษณ์โดย สิริวรรณ โชติพันธุ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- สิริวัฒน์ ไกรสินธุ์ (2551, 11 กันยายน) ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา
 สัมภาษณ์โดย สิริวรรณ โชติพันธุ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- เสรี สุวรรณภานนท์ (2551, 17 กันยายน) ที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา 2551 สัมภาษณ์โดย สิริวรรณ
 โชติพันธุ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ประวัติรัฐธรรมนูญฉบับที่ 16 และฉบับที่ 18

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 16

ชื่อรัฐธรรมนูญ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
ที่มา	นายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรีได้ตั้งคณะกรรมการปฏิรูปทางการเมือง (คปค.) และจัดให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) ทำหน้าที่ร่างและจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิรูปทางการเมือง สสร. ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 99 คน มาจากที่ประชุมรัฐสภา เลือกผู้ที่ได้รับเลือกตั้งจากจังหวัดต่าง ๆ 76 คน และจากผู้เชี่ยวชาญ 23 คน
ประกาศ	11 ตุลาคม 2540
ยกเลิก	19 กันยายน 2549 (รวม 8 ปี 11 เดือน 8 วัน)
หมายเหตุ	ระบบรัฐสภา มี 2 สภา คือ วุฒิสภา (สมาชิกมาจากราชฎูรเลือกตั้งโดยตรงซึ่งเป็นครั้งแรกของ ไทย) และสภาผู้แทนราษฎร (สมาชิกมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง)

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 18

ชื่อรัฐธรรมนูญ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
ที่มา	<p>ช่วงที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับที่ 17 นั้น ได้มีการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดให้มี "สภาร่างรัฐธรรมนูญ" (ส.ส.ร.) กำหนดให้ร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จใน 180 วัน นับแต่วันเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรก และได้ทำการเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบ รวมทั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติ เพื่อให้ความเห็นชอบแก่ร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2550</p> <p>โดยปรากฏผลว่าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงประชามติเห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มาใช้บังคับ โดยนายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสืบไป</p>
ประกาศ	24 สิงหาคม 2550 - ปัจจุบัน
หมายเหตุ	<p>ระบบรัฐสภา มี 2 สภา คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 150 คน (โดยมาจากการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด จังหวัดละหนึ่งคน รวมจำนวน 76 คน และมาจากการสรรหา จำนวน 74 คน) - สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 480 คน (โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 400 คน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนจำนวน 80 คน)

ที่มา : หนังสือที่ระลึก รัฐธรรมนูญของไทย เนื่องในงานถวายผ้ากฐินพระราชทาน
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ภาคผนวก ข

รายชื่อสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

รายชื่อสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540

เลือกตั้ง 22 มีนาคม 2543

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	จังหวัด	หมายเหตุ
1	นายกมล มั่นภักดี	ชุมพร	
2	นางกรองกาญจน์ วิสมหมาย	ศรีสะเกษ	
3	นายทวี สุทธิระ นายโกเมศ จิฆะนันทน์	ขอนแก่น ขอนแก่น	ถูกร้องคัดค้าน 13 มี.ค. 2544 เลือกตั้งซ่อม 21 เม.ย. 2544
4	พลอากาศเอก กานต์ สุระกุล	ตรัง	
5	นายการุณ ไสงาม	บุรีรัมย์	
6	นายคำพล ภู่มณี	ปราจีนบุรี	
7	หม่อมราชวงศ์กำลูนเทพ เทวกุล	เลย	
8	นายเกษม ชัยสิทธิ์	เพชรบูรณ์	
9	นายเกษม มาลัยศรี	ร้อยเอ็ด	
10	นายเกษม รุ่งชนเกียรติ นายปริญญา กรวยทอง	สุรินทร์ สุรินทร์	ลาออก 4 มี.ย. 2546 เลือกตั้งซ่อม 13 ก.ค. 2546
11	นายแก้วสรร อติโพธิ	กรุงเทพมหานคร	
12	พลโท โกวิท พัฒนมาชน พล.ต.ต. เสกสันต์ อุ่นสำราญ	สระแก้ว สระแก้ว	ถึงแก่อนิจกรรม 19 ธ.ค. 2545 เลือกตั้งซ่อม 26 ม.ค. 2546
13	นายไกรศักดิ์ ชุมพะวัน	นครราชสีมา	
14	นายคำนวม ชโลปถัมภ์	สิงห์บุรี	
15	นายคำนวม เหมาะะประสิทธิ์	อุตรดิตถ์	
16	นายคำพันธ์ ป็องปาน	อุดรธานี	
17	นายแคล้ว นรปดี	ขอนแก่น	
18	นายจรูญ ชัยประกาศ	สมุทรปราการ	
19	นายจอน อึ้งภากร	กรุงเทพมหานคร	
20	นายจำเอน จิตรรร	สุโขทัย	
21	นางจิตรา อยู่ประเสริฐ	อุดรธานี	
22	คุณหญิงจินตนา สุขมาก	นนทบุรี	

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	จังหวัด	หมายเหตุ
23	นายจิโรจน์ โชติพันธุ์	ศรีสะเกษ	
24	นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	กรุงเทพมหานคร	
25	นายเฉลิม พรหมเลิศ นายอนันต์ คาโลดม	สุราษฎร์ธานี สุราษฎร์ธานี	ลาออก 14มี.ค.2544 เลือกตั้งซ่อม 21 ธ.ย. 2544
26	คุณหญิงชดช้อย โสภณเพนิช	กรุงเทพมหานคร	
27	นายชวาล มหาสุวีระชัย นางสุนีย์ อินฉัตร	ศรีสะเกษ ศรีสะเกษ	ถูกร้องคัดค้าน 13มี.ค.2544 เลือกตั้งซ่อม 26พ.ค.2544
28	นายชัชวาลย์ คงอุดม	กรุงเทพมหานคร	
29	นายชิต เจริญประเสริฐ นายชิต เจริญประเสริฐ	ศรีสะเกษ ศรีสะเกษ	ถูกร้องคัดค้าน 13มี.ค.2544 เลือกตั้งซ่อม 21 ธ.ย. 2544
30	นายชุมพล ศิลปอาชา	กรุงเทพมหานคร	
31	พล.ต.ท ชูชาติ ทักษณเสถียร	ปัตตานี	
32	ร.ต.ท เขาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ	ราชบุรี	
33	นายเชิดพงษ์ อุทัยสง	หนองคาย	
34	นายณรงค์ นุ่นทอง	นครศรีธรรมราช	
35	พล.ต.ท.ณรงค์ อมาตยกุล	พิษณุโลก	
36	นายณรงค์สิทธิ์ เจริญรัตน์	ศรีสะเกษ	
37	นายดำรง พุฒตาล	กรุงเทพมหานคร	
38	นายเด่น โต๊ะมีนา	ปัตตานี	
39	นางเดือนใจ คีเทศน์	เชียงราย	
40	นายถวิล จันทร์ประสงค์	นนทบุรี	
41	นายถาวร เกียรติไชยากร	เชียงใหม่	
42	นายทวี แก้วคง นายถวิล ไพรสมนต์	นครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช	ถึงแก่อนิจกรรม 23มี.ย.2545 เลือกตั้งซ่อม 4 ส.ค. 2545
43	พลตำรวจโท ทวี ทิพย์รัตน์	กรุงเทพมหานคร	
44	นายทวีป ขวัญบุรี	ระยอง	
45	นายทองใบ ทองเปาะ	มหาสารคาม	

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	จังหวัด	หมายเหตุ
46	นายธรรมบุญ มงคล นายวิกรม อัยศิริ	ระนอง ระนอง	ถูกร้องคัดค้าน 13 มี.ค. 2544 เลือกตั้งซ่อม 21 เม.ย. 2544
47	นายรัชชัย เมืองนาง	หนองบัวลำภู	
48	นายนพพล สมบูรณ์	ลำปาง	
49	นายณภินทร ศรีสรรพวงค์	ราชบุรี	
50	นางนันทนา สงฆ์ประชา	ชัยนาท	
51	นายนิคม เขาว์กิตติโสภณ	ลำปาง	
52	นายนิติชัย นาคทรพรพ	หนองคาย	
53	นายนิพนธ์ วิศิษฏุทธศาสตร์	อ่างทอง	
54	นายนิพนธ์ สุทธิเดช	อำนาจเจริญ	
55	นางนิพัทธา อมรรัตนเมธา	ปทุมธานี	
56	นายนิรัตน์ อยู่ภักดี	ชัยภูมิ	
57	นายนิรันดร์ พิทักษ์วัชระ นายนิรันดร์ พิทักษ์วัชระ	อุบลราชธานี อุบลราชธานี	ถูกร้องคัดค้าน 13 มี.ค. 2544 เลือกตั้งซ่อม 21 เม.ย. 2544
58	นายนิวัฒน์ พันธุ์	ระยอง	
59	นายนิเวศ พันธุ์เจริญวรกุล	พระนครศรีอยุธยา	
60	นายบรรพชूरย์ เกริกพิทยา	สระบุรี	
61	พลเอก บัณฑิตย์ มลายอริสุนย์	กาญจนบุรี	
62	นายบุญญา หลีเหลด	สงขลา	
63	นายบุญทัน ดอกไธสง	นครราชสีมา	
64	นายบุญยืน สุภสารสาทร	พิษณุโลก	
65	นายบุญเลิศ ไพรินทร์	ฉะเชิงเทรา	
66	นางบุษรินทร์ ดิยะไพรัช วรพัฒนานันต์	เชียงราย	
67	นายประเกียรติ นาสิมมา	ร้อยเอ็ด	
68	พล.ต.อ ประทีน สันติประภพ	กรุงเทพมหานคร	
69	นางประทีป อึ้งทรงธรรม ฮาตะ	กรุงเทพมหานคร	

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	จังหวัด	หมายเหตุ
70	นายประยูทธ ศรีมีชัย นายสวัสดิ์ กฤตวรรษนันต์	นครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช	ถึงแก่อนิจกรรม 9 ส.ค. 2547 เลือกตั้งซ่อม 19 ก.ย. 2547
71	นายประศักดิ์ ฅ กาฬสินธุ์ นายเกรียงไกร ภูมิเหล่าแจ้ง	กาฬสินธุ์ กาฬสินธุ์	ถึงแก่อนิจกรรม 10 มี.ย. 2548 เลือกตั้งซ่อม 17 ก.ค. 2548
72	นายประสงค์ โฉมิตานนท์	เพชรบูรณ์	
73	นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์	นครปฐม	
74	นายประสิทธิ์ พิฑูรกิจจา	นครสวรรค์	
75	นายปราโมทย์ ไทชนม์	ราชบุรี	
76	นายปราโมทย์ ไม้กลัด	กรุงเทพมหานคร	
77	พล.ต.ท. ปรีชา ปฏิบัติสกรกิจ	ชลบุรี	
78	นายปรีชา ปิตานนท์	จันทบุรี	
79	นายปรีดี หิรัญพุกภัย	ปทุมธานี	
80	พลโท ปัญญา อยู่ประเสริฐ	อุตรธานี	
81	นายส่อง เล่งอี	กรุงเทพมหานคร	
82	พลเอก พนม จินะวิจารณ์นาย ปิยะชนก ลิ้มปะพันธ์	สุโขทัย สุโขทัย	ถึงแก่อนิจกรรม 27 ส.ค. 2548 เลือกตั้งซ่อม 6 ต.ค. 2548
83	นายพนัส ทศเนียนนท์	ตาก	
84	นายพร เพ็ญพาส	บุรีรัมย์	
85	นางพรหมจारी รัตนเศรษฐ์	นครราชสีมา	
86	นางพวงเล็ก บุญเชียง นายสงวน นันทชาติ	พะเยา พะเยา	ถูกรื้อองค์ค้ำบ้าน 13 มี.ค. 2544 เลือกตั้งซ่อม 21 เม.ย. 2544
87	นางพัฒนา ศิริวันสาธณ์	นครสวรรค์	
88	นายพา อักษรเสื่อ	ขอนแก่น	
89	นายพากเพียร วิริยะพันธ์ นายสนิท กุลเจริญ	สมุทรปราการ สมุทรปราการ	ถึงแก่อนิจกรรม 16ม.ค.2545 เลือกตั้งซ่อม 24ก.พ.2545
90	นายพิชัย จำเพชร	เพชรบุรี	
91	นายพิชิต ชัยวิรัตน์	ชัยภูมิ	
92	นายพิเชฐ พัฒนโชติ	นครราชสีมา	

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	จังหวัด	หมายเหตุ
93	นางเพ็ญศักดิ์ จักขุจินดา	สกลนคร	
94	นายเพิ่มพูน ทองศรี	บุรีรัมย์	
95	พันตำรวจเอก ไพจิตร ศรีคงคา	สงขลา	
96	นายไพบูลย์ อุบัติศฤงค์	ภูเก็ต	
97	นายพีครุดดีน บอดอ	นราธิวาส	
98	นายภิญญา ช่วยปลอด	สุราษฎร์ธานี	
99	นายมนตรี สันทวิชัย	สมุทรสงคราม	
100	นายมนัส รุ่งเรือง	สุพรรณบุรี	
101	พลเอก มนัส อร่ามศรี	สุพรรณบุรี	
102	นายมนู วณิชชานนท์	สุราษฎร์ธานี	
103	พลตรี มนูญกฤต รูปขจร	สระบุรี	
104	นางมลวิไลย์ เงินหมื่น	อุบลราชธานี	
105	นายมารุต โรจนापียาวงศ์	นครนายก	
106	นางมาลินี สุขเวชชวรกิจ	นครสวรรค์	
107	นางมาลีรัตน์ แก้วก่า	สกลนคร	
108	พลตำรวจเอก มีชัย นุกูลกิจ	นครศรีธรรมราช	
109	นายมีชัย วีระไวทยะ	กรุงเทพมหานคร	
110	นาย मुखตาร์ มะทา	ยะลา	
111	พลเอก ชูทธนา คำดี	นนทบุรี	
112	นายรส มะลิผล	ฉะเชิงเทรา	
113	นางระเบียบรัตน์ พงษ์พานิช	ขอนแก่น	
114	นายระวี กิ่งคำวงศ์	มุกดาหาร	
115	นายลำพอง พิลาสมบัติ	นครราชสีมา	
116	นายวงศ์พันธ์ ฅ ตะกั่วทุ่ง	พังงา	
117	พลเอก วัฒนา สรรพานิช	กาญจนบุรี	
118	นายวัลลภ ตั้งคณานุรักษ์	กรุงเทพมหานคร	
119	นายวิจิตร มโนสิทธิศักดิ์	ร้อยเอ็ด	
120	นายวิชัย ครอบงำ	อุบลราชธานี	

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	จังหวัด	หมายเหตุ
121	พลเอก วิชา ศิริธรรม	จันทบุรี	
122	นายวิจิต พูลลาก นางบัวล้อม พูลลาก	พิจิตร พิจิตร	ถึงแก่อนิจกรรม 28 ธ.ค. 2546 เลือกตั้งซ่อม 8 ก.พ. 2547
123	นายวิเชียร เปาอินทร์	สมุทรสาคร	
124	นายวิญญู อุพารกุล	สกลนคร	
125	นายวิทยา มะเสนา	มหาสารคาม	
126	นายวิบูลย์ แซ่มซีน	กาฬสินธุ์	
127	พลตำรวจเอก วิรุฬห์ พันแสง	เชียงราย	
128	นายวิโรจน์ อมตกุลชัย นายเชาวน์ มณีวงษ์	ชลบุรี ชลบุรี	ถึงแก่อนิจกรรม 8 ก.ย. 2548 เลือกตั้งซ่อม 16 ต.ค. 2548
129	นางวิลาวัณย์ ตันวัฒนะพงษ์	อุบลราชธานี	
130	นายวิสิทธิ์ เตชะธีราวัฒน์	เชียงราย	
131	นายวีรพงศ์ สกลกิติวัฒน์	กระบี่	
132	นายวีรวัชร สิทธิธรรม	นครพนม	
133	พลตำรวจตรี วีระ อนันตกุล	ชลบุรี	
134	นายวีระพล วัชรประทีป	นครราชสีมา	
135	นายวีระศักดิ์ จินารัตน์ นายสนิท จันทรวงศ์	อุบลราชธานี อุบลราชธานี	ถูกร้องคัดค้าน 13 มี.ค. 2544 เลือกตั้งซ่อม 21 เม.ย. 2544
136	นายศรีเมือง เจริญศิริ	มหาสารคาม	
137	พลเอก ศิริ ทิวะพันธุ์	พิษณุโลก	
138	พลเอก ศรินทร์ ฐูปกล้า นายชงค์ วงษ์จันทร์ พันตำรวจโท ชัชวาล บุญมี	ลพบุรี ลพบุรี ลพบุรี	ถูกร้องคัดค้าน 13 มี.ค. 2544 ถึงแก่อนิจกรรม 6 ส.ค. 2548 เลือกตั้งซ่อม 18 ก.ย. 2548
139	นายศิลปชัย เชนฐุศิลป์	อุทัยธานี	
140	พลตำรวจตรี สนาม คงเมือง	เชียงใหม่	
141	นายสนิท วรปัญญา นายวรวิทย์ เชื้อเพชร	ลพบุรี ลพบุรี	ถูกร้องคัดค้าน 13 มี.ค. 2544 เลือกตั้งซ่อม 21 เม.ย. 2544
142	นายสม ต๊ะยศ	น่าน	

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	จังหวัด	หมายเหตุ
143	นายสมเกียรติ ศรีลัมพ์	นครสวรรค์	
144	นายสมเกียรติ อ่อนวิมล	สุพรรณบุรี	
145	นายสมควร จิตรแสง	ขอนแก่น	
146	พันเอก สมคิด ศรีสังคม	อุดรธานี	
147	พลตำรวจเอก สมชาย ไชยเวช	ขอนแก่น	
148	นายสมบัติ วรามิตร	กาฬสินธุ์	
149	นายสมบูรณ์ ทองนุราณ	ยโสธร	
150	นายสมพงษ์ สระกวี	สงขลา	
151	นายสมพร คำชื่น	แพร่	
152	นายสมศักดิ์ โล่สถาพรพิพิธ	ตรัง	
153	นายสมสิทธิ์ ศิริเจริญไชย	สุรินทร์	
154	นายสมัย อมแสน	ยโสธร	
155	นายสรารุช นิยมทรัพย์	นครปฐม	
156	นายสวัสดิ์ ทรัพย์เจริญ	นครพนม	
157	พลตำรวจเอก สวัสดิ์ อมรวีวัฒน์	เชียงใหม่	
158	นายสวัสดิภาพ กันทาธรรม	แพร่	
159	นายสหัส พินทุเสนีย์	สระแก้ว	
160	นายลัก กอแสงเรือง	กรุงเทพมหานคร	
161	นายสันต์ เทพมณี	ลำพูน	
162	นายสันติภาพ อินทรพัฒน์	น่าน	
163	พลตรี สาคร กิจวิริยะ	ตราด	
164	นายสามารถ รัตนประทีปพร	หนองบัวลำภู	
165	นางสาวราย แหวีฉนะ นายประโภชน์ สภาวสุ	พระนครศรีอยุธยา พระนครศรีอยุธยา	ถูกรื้อองค์ค้ำบ้าน 13 มี.ค. 2544 เลือกตั้งซ่อม 21 ธ.ค. 2544
166	นายสุชน ชาลีเครือ	ชัยภูมิ	
167	นายสุทัศน์ จันทร์แสงศรี	เพชรบูรณ์	
168	นายสุนทร จินดาอินทร์	กำแพงเพชร	
169	นายสุพร สุภสร	อุดรธานี	

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	จังหวัด	หมายเหตุ
170	นายสุรใจ ศิริบุหงศ์	สงขลา	
171	นายสุรชัย คณัตต์ตระกูล	ร้อยเอ็ด	
172	นายสุรเดช ยะสวัสดิ์	พะเยา	
173	พันตำรวจเอก สุรพงศ์ ไผ่นวล	บุรีรัมย์	
174	นายสุรสิทธิ์ ฉัตรชัยเดช	พิจิตร	
175	นายสุรียน ภูมิรัตนประพิณ	ชัยภูมิ	
176	นายเสรี สุวรรณภานนท์	กรุงเทพมหานคร	
177	นายโสภณ สุภาพงษ์	กรุงเทพมหานคร	
178	นายไสว พรหมณี	นครราชสีมา	
179	พลเอก หาญ ถินานนท์	สตูล	
180	นายอดุลย์ วันไชยธนวงศ์	แม่ฮ่องสอน	
181	นายอนันต์ ผลอำนาจ	กำแพงเพชร	
182	นายอนันตชัย คุณานันทกุล	สมุทรปราการ	
183	ร้อยตรี อนุกุล สุภาไชยกิจ	พัทลุง	
184	นายอนุชาติ บรรจงศุภมิตร	อุดรดิตถ์	
185	นายอมร นิลเปรม	อุบลราชธานี	
186	นางอรัญญา สุนิถ	หนองคาย	
187	นายอาคม คุณาติติก	เชียงใหม่	
188	พลเอก อาทิตย์ กำลังเอก	เลย	
189	ร้อยตรี อำนาจ ไทยานนท์	ประจวบคีรีขันธ์	
190	นายอำนาจ เขียรประมุข นายสรรพกิจ ปรีชาชนะชัย	สุรินทร์ สุรินทร์	ถึงแก่อนิจกรรม 21 ส.ค. 2548 เลือกตั้งซ่อม 25 ก.ย. 2548
191	พลตำรวจตรี อำพล งามจิตร	ลำปาง	
192	พลตรี อินทรรัตน์ ยอดบางเตย	เชียงใหม่	
193	นายอิมรอน มะลูลีม	กรุงเทพมหานคร	
194	นายอุคร ตันติสุนทร	ตาก	
195	นายอุทัยพันธุ์ สวงนเสริมศรี	สุรินทร์	
196	นายอุบล เอื้อศรี	นครราชสีมา	

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	จังหวัด	หมายเหตุ
197	นางสาวอุษณีย์ ชิคชอบ	บุรีรัมย์	
198	นายอุมาร์ ตอยิบ	นราธิวาส	
199	นายโอกาส รongเงิน	พัทลุง	
200	พลโท โอกาส รัตนบุรี	นครศรีธรรมราช	

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ทำเนียบสมาชิกวุฒิสภา 2543

ภาคผนวก ค

รายชื่อสมาชิกวุฒิสภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

รายชื่อสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550

รวม 150 คน

ส.ว. สรรหา รวม 74 คน ส.ว. เลือกตั้ง 76 คน

ลำดับ	ชื่อ สกุล	ภาคต่าง ๆ
1	นายจารึก อนุพงษ์	ภาครัฐ
2	นายเจตน์ ศิรธรานนท์	ภาครัฐ
3	นายจิระวัตร กุลละวณิชย์	ภาครัฐ
4	พลเรือเอก ณรงค์ ยุทธวงศ์	ภาครัฐ
5	นายพิเชต สุนทรพิพิธ	ภาครัฐ
6	นายไพบูลย์ นิติตะวัน	ภาครัฐ
7	พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	ภาครัฐ
8	นายสงคราม ชื่นภิบาล	ภาครัฐ
9	นายสมบูรณ์ งามลักษณ์	ภาครัฐ
10	พลโท สุจินดา สิริพิงศ์	ภาครัฐ
11	นายสุพจน์ โพธิ์ทองคำ	ภาครัฐ
12	นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล	ภาครัฐ
13	พลอากาศเอก อาคม กาญจนหิรัญ	ภาครัฐ
14	พลตำรวจเอก อำนวย เพชรศิริ	ภาครัฐ
15	รองศาสตราจารย์ กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล	ภาควิชาการ
16	นายคำบุญ สิริสมาน	ภาควิชาการ
17	นายจ่านงค์ สวมประจำคำ	ภาควิชาการ
18	นายโชติรส ชวนิชย์	ภาควิชาการ
19	ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ศรีใจ บุรณสมภพ	ภาควิชาการ
20	รองศาสตราจารย์ ทรงศักดิ์ ศรีอนุชาติ	ภาควิชาการ
21	นายธนู กุลชล	ภาควิชาการ
22	นายประสาร มฤคพิทักษ์	ภาควิชาการ
23	รองศาสตราจารย์ พรชัย สุนทรพันธุ์	ภาควิชาการ
24	ศาสตราจารย์ นายแพทย์ พินิจ กุลละวณิชย์	ภาควิชาการ

ลำดับ	ชื่อ สกุล	ภาคต่าง ๆ
25	พลตำรวจโท ยุทธนา ไทยภักดี	ภาควิชาการ
26	นายวิวัฒน์ บุญญสถิต	ภาควิชาการ
27	ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิรัตน์ พานิชย์	ภาควิชาการ
28	ศาสตราจารย์ สุกัญญา สุตบรรทัด	ภาควิชาการ
29	นายสุรชัย เลียงบุญเลิศชัย	ภาควิชาการ
30	นายถาวร ลีบุตรพงษ์	ภาคเอกชน
31	นายธวัช บวรวนิชยกุล	ภาคเอกชน
32	นายธีระจิตต์ สติโรตมวงศ์	ภาคเอกชน
33	นางนิลวรรณ เพชรบูรณิน	ภาคเอกชน
34	นายบุญชัย โชควัฒนา	ภาคเอกชน
35	นายพิชัย อุดมภินันท์	ภาคเอกชน
36	ร้อยโท ภูมิศักดิ์ หงส์หยก	ภาคเอกชน
37	นางยุวดี นิ่มสมบุญ	ภาคเอกชน
38	นางรสสุคนธ์ ภูริเดช	ภาคเอกชน
39	นายเรืองไกร ลีกิจวัฒนะ	ภาคเอกชน
40	นายวรินทร์ เทียมจรัส	ภาคเอกชน
41	นายวันชัย แสงสุขเอี่ยม	ภาคเอกชน
42	พันตำรวจเอก สนธยา แสงภา	ภาคเอกชน
43	นายอโณทัย ถทธิปัญญาวงศ์	ภาคเอกชน
44	นางอุไร คุณานันทกุล	ภาคเอกชน
45	พลตำรวจตรี เกริก กัลยาณมิตร	ภาควิชาชีพ
46	นายชลิต แก้วจินดา	ภาควิชาชีพ
47	นายดวง อันทะไชย	ภาควิชาชีพ
48	รองศาสตราจารย์ ทศนา บุญทอง	ภาควิชาชีพ
49	นางพรพันธุ์ บุญรัตพันธุ์	ภาควิชาชีพ
50	นายรุสดี บินหะยีสะมะแอ	ภาควิชาชีพ
51	นายไรราน อรุณรังสี	ภาควิชาชีพ
52	นายวิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์	ภาควิชาชีพ

ลำดับ	ชื่อ สกุล	ภาคต่าง ๆ
53	ศาสตราจารย์ วิระ มาวิจักขณ์	ภาควิชาชีพ
54	นายสมชาย แสงการ	ภาควิชาชีพ
55	นายสมัคร เขาวงกต	ภาควิชาชีพ
56	พลเรือเอก สุรศักดิ์ ศรีอรุณ	ภาควิชาชีพ
57	นายอนันต์ วรดิพงษ์	ภาควิชาชีพ
58	นายอนุรักษ์ นิยมเวช	ภาควิชาชีพ
59	รองศาสตราจารย์ อังฉรา เดชอุทธีพิทักษ์	ภาควิชาชีพ
60	พันโท กมล ประจวบเหมาะ	ภาคอื่น
61	พลเอก เกษมศักดิ์ ปลุกสวัสดิ์	ภาคอื่น
62	พลอากาศเอก ฌพฤษก์ มัชชะจิตร	ภาคอื่น
63	นางทิพย์วัลย์ สมุทรักษ์	ภาคอื่น
64	นายประสงค์ นุรักษ์	ภาคอื่น
65	ศาสตราจารย์พิเศษ ประสพสุข บุญเดช	ภาคอื่น
66	หม่อมราชวงศ์ ปรียนันทนา รังสิต	ภาคอื่น
67	นายไพโรจน์ ถัดทะพงษ์	ภาคอื่น
68	นายมณเฑียร บุญตัน	ภาคอื่น
69	นายวรวิทย์ โรจนพานิช	ภาคอื่น
70	นายแหว่อราแม มะมิงจิ	ภาคอื่น
71	พลตำรวจตรี สุเทพ สุขสงวน	ภาคอื่น
72	พลตำรวจเอก สุนทร ชัยขวัญ	ภาคอื่น
73	ทันตแพทย์ อนุศักดิ์ คงมาลัย	ภาคอื่น
74	นายอิทธิพล เรืองวรรณ	ภาคอื่น

ส.ว. เลือกตั้ง แบ่งตามจังหวัด รวม 76 คน

ลำดับ	ชื่อ สกุล	จังหวัด
1	นายกฤษ อาทิตย์แก้ว	กำแพงเพชร
2	พลตรีกลชัย สุวรรณบุรณ์	ชุมพร
3	นายเกษรา ศักดิ์สมบุรณ์	ราชบุรี
4	นางสาวเกษสิณี แซ่วัฒนะ	พระนครศรีอยุธยา
5	พลตำรวจเอกโกวิท ภักดีภูมิ	อ่างทอง
6	พลตำรวจตรีขจร สัยวัตร์	หนองคาย
7	นายขวัญชัย พนมขวัญ	แพร่
8	นายจตุรงค์ ชีระกนก	ร้อยเอ็ด
9	นายจรัล จึงยิ่งเรืองรุ่ง	สระบุรี
10	พันตำรวจโทจิตต์ ศรีโยหะ มุกดาชนพงศ์	มุกดาหาร
11	นายจิตติพจน์ วิริยะโรจน์	ศรีสะเกษ
12	นางจิตรีธนา ยิ่งทวีลาภา	ชัยนาท
13	นางจिरาวรรณ จงสุทธานามณี วัฒนศิริธร	เชียงราย
14	นายเจริญ ภัคดีวานิช	พัทลุง
15	นายชรินทร์ หาญสืบสาย	ตาก
16	นายชูชัย เลิศพงศ์อดิศร	เชียงใหม่
17	นายศิเรก ถึงฝั่ง	นนทบุรี
18	นายคำนวณอับดุลเลาะ คาโอะมารียอ	ยะลา
19	นายถนอม ส่งเสริม	อุบลราชธานี
20	นายทวีศักดิ์ คิณบรรจง	บุรีรัมย์
21	นางธันยรัศม์ อังกรริยะฉาย	ภูเก็ต
22	นายธันว์ ออสุวรรณ	ประจวบคีรีขันธ์
23	นางนฤมล ศิริวัฒน์	อุตรดิตถ์
24	นายนิคม ไวยรัชพานิช	ฉะเชิงเทรา
25	นายบรรชา พงศ์อำภูกุล	พิจิตร
26	นายบวรศักดิ์ กณแสน	อำนาจเจริญ

ลำดับ	ชื่อ สกุล	จังหวัด
27	นายบุญส่ง โควาศารัช	แม่ฮ่องสอน
28	นายประดิษฐ์ ดันวัฒนะพงษ์	สกลนคร
29	นายประวัติ ทองสมบูรณ์	มหาสารคาม
30	นายประสิทธิ์ โภทสุชน	สุพรรณบุรี
31	รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ชิตพงศ์	สงขลา
32	พลโทพงศ์เอก อภิรักษ์โยธิน	พะเยา
33	นายพรพจน์ กังวาล	ระนอง
34	นางพิกุลแก้ว ไกรฤกษ์	พิษณุโลก
35	พลตำรวจโทพิชัย สุนทรสังบุญย์	อุดรธานี
36	นายพีระ มานะทัศน์	ลำปาง
37	นายไพบุลย์ จำศิริพงษ์	ปทุมธานี
38	นายภิญโญ สายนุ้ย	กระบี่
39	นายมงคล ศรีคำแหง	จันทบุรี
40	นายมานพน้อย วานิช	พังงา
41	พลตำรวจโทมานaix ไกรวงศ์	สุราษฎร์ธานี
42	นายมูหามะรอสดี บอดคอ	นราธิวาส
43	นายยุทธนา ยุพฤทธิ์	ยโสธร
44	นางสาวรสนา โดสิตระกุล	กรุงเทพมหานคร
45	นายรักพงษ์ ณ อุบล	หนองบัวลำภู
46	นายวรวิทย์ บารู	ปัตตานี
47	นายวรวิทย์ วงษ์สุวรรณ	ลพบุรี
48	นายวิเชียร คันถ่อง	ตรัง
49	นายวิทยา อินาลา	นครพนม
50	นายศุภวัฒน์ เทียนถาวร	สิงห์บุรี
51	นายสมชาติ พรรณพัฒน์	นครปฐม
52	นายสมศักดิ์ บุญเปลื้อง	ลำพูน
53	นายสาย กังกเวคิน	ระยอง
54	นายสิงห์ชัย พุ่งทอง	อุทัยธานี

ลำดับ	ชื่อ สกุล	จังหวัด
55	นายสิทธิศักดิ์ ยนต์ตระกูล	กาฬสินธุ์
56	นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์	นครศรีธรรมราช
57	นายสุโข วุฒิโชติ	สมุทรปราการ
58	นายสุพจน์ เลียดประถม	ตราด
59	นางสาวสุมล สุตะวิริยะวัฒน์	เพชรบุรี
60	นายสุเมธ ศรีพงษ์	นครราชสีมา
61	นายสุรจิต ชิวเวทย์	สมุทรสงคราม
62	นายสุรชัย ชัยตระกูลทอง	ชลบุรี
63	นายสุรเดช จิรฐิติเจริญ	ปราจีนบุรี
64	นายสุรพงษ์ ดันชนศรีกุล	กาญจนบุรี
65	นายสุรียา ปันจอร์	สตูล
66	นายสุวิศว์ เมฆเสรีกุล	สมุทรสาคร
67	นางสุอำภา คชไกร	สุโขทัย
68	นายโสภณ ศรีมาเหล็ก	น่าน
69	พลตำรวจตรีองอาจ สุวรรณสิงห์	เลย
70	นายอนันต์ อริยะชัยพาณิชย์	สุรินทร์
71	นายธวัชชัย บุญมา	นครนายก
72	นายประเสริฐ ประคณศึกษาพันธ์	ขอนแก่น
73	นางพรทิพย์ จันทร์รัตนปรีดา	ชัยภูมิ
74	พันตำรวจเอกพาชีพ ทองชื่น	สระแก้ว
75	นางสมพร จูมัน	เพชรบูรณ์
76	นางอรพินท์ มั่นศิลป์	นครสวรรค์

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ทำเนียบสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับชั่วคราว)

ภาคผนวก ง

ตารางและแผนภูมิแสดงรายละเอียดสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540

ตารางและแผนภูมิแสดงรายละเอียดสมาชิกวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540

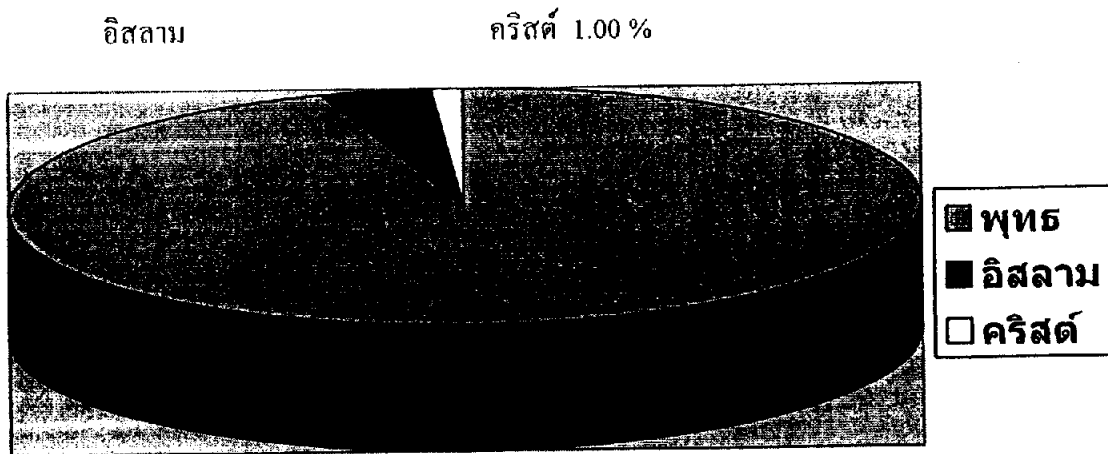
จำแนกตามประเภทต่าง ๆ

จำแนกตามการนับถือศาสนา

สำรวจ ณ วันที่ 14 มิถุนายน 2547

ลำดับที่	ศาสนา	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
1	พุทธ	190	95.00
2	อิสลาม	8	4.00
3	คริสต์	2	1.00
รวม		200	100.00

แผนภูมิแสดงการจำแนกศาสนาสมาชิกวุฒิสภา

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ทำเนียบสมาชิกวุฒิสภา 2543

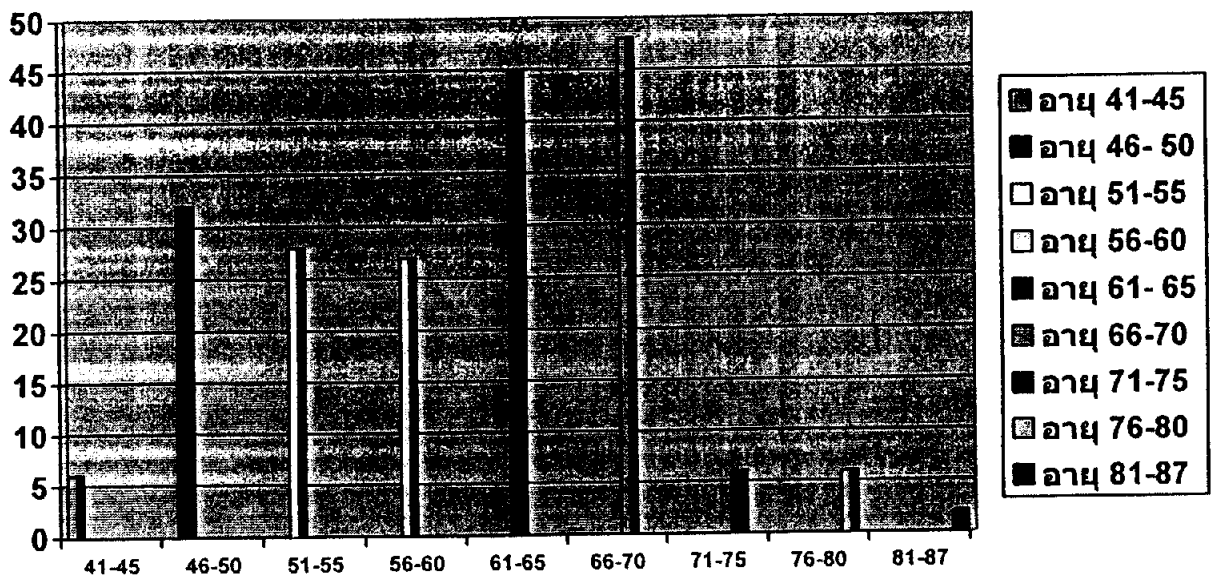
ตารางและแผนภูมิแสดงรายละเอียดสมาชิกวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540

จำแนกตามกลุ่มอายุ

สำรวจ ณ วันที่ 14 มิถุนายน 2547

ลำดับที่	กลุ่มอายุ	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
1	41-45	6	3.00
2	46-50	32	16.00
3	51-55	28	14.00
4	56-60	27	13.50
5	61-65	45	22.50
6	66-70	48	24.00
7	71-75	6	3.00
8	76-80	6	3.00
9	81-87	2	1.00
รวม		200	100.00

แผนภูมิแสดงกลุ่มอายุสมาชิกวุฒิสภา

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ทำเนียบสมาชิกวุฒิสภา 2543

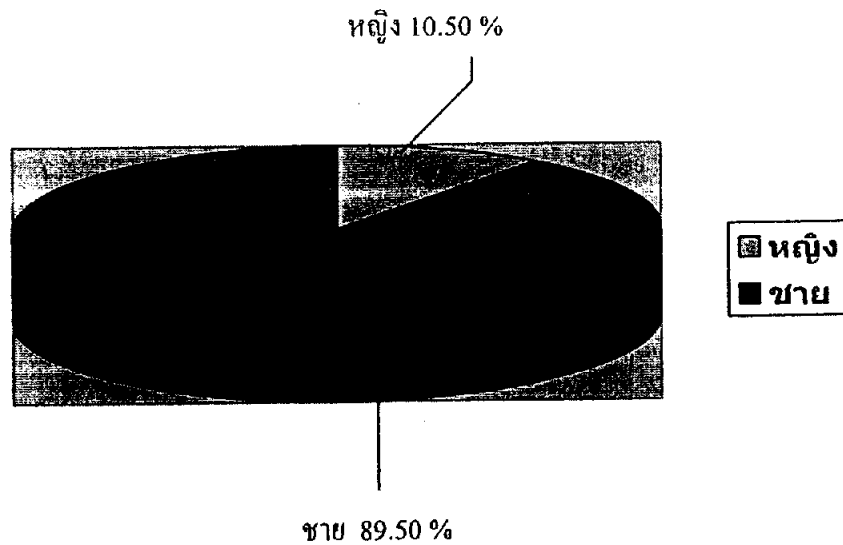
ตารางและแผนภูมิแสดงรายละเอียดสมาชิกวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540

จำแนกตามเพศ

สำรวจ ณ วันที่ 14 มิถุนายน 2547

ลำดับที่	เพศ	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
1	ชาย	179	89.50
2	หญิง	21	10.50
รวม		200	100

แผนภูมิแสดงการจำแนกตามเพศสมาชิกวุฒิสภา

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ทำเนียบสมาชิกวุฒิสภา 2543

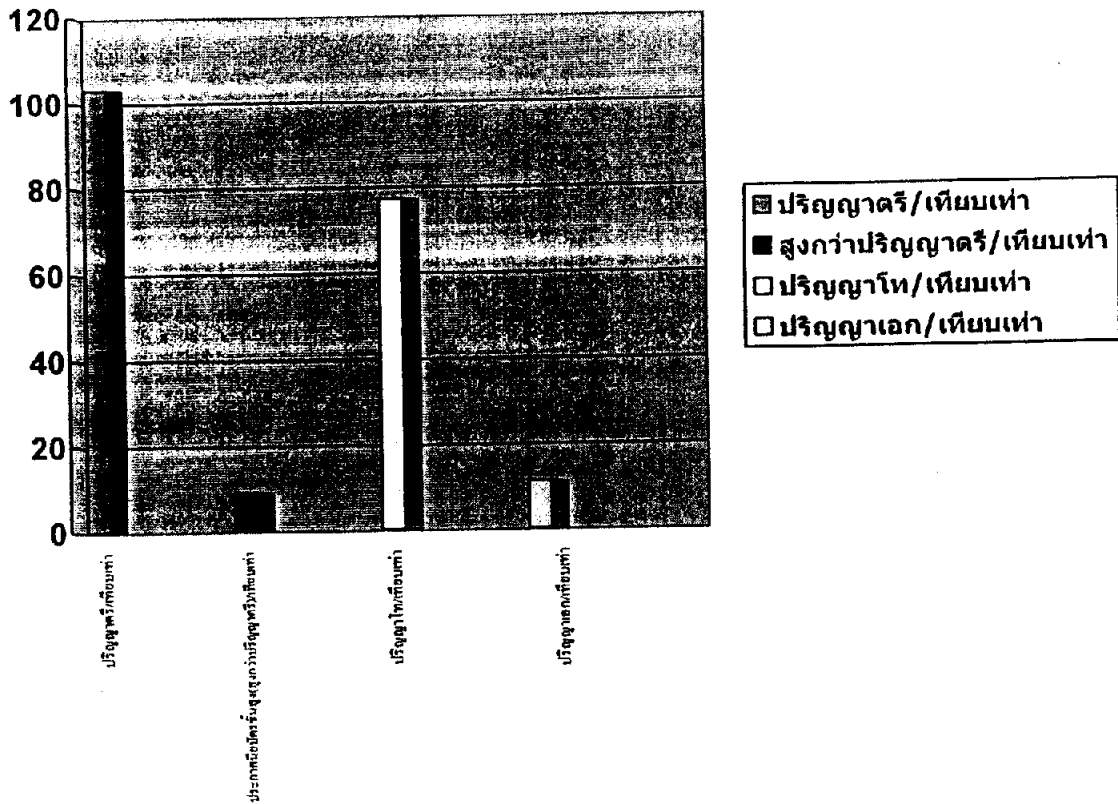
ตารางและแผนภูมิแสดงรายละเอียดสมาชิกวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540

จำแนกตามระดับการศึกษา

สำรวจ ณ วันที่ 14 มิถุนายน 2547

ลำดับที่	วุฒิการศึกษา	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
1	ปริญญาตรี/เทียบเท่า	103	51.50
2	ประกาศนียบัตรสูงกว่าปริญญาตรี/ เทียบเท่า	9	4.50
3	ปริญญาโท/เทียบเท่า	77	38.50
4	ปริญญาเอก/เทียบเท่า	11	5.50
	รวม	200	100

แผนภูมิแสดงการจำแนกระดับการศึกษาสมาชิกวุฒิสภา

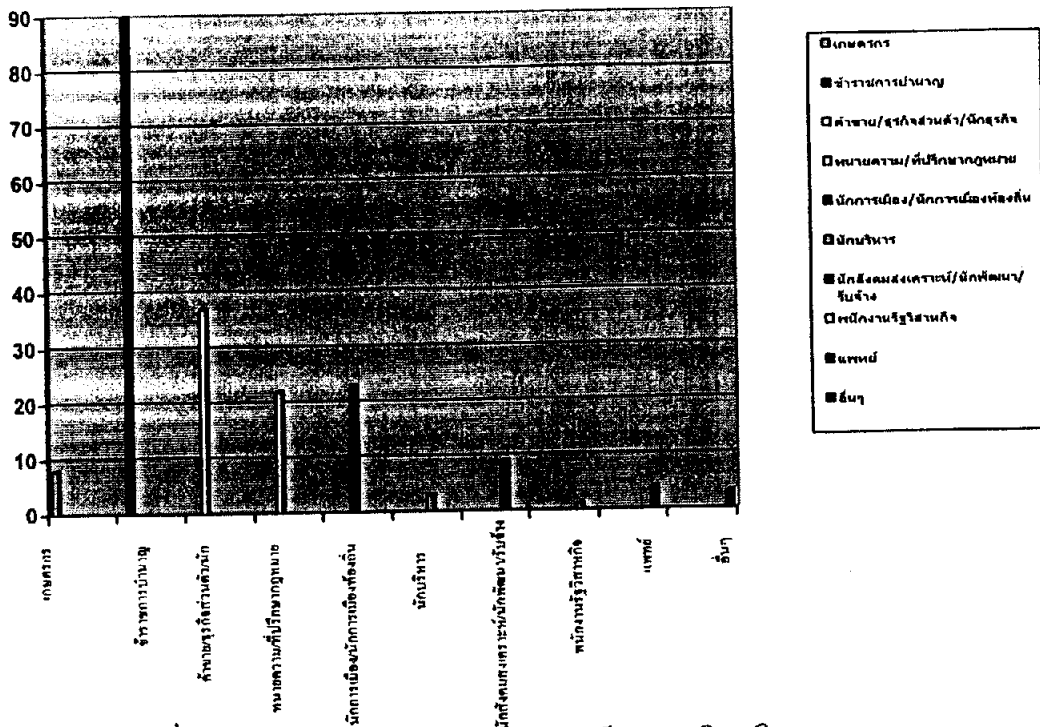
ที่มา : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ทำเนียบสมาชิกวุฒิสภา 2543

ตารางและแผนภูมิแสดงรายละเอียดสมาชิกวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540

จำแนกตามอาชีพ สํารวจ ณ วันที่ 14 มิถุนายน 2547

ลำดับที่	อาชีพ	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
1	เกษตรกร	8	4.00
2	ข้าราชการบำนาญ	90	45.00
3	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว/นักธุรกิจ	37	18.50
4	ทนายความ/ที่ปรึกษากฎหมาย	22	11.00
5	นักการเมือง/นักการเมืองท้องถิ่น	23	11.50
6	นักบริหาร	3	1.50
7	นักสังคมสงเคราะห์/นักพัฒนา/รับจ้าง	9	4.50
8	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1	0.50
9	แพทย์	4	2.00
10	อื่นๆ	3	1.50
	รวม	200	100

แผนภูมิแสดงการจำแนกตามอาชีพ

ที่มา : สานักงานเลขาธิการวุฒิสภา ทำเนียบสมาชิกวุฒิสภา 2543

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวุฒิสภภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550

คำชี้แจง

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และประสิทธิภาพของวุฒิสภภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550 ในเชิงของการศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา และเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบสภาคู่ของไทย (คือการมีสองสภา ประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา) ทั้งนี้ ข้อมูลของท่านที่ให้กับผู้วิจัย จะนำมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการวิจัยเป็นข้อเสนอแนะในภาพรวมของงานวิจัยฉบับนี้ต่อไป

คำชี้แจงแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้การสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 คำถามประเด็นหลักเกี่ยวกับที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่และประสิทธิภาพของวุฒิสภภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์
2. เพศ
3. อายุ
4. การศึกษา
5. ตำแหน่ง
6. ประสบการณ์ทางการเมือง/วิชาการ.....

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่และประสิทธิภาพของวุฒิสภา
ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550

ตอนที่ 1 ที่มาของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
2540 กับ 2550

1. ท่านมีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2540 กับ 2550

.....
.....
.....
.....

2. ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดคุณสมบัติและคุณสมบัติของ ส.ว. ที่มาจากการสรรหาตาม
รัฐธรรมนูญฯพ.ศ. 2550 และ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 และ
พ.ศ. 2550 (76 คน) อย่างไร หรือไม่

.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 2 โครงสร้างของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2540 กับ 2550

1. การกำหนดจำนวนสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
กับ 2550 มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร ในประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 ท่านมีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับเกณฑ์การคำนวณจำนวนสมาชิกวุฒิสภา
ที่แต่ละจังหวัดพึงมีจากจำนวนราษฎรในแต่ละจังหวัดตามมาตรา 102 วรรคสองของรัฐธรรมนูญฯ
พ.ศ. 2540 กับทำให้จังหวัดแต่ละจังหวัดมี ส.ว. ได้จังหวัดละ 1 คนตามมาตรา 112 ของ
รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550

.....
.....
.....

1.2 ท่านมีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการกำหนดจำนวนสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 200 คน ตามมาตรา 121 ของรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 กับจำนวนสมาชิกวุฒิสภา 150 คน ตามมาตรา 111 ของรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 กับพ.ศ. 2550 ซึ่งกำหนดให้มีวาระคราวละ 6 ปี

.....

.....

.....

.....

.....

3. รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 และพ.ศ. 2550 ต่างมีบทบัญญัติห้าม ส.ว. ดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 1 สมัย ท่านคิดว่าจำเป็นหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 อำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2540 กับ 2550

ความเบื้องต้น

โดยภาพรวมการกำหนดอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญทั้ง
2 ฉบับ มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน มีเพิ่มเติมใน 2 ประเด็น คือ รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้
อำนาจ ส.ว. เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้ และให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้ง
และถอดถอนอัยการสูงสุด

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาตามที่รัฐธรรมนูญฯ
พ.ศ. 2540 และพ.ศ. 2550 บัญญัติไว้ในแต่ละประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 การเสนอกฎหมาย

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับกรณีที่รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 ให้อำนาจ
ส.ว. เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาได้ ในขณะที่
รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 มิได้ให้อำนาจไว้

.....
.....
.....
.....
.....

1.2 การกั้นกรองกฎหมาย

ท่านมีความเห็นเป็นอย่างไร กรณีที่รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 และพ.ศ. 2550
กำหนดระยะเวลาให้ ส.ว. ทำหน้าที่กั้นกรองกฎหมายทั่วไปให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา 60 วัน
และกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการเงินให้เสร็จสิ้นภายใน 30 วัน

.....
.....
.....
.....

1.3 ด้านการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงในองค์กรอิสระและราชการ

รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 กำหนดให้ ส.ว. มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด 200 คน และทำหน้าที่เช่นเดียวกันหมด ส่วนรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 กำหนดให้ ส.ว. มาจากการเลือกตั้ง และการสรรหา และทำหน้าที่เช่นเดียวกัน ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ดังกล่าวของ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญฯ ทั้ง 2 ฉบับหรือไม่

.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 4 ประสิทธิภาพของสมาชิกวุฒิสภากายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับ 2550

1.การที่รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 กำหนดให้แต่ละจังหวัดมี ส.ว. ตามเกณฑ์ของราษฎรในแต่ละจังหวัด ในขณะที่รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 กำหนดให้มี ส.ว. จังหวัดละ 1 คน ท่านคิดว่าจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำหน้าที่วุฒิสภาแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....
.....

2. เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของ ส.ว. ในช่วงระยะเวลาภายใน 1 ปีแรกของรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 และรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 ท่านพอใจผลการปฏิบัติงานของ ส.ว. ชุดใด เพราะเหตุใด

.....
.....
.....
.....

3. การที่รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 และพ.ศ. 2550 ต่างห้ามมิให้ ส.ว. ดำรงตำแหน่งเกินหนึ่งวาระติดต่อกัน ท่านคิดว่ามีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ว. ในช่วง 1 - 2 ปีแรกอันเนื่องมาจากการขาดประสบการณ์และความต่อเนื่องของวัฒนธรรมองค์กรหรือไม่

.....

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่า ประสิทธิภาพของ ส.ว. ที่มาจากการสรรหาภายใต้รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 กับ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งทั้งภายใต้รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 และพ.ศ. 2550 มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ซ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้การสัมภาษณ์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้การสัมภาษณ์

จำนวน 18 คน

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นายจิโรจน์ โชติพันธุ์
 เพศ ชาย
 อายุ 71 ปี
 การศึกษา รัฐศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 M.P.A (UP) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 D.P.A (Hons.) (University of America)
 ตำแหน่ง อดีตผู้ว่าราชการจังหวัด
 สมาชิกวุฒิสภา (รุ่น 2543 - 2549)
 ประสบการณ์ทางการเมือง เป็นสมาชิกวุฒิสภาที่มาจาก การเลือกตั้ง เกือบ 7 ปี
2. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นายวัลลภ ตังคณานุกาญจน์
 เพศ ชาย
 อายุ 53 ปี
 การศึกษา - ครุศาสตรบัณฑิต (จุฬา)
 - มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า สาขาพัฒนาสังคม (นิด้า)
 ตำแหน่ง - เลขานุการมูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก
 - กรรมการพัฒนาแผนพัฒนาสังคม เด็ก การศึกษา ฯลฯ
 - อาจารย์พิเศษในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ
 ประสบการณ์ทางการเมือง - สมาชิกวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540
 - สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2549
3. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ พลตรี มนูญกฤต รูปขจร
 เพศ ชาย
 อายุ 73 ปี
 การศึกษา ปริญญาโท
 ตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนพรรคประชาธิปัตย์
 ประสบการณ์ทางการเมือง/วิชาการ - อดีตประธานวุฒิสภา
 - สมาชิกสภาปฏิรูปแผ่นดิน พ.ศ. 2519
 - สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2520 – 2522
 - สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2522 – 2526

4. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นายสหัส พินทุเสนีย์
 เพศ ชาย
 อายุ 71 ปี
 การศึกษา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
 ตำแหน่ง อดีตผู้ว่าราชการจังหวัด
 ประสบการณ์ทางการเมือง - รองประธานวุฒิสภา พ.ศ. 2545 – 2549
 - สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสระแก้ว (โดยการเลือกตั้ง) พ.ศ. 2543-2549
5. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นายเสรี สุวรรณภานนท์
 เพศ ชาย
 อายุ 52 ปี
 การศึกษา - นิติศาสตรมหาบัณฑิต (ม. รามคำแหง), เนติบัณฑิตไทย
 ตำแหน่ง ที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา ปี 2551
 ประสบการณ์ทางการเมือง/วิชาการ - รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญคนที่หนึ่งปี 2550
 - สมาชิกวุฒิสภา ปี 2543 – 2549
 - สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญปี 2539
 - เลขาธิการสภาทนายความ
6. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นายบรรชา พงศ์อายุกุล
 เพศ ชาย
 อายุ 43 ปี
 การศึกษา ปริญญาตรี
 ตำแหน่ง ประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา
 ประสบการณ์ทางการเมือง สมาชิกวุฒิสภา จังหวัดพิจิตร
7. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นายสมักร เขาวงกนันทน์
 เพศ ชาย
 อายุ 59 ปี
 การศึกษา - นิติศาสตรบัณฑิต
 - เนติบัณฑิต
 - รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
 ตำแหน่ง ประธานคณะกรรมการการยุติธรรมและตำรวจ
 ประสบการณ์ทางการเมือง - สมาชิกวุฒิสภา สรรพภาควิชาชีพ

- สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2549 (สนช.)
 - สมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สป.)
 - ฯลฯ
8. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์
 เพศ ชาย
 อายุ 43 ปี
 การศึกษา ปริญญาโท
 ตำแหน่ง ประธานคณะกรรมการการศึกษา ศาสนาฯ
 ประสบการณ์ทางการเมือง สมาชิกวุฒิสภา จังหวัดนครศรีธรรมราช
9. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นายประสิทธิ์ โภชสุน
 เพศ ชาย
 อายุ 64 ปี
 การศึกษา - นิติศาสตรบัณฑิต ม. ธรรมศาสตร์
 - นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายเปรียบเทียบ
 ม. เซาร์เทิร์นเมโทดิส สหรัฐอเมริกา
 - นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอวกาศ
 ม. เซาร์เทิร์นเมโทดิส สหรัฐอเมริกา
 ตำแหน่ง ประธานคณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ฯ วุฒิสภา
 ประสบการณ์ทางการเมือง สมาชิกวุฒิสภา จังหวัดสุพรรณบุรี
10. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นายจรัล จิ๋นยี่รุ่งเรือง
 เพศ ชาย
 อายุ 48 ปี
 การศึกษา - ปริญญาตรี ม. สุโขทัยธรรมราช
 - ปริญญาโท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
 ตำแหน่ง - สมาชิกวุฒิสภา
 - กรรมการการกีฬา
11. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์
 เพศ ชาย
 อายุ 66 ปี

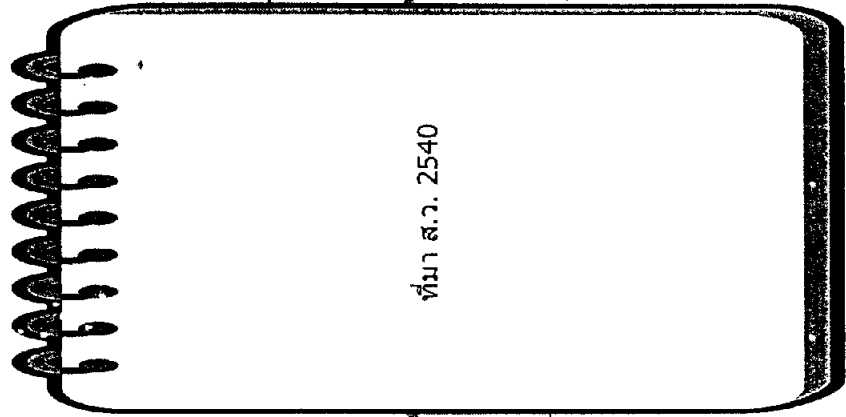
		- D.E.A. De Droit Public ม. ปารีส 2
		- Docteur De 3 Cycle (เกียรตินิยมดีมาก) ม. ปารีส 2
ตำแหน่ง		- ที่ปรึกษาด้านการเมือง การปกครอง และการบริหาร จัดการ
		สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (1 มีนาคม 2548 – ปัจจุบัน)
ประสบการณ์ทางการเมือง/วิชาการ		- เลขานุการวุฒิสภา (4 ตุลาคม 2545 – 28 กุมภาพันธ์ 2548)
		- รองศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มรามคำแหง
18.	ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	รองศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์
	เพศ	ชาย
	อายุ	53 ปี
	การศึกษา	- รัฐศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2534 - รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2524
		- รัฐศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม อันดับ 2) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519
ตำแหน่ง		- รองศาสตราจารย์ ระดับ 9 สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
		- อดีตประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ประสบการณ์ทางการเมือง		- อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
		- อดีตนายกสมาคมรัฐศาสตร์แห่งประเทศไทย
		- จริยธรรมของนักการเมือง
ประสบการณ์ทางวิชาการ		- งานวิจัยเรื่องจริยธรรมของนักการเมือง 2549
		- งานวิจัยเรื่องการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ในหน่วยงานระดับกรมหรือเทียบเท่าด้วยเทคนิค การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและการใช้ดัชนี ชี้วัดความเสี่ยงต่อการทุจริตคอร์รัปชัน 2549
		- งานวิจัยเรื่องการประเมินผลงานของวุฒิสภา 2549

ภาคผนวก ฅ

แผนที่ความคิดเกี่ยวกับที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ของวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญ

ฉบับ พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550

แผนที่ความคิดเกี่ยวกับที่มาของวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540

หลักการว่า วิธีการเลือกตั้งเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
 ผู้ดำเนินการและประธานสภาผู้สมัคร
 ผู้สมัครและประธานสภาผู้สมัครก็ได้ตามที่ก.ม.กำหนด

สมาชิกภาพสิ้นสุดยังไม่เกิน 1 ปี เป็น ร.ม.ค. ไม่ได้
 เป็นข้าราชการการเมืองก็ได้
 เว้นแต่ออกตามวาระ ม.133(1)

ไม่เป็นสมาชิกพรรค
 ไม่เป็นส.ส. หรือเคยเป็นและพ้นตำแหน่ง 1 ปี
 เป็นหรือเคยเป็นส.ว.
 ต้องห้ามตามม.109 ข้อหา ฯลฯ

ม. 129

ข้อห้ามส.ว. ม. 127

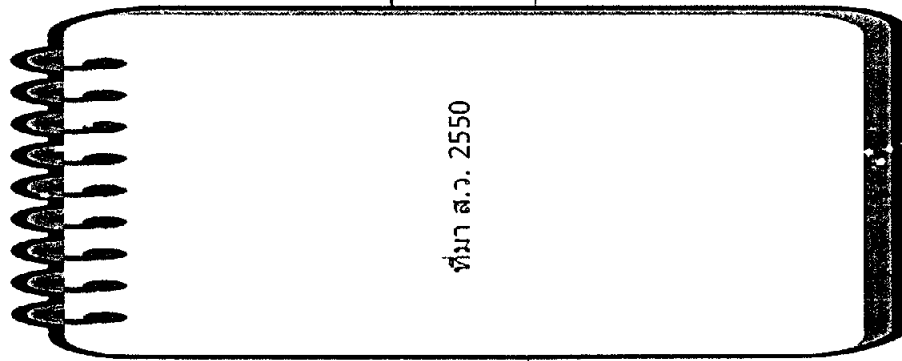
ลักษณะต้องห้าม ม. 126

ม. 122 เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง
 เขตการคำนวณตามสัดส่วนประชากร

ม. 125 คุณสมบัติ
 สัญชาติไทย
 อายุไม่ต่ำกว่า 40 ปี
 จบปริญญาตรี
 มีชื่อในทะเบียนบ้านไม่น้อยกว่า 1 ปี
 ก่อนวันเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

ม. 123 ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 1 เสียงเลือกได้ 1 คน
 ออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ
 ผู้ได้รับเลือกตั้งจากคะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับ

แผนที่ความคิดเกี่ยวกับที่มาของวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550

สัญญาบัตรใหม่
อายุไม่ต่ำกว่า 40 ปี

วุฒิสภาวุฒิสภา

มีชื่อในทะเบียนบ้านติดต่อกัน 5 ปี ส.ว. เลือกตั้ง
เกิดในจังหวัดที่สมัคร ส.ว. เลือกตั้ง

เคยศึกษาในจังหวัดนั้นเกินกว่า 5 ปี ส.ว. เลือกตั้ง

เคยรับราชการในจังหวัดติดต่อกัน 5 ปี ส.ว. เลือกตั้ง

ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือเคยเป็นหรือพ้นมาแล้ว 5 ปี

ไม่เป็น ส.ส. หรือ ส.ส. พ้นมาแล้วแล้ว 5 ปี

ไม่เป็น ส.ส. หรือ ส.ส. พ้นมาแล้วแล้ว 5 ปี

ไม่เป็น ส.ส. หรือ ส.ส. พ้นมาแล้วแล้ว 5 ปี

ไม่เป็น ส.ส. หรือ ส.ส. พ้นมาแล้วแล้ว 5 ปี

ไม่เป็น ส.ส. หรือ ส.ส. พ้นมาแล้วแล้ว 5 ปี

ไม่เป็น ส.ส. หรือ ส.ส. พ้นมาแล้วแล้ว 5 ปี

ไม่เป็น ส.ส. หรือ ส.ส. พ้นมาแล้วแล้ว 5 ปี

ไม่เป็น ส.ส. หรือ ส.ส. พ้นมาแล้วแล้ว 5 ปี

ไม่เป็น ส.ส. หรือ ส.ส. พ้นมาแล้วแล้ว 5 ปี

ไม่เป็น ส.ส. หรือ ส.ส. พ้นมาแล้วแล้ว 5 ปี

ไม่เป็น ส.ส. หรือ ส.ส. พ้นมาแล้วแล้ว 5 ปี

ไม่เป็น ส.ส. หรือ ส.ส. พ้นมาแล้วแล้ว 5 ปี

ไม่เป็น ส.ส. หรือ ส.ส. พ้นมาแล้วแล้ว 5 ปี

ไม่เป็น ส.ส. หรือ ส.ส. พ้นมาแล้วแล้ว 5 ปี

ไม่เป็น ส.ส. หรือ ส.ส. พ้นมาแล้วแล้ว 5 ปี

ไม่เป็น ส.ส. หรือ ส.ส. พ้นมาแล้วแล้ว 5 ปี

ไม่เป็น ส.ส. หรือ ส.ส. พ้นมาแล้วแล้ว 5 ปี

ไม่เป็น ส.ส. หรือ ส.ส. พ้นมาแล้วแล้ว 5 ปี

ไม่เป็น ส.ส. หรือ ส.ส. พ้นมาแล้วแล้ว 5 ปี

ม. 115 คุณสมบัติ

ม. 116 ชื่อห้ามส.ว.

ม. 113

ม. 114

จังหวัดละ 1 คน
หาเสียงได้เฉพาะงานในหน้าที่
ผู้มีสิทธิ 1 คน 1 เสียง
- หลักเกณฑ์ วิธีการ ตามพระราชบัญญัติ
- ประกอบรัฐธรรมนูญกำหนด

ม. 112 เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง

สรรหา 3 ปี

เลือกตั้งใหม่

ดำรงตำแหน่ง 6 ปี

เลือกตั้ง 6 ปี

1. ชุดเดิม

2. ชุดสละใหม่

ที่มา ส.ว. 2550

สรรหาภายใน 30 วัน

แจ้งผลให้ ก.ก.ค. ประกาศรายชื่อ

จากบัญชีรายชื่อ ก.ก.ค.

คณะกรรมการจากประธานฯ 7 องค์

สรรหาจากภาคต่างๆ

ภาครัฐ

ภาคเอกชน

ภาควิชาชีพ

ภาคอื่น

ภาคอื่น

ภาคอื่น

ภาคอื่น

ภาคอื่น

ภาคอื่น

ภาคอื่น

ภาคอื่น

ภาคอื่น

ภาคอื่น

ภาคอื่น

ภาคอื่น

ภาคอื่น

ภาคอื่น

ภาคอื่น

หลักเกณฑ์ วิธีการ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกำหนด

คำนึงถึงความรู้ เชี่ยวชาญ ประสบการณ์

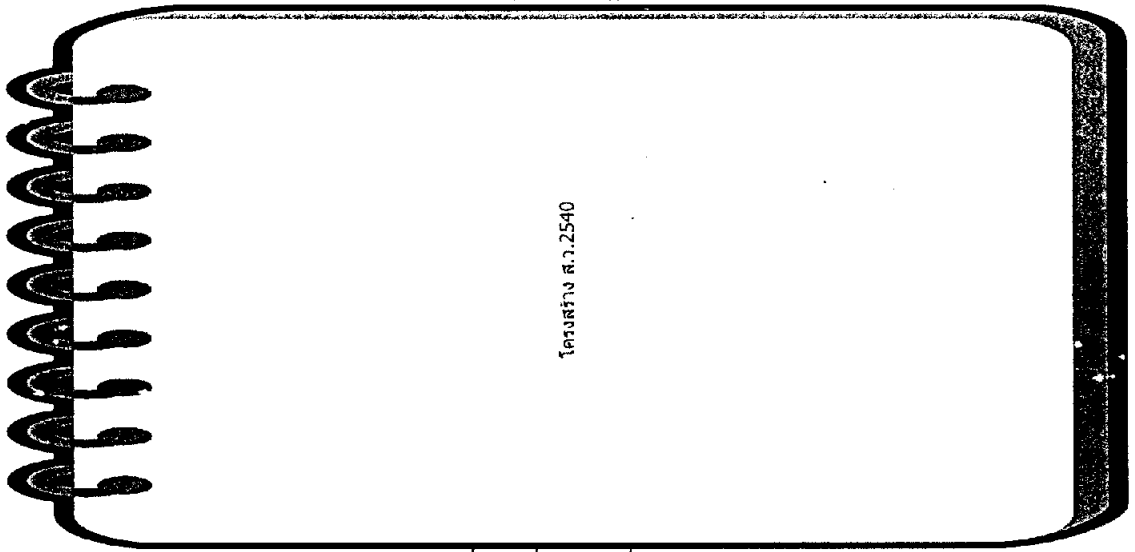
เท่าเทียมกันทางเพศ

ให้โอกาสผู้ด้อยโอกาส

2

3

แผนที่ความคิดเกี่ยวกับโครงสร้างของสมาชิกวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

เลือกตั้งในวาระที่ 30 วัน
ส.ว. 131 วาระต้นสุด

วาระต้นสุดถึง 180 วัน
เลือกตั้งในวาระที่ 45 วัน
ส.ว. 132 วาระต้นสุด

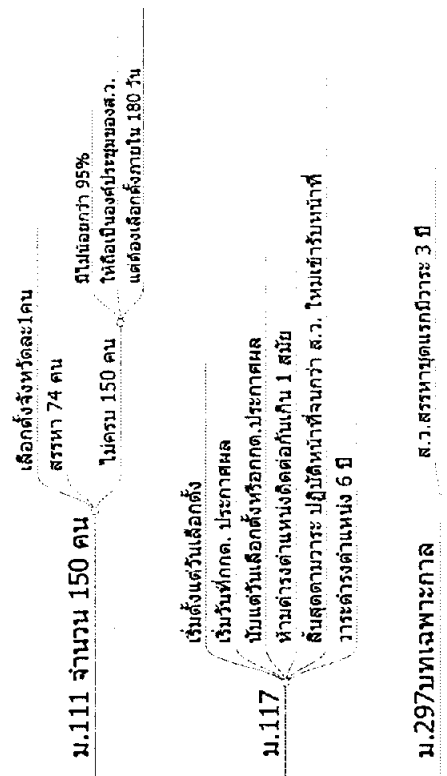
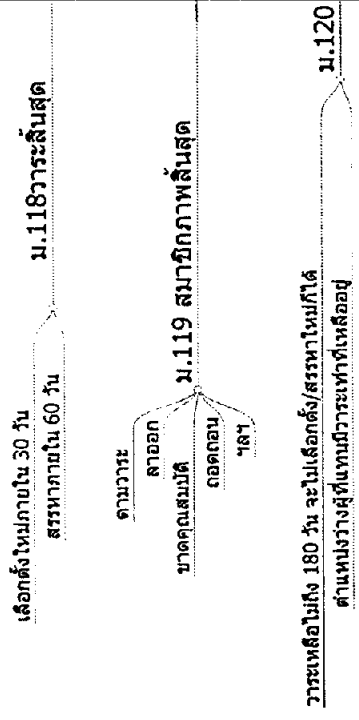
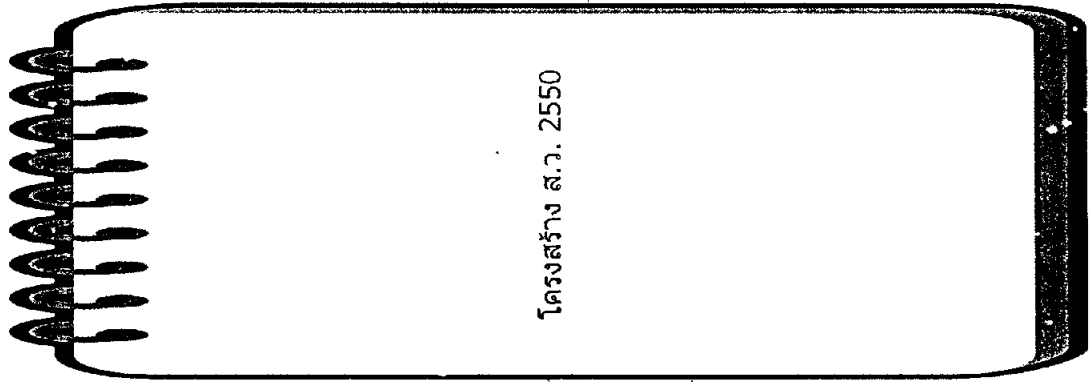
ตามวาระ
ส.ว. 133 สมาชิกวุฒิสภา
ส.ว. 134

ม. 121 ส.ว. จำนวน 200 คน
ตำแหน่งว่างในเลือกตั้งใหม่มีจำนวนเท่าเดิม

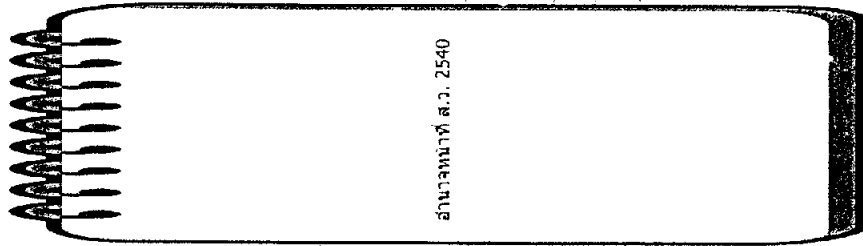
ม. 130 วาระดำรงตำแหน่ง 6 ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

ม. 132 สมาชิกวุฒิสภาจำนวน 6 ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

แผนที่ความคิดเกี่ยวกับโครงสร้างของสมาชิกวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550

แผนที่ความคิดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540

คดี 180 พิจารณาการฟ้องร้องถอดถอน
- พ.ร.บ. รร. พ.ศ. 2511 มาตรา 33-34
- ประธานสภาฯ มีอำนาจเลือก/ปลด ส.ว. 213

สามัญ
วิสามัญ

- น.135 สนธิสัญญา... ฟ้องร้องถอดถอน
- น.255 ความผิดอาญา... ศาลฎีกา
- น.196 ความผิดอาญา... ศาลฎีกา
- น.212 ความผิดอาญา... ศาลฎีกา
- น.297 ความผิดอาญา... ศาลฎีกา
- น.199 ความผิดอาญา... ศาลฎีกา
- น.274 (1) ความผิดอาญา... ศาลฎีกา
- น.270 (1) ความผิดอาญา... ศาลฎีกา
- น.301 ความผิดอาญา... ศาลฎีกา
- น.299 ความผิดอาญา... ศาลฎีกา

การไปต่างประเทศของประธานวุฒิสภา
- พ.ร.บ. รร. พ.ศ. 2511 มาตรา 224
- พ.ร.บ. รร. พ.ศ. 2511 มาตรา 223, 193

น.174 การลงนามในสัญญา
- พ.ร.บ. รร. พ.ศ. 2511 มาตรา 307
- พ.ร.บ. รร. พ.ศ. 2511 มาตรา 309
- พ.ร.บ. รร. พ.ศ. 2511 มาตรา 310

น.180 การลงนามในสัญญา

น.218 การลงนามในสัญญา
- พ.ร.บ. รร. พ.ศ. 2511 มาตรา 307
- พ.ร.บ. รร. พ.ศ. 2511 มาตรา 309
- พ.ร.บ. รร. พ.ศ. 2511 มาตรา 310

น.311 การลงนามในสัญญา

น.183 การลงนามในสัญญา

น.187 การลงนามในสัญญา

อำนาจหน้าที่ ส.ว. 2540

ภาคผนวก จ

ตารางและแผนภูมิแสดงรายละเอียดสมาชิกวุฒิสภาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550

ตารางและแผนภูมิแสดงรายละเอียดสมาชิกวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550

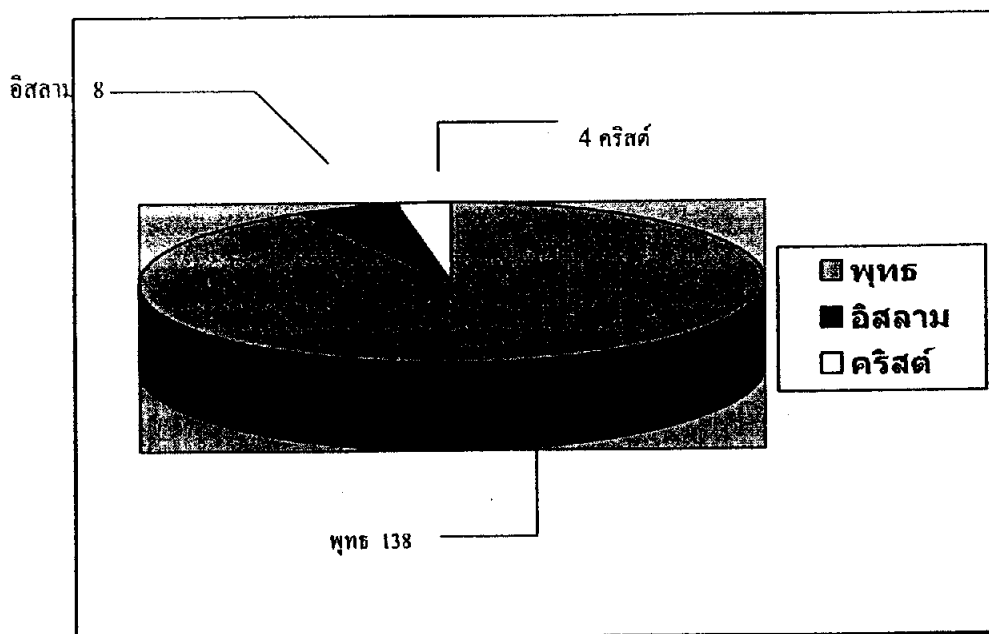
จำแนกตามประเภทต่าง ๆ

จำแนกตามการนับถือศาสนา

สำรวจ ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2551

ลำดับที่	ศาสนา	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1	พุทธ	138	92.00
2	อิสลาม	8	5.33
3	คริสต์	4	2.67
รวม		150	100.00

แผนภูมิแสดงการจำแนกศาสนาสมาชิกวุฒิสภา

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักบริหารงานกลาง กลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ

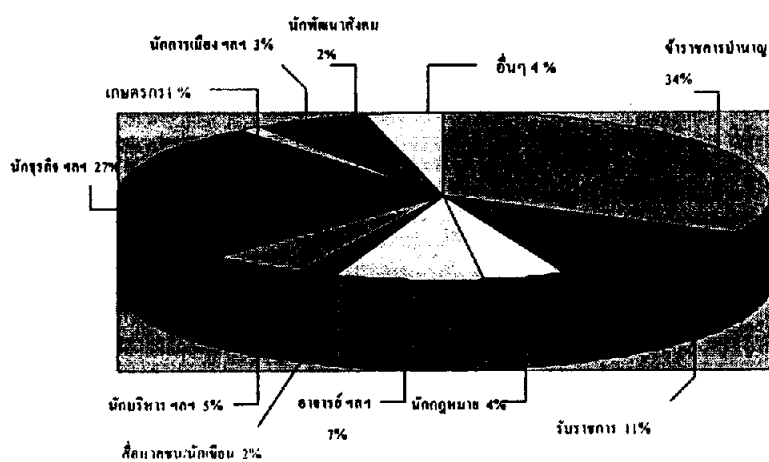
ตารางและแผนภูมิแสดงรายละเอียดสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา/เลือกตั้ง

จำแนกอาชีพก่อนได้รับเลือกตั้ง/สรรหา

สำรวจ ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2551

ลำดับที่	กลุ่มอาชีพ	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
1	ข้าราชการบำนาญ	49	32.67
2	รับราชการ	17	11.33
3	นักกฎหมาย/ที่ปรึกษากฎหมาย/ทนายความ	6	4.00
4	อาจารย์/นักวิจัย/นักวิชาการ/นักบริหารการศึกษา	11	7.33
5	สื่อมวลชน/นักเขียน	3	2.00
6	นักบริหาร/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	7	4.67
7	นักธุรกิจ/ธุรกิจส่วนตัว	41	27.33
8	เกษตรกร	2	1.33
9	นักการเมือง/นักการเมืองท้องถิ่น	5	3.33
10	นักพัฒนาสังคม	3	2.00
11	อื่นๆ	6	4.00
	รวม	150	100.00

แผนภูมิแสดงการจำนวน%ของกลุ่มอาชีพ

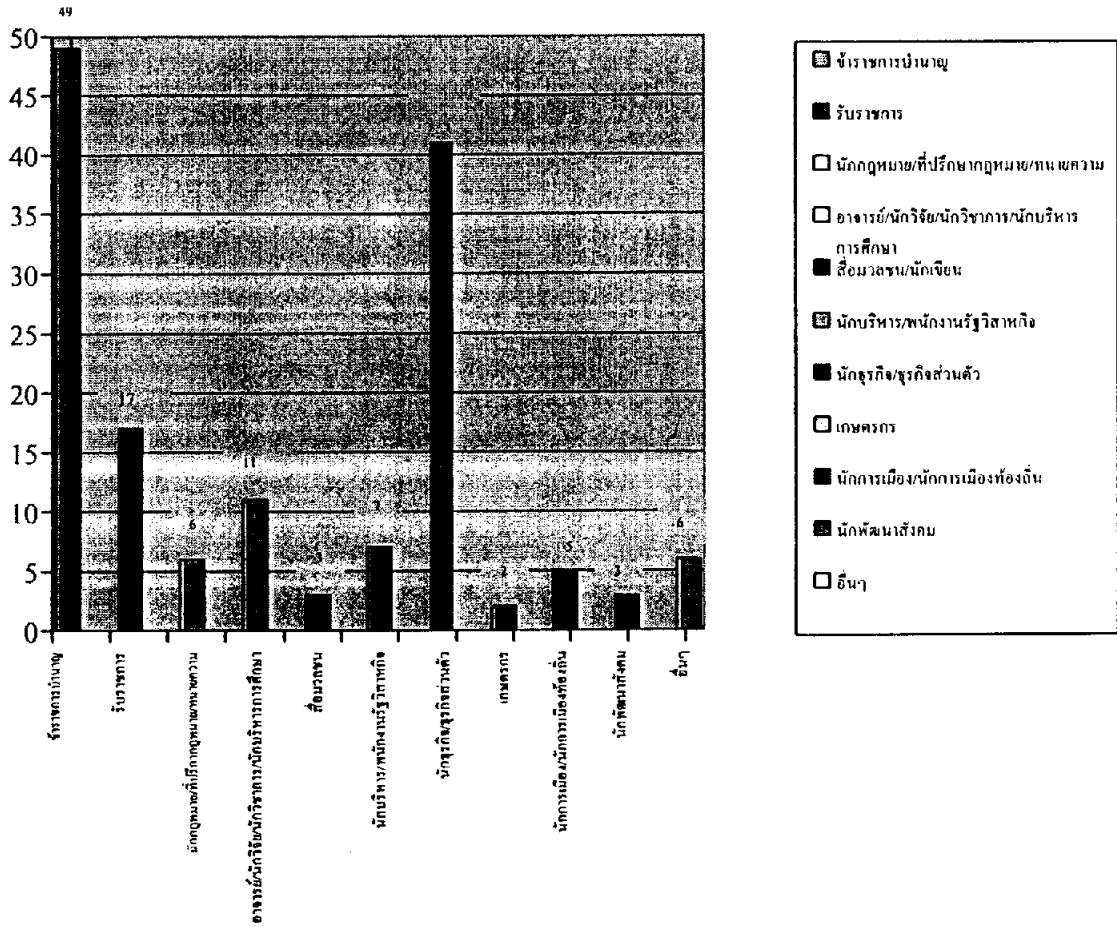

- ข้าราชการบำนาญ
- รับราชการ
- นักกฎหมายฯลฯ
- อาจารย์ฯลฯ
- สื่อมวลชน/นักเขียน
- นักบริหาร ฯลฯ
- นักธุรกิจฯลฯ
- เกษตรกร
- นักการเมืองฯลฯ
- นักพัฒนาสังคม
- อื่นๆ

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักบริหารงานกลาง กลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ

ตารางและแผนภูมิแสดงรายละเอียดสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา/เลือกตั้ง
 จำแนกอาชีพก่อนได้รับเลือกตั้ง/สรรหา
 สํารวจ ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2551

แผนภูมิแสดงกลุ่มอาชีพสมาชิกวุฒิสภา

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักบริหารงานกลาง กลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ

ตารางและแผนภูมิแสดงรายละเอียดสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา/เลือกตั้ง

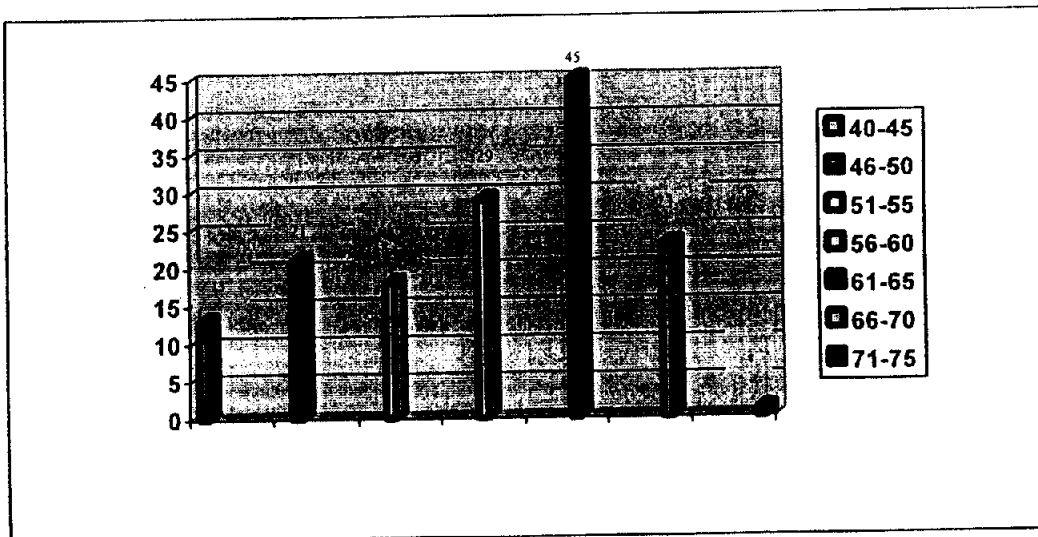
จำแนกตามกลุ่มอายุ

สำรวจ ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2551

ลำดับที่	กลุ่มอายุ	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
1	40-45	13	8.67
2	46-50	21	14.00
3	51-55	18	12.00
4	56-60	29	19.33
5	61-65	45	30.00
6	66-70	23	15.33
7	71-75	1	0.67
รวม		150	100.00

แผนภูมิแสดงกลุ่มอายุสมาชิกวุฒิสภา

จำนวนคน

หมายเหตุ : อายุน้อยที่สุด 42 ปี อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 61 – 65 ปี อายุสูงสุด 73 ปี

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักบริหารงานกลาง กลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ

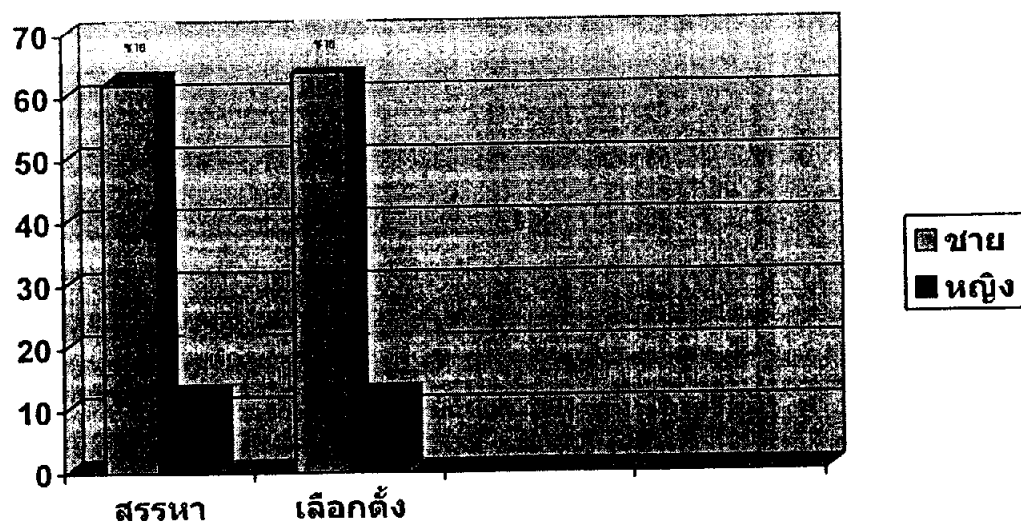
ตารางและแผนภูมิแสดงรายละเอียดสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา/เลือกตั้ง

จำแนกตามเพศ

สำรวจ ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2551

ลำดับที่	เพศ	สรรหา	เลือกตั้ง	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
1	ชาย	62	64	126	84.00
2	หญิง	12	12	24	16.00
รวม				150	100.00

แผนภูมิแสดงการจำแนกตามเพศสมาชิกวุฒิสภา

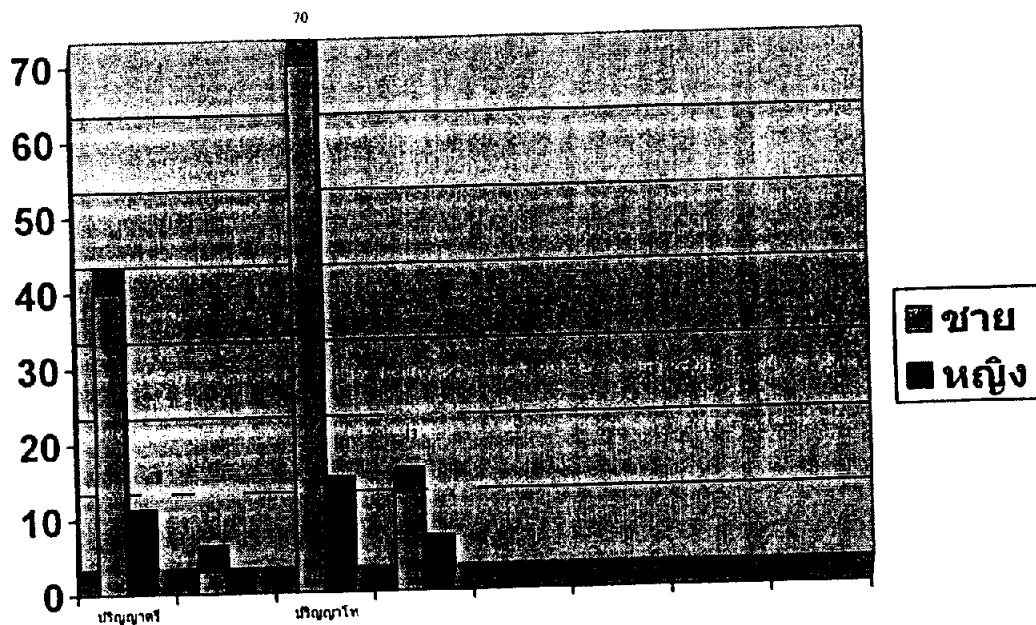

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักบริหารงานกลาง กลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ

ตารางและแผนภูมิแสดงรายละเอียดสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา/เลือกตั้ง
 จำแนกตามระดับการศึกษา
 สํารวจ ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2551

ลำดับ ที่	วุฒิการศึกษา	ชาย	หญิง	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
1	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	40	8	48	32
2	ประกาศนียบัตรชั้นสูง/สูงกว่าปริญญาตรี	3	0	3	2.00
3	ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	70	12	82	54.67
4	ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า	13	4	17	11.33
รวม				150	100.00

แผนภูมิแสดงการจำแนกระดับการศึกษาสมาชิกวุฒิสภา

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักบริหารงานกลาง กลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ

ภาคผนวก น

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ 0522.22 (บ)ว ๖๓๑

สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

ว. มิถุนายน 2551

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายอภิชาติ อ่อนสร้อย

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวสิริวรรณ ใจดีพันธุ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวุฒิตกภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 กับ 2550 รายละเอียดดังเอกสารแนบมาพร้อมนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนี้ นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชารัฐศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ประพนธ์ พรหมอินทร์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

สาขาวิชารัฐศาสตร์
โทรศัพท์ 0-2504-8356-9
โทรสาร 0-2503-3575

ที่ ศธ 0522.22 (บ)ว ๖๓ ๖

สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางซูก อําเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๖๕ มิถุนายน 2551

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายรพีพงศ์ ฤชฎาภิรมย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวตีรวรรณ ไชคิพันธ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบภูมิสถาปัตย์ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ถึง 2550 รายละเอียดดังเอกสารแนบมาพร้อมนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนี้ นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชารัฐศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุปรนรงค์ พรหมอินทร์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

สาขาวิชารัฐศาสตร์
โทรศัพท์ 0-2504-8356-9
โทรสาร 0-2503-3575

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสิริวรรณ โชติพันธุ์
วัน เดือน ปีเกิด	30 กันยายน พ.ศ. 2510
สถานที่เกิด	จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	- ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาเลขานุการ วิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคภาคใต้ - บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต - นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สถานที่ทำงาน	สำนักงานพิมพ์ สำนักงานเลขาราชการวุฒิสภา เขตคูสิต กรุงเทพฯ 10300
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารทั่วไป